Inhoud

LIJST MET FICHES 2
OVERDRACHTSDOSSIER GENERALE THESAURIE 6
OVERDRACHTSDOSSIER DIRECTORAAT-GENERAAL RIJKSBEGROTING 62
OVERDRACHTSDOSSIER DIRECTORAAT-GENERAAL FISCALE ZAKEN 75
OVERDRACHTSDOSSIER DIRECTORAAT-GENERAAL BELASTINGDIENST ..... 131~~12~~8
OVERDRACHTSDOSSIER DIRECTORAAT-GENERAAL TOESLAGEN ..... 187~~18~~4
OVERDRACHTSDOSSIER DIRECTORAAT-GENERAAL DOUANE ..... 217~~21~~4
OVERDRACHTSDOSSIER (PLAATSVERVANGEND) SECRETARIS-GENERAAL CLUSTER ..... 245~~24~~2

LIJST MET FICHES

Nr	DG	Onderwerp	Type
GENERALE THESAURIE			
1.	GT	Maximale kredietvergoeding	A
2.	GT	Accountancy	A
3.	GT	Alternatieve geschillenbeslechting: Kifid en SKGZ	A
4.	GT	Wetsvoorstel nadere beloningsmaatregelen financiële sector	A
5.	GT	Kapitaalmarktunie	L
6.	GT	Hypothecair krediet	A
7.	GT	Rentederivaten MKB (Uniform Herstelkader)	L
8.	GT	Kredietregistratie	NDA
9.	GT	Wijzer in geldzaken	PB
10.	GT	Bankenunie	A
11.	GT	Bazel 3.5 (Implementatie)	L
12.	GT	Solvency II	L
13.	GT	Faillissement Conservatrix	A
14.	GT	Juridische procedures in verband met onteigening SNS Reaal in 2013	NDA
15.	GT	Brexit (financiële markten)	L
16.	GT	Negatieve rente (bankrekening)	A
17.	GT	Voorkomen witwassen en terrorismefinanciering	A
18.	GT	Betalingsverkeer en fintech	L
19.	GT	Betalingsverkeer – contant geld	A
20.	GT	Bekostiging financieel toezicht	A
21.	GT	Staatsschuldfinanciering, evaluatie renterisicokader & groene obligaties	PB
22.	GT	Aanbestedingen betalingsverkeer en de beoordeling van de ernstige beroepsfout	NDA
23.	GT	Air France – KLM	A
24.	GT	Impact Covid-19 crisis op staatsdeelnemingen (Schiphol, NS, Holland Casino, FMO)	NDA
25.	GT	Export Kredietverzekering (EKV)	PB
26.	GT	Nieuwe eigen middelen EU begroting	A
27.	GT	Toekomst EMU	NDA
28.	GT	Stabiliteits- en groeipact	NDA
29.	GT	Internationale financiële instellingen	PB
DIRECTORAAT-GENERAAL RIJKSBEGROTING			
30.	DGRB	Begrotingsbeleid / studiegroep begrotingsruimte (SBR)	A
31.	DGRB	Beleidskader risicoregelingen (garantiebeleid)	A/L
32.	DGRB	Comptabiliteitswet en de onderliggende regelgeving	NDA
33.	DGRB	Werkafspraken parlement bij vertrouwelijk informeren vanwege bij o.a. koersgevoelige informatie	A
34.	DGRB	Versterken financiële functie Rijk	L
35.	DGRB	Ontwikkelingen omtrent Uitvoeringsorganisaties	L
36.	DGRB	Algemene Rekenkamer	L
37.	DGRB	Medefondsbeheerderschap Gemeentefonds en Provinciefonds	A
38.	DGRB	Nationaal Groeifonds	A
DIRECTORAAT-GENERAAL FISCALE ZAKEN			
39.	DGFZ	Belastingen EU	A
40.	DGFZ	Wet tegengaan mismatches bij toepassing zakelijkheidsbeginsel	A
41.	DGFZ	Internationale ontwikkelingen winstbelasting	L
42.	DGFZ	Maatregelen m.b.t belastingontwijking en –ontduiking en investeringsklimaat	L
43.	DGFZ	Tax Governance Code	L
44.	DGFZ	Wetsvoorstel Wet invoering conditionele bronbelasting op dividenden	L
45.	DGFZ	Box 3	A
46.	DGFZ	Pensioen	L
47.	DGFZ	Wetsvoorstel excessief lenen bij eigen vennootschap	L

48.	DGFZ	Autobelastingen	L
49.	DGFZ & AFEP	Betalen naar gebruik / rekeningrijden	L
50.	DGFZ	Minimum CO2-prijs elektriciteitsopwekking	L
51.	DGFZ	Wet implementatie richtlijnen accijns 2022	L
52.	DGFZ	Beleid herstel kinderopvangtoeslag opnemen in wetgeving	A
53.	DGFZ	Herstel Toeslagen: Kwijtschelden belasting- en toeslagschulden	A
54.	DGFZ	Verbeteringen huidig toeslagenstelsel	A
55.	DGFZ	Verbreding herstelregelingen kinderopvangtoeslag naar de huurtoeslag, zorgtoeslag en het kindgebonden budget	A
56.	DGFZ	Fiscale coronamaatregelen	A
57.	DGFZ	Stroomlijnen rood blauw	NDA
58.	DGFZ	Doenvermogen	NDA
59.	DGFZ	Wetsvoorstel gegevensverwerkingen Belastingdienst, Douane en Toeslagen	NDA
60.	DGFZ	Wetgevend traject van de ontvlechting	L
61.	DGFZ	ZZp-dossier (vervanging wet DBA)	L
62.	DGFZ	Landenpakketten: hervorming belastingstelsels en belastingdiensten ACS landen	L
63.	DGFZ	Overzicht lopende en geplande evaluaties en onderzoeken in 2021	L
64.	DGFZ	Woningmarkt	L
DIRECTORAAT-GENERAAL BELASTINGDIENST			
65.	DGBD	Overkoepelend fiche	L
66.	DGBD	Werkagenda voor de Publieke Dienstverlening (Ambtelijke en Ministeriële Commissie Uitvoering (ACU & MCU) en Tijdelijke Commissie Uitvoeringsorganisaties (TCU)	L
67.	DGBD	Uitvoeringstoets	L
68.	DGBD	Informatiehuishouding & informatievoorziening uitvoeringspraktijk n.a.v. kabinetsreactie POK	A
69.	DGBD	Impact (Fiscale) coronamaatregelen op Belastingdienst (o.a. toezicht, dienstverlening en invordering)	A
70.	DGBD	Fundamentele transformatie dienstverlening en programma menselijke maat	A
71.	DGBD	Programma Herstellen Verbeteren Borgen (HVB)	A
72.	DGBD	Aanpak witwasbestrijding en ondermijning	L
73.	DGBD	Rulings met een internationaal karakter	L
74.	DGBD	Medewerkers, Integriteit (infrastructuur) en Leiderschap en Cultuur	L
75.	DGBD	Programma IV-verbetertraject	A
76.	DGBD	ICT-landschap	A
77.	DGBD	Data, analytics en algoritmes	A
78.	DGBD	Ketenplannen Omzetbelasting, Loonheffing, Gegevens	A
79.	DGBD	Stand van zaken implementatie en voldoen aan AVG & Gegevenseffectbeschermingsbeoordelingen (GEB)	A
80.	DGBD	Gebruik van nationaliteit bij de Belastingdienst	A
81.	DGBD	EU btw e-commerce	A
82.	DGBD	Bestedingscriterium ANBI's i.c.m. Rapport Beter Geven	L
83.	DGBD	Verdienmodel belasting van personenauto's en motorrijwielen (bpm)	L
84.	DGBD	Wendbaarheid ICT-projecten Belastingdienst: Uitfaseren ETM (Enterprise Tax Management) en Modernisering motorrijtuigbelasting (MRB)	A
85.	DGBD	Stuiting Verjaring	L
86.	DGBD	Vervolgingskosten en invorderingsrente	A
87.	DGBD	eHerkenning	A
88.	DGBD	Keuzeregeling Elektronisch Berichten Verkeer (KEBV)	A
89.	DGBD	Bezwaren	A
90.	DGBD	Stand van zaken schenk- en erfbelasting	L
DIRECTORAAT-GENERAAL TOESLAGEN			
91.	DGTSL	Overzicht toeslagen	PB
92.	DGTSL	Leiderschap en cultuur	L
93.	DGTSL	Financiële aspecten Herstel Kinderopvangtoeslag	A

94.	DGTSL	Korte beschrijving kinderopvangtoeslagaffaire	A
95.	DGTSL	Toekomstvisie Toeslagen	L
96.	DGTSL	Herstel: Discriminatie	L
97.	DGTSL	Herstel: Kindregeling	A
98.	DGTSL	Herstel: Kwijtschelding schulden	A
99.	DGTSL	Toekomst toeslagenstelsel	A
100.	DGTSL	Vernieuwing dienstverlening	L
101.	DGTSL	Opleiden, werving en instroom	L
102.	DGTSL	Burgeronderzoek	L
103.	DGTSL	Overleggen herstel Kinderopvangtoeslag	PB
104.	DGTSL	Kabinetsreactie POK	A
105.	DGTSL	Organisatie Hersteloperatie	A
106.	DGTSL	Terugdringen klachten, beroepen, bezwaren	L
107.	DGTSL	Vaktechniek	L
108.	DGTSL	Handhaving / Fraudebestrijding	L
DIRECTORAAT-GENERAAL DOUANE			
109.	DGD	Algemeen	
110.	DGD	Strategisch Meerjarenplan Douane 2020-2025	L
111.	DGD	Personele capaciteit	L
112.	DGD	Integriteitsbeleid	A
113.	DGD	Leiderschap en cultuur	A
114.	DGD	Brexit	L
115.	DGD	Acctieplan dounae-unie	L
116.	DGD	Digitale Snelweg Douane	A
117.	DGD	Beleidsdoorlichting 2012-2018	L
118.	DGD	Ondermijning	A
119.	DGD	Gebruik Nuctech-scanners	A
120.	DGD	E-commerce	L
121.	DGD	Volumestijging	A
122.	DGD	Zonnepanelen – traditionele eigen middelen	L
123.	DGD	Dienstverlening Douane	L
124.	DGD	Samenwerking met het bedrijfsleven	L
125.	DGD	Wapendoorvoer	L
(PLAATSVERVANGEND) SECRETARIS-GENERAAL CLUSTER			
126.	SG/FEZ	Begroting Financiën en Nationale schuld 2021 en 2022	L
127.	SG/FEZ	Jaarverslag Financiën en Nationale schuld 2020	L
128.	SG/FEZ	Sturingsmodel DG-Belastingdienst, DG-Toeslagen, DG-Douane	L
129.	SG/FEZ	De onvolkomenheden en bevindingen van FIN 1	L
130.	SG/FEZ	Evaluaties	PB
131.	SG/FEZ	Budgettaire beheersing en rechtmatigheid Toeslagenherstel/ UHT	A
132.	SG/ADR	Onafhankelijkheid ADR in relatie tot de Algemene Rekenkamer	L
133.	SG/DJZ	Ongevraagd advies over de ministeriële verantwoordelijkheid van de Raad van State	L
134.	SG/DJZ	Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en Wet open overheid (Woo)	A
135.	SG/DJZ	Koersgevoelige informatie	L
136.	SG/DJZ	Inlichtingenplicht Staten Generaal	L
137.	SG/BEDR	Medezeggenschap bij Ministerie van Financiën	L
138.	SG/BEDR	Koers en ontwikkelrichting ministerie van Financiën	L
139.	SG/DRZ	Onderzoek Nationale ombudsman n.a.v. achtergebleven gegevens in navigatiesystemen van inbeslaggenomen voertuigen bij DRZ	L
140.	SG/DRZ	Wapenverkopen	L
141.	SG/BOA	Departementaal coördinatiecentrum crisisbeheersing (DCC)	L
142.	SG/BOA	Parlementaire enquête Aardgaswinning Groningen	A
143.	SG/BOA	Parlementaire enquête dienstverlening, handhaving en fraudebestrijding bij overheidsdiensten	A
144.	SG/BOA	Benoemingen AFM & DNB	L
145.	SG/BOA	Inspectie Belastingdienst, Toeslagen en Douane	L
146.	SG	Programma continuïteit & ontvlechting	L

Type fiche

- A= 'actueel' (gaat binnen eerste twee maanden na aantreden spelen en de verwachte politieke relevantie is groot),
- L = 'lopend' (speelt al maar verwachte politieke relevantie is niet groot)
- NDA = 'niet direct actueel' (verwachte politieke relevantie is groot maar speelt niet binnen eerste twee maanden na aantreden)
- PB = 'procesbeschrijving' (uitleg over een belangrijk periodiek terugkerend (beleids)proces waar FIN bij betrokken is).

GT - Maximale kredietvergoeding	
Verantwoordelijk directie	GT/FM/ME
Omschrijving inhoud	De totale kredietvergoeding (rente en kosten) voor consumptief krediet die financiële ondernemingen aan hun klanten in rekening mogen brengen is aan een jaarlijks maximum gebonden. De maximale kredietvergoeding geldt voor alle soorten consumptief krediet, zoals rood staan, kopen op afbetaling, sociale kredieten van gemeentelijke kredietbanken, of een persoonlijke lening voor de financiering van bijvoorbeeld een auto. Vooral bij relatief kleine kredieten zoals roodstand, (online) goederenkrediet en creditcardleningen worden kredietvergoedingen die tegen het maximum aanzitten gehanteerd. De minister heeft de maximale kredietvergoeding in verband met de coronacrisis tijdelijk verlaagd van 14% naar 10% op jaarbasis. Deze tijdelijke verlaging kon eenmalig worden verlengd, wat is gebeurd, en duurt na deze verlenging nog tot 1 september a.s. Begin 2021 heeft de minister de Tweede Kamer (TK) bericht over het externe onderzoek dat is verricht naar de effecten van een structurele verlaging van de maximale kredietvergoeding. Hieruit blijkt dat een (forse) verlaging van de kredietvergoeding negatieve gevolgen kan hebben voor het aanbod van met name kleiner krediet (waarvoor hogere rentes worden gerekend). Uit het onderzoek blijkt niet onomstotelijk bij welk percentage de juiste balans tussen gewenste en ongewenste effecten is gevonden. De minister heeft besluitvorming over het structureel verlagen van de maximale kredietvergoeding aan een volgend kabinet gelaten.
Krachtenveld	Rentes tot 14% voor (online) goederenkredieten worden gepercipieerd als woekerrentes en in verband gebracht met de hoge betalingsachterstanden bij verzendhuizen zoals Wehkamp. De TK heeft verschillende moties aangenomen die vragen om een structurele verlaging van de maximale kredietvergoeding. Ook in verschillende verkiezingsprogramma's (o.a. D66, CU, PvdA) wordt een structurele verlaging bepleit. De discussie met de TK wordt – naast met de vaste commissie Financiën – veelal gevoerd met de commissie voor SZW. Het percentage van de maximale kredietvergoeding staat in een besluit dat hangt onder het Burgerlijk Wetboek, waar de minister voor Rechtsbescherming verantwoordelijk voor is. J&V en EZK zijn betrokken vanuit het oogpunt van consumentenbescherming. In voorbereiding is een aanpassing van de EU-richtlijn consumentenkrediet. Mogelijk introduceert deze ook een maximale rente. Het is onwaarschijnlijk dat er één geharmoniseerd Europees maximum ontstaat.
Behandeling	In september gaat de maximale kredietvergoeding automatisch terug van 10% naar 14%. Inmiddels wordt regelgeving voorbereid die de tijdelijke verlaging van de maximale kredietvergoeding normaals verlengt tot 1 juli 2022. Om te voorkomen dat de maximale kredietvergoeding hierna teruggaat naar 14% moet een eventueel besluit over een structurele wijziging in het najaar van 2021 worden voorbereid.

Ambtelijke beleidsopvattingen	De minister heeft de TK gemeld dat hij in ieder geval een aanscherping van de verificatieplicht gaat voorbereiden: kredietaanbieders moeten bij kredieten vanaf 250 euro i.p.v. 1.000 euro de financiële situatie van een consument controleren, bijvoorbeeld met een loonstrook. Verder zijn de leennormen (die bepalen hoeveel mensen kunnen lenen) door de sector zelf aangescherpt. In combinatie met deze twee andere maatregelen die overkreditering effectief tegengaan, zou t.a.v. een structurele verlaging van de maximale kredietvergoeding een beperkte verlaging worden geadviseerd. Risico bij een te grote verlaging is dat de baten voor de consument niet opwegen tegen de negatieve gevolgen voor de consument, zoals minder aanbod van krediet, hogere andere kosten en hogere minimum kredietbedragen. Een te lage rente kan ook aansporen tot (meer) lenen. Verder is het wenselijk dat de effecten van een structurele verlaging worden geëvalueerd.

GT - Accountancy	
Verantwoordelijk DG/directie	GT/FM/ME
Omschrijving inhoud	Achtergrond De kwaliteit van de accountancysector is van groot belang voor het maatschappelijk en economisch verkeer omdat de accountantscontrole ('wettelijke controle') zekerheid toevoegt aan de financiële verantwoording van ondernemingen. De sector bestaat uit accountants; vrije beroepsbeoefenaren die van overheidswege wordt gereguleerd. Zo zijn er eindtermen voor de accountantsopleiding, beroepsregels en tuchtrechtspraak. Daarnaast spelen accountantskantoren (accountantsorganisaties genoemd) een grote rol; ook zij worden gereguleerd en een groot deel van hen staat onder toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Sinds het begin van deze eeuw is als gevolg van boekhoudschandalen veel aandacht geweest voor de tekortschietende kwaliteit van de sector. In reactie daarop zijn verschillende onderzoeken gedaan en verbetertrajecten in gang gezet. Verbetering van de sector Het verbetertraject van de accountancysector wordt deels gevoerd binnen de publiekrechtelijke beroepsorganisatie (Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants) vanuit de wettelijke taak om een goede beroepsuitoefening te bevorderen. Dit heeft tot verschillende rapporten geleid. Ook de AFM voert regelmatig onderzoek uit naar de sector en is kritisch geweest op de prestaties van de sector. In 2018 zijn daarnaast nieuwe wettelijke eisen aan accountantsorganisaties van kracht geworden. N.a.v. een AFM-rapport uit november 2018 besloot de minister tot instelling van de Commissie toekomst accountancysector (Cta). De Cta kreeg in 2019 de opdracht te onderzoeken op welke manier de kwaliteit van wettelijke controles kon worden verbeterd en daarbij ook te kijken naar zgn. 'structuurmaatregelen', oftewel ingrepen in de structuur van de markt. Hieronder valt bijv. het 'audit only-model', waarbij grote (Big 4-)accountantsorganisaties hun *audit*tak zouden moeten afsplitsen van de *consultancy*tak omdat dat perverse prikkels zou wegnemen. In januari 2020 presenteerde de Cta haar rapport. Daarin concludeerde zij dat de kwaliteit van de sector inderdaad tekortschiet. Ook deed zij voorstellen voor verbeteringen. De wenselijkheid van de structuurmaatregelen zou nader moeten worden onderzocht, aldus de Cta. Opvolging rapport van de Commissie toekomst accountancysector In de kabinetsreactie van 20 maart 2020 heeft uw voorganger geschreven dat hij (bijna) alle aanbevelingen overneemt. Ook besloot hij tot aanstelling van twee kwartiermakers toekomst accountancysector, om voor een periode van 3,5 jaar opvolging te geven aan een deel van de maatregelen. De Tweede Kamer steunde deze aanpak, zoals bleek tijdens het Algemeen Overleg Accountancy op 28 september 2020. Op dit moment zijn wij bezig met het uitwerken van de aanbevelingen van de Cta. Een belangrijk deel daarvan moet wettelijk worden verankerd; het daarvoor benodigde wetsvoorstel is momenteel in voorbereiding. Daarvan maken o.a. deel uit: 1) juridische verankering van de *audit quality indicators* (indicatoren om kwaliteit van een controle te 'meten'); 2) de versterking van de interne governance van de grootste (ca. 20) accountantsorganisaties door een grotere rol voor de rvc; 3) aanscherping van het handhavingsinstrumentarium van de AFM; 4) aanwijzingsbevoegdheid voor ondernemingen die geen accountant kunnen vinden;

	5) verplichting voor het bestuur van een onderneming om een 'in control-verklaring' af te geven. Het nieuwe kabinet zal moeten besluiten over toezending van het wetsvoorstel aan de Raad van State, waarna het kan worden ingediend bij de TK.
Krachtenveld	FIN: beleidsmatig verantwoordelijk voor de kwaliteit van de accountancysector. AFM: AFM is toezichthouder op een groot deel van de accountancysector en heeft veel onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de sector. NBA: De Nederlandse Beroepsorganisatie voor Accountants is de bij wet ingestelde beroepsorganisatie van accountants. Zij vertegenwoordigen de sector en stellen o.a. de beroepsregels voor accountants vast. Kwartiermakers toekomst accountancysector: [redacted] en [redacted] zijn door uw voorganger aangesteld om een deel van de aanbevelingen van de Cta uit te voeren. Zij rapporteren halfjaarlijks over de voortgang. Andere departementen: In sectorale wetgeving (bijv. zorg, onderwijs, woningcorporaties) zijn bijzondere regels over de accountantscontrole opgenomen. J&V is daarnaast verantwoordelijk voor het jaarrekeningenrecht. Tweede Kamer: In de TK bestond ruime steun voor de aanpak van uw voorganger. Sommige partijen hebben zich voorstander getoond van meer structurele ingrepen in de markt.
Behandeling	Jaarlijks vindt een Algemeen Overleg (AO) Accountancy plaats. Het wetsvoorstel dat in voorbereiding is zal t.z.t. aan de TK en EK worden gezonden.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Er bestaat consensus over het feit dat de kwaliteit van de sector omhoog moet, hoewel de sector goede stappen heeft gemaakt. Het traject ter verbetering van de sector, waarvan het hierboven beschreven wetsvoorstel de belangrijkste component is, moet dan ook worden voortgezet. Anderzijds is het niet realistisch om te verwachten dat er nooit meer boekhoudschandalen zullen plaatsvinden of dat een accountantscontrole alle problemen (bijv. faillissement) kan voorkomen. Daarom is de ketenaanpak ook van belang. T.a.v. de wenselijkheid van structuurmaatregelen moeten de uitkomsten van de door de kwartiermakers ingestelde onderzoeken worden afgewacht.

GT - Alternatieve geschillenbeslechting: Kifid en SKGZ	
Verantwoordelijk /directie	GT/FM/ME
Omschrijving inhoud	De minister van Financiën heeft twee instanties aangewezen voor alternatieve geschillenbeslechting: de Stichting Klachteninstituut financiële dienstverlening (Kifid) en de Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ). Kifid behandelt klachten van consumenten over financiële dienstverleners: banken, verzekeraars, tussenpersonen. SKGZ behandelt klachten over zorgverzekeraars. Het Kifid krijgt dikwijls kritiek van consumenten, media en Tweede Kamer. Het lid Alkaya heeft in februari 2021 een initiatiefnota gestuurd aan het kabinet met enkele voorstellen voor aanpassingen in de organisatie en werkwijze van Kifid. In de notitie komt o.a. aan de orde dat Kifid de consument niet voldoende zou helpen in zijn strijd tegen de financieel dienstverlener. Kifid is onpartijdig, en in die rol laat zij volgens de nota soms het ongelijke speelveld in stand dat vaak bestaat tussen de consument en de financieel dienstverlener. Daarnaast komt regelmatig het argument op over mogelijke inmenging van financieel dienstverleners, en met name banken en verzekeraars, bij de lijn die Kifid kiest. Financieel dienstverleners hebben inspraak in de financiering van het Kifid via een systematiek die door het Kifid zelf is opgetuigd. De verwachting is dat de kabinetsreactie op de initiatiefnota van Alkaya vóór Q3 2021 naar de Kamer wordt verstuurd. In de reactie zal worden ingegaan op bovenstaande punten. Ook is er kritiek op de achterstanden in zaken die het Kifid heeft omdat zij in sommige complexe of grote zaken wacht op een richtinggevende uitspraak van een civiele rechter, alvorens het Kifid vergelijkbare klachten afdoet. Zo is er al meerdere jaren een achterstand in klachten over beleggingsverzekeringen. Dit betroffen honderden klachten ingediend bij het Kifid sinds 2015 over beleggingsverzekeringen, die bij veel consumenten tot tegenvallende rendementen hebben geleid. Die achterstand wordt langzaam ingelopen. Recent liepen meerdere zaken bij het Kifid over variabele rente bij doorlopend krediet van ABN Amro. Het Kifid heeft hier in februari 2021 uitspraak over gedaan die, behalve voor de ene consument, mogelijk gevolgen heeft voor een grote groep consumenten (80.000 naar schatting Consumentenbond). Ook daar speelde de vraag of het Kifid de uitspraak van de rechter af moet wachten.
Krachtenveld	De aanwijzing van Kifid en SKGZ als alternatieve geschillenbeslechter is gestoeld op de Europese richtlijn alternatieve geschillenbeslechting consumenten. J&V is het coördinerende departement en is medeverantwoordelijk voor alternatieve geschillenbeslechting voor aangewezen geschilleninstanties samen met de vakministers. De basisverzekering valt onder verantwoordelijkheid van VWS. Aanvullende zorgverzekeringen vallen, net als andere verzekeringen, onder de verantwoordelijkheid van Financiën. De minister van Financiën heeft een toezichtsverantwoordelijkheid voor SKGZ en Kifid. De instanties voor alternatieve geschillenbeslechting zijn onafhankelijk en onpartijdig. De minister van Financiën heeft enkele bevoegdheden om deze onafhankelijkheid en onpartijdigheid te waarborgen. Deze zijn vastgelegd in het Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft. Het Kifid dient onafhankelijk van het ministerie te kunnen opereren.

	De AFM en DNB onderhouden als toezichthouder op de financiële dienstverleners ook een relatie met het Kifid. Twee keer per jaar vindt overleg plaats tussen het ministerie, AFM, DNB en het Kifid.
Behandeling	De minister keurt jaarlijks de begroting en jaarrekening goed, stemt in met benoemingen van bestuurders en de voorzitters van de geschillenbeslechtende organen van Kifid en SKGZ en met voorgenomen wijzigingen in de reglementen. Daarnaast heeft de minister in 2020 de vierjaarlijkse evaluatie uitgevoerd naar Kifid. Consumenten melden zich soms bij het ministerie met klachten over Kifid. In veel gevallen gaat het om klachten over individuele zaken. Het ministerie kan daarin niet helpen, omdat Kifid onafhankelijk is. De verwachting is dat de kabinetsreactie op de initiatiefnota van Alkaya vóór Q3 2021 naar de Kamer wordt verstuurd. Mogelijk volgen hier actiepunten voor het ministerie en het Kifid uit.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Vanuit het ministerie en het Kifid wordt gekeken hoe de bezwaren het beste kunnen worden geadresseerd zonder dat dit afbreuk doet aan de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van het Kifid.

GT - Wetsvoorstel nadere beloningsmaatregelen financiële sector	
Verantwoordelijk /directie	GT/FM/ME
Omschrijving inhoud	Nederland heeft de strengste beloningsregels in de financiële sector in Europa. In de agenda financiële sector van de minister van 17 december 2018 is een verdere aanscherping van de beloningsregels van werknemers en bestuurders van financiële ondernemingen aangekondigd. Deze maatregelen zijn onderdeel van een wetsvoorstel dat voor het zomerreces van 2020 is ingediend bij de Tweede Kamer. Dit wetsvoorstel bevat o.m. een: 1. wettelijke verplichting voor bestuurders en medewerkers van financiële ondernemingen om o.m. aandelen die onderdeel zijn van vaste beloningen aan te houden voor 5 jaar (retentieperiode); 2. wettelijke verplichting voor financiële ondernemingen om zich rekenschap te geven van en verantwoording af te leggen over de verhouding van de beloningen tot de maatschappelijke functie en de wijze van totstandkoming hiervan; en 3. aanscherping van de mogelijkheid tot afwijking van het bonusplafond voor niet-CAO personeel. Verder bevat het wetsvoorstel enkele meer technische wijzigingen n.a.v. de richtsnoeren van de Europese Banken Autoriteit (EBA), en wordt het bestaande beleid m.b.t. handelaren voor eigen rekening (HER's) bestendigd waardoor de uitzondering van het bonusplafond voor HER's wordt hersteld. De minister heeft voor dit wetsvoorstel ook een terugvordering (*claw back)* van vaste beloningen van bestuurders in geval van staatssteun onderzocht en hierover onder meer voorlichting aan de Raad van State gevraagd. Deze claw back is niet opgenomen in het wetsvoorstel omdat de Raad van State concludeerde dat een dergelijke claw back niet mogelijk is gelet op een ongerechtvaardigde inbreuk op het recht van eigendom uit het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.
Krachtenveld	Beloningen (in de financiële sector) liggen maatschappelijk gevoelig. Politiek is in de afgelopen jaren met name gepleit voor een verdere aanscherping van de beloningsregels, onder andere via een initiatiefwetsvoorstel dat op 14 mei 2019 is verworpen (De SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK, 50PLUS, PVV en FvD hebben vóór dit initiatiefwetsvoorstel gestemd). Vanuit onder andere de financiële sector zijn zorgen geuit over het gelijk speelveld met andere EU-lidstaten, en de proportionaliteit van deze regels voor ondernemingen als Fintech.
Behandeling	Het wetsvoorstel is op 2 juli 2020 ingediend bij de Tweede Kamer en is in afwachting van plenaire behandeling. De beoogde datum van inwerkingtreding was 1 juli 2021. Dit zal, afhankelijk van de voortgang van de parlementaire behandeling, op zijn vroegst 1 januari 2022 worden.

Ambtelijke beleidsopvattingen	De primaire verantwoordelijkheid voor het beloningsbeleid en beloningen van een financiële onderneming ligt bij de onderneming (raad van commissarissen en in het verlengde de aandeelhouders). Waar nodig en doelmatig draagt de overheid bij aan het herstel van vertrouwen, het voorkomen van perverse prikkels en daarmee een robuustere financiële sector door aanvullende eisen te stellen. Na de financiële crisis heeft Europa aanvullende beloningsregels inclusief een bonusplafond voor de financiële sector geïntroduceerd gericht op het adresseren van ongewenste prikkels. Bij de implementatie van deze beloningsregels heeft Nederland er voor gekozen om nationale koppen te introduceren met het oog op stabiliteit, klantbelang en vertrouwen. De meest in het oog springende is een bonusplafond van 20% voor alle medewerkers en bestuurders van alle financiële ondernemingen, waarmee Nederland verder gaat dan andere EU-lidstaten. Deze beloningsregels zijn in 2017 en 2018 geëvalueerd. Het extern uitgevoerde onderzoek suggereert dat het Nederlandse bonusplafond van 20% bijdraagt aan minder risicovol gedrag. Voorts volgde uit de evaluatie van de beloningsregels op basis van cijfers tot en met 2016 geen grote aantoonbare effecten op het vestigingsklimaat. Er is een nieuwe evaluatie in 2023 aangekondigd omdat veel cijfers over vestiging en arbeidsmobiliteit ten tijde van de evaluatie beschikbaar waren tot en met 2016 en het te vroeg na invoering van de nieuwe beloningsregels werd geacht om afdoende conclusies te kunnen trekken over de invloed op vestiging van banken, arbeidsmobiliteit en de ontwikkeling van beloningen in de financiële sector.

GT - Kapitaalmarktunie	
Verantwoordelijk DG/directie	GT/FM/ME en FS
Omschrijving inhoud	Met de verdere ontwikkeling van de Capital Markets Union (CMU) werkt de EU aan het versterken van de interne markt voor kapitaal. Het doel is om (grensoverschrijdende) kapitaalstromen (investeringen en besparingen) beter te faciliteren en te zorgen voor een efficiënte kapitaalallocatie. Hier profiteren consumenten, beleggers en bedrijven van. Een sterke CMU draagt bij aan i) economische groei en ii) aan financiële stabiliteit door vergroting van het schokabsorberend vermogen van de Europese economieën door grensoverschrijdend kapitaalbezit. De urgentie om de CMU te versterken is in het licht van het economisch herstel na de covid-19 pandemie toegenomen. Nederland hecht groot belang aan het verder versterken van de CMU en ziet daarbij drie aandachtsgebieden (prioriteiten): 1) private risicodeling (de schokabsorptiecapaciteit) dient te worden vergroot door het stimuleren van grensoverschrijdende financiering en beter geïntegreerde Europese kapitaalmarkten; 2) de toegang tot kapitaalmarkten voor bedrijven dient te worden verbeterd om hen meer financieringsopties te bieden, met een focus op mkb-ondernemers en start- en scale-ups waardoor zij minder afhankelijk worden van bancaire kredietverlening; en 3) de toegang tot kapitaalmarkten voor investeerders en consumenten moet worden verbeterd in Europa. Door het stimuleren van langetermijnsparen en -investeren worden consumenten en investeerders beter in staat gesteld financiële doelen te halen en komt er meer kapitaal beschikbaar. Daarbij acht Nederland effectieve consumenten- en beleggers-bescherming van groot belang. Bij verdere verdieping van de kapitaalmarktunie dient tevens rekening gehouden te worden met verduurzaming en digitalisering. In september 2020 is een nieuw CMU-actieplan gepubliceerd door de Europese Commissie, dat volgt op het eerste actieplan uit 2015 en tevens een reactie is op de Raadsconclusies van december 2019. In voornoemde Raadsconclusies roepen de lidstaten de Commissie op om verdere stappen te zetten voor de verdieping van de CMU. Deze Raadsconclusies zijn opgesteld n.a.v. een rapport met aanbevelingen van experts op initiatief van Nederland, Frankrijk en Duitsland. Het actieplan presenteert acties op zestien onderwerpen, verdeeld over drie doelstellingen die overeenkomen met de Nederlandse prioriteiten. Deze acties worden de komende jaren nader uitgewerkt, waarna voor sommige acties wetgevende voorstellen zullen volgen: 1) Ondersteuning van een duurzaam, inclusief en veerkrachtig economisch herstel door betere toegang tot financiering voor Europese bedrijven - Instellen centraal Europees toegangspunt voor bedrijfsdata - Toegang tot publieke (aandelen) markten verbeteren - Review kader voor lange termijn beleggingsfondsen (ELTIFs) - *Equity financing* stimuleren (Solvency II & Bazel 3) - Doorverwijzing alternatieve financiers door banken onderzoeken - Review securitisatiekader 2) De EU een veiligere plek maken om te sparen en te beleggen voor de langere termijn - Financiële geletterdheid verbeteren - Vertrouwen van retailbeleggers opbouwen (informatie-verstrekking, beleggerscategorieën en adviseurs kwalificatie) - Pensioenen (adequaatheid monitoren, nationale trackingsystemen, *auto enrollment*)

	3) Integratie van nationale kapitaalmarkten tot een echte interne markt - Teruggaveprocedures bronbelasting vereenvoudigen - (Niet-)bancaire insolventieprocedures voorspelbaarder maken - Onderzoek naar aandeelhoudersrechten (SRD2) - Review centrale effectenbewaarinstellingen (CSD) - Invoering geconsolideerde *tape* voor aandelen - Rechtsbescherming van beleggingen binnen de EU verbeteren - Versterking *single rulebook* en toezichtconvergentie
Krachtenveld	*Europees:* Lidstaten steunen over het algemeen de doelstellingen van de CMU en de verdere ontwikkeling ervan. Op individuele onderdelen kan het krachtenveld echter divers zijn. Ook het Europees Parlement heeft recent de Commissie en lidstaten opgeroepen belangrijke stappen te zetten om de CMU verder te ontwikkelen. *Nationaal:* Het krachtenveld in de Tweede Kamer is divers. Wat betreft het verbeteren van de financieringsmogelijkheden voor (mkb) ondernemers is er steun voor de plannen. Waar acties raken aan nationale competenties, zoals pensioenen, is de Kamer evenals het kabinet overwegend terughoudend. Het bedrijfsleven en de financiële sector hebben overwegend positief gereageerd op het nieuwe actieplan. Voornamelijk institutionele beleggers, zoals de pensioenuitvoerders, zien veel kansen bij een sterkere CMU. *Interdepartementaal:* Op specifieke onderwerpen is afstemming met andere departementen vereist. Zo is J&V hoofdverantwoordelijk voor het insolventierecht en is EZK betrokken bij de acties die zien op het verbreden van de financieringsopties voor het mkb.
Behandeling	*Europees:* De voortgang wat betreft de uitvoering van het actieplan en de daaruit volgende acties worden besproken in de Ecofinraad. Daarnaast wordt de ontwikkeling van de CMU door de Eurogroep en Europese Raad (Eurotop) gevolgd t.a.v. de bevordering van de internationale rol van de euro en de strategische autonomie van de EU. *Nationaal:* Het debat met de Kamer wordt primair gevoerd tijdens het Algemeen Overleg (AO) Ecofin/Eurogroep en tevens tijdens het AO Financiële Markten.
Ambtelijke beleidsopvattingen	De drie doelstellingen van de Commissie/ Nederlandse aandachts-gebieden kunnen niet los van elkaar worden gezien. Zij versterken elkaar en het is derhalve van belang dat op alle drie de terreinen voortgang wordt geboekt. Enkel focussen op verbetering van de financierings-kanalen heeft weinig zin als niet ook tegelijkertijd wordt ingezet op het vergroten van het kapitaalaanbod. Gelet op het belang van goed functionerende kapitaalmarkten voor de reële economie is het van belang om actief betrokken te blijven bij de uitwerking van de acties uit het actieplan. Het kabinet heeft zich het afgelopen jaar ervoor ingezet om verdieping van de CMU wederom hoog op de Europese agenda te krijgen. Onder andere met het gezamenlijke initiatief voor de werkgroep *NextCMU*, die op verzoek van Frankrijk, Duitsland en Nederland aanbevelingen t.a.v. de verdieping van de CMU heeft gedaan. Een continuering van deze inzet is wenselijk.

GT - Hypothecair krediet	
Verantwoordelijk [redacted]/directie	GT/FM/ME
Omschrijving inhoud	Ter voorkoming van overkreditering en ter bescherming van de consument, gelden in Nederland hypothecaire leennormen. Dit betreft de maximale lening ten opzichte van de waarde van woning (*Loan-to-Value, LTV*) en maximale hypotheeklast ten opzichte van het inkomen (*Loan-to-Income, LTI*). Jaarlijks stelt de minister van Financiën, mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de maximale LTI vast in de Regeling hypothecair krediet. Voor deze LTI-normen wordt advies gevraagd aan het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud). Daarnaast geldt dat een groot aantal andere regels ten aanzien van hypothecaire kredietverlening zijn opgenomen in de Wet op het financieel toezicht (Wft) en onderliggende regelgeving. Dit betreft bijvoorbeeld regels over het aanbieden en verstrekken van hypotheken, de vergoeding voor kredietverstrekkers bij vervroegd aflossen, de wegingsfactor van studieleningen bij hypotheekverstrekking en taxaties. Nederlandse hypotheekschulden zijn hoog in internationaal perspectief (de totale hypotheekschuld bedraagt ca. 730 miljard EUR, 90% van het bbp). Tevens is een relatief groot deel van de hypotheekschuld in Nederland aflossingsvrij. Sinds 2013 geldt voor nieuwe hypotheken de eis dat de lening ten minste annuïtair in ten hoogste 30 jaar moet worden afgelost, om over die lening hypotheekrenteaftrek te krijgen. Hierdoor, en door de aanpak van aflossingsvrije hypotheken door de AFM en de sector, is het aandeel aflossingsvrije- en beleggingshypotheken afgenomen van 65% in 2013 naar 55% in 2018. Ook is de LTV-limiet door voorgaande kabinetten stapsgewijs verlaagd tot 100% van de woningwaarde in 2018. Hierdoor neemt de gemiddelde LTV van Nederlandse huishoudens, en daarmee de kwetsbaarheid bij prijsdalingen, af. Uit de in het voorjaar van 2020 door de minister naar de Tweede Kamer gestuurde hypotheekschuldmonitor blijkt echter wel dat huishoudens steeds meer zijn gaan lenen ten opzichte van het inkomen. Dit waarschijnlijk als gevolg van de krapte op de woningmarkt en het feit dat huizenprijzen sneller zijn gestegen dan inkomens van huishoudens.
Krachtenveld	FIN: Beleidsmatig verantwoordelijk voor wet- en regelgeving met betrekking tot hypothecair krediet aan consumenten (financieel product) en verantwoorde kredietverlening. BZK: Beleidsmatig verantwoordelijk voor de woningmarkt, tevens medeverantwoordelijk voor specifiek de leennormen (LTI en LTV). J&V: Beleidsmatig verantwoordelijk voor het contractrecht, een deel van de Europese Hypothekenrichtlijn is geïmplementeerd in het BW. AFM: Gedragstoezichthouder op het gebied van hypotheekverstrekking aan consumenten. Doet tevens veel onderzoek naar onderwerpen op de hypotheekmarkt en is kritisch op verruimingen van de leennormen, zoals eerdere verruimingen voor tweeverdieners, de verlaging van de wegingsfactor voor studieleningen en lenen voor woningverduurzaming. DNB: Prudentiële toezichthouder op het gebied van hypotheken voor zowel bancaire aanbieders als verzekeraars. Tevens kritisch op hoge Nederlandse hypotheekschulden en verruimingen van de leennormen. Heeft in de afgelopen jaren meermaals gepleit voor bijvoorbeeld een verlaging van de LTV. Ook internationaal wordt Nederland aangesproken op de leennormen (bijvoorbeeld door middel van aanbevelingen van de European Systemic Risk Board). TK: In de Tweede Kamer krijgt de woningmarkt veel aandacht. In de huidige krappe woningmarkt wordt het soms wenselijk geacht om de

	toegang tot kredietverlening te verruimen (bijvoorbeeld voor bepaalde doelgroepen zoals starters of verdere verruiming voor oud-studenten met een studieschuld). Overige stakeholders: partijen die consumenten vertegenwoordigen zoals Vereniging Eigen Huis en de Consumentenbond, en partijen in de hypotheekketen zoals kredietverstrekkers (banken, verzekeraars, regiepartijen), adviseurs, en de Nationale Hypotheek Garantie (NHG).
Behandeling	De minister heeft toegezegd een opvolger van de hypotheekschuldmonitor naar de Tweede Kamer te sturen. Jaarlijks stuurt de minister van BZK, mede namens de minister van Financiën, de brief met de uitkomsten van het Platform hypoheken naar de Tweede Kamer. In de platformbijeenkomsten wordt met partijen in de hypotheekketen gesproken over knelpunten op de hypotheekmarkt. Tevens worden op regelmatige basis Kamervragen gesteld over diverse onderwerpen op het gebied van hypotheken (zoals verhuurhypotheken, taxaties, verzilverhypotheken). Ook in het Algemeen Overleg financiële markten komen hypotheken regelmatig aan de orde.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Uitgangspunt bij het verstrekken van hypothecair krediet is dat het krediet verantwoord moet zijn voor de consument. Hoewel hypotheekschulden in Nederland hoog zijn, kan het verkrappen van de leennormen de toegankelijkheid van de koopmarkt beperken en hebben voorgaande kabinetten door de fiscale aflossingseis en afbouw van de LTV-limiet risico's al verder beperkt. Tegelijkertijd kan de huidige krapte niet worden opgelost door middel van verruimingen voor bepaalde doelgroepen, omdat verruimingen met name leiden tot prijsstijgingen en betalingsrisico's en daarmee op gespannen voet kunnen staan met een verantwoorde kredietverlening.

GT - Rentederivaten MKB (Uniform Herstelkader)	
Verantwoordelijk DG/directie	GT/FM/ME
Omschrijving inhoud	*Achtergrond* Sinds 2007 zijn door banken aan duizenden MKB-ondernemers rentederivaten verkocht ter verlaging van het variabele renterisico bij een lening. De AFM constateerde in 2013 tekortkomingen m.b.t. het naleven van de wettelijke eisen bij de advisering over derivaten aan niet-professionele partijen. De AFM heeft de banken toen opgeroepen om lopende derivaten te herbeoordelen, maar dit is door de banken onvoldoende nauwkeurig uitgevoerd. *Uniform Herstelkader* Op advies van de AFM stelde de minister van Financiën in februari 2016 onafhankelijke deskundigen aan (de Derivatencommissie) die een Uniform Herstelkader (UHK) hebben opgesteld. Dit kader is in juli 2016 gepubliceerd. Alle zes betrokken banken hebben zich hieraan gecommitteerd. Het UHK waarborgt dat de 18.907 klanten die hiervoor in aanmerking komen, door de banken worden gecompenseerd op uniforme en controleerbare wijze. Een onafhankelijke Externe Dossier Beoordelaar (EDB) beoordeelt deze herbeoordelingen. De AFM houdt toezicht op de uitvoering van het UHK. *Voortgang* De Kamer is halfjaarlijks geïnformeerd over de voortgang van het herbeoordelingsproces van de betrokken banken. Door de complexiteit van de dossiers is bij de uitvoering van het UHK vertraging ontstaan. De laatste rapportage dateert van januari 2020. Per peildatum van 31 december 2019 is ruim €1,4 miljard aan compensatie aangeboden door de banken; dit is veelal eerder in de vorm van voorschotten uitbetaald. De acceptatiegraad was op dat moment 86%. Naar verwachting is de uitvoering van het UHK door alle banken in april 2021 afgerond. De AFM zal dan een eindrapportage opstellen. ***Evaluatie*** Op dit moment vindt de ambtelijke voorbereiding plaats van een evaluatie ter uitvoering van de motie Leijten (SP) en Van der Linde (VVD). Die verzoekt om het afwikkelingsproces grondig te evalueren en lessen te trekken voor eventuele toekomstige compensatie van zorgplichtschendingen. De evaluatie zal door een onafhankelijke partij worden uitgevoerd. De evaluatie zal zien op de vraag welke lessen kunnen worden geleerd uit de aanpak van de afwikkeling van dit dossier. Hierbij is o.a. van belang te schetsen hoe de oplossingsrichting eruitziet, welke uitkomsten en gevolgen deze oplossingsrichting met zich mee heeft gebracht, en welke lessen zijn geleerd door de verschillende stakeholders. De voorlopige planning is om de evaluatie in het tweede kwartaal van 2021 te starten en nog dit jaar af te ronden.

Krachtenveld	Vanuit de Tweede Kamer is er doorlopend aandacht voor dit dossier. De aandacht is in de tijd vooral uitgegaan naar de vertraging die is opgetreden bij de afwikkeling van dit dossier en het beperken van de gevolgen hiervan voor kwetsbare klanten. De contacten tussen het ministerie, de AFM, de onafhankelijke deskundigen en de NVB zijn goed. Er is een gedeelde doelstelling om het dossier snel doch zorgvuldig af te ronden en hier is de inzet op gericht. In de pers is veel aandacht geweest voor dit dossier, waaronder over het UHK en de vertraging van de uitvoering. Daarbij is vooral aandacht voor klanten die buiten het toepassingsbereik van het UHK vallen en dus niet proactief door de bank een aanbod tot compensatie krijgen (maar de gang naar de rechter kunnen maken).
Behandeling	De afgelopen jaren is de Tweede Kamer halfjaarlijks op de hoogte gehouden van de uitvoering van het Uniform Herstelkader, middels voortgangsrapportages van de AFM. Tijdens de Algemene Overleggen (AO) Financiële Markten wordt regelmatig naar de voortgang en afronding gevraagd.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Het dossier is in de afrondende fase. De evaluatie van de afwikkeling van het rentederivatendossier wordt gezien als afsluiting. Het streven is om de evaluatie eind 2021 af te ronden.

GT - Kredietregistratie	
Verantwoordelijk /directie	GT/FM/ME
Omschrijving inhoud	Als een consument een krediet neemt, moet de kredietverstrekker in een stelsel van kredietregistratie controleren of er al andere kredieten lopen. Deze wettelijke krediettoets is geregeld in de Wet op het financieel toezicht. Het doel van de toets is om consumenten te beschermen tegen financiële problemen als gevolg van overkreditering. Er zijn geen wettelijke voorschriften voor het beheer van het stelsel van kredietregistratie (o.a. wie beheert, welke gegevens worden in het stelsel opgenomen, wat zijn de bewaartermijnen). Het enige stelsel voor kredietregistratie wordt beheerd door het Bureau Kredietregistratie (BKR). BKR is een private instelling. Bij BKR zijn persoonsgegevens van ca. 11 miljoen mensen geregistreerd. Er zijn verschillende partijen geïnteresseerd in het aanbieden van een alternatief voor het systeem van BKR. BKR deelt de gegevens in haar systeem echter niet met concurrenten. In december 2019 heeft de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) op eigen initiatief de minister van Financiën geadviseerd om kredietregistratie met meer waarborgen voor gegevensbescherming te omkleden. Op dit moment wordt gewerkt aan een wetsvoorstel. Dit wetsvoorstel zal een grondslag bevatten voor gegevensverwerking en regels over bewaartermijnen en de bestuurssamenstelling, statuten en het verstrekken van inlichtingen. Daarnaast wordt het gebruik van de gegevens in het stelsel gereguleerd.
Krachtenveld	BKR krijgt regelmatig kritische aandacht van de media en Tweede Kamer. GroenLinks ziet kredietregistratie als een belangrijke publieke voorziening die genationaliseerd moet worden. D66 en VVD stellen dat moet worden onderzocht hoe meer partijen de mogelijkheid kunnen krijgen om een stelsel van kredietregistratie in te richten, omdat BKR nu een monopolie heeft. Daarnaast is er kritiek op de bewaartermijn voor gegevens bij BKR. SZW heeft onlangs geregeld dat gegevens over schuldhulpverlening ook bij BKR worden geregistreerd, zodat kredietverstrekkers bij het verstrekken van krediet kunnen zien of een consument schuldhulpverlening heeft gekregen. Dit is in de Tweede Kamer kritisch ontvangen, omdat een bewaartermijn van 5 jaar geldt voor deze overeenkomsten. D66 wil de negatieve registratie van iemands eerste schuldregeling automatisch na afloop laten vervallen. De AFM en DNB houden geen toezicht op BKR, maar zijn wel betrokken vanwege het toezicht op de kredietverstrekkers.
Behandeling	Er is geen formele relatie tussen het BKR (private instelling) en de minister van Financiën. De minister heeft geen bevoegdheden. BKR levert gegevens voor rapportages van de minister aan de Tweede Kamer over consumptief krediet. Het streven is om het wetsvoorstel nog voor de zomer in internetconsultatie te brengen.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Het wetsvoorstel beoogt het advies van de AP te volgen. Overwogen wordt om van het beheer van het stelsel van kredietregistratie een wettelijke taak te maken. Daarbij moet worden bezien welke consequenties dit heeft voor partijen die op dit moment kredietregistratiediensten aanbieden.

	Via nieuwe wetgeving zorgen we voor betere bescherming van de gegevens van alle Nederlanders die een registratie in het BKR-register hebben

GT - Wijzer in geldzaken	
Verantwoordelijk /directie	GT/FM/Wijzer in geldzaken
Omschrijving inhoud	Op initiatief van het ministerie van Financiën is elf jaar geleden het platform Wijzer in geldzaken opgericht, samen met de koepels en toezichthouders van banken, verzekeraars, pensioenfondsen, en het Nibud. De afdeling Wijzer in geldzaken is onderdeel van de directie Financiële markten (FM). Koningin Máxima is erevoorzitter. Wijzer in geldzaken heeft als doel financiële educatie en financiële fitheid te bevorderen, door het organiseren van activiteiten, campagnes, websites en projecten. De minister van Financiën speelt een stimulerende rol, door o.a.: - Aanwezigheid bij de opening van de Week van het geld (jaarlijks in maart) en door in die week een kinderpersconferentie te geven - Te spreken op de jaarlijkse platformbijeenkomst (mei/juni, honderden deelnemers) en andere grote evenementen - Maandelijks een geldles te geven op een (wisselende) school - Werkbezoeken te brengen in het kader van geldzorgen De afdeling Wijzer in geldzaken organiseert jaarlijks in maart de week van het geld, waarbij duizenden medewerkers van financiële instellingen gastlessen geven op scholen. Samen met andere organisaties wordt gepleit voor opname van geldlessen in het onderwijscurriculum. Wijzer in geldzaken beheert ook de website geldlessen.nl, waarop lesmateriaal staat van diverse aanbieders (waaronder financiële instellingen). Ook wordt gratis lesmateriaal ontwikkeld voor diverse onderwijsniveaus. Bij de jaarlijkse Pensioen3daagse in november organiseert Wijzer in geldzaken landelijke campagnes om mensen te stimuleren vroegtijdig hun pensioen te checken en te sparen. Financiële instellingen en adviseurs organiseren activiteiten, er is een pensioenhelpdesk voor vragen en er wordt een prijs uitgereikt aan een veelbelovend initiatief (de pensioenwegwijzer). Bij het project financieel kwetsbare groepen worden ervaringen, lessen en onderzoeken gedeeld met de platformpartners over hoe deze groepen te bereiken en in actie te krijgen. Bv. jonge ouders en groepen die door de coronacrisis zijn getroffen (zoals ZZPers, jongeren, flexwerkers). Ook is er aandacht voor laaggeletterden (2,5 miljoen mensen), aangezien zij vaker geldzorgen hebben. Verder wordt gebruik gemaakt van gedragsinzichten en onderzoeken, om de effectiviteit te vergroten. Wijzer in geldzaken-activiteiten dragen ook bij aan de Brede schuldenaanpak, die wordt geleid door het ministerie van SZW. Die aanpak is gericht op het voorkomen, vroeg signaleren en aanpakken van geldzorgen en schulden. Wijzer in geldzaken draagt bij via de website Wijzer in geldzaken (zoals: wat te doen bij allerlei levensgebeurtenissen, hoe kun je rondkomen, sparen & besparen), via een project voor werkgevers (financieel fitte werknemers) en via financiële educatie. Ook wordt samengewerkt met organisaties zoals Schuldenlab en de Nederlandse schuldhulproute.

	Verder worden ervaringen uitgewisseld met andere landen, via OESO-bijeenkomsten, de EU en met kiesgroeplanden.

GT - Bankenunie	
Verantwoordelijk directie	GT/FM/FS
Omschrijving inhoud	• De financiële crisis die Europa in 2008 trof en de daaropvolgende staatsschuldencrisis in de eurozone toonden aan dat er behoefte was aan betere regelgeving en beter toezicht op de financiële sector van de EU, met name in de eurozone. Dit is in Europa onder andere gerealiseerd middels de bankenunie. • De eerste pijler van de bankenunie betreft het toezicht op de banken. Het Single Supervisory Mechanism (SSM) is een samenwerkingsverband tussen de Europese Centrale Bank (ECB) en nationale toezichthouders in de landen van de eurozone. De ECB heeft met de introductie van de bankenunie het toezicht op grotere banken overgenomen van de nationale toezichthouders. De middelgrote en kleine banken blijven onder toezicht van de nationale toezichthouders. • De tweede pijler van de bankenunie is het Single Resolution Mechanism (SRM). Het mechanisme is opgericht om banken in de eurozone die in grote financiële problemen verkeren op een doeltreffende manier af te wikkelen, zonder kosten van nationale overheden en belastingbetalers. Binnen het SRM is de Single Resolution Board (SRB) verantwoordelijk voor de afwikkeling van grootbanken van de eurozone en zijn nationale resolutieautoriteiten verantwoordelijk voor de middelgrote en kleine banken in hun land. Tevens is het Single Resolution Fund (SRF) ingesteld. Dit fonds wordt gefinancierd door de banken in de eurozone. De middelen daarin kunnen door de resolutie-autoriteit worden gebruikt om banken met financiële problemen af te wikkelen. Eind 2020 is in Europees verband afgesproken om de achtervang voor het resolutiefonds (de zogenoemde 'backstop', die kan worden aangesproken als het SRF 'leeg' is) per januari 2022 in te voeren. • De Europese Commissie streeft daarnaast nog naar het opzetten van een Europees depositogarantiestelsel (EDIS), als derde pijler van de bankenunie. Dit stelsel zou gericht moeten zijn op het zekerstellen van de tegoeden van de rekeninghouders bij een bank (tot een bepaald bedrag). De EC heeft daarvoor in november 2015 voorstellen ingediend, maar deze zijn nog niet goedgekeurd door de EU-lidstaten en het EP. De discussies hierover bevinden zich in een patstelling. Nederland stelt risicoreducerende voorwaarden aan voortgang op een EDIS.
Krachtenveld	• Financiën: De minister van Financiën is beleidsverantwoordelijk voor de Nederlandse positie op bankenunie-onderwerpen en heeft een belangrijke rol binnen de Raad. • Den Haag: binnen Nederland is aandacht voor de bankenunie en de Europese financiële stabiliteit. Politiek belangrijke onderwerpen zijn o.a. risicoreducerende maatregelen om het aantal slechte leningen in bepaalde Europese landen terug te brengen (de zogenoemde NPL's), de mate van risicodeling met (meer risicovolle) banken in andere lidstaten, de wenselijkheid van een EDIS en de stabiliteit van de bankensector door scherp toezicht ECB. • Europa: de totstandkoming en het compleet maken van de bankenunie is een onderwerp dat hoog op de agenda van de lidstaten staat. Tegelijk is het een gevoelig dossier. Lidstaten zijn verdeeld op de verschillende sub-dossiers binnen de bankenunie.

Behandeling	• De bankenunie bestrijkt meerdere sub-dossiers die gaan over: ○ Gerichte verbetering van het crisismanagement raamwerk voor als banken omvallen; ○ Voltooien van de bankenunie middels een Europees Depositogarantiestelsel (EDIS); ○ Gemeenschappelijke achtervang voor het resolutiefonds SRF; ○ Liquiditeit in Resolutie (LiR). • Alle onderwerpen binnen de bankenunie worden behandeld in de Eurogroep en Ecofinraad, door de Raad van ministers van financiën. Hieronder vallen verscheidene ambtelijke werkgroepen waarin de sub-dossiers worden besproken. ○ Als onderdeel van de rapportage cyclus voor de Eurogroep en Ecofinraad wordt de Kamer standaard geïnformeerd over de te bespreken onderwerpen, en betrokken aangaande de Nederlandse inzet hierop. *Crisismanagement raamwerk* • Het crisismanagement raamwerk regelt hoe om te gaan met omvallende banken. Grote banken gaan in resolutie waarbij kritieke functies overeind blijven (betalingsverkeer e.d.). Kleine banken gaan failliet. In de EU zijn afspraken gemaakt om te voorkomen dat overheidsgeld weer wordt aangewend om falende banken te redden. • De Commissie heeft op dit moment een consultatie uitstaan van het crisismanagement raamwerk. Zij wil het raamwerk beter toepasbaar maken voor alle typen banken. *EDIS* • Er is in de Raad al jaren veel discussie over de vormgeving van een Europees depositogarantiestelsel. Met name Zuid-Europese landen willen hier snel stappen op zetten. NL, DUI en FIN zijn over het algemeen kritischer. Nut en noodzaak van een EDIS kan wat hun betreft nog duidelijker. De technische uitwerking van een EDIS is ook zeer lastig, aangezien Europese landen weliswaar geharmoniseerde garantiestelsels hebben, maar die nog altijd sterk uiteenlopen. • Lidstaten stellen dan ook strikte voorwaarden aan een EDIS, waaronder Nederland, dat een weging van het risico van staatsobligaties op bankbalansen of het uitvoeren van 'gezondheidstoetsen' eist. Nederland heeft hiervoor eerder in verschillende gremia aandacht gevraagd en samen met DNB een non-paper gemaakt waarin de impact van een dergelijke weging werd berekend. *Gemeenschappelijke achtervang voor het resolutiefonds SRF* • Eind 2020 heeft de Eurogroep een akkoord bereikt over de instelling van een gemeenschappelijke achtervang voor het SRF. Dat betekent dat als het bankenresolutiefonds uitgeput is en de SRB een resolutiecasus niet op andere wijze kan financieren, de SRB een beroep kan doen op een kredietlijn bij het ESM. • De afspraak is dat de achtervang per 2022 geactiveerd zal worden. Komend jaar worden er twee verdragen ter ratificatie voorgelegd aan de nationale parlementen om de achtervang mogelijk te maken. • De leden van de Kamer zullen komend jaar ter ratificatie de verdragen die de vervroegde invoering van de gemeenschappelijke achtervang ter instemming voorgelegd krijgen, zodat deze per 2022 geactiveerd kan worden. *Liquiditeit in resolutie* • Het onderwerp "liquiditeit in resolutie" heeft betrekking op het voorzien van liquiditeit aan een bank die door de SRB afgewikkeld is. Liquiditeitssteun gaat doorgaans gepaard met grote bedragen. • De vraag is of er voldoende financieringsmogelijkheden zijn om de noodzakelijke liquiditeitssteun voor banken in resolutie te verlenen. De verwachting is dat de Eurogroep komende maanden deze discussie weer zal hernemen.

Ambtelijke beleidsopvattingen	• Nederland, met haar relatief grote, internationaal opererende bankensector, profiteert bovengemiddeld van de stabiliteit die Europese samenwerking binnen de bankenunie oplevert. Gemeenschappelijke arrangementen kunnen naar onze mening vormgegeven worden op een manier dat ze de stabiliteit van de Europese bankensector (en daarmee de Nederlandse) bestendigen, zonder dat daarbij sprake hoeft te zijn van aanzienlijke risicodeling. Tegelijkertijd blijft gezien de uiteenlopende gezondheid van Europese bankensectoren belangrijk om aandacht te blijven besteden aan verdere risicovermindering. • Concreet betekent dit bijvoorbeeld dan een EDIS voordelen kan hebben, maar dat daarbij goed gekeken moet worden naar vormgeving. Bijvoorbeeld om voldoende prikkels in te bouwen om te voorkomen dat het fonds snel leeg raakt.

GT - Bazel 3.5 (Implementatie)	
Verantwoordelijk DG/directie	GT/FM/FS
Omschrijving inhoud	In december 2017 heeft het Bazels Comité (een internationale groep van centrale banken en andere toezichthouders op de bankensector, die fungeert als internationale 'standaardzetter') een akkoord bereikt over nieuwe standaarden voor kapitaaleisen van banken in een pakket. Dit pakket wordt 'Bazel 3.5' genoemd. Het Bazels Comité heeft zelf geen wetgevende macht, dus jurisdicties wereldwijd zullen deze standaarden zelf moeten implementeren in hun wet- en regelgeving. De komende jaren zullen deze standaarden ook in de EU worden geïmplementeerd in het kapitaaleisenraamwerk. De Europese Commissie verwacht in juni 2021 met een voorstel voor deze implementatie te komen. Vervolgens zal in Europese werkgroepen worden onderhandeld. Het voornaamste doel van Bazel 3.5 is om de variatie tussen de risicomodellen die banken zelf gebruiken te beperken en deze beter onderling vergelijkbaar te maken. Hiervoor bevat Bazel 3.5 een breed pakket aan maatregelen. Het voorstel met de grootste impact is de zogenaamde kapitaalvloer. Deze kapitaalvloer zorgt ervoor dat de risicogewichten die banken met hun interne modellen berekenen altijd boven een bepaalde ondergrens blijven. Hierdoor worden de verschillen tussen de hoeveelheid kapitaal die banken voor dezelfde type bezittingen aanhouden beperkt. Als gevolg van COVID zal druk ontstaan om flexibel met de implementatie van de Bazelse standaarden om te gaan. Naar aanleiding van COVID is in Europa tijdelijk wat ruimte aan banken gegeven om hen in staat te stellen om krediet te verlenen en verliezen op te vangen. De discussie rond de implementatie van Bazel 3.5 zal daarom onder andere gaan over de timing van maatregelen ten aanzien van kapitaaleisen.
Krachtenveld	*Europees* Hier is het krachtenveld nog niet volledig uitgekristalliseerd. Wel lijkt inmiddels duidelijk dat met name Duistland, Frankrijk en Denemarken pleiten voor het (op onderdelen) afwijken van Bazel 3.5 om de impact te beperken. Tot op heden vond NL in met name België, Luxemburg, Zweden, Finland en Italië medestanders in het zoveel mogelijk volgen van Bazel. *Nationaal* Politiek gezien lijkt er steun om blijvend in te zetten op strenge Europese kapitaaleisen. Tijdens het debat over het geldstelsel op 24 juni 2020 kreeg een motie van CU met onderstaande passages een meerderheid: *verzoekt de regering op weg naar Bazel V in internationaal verband wederom in te zetten op strengere kapitaaleisen en een hogere leverage ratio.*
Behandeling	De implementatie van Bazel 3.5 wordt in de EU behandeld in de Raad voor Economische en Financiële Zaken (Ecofin). De Kamer behandelt dit onderwerp ook in het Algemeen Overleg (AO) Ecofin.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Ambtelijk gezien zijn wij voorstander van het continueren van de inzet op structureel goed gekapitaliseerde banken. De structurele hoge eisen bewijzen juist in de huidige crisis hun waarde en daarom is het van belang om ook na de COVID-crisis aan deze inzet vast te houden. In lijn met deze inzet zijn wij een voorstander van een tijdig en zo volledig mogelijk implementatie van de Bazel 3.5 standaarden. Ons beeld is dat banken tijdig in staat moeten zijn om aan de nieuwe eisen te voldoen. In de Bazel 3,5 voorstellen zit al een lang ingroeipad, juist om de gedragsreactie van balansverkleining te voorkomen en bufferopbouw door gestage winstinhouding mogelijk te maken.

GT - Solvency II	
Verantwoordelijk DG/directie	GT/FM/FS
Omschrijving inhoud	Het in 2016 ingevoerde Solvency II (SII) is het gecoördineerde toezichtraamwerk voor Europese verzekeraars. Onder andere worden hierin eisen gesteld aan de financiële buffers die verzekeraars moeten aanhouden en schrijft het rekenmethoden voor waarmee bezittingen en verplichtingen gewaardeerd dienen te worden. Ook stelt Solvency II eisen aan de bedrijfsvoering – bijv. aan risicomanagement en ondernemingsbestuur – en aan de transparantie van een verzekeraar jegens de toezichthouders en polishouders. Momenteel wordt deze richtlijn herzien. De Europese verzekerings- en pensioentoezichthouder EIOPA heeft in december 2020 haar advies over de herziening uitgebracht aan de Europese Commissie (EC). Dit advies gaat in hoofdlijnen over de volgende punten: aanpassing van voorgeschreven rentevoeten waarmee verzekeraars dienen te rekenen om rekening te houden met de huidige lage rentestanden, verruiming van de proportionaliteitscriteria waardoor meer kleine verzekeraars en verzekeraars die weinig risico's lopen een versoepelde behandeling genieten, verzwaring van het groepstoezicht, de eventuele introductie van macroprudentieel toezicht en de introductie van een Europees herstel- en afwikkelingsraamwerk voor verzekeraars. Ten slotte zullen er mogelijk ook voorstellen volgen voor de coördinatie van een verzekeringsgarantiestelsel. De minister heeft via de openbare consultatie van de Europese Commissie zijn inzet met de Commissie gedeeld. Deze consultatiereactie is tevens met de TK gedeeld. Voorts zijn er in samenwerking met Frankrijk en Italië twee non-papers verspreid met gezamenlijke standpunten. De EC presenteert haar wetsvoorstel voor de SII-revisie naar verwachting in Q3 2021, waarna de onderhandelingen met de lidstaten en in het Europees Parlement zullen starten. Het is momenteel nog niet duidelijk welke adviezen van EIOPA de EC zal overnemen.
Krachtenveld	*Europees* Tussen de Europese landen bestaan er grote verschillen in het verzekeringslandschap. Zo zijn er lidstaten met grote en kleine verzekeringssectoren, bestaan er verschillen in beleggingsbeleid van verzekeraars (bijvoorbeeld wel/geen, veel/weinig beleggen in staatsleningen of hypotheken), is de nadruk van verschillende branches verschillend (wel of geen grote levensverzekeringsmark of zorgmarkt). Dat heeft een direct effect op het belang dat landen hebben bij de Solvency II herziening. • Frankrijk en Duitsland hebben de grootste verzekeringssector, voornamelijk vanwege een grote levensverzekeringensector. Nederland heeft in verhouding ook een grote levensverzekeringsmarkt. We werken daarom regelmatig samen met FR en DUI omdat onze belangen goed op elkaar aansluiten. • Binnen de EU laten alleen NL en Ierland hun zorgstelsel door particuliere zorgverzekeraars uitvoeren. Omdat het Ierse model verschillend is van het NLse model, is de samenwerking met Ierland echter beperkt.
Behandeling	In Q3 2021 publiceert de EC haar richtlijnvoorstel, waarna de onderhandelingen met de lidstaten en in het Europees Parlement zullen starten. Wanneer het richtlijnvoorstel is gepubliceerd zal ook een BNC-fiche naar de Tweede Kamer worden gezonden waarin de Nederlandse onderhandelingsinzet wordt uiteengezet.

Ambtelijke beleidsopvattingen	Volgens de agenda financiële sector, door de minister naar Kamer gestuurd, is een goede toegang tot verzekeringsproducten van groot belang voor de financiële weerbaarheid van huishoudens, ook in tijden van lage rente die druk zet op het bedrijfsmodel van verzekeraars.[1] Daarom moet bij de herziening van SII voldoende erkenning zijn van het langetermijnkarakter van het verzekeringsbedrijf. De omstandigheid dat verzekeraars er ondanks de coronacrisis nog zo goed voorstaan illustreert dat SII goed functioneert. Daarom moet er gewaakt worden voor onnodige verzwaringen van kapitaalseisen, en moet in het belang van het langetermijnperspectief een betere verdeling plaatsvinden van kapitaaleisen over de verschillende risico's die verzekeraars lopen. Dit betekent onder andere dat de beleggingsportefeuille van verzekeraars breder moet zijn dan de door SII als "risicovrij" aangemerkte staatsleningen, en dient SII er niet aan in de weg te staan dat de beleggingsportefeuille ook kan bestaan uit bijvoorbeeld hypotheken, bedrijfsleningen en aandelen. Verzekeraars dienen gestimuleerd te worden om duurzaam te beleggen en goed rekening te houden met de klimaatrisico's in hun businessmodel. Ook is er een voorkeur voor een op Europees niveau gecoördineerd herstel- en afwikkelraamwerk voor verzekeraars, zoals dat in NL begin 2019 is ingevoerd. Naar de haalbaarheid en implicaties voor Nederland van een Europees verzekeringsgarantiestelsel wordt onderzoek gedaan.

[1] Kamerstukken I, 2019/20, 21 501-07, BG

GT - Faillissement Conservatrix	
Verantwoordelijk DG/directie	GT/FM/FS
Omschrijving inhoud	• Op 8 december 2020 is het faillissement van levensverzekeraar Conservatrix (een middelgrote levensverzekeraar met ongeveer 45.000 polishouders (met rond de 70.000 polissen) uitgesproken. • De financiële situatie van Conservatrix was al jaren slecht, mede vanwege de verkoop van producten met hoge gegarandeerde uitkeringen. • In 2017 werd Conservatrix vanwege de slechte financiële situatie op last van DNB voor € 1 overgedragen aan Trier Holding B.V., onderdeel van de Amerikaanse investeringsmaatschappij Eli Global (uiteindelijk eigenaar Greg Lindberg). Aan deze overdracht heeft de toenmalige minister van Financiën, zoals vereist door de wet, goedkeuring verleend. • Na de overdracht verslechterde de financiële situatie van Conservatrix verder. De problemen waren deels gerelateerd aan problemen t.a.v. de aandeelhouder. Zo waren er problemen met een herverzekering ('verzekering van een verzekering') bij een ander onderdeel van Eli Global en de weigering van Trier om aan de bij de overdracht overeengekomen bijstortingsverplichting te voldoen. • Conservatrix heeft kort voor het faillissement (in augustus 2020) de minister van Financiën om financiële steun verzocht; dit verzoek is niet ingewilligd. • De rechter heeft twee curatoren benoemd in het faillissement. De curatoren schatten in dat de schade voor polishouders tussen de 10% en 30% van hun claim zal bedragen. Dit is nog afhankelijk van ontwikkelingen in de toekomst, bijvoorbeeld de mogelijkheid om de verzekeringen over te dragen aan een andere verzekeraar of succes in de juridische procedure van de curatoren tegen Trier/Eli Global. • De overdracht in 2017 op last van DNB en het daar relatief kort op volgende faillissement in 2020 met nadelige gevolgen voor polishouders is aanleiding geweest voor de toezegging van de minister aan de Tweede Kamer dat een onafhankelijke onderzoek zal worden gedaan naar de gang van zaken in 2017 en de toedracht van het faillissement.
Krachtenveld	• DNB was toezichthouder op Conservatrix, heeft de overdracht in 2017 gelast en heeft uiteindelijk faillissement aangevraagd. RvC DNB is mede opdrachtgever van het onafhankelijke onderzoek. • Op basis van de toen geldende wetgeving heeft de toenmalige minister van Financiën zijn goedkeuring verleend aan de overdracht. In 2020 heeft de minister het steunverzoek afgewezen. De minister is mede opdrachtgever van het onafhankelijke onderzoek • Curatoren Conservatrix: zijn belast met de afwikkeling van het faillissement in het belang van de polishouders. • Stichting Polishouders Conservatrix: actieve stichting die de belangen van de polishouders behartigt.
Behandeling	• In februari 2021 heeft een SO plaatsgevonden, waarbij schriftelijke vragen zijn beantwoord, die met name betrekking hadden op de volgende aspecten: - de gevolgen van het faillissement voor polishouders - de overdracht in 2017; - de rol van DNB (en mindere mate MinFin) in de aanloop naar de overdracht tot aan faillissement; - toereikendheid wettelijk kader, waaronder afschaffing van de opvangregeling en wenselijkheid verzekeringsgarantiestelsel • Het toegezegde onafhankelijke onderzoek wordt verwacht in Q3 en zal dan met de Kamer worden gedeeld.

Ambtelijke beleidsopvattingen	Het faillissement van Conservatrix roept vragen op. Een onafhankelijke onderzoekscommissie gaat de aanloop naar het faillissement evalueren om lessen te trekken voor de toekomst.

GT - Juridische procedures in verband met onteigening SNS Reaal in 2013	
Verantwoordelijk DG/directie	GT/FM/FS
Omschrijving inhoud	• Naar aanleiding van de nationalisatie van SNS REAAL in 2013 wordt nog geprocedeerd over (i) de omvang van een eventuele schadeloosstelling voor door de Staat onteigende aandeelhouders/schuldeisers. Het gaat hierbij om de schadeloosstellingsprocedure zelf en een gerelateerde procedure tegen de Stichting Beheer over schadeloosstelling voor zogenaamde Core Tier 1 (CT1) Securities en (ii) een enquêteprocedure over mogelijk wanbeleid door het management van SNS REAAL voorafgaand aan de nationalisatie. • Het ministerie van Financiën is partij bij deze procedures omdat eventuele financiële claims die daaruit volgen uiteindelijk ten laste komen van de Staat.
Krachtenveld	• Belangrijke partijen bij de procedures zijn de Vereniging voor Effectenbezitters (VEB), de Stichting Beheer SNS REAAL (voormalig meerderheidsaandeelhouder), SRH (voormalige SNS REAAL Holding) en de Volksbank (voormalig SNS Bank).
Behandeling	De Ondernemingskamer van het Hof Amsterdam heeft op 11 februari 2021 uitspraak gedaan in de schadeloostellingsprocedure en de schadeloosstelling vastgesteld op ca. € 804 mln ex wettelijke rente. Tegen deze uitspraak staat cassatie open. De Staat beraadt zich op het instellen van cassatieberoep. Termijn voor het indienen hiervan is 11 mei.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Van het merendeel van de potentiële claimhouders is onbekend wie ze zijn. Mocht de Staat op enig moment tot uitbetaling overgaan dan moet aandacht worden besteed aan de communicatie om claimhouders te bereiken. De uitspraak van de Ondernemingskamer trok publicitaire aandacht vanwege het unieke karakter en de omvang van het bedrag.

GT - Brexit (financiële markten)	
Verantwoordelijk DG/directie	GT/FM/ME en FS
Omschrijving inhoud	Het Brexitdossier op het gebied van financiële markten bestaat uit een aantal onderdelen: 1. <u>Memorandum of Understanding (MoU)</u> • In het handelsakkoord met het VK zijn op het gebied van financiële diensten minimale afspraken gemaakt en is er dus geen wederzijdse markttoegang. Er is wel afgesproken om een MoU te sluiten waarin afspraken worden gemaakt over de samenwerking op dit gebied. • Kern in dit MoU is het op te zetten EU-UK Regulatory Forum waarin periodiek overleg zal plaatsvinden over ontwikkelingen in regelgeving. Het MoU zal geen afspraken bevatten die de unilaterale vrijheid om beleidsbeslissingen te nemen beperken. • Een overeenstemming tussen de Europese Commissie (EC) en het VK over het MoU wordt eind april 2021 verwacht. Deze overeenkomst wordt dan voorgelegd aan de Raad. De discussie binnen de Raad richt zich op de vraag in hoeverre lidstaten betrokken dienen te worden bij de uiteindelijke samenwerking. 2. <u>Equivalentie toezichtsraamwerk Central Clearing Parties (CCP)</u> • De EC heeft in aanloop naar het einde van de Brexit-overgangsperiode een tijdelijk equivalentiebesluit (18 maanden) voor het Britse raamwerk voor toezicht op CCP's genomen om risico's voor de financiële stabiliteit te voorkomen. Hierdoor kunnen Britse CCP's voorlopig diensten blijven aanbieden in de EU. • Voor 1 juli 2022 zal de EC beoordelen of het Britse toezichtraamwerk voor langere tijd equivalent wordt verklaard en of Britse CCP's worden erkend, waardoor clearing in het VK kan blijven plaatsvinden en clearingdienstverlening niet hoeft te worden verplaatst, wat kosten voor klanten met zich mee zou brengen. Het alternatief is dat clearing niet meer in het VK kan plaatsvinden maar mogelijk naar de EU verhuist in het kader van bijvoorbeeld beter toezicht of strategische autonomie. • Over het onderwerp locatiebeleid van CCP's wordt dit jaar in een speciale werkgroep overleg gevoerd. Nederland dient hierover een standpunt in te nemen. 3. <u>Derdelandenbeleid beleggingsondernemingen</u> • Mede op verzoek van de AFM en DNB zal de komende periode worden gekeken of het Nederlandse derdelandenbeleid voor buiten de EU gevestigde beleggingsondernemingen en marktexploitanten nog voldoende adequaat is. De Kamer is hierover eind 2020 geïnformeerd. Beide toezichthouders vinden dat zij onvoldoende mogelijkheden hebben om goed toezicht te houden op partijen die van buiten de EU in Nederland actief zijn. • Inmiddels is ambtelijk gestart met een analyse naar het derdelandenbeleid en zijn hierover procesafspraken gemaakt met de AFM en DNB. Gezamenlijk met de toezichthouders zullen verschillende scenario's worden uitgewerkt. Bij de analyse zullen verschillende aspecten in aanmerking worden genomen, waaronder toezichtrisico's, vestigingsklimaat en concurrentiepositie.

Krachtenveld	1. <u>MoU</u> • Betrokken spelers bij het MoU zijn de EC, de lidstaten en het VK. Allen lijken zo goed als op één lijn te zitten. 2. <u>Equivalentie toezichtraamwerk CCP's</u> • De EC lijkt erop in te zetten dat clearing van EUR rente- en kredietderivaten wordt overgeheveld naar de EU. • Bepaalde lidstaten lijken hier ook voorstander van (DUI, FR) terwijl o.a. LUX fervent tegenstander hiervan is. • De financiële sector heeft mogelijk een voorkeur om ook te kunnen blijven clearen bij Britse CCP's, maar wil vooral tijdig duidelijkheid. 3. <u>Derdelandenbeleid beleggingsondernemingen</u> • Op verzoek van de toezichthouders wordt bezien of het derdelandenbeleid wordt gewijzigd. • De financiële sector is mogelijk geen voorstander van een aanscherping van het Nederlandse derdelandenbeleid die een negatieve impact heeft op de toegang van buiten de EU gevestigde ondernemingen tot de NLse financiële markten.
Behandeling	• Het onderwerp Brexit wordt in den brede door de minister van Buitenlandse Zaken in de vaste Kamercommissie voor Europese Zaken met de Tweede Kamer besproken. • Voor de samenwerking op het gebied van de financiële sector is de minister van Financiën het eerste aanspreekpunt.
Ambtelijke beleidsopvattingen	1. <u>MoU</u> • Wij achten het MoU een geschikt instrument om de samenwerking met het VK vorm te geven. Wel dienen lidstaten voldoende betrokken te worden bij de uiteindelijke samenwerking omdat de Europese en Britse financiële markten sterk verweven zijn. • Een goede samenwerking met de Britten op het gebied van financiële dienstverlening is belangrijk. We zijn ons aan het beraden op de toegevoegde waarde van additionele markttoegang voor de Britten. 2. <u>Equivalentie toezichtraamwerk CCP's</u> • Momenteel zijn wij ons aan het beraden op onze positie wat betreft het locatiebeleid voor clearing in afstemming met AFM en DNB. 3. <u>Derdelandenbeleid beleggingsondernemingen</u> • Wij achten het van groot belang dat naast toezichtrisico's ook andere aspecten worden meegenomen bij de uitwerking en beoordeling van de analyse over het derdelandenbeleid. Hierbij kan worden gedacht aan het Nederlandse vestigingsklimaat en de concurrentiepositie van Nederland ten opzichte van de ons omringende landen.

GT - Negatieve rente (bankrekening)	
Verantwoordelijk [redacted]/directie	GT/FM/FS
Omschrijving inhoud	• De netto rentemarge – grofweg het tariefverschil tussen in- en uitleenrentes – vormt een belangrijke inkomstenbron voor banken. Door dalende marktrentes slinkt deze rentemarge: uitleenrentes op bijv. hypotheken dalen, terwijl inleenrentes op bijv. spaardeposito's niet verder kunnen dalen zonder negatief te worden. • Een negatieve rente op spaartegoeden zou onprettig zijn voor spaarders. • Veel (Nederlandse) banken zijn sterk afhankelijk van de rentemarge als bron van inkomsten. De winstgevendheid van banken komt door de slinkende rentemarges steeds verder onder druk te staan. Een gezond niveau van winstgevendheid is o.a. nodig om buffers op te bouwen en te kunnen voldoen aan de rendementsdoelstellingen (RoE). Naar verwachting komt de winstgevendheid van banken, zelfs als de rente niet verder daalt, in de komende jaren steeds verder onder druk te staan. • Banken staan door het lage-renteklimaat voor een dilemma. Enerzijds willen zij de rentemarge op peil houden. Anderzijds zijn banken zich bewust dat het rekenen van een negatieve rente kan leiden tot minder spaarklanten, reputatieschade en inkomstenverlies op andere producten. • In de discussie over negatieve spaarrentes wordt soms de mogelijkheid van een wettelijk verbod geopperd voor negatieve spaarrente op deposito's onder de waarde van €100.000. Onder meer omdat een negatieve rente op spaartegoeden negatief zou kunnen uitpakken op de depositostabiliteit. • Volgens DNB zijn er overwegend nadelen en risico's verbonden aan een verbod op negatieve rente. Zo kan een verbod op negatieve rente o.a. de winstgevendheid van banken uithollen en marktwerking tegengaan. DNB heeft daarnaast geraamd dat compenserende maatregelen, zoals het door banken verlagen van hun operationele kosten en het verhogen van de vaste kosten van een bankrekening, bij een reëel scenario van blijvend lage rentes niet toereikend zijn om de rentemarge te herstellen. • Het is op dit moment niet duidelijk wat een gezond niveau van winstgevendheid is voor banken, en welke doelstellingen hierin reëel en haalbaar zijn in een klimaat van langdurig lage rentes. In Japan ligt de RoE (rendement op eigen vermogen) bijvoorbeeld al jaren een stuk lager dan bij banken in Europa en de Verenigde Staten.
Krachtenveld	• Binnen Europa zijn er voor zover bekend geen nationale overheden die expliciet bij wet hebben verboden dat banken gelden aantrekken tegen een negatieve spaarrente. • Banken hebben meermaals aangegeven de zorgen van spaarders over de dalende rente scherp op het netvlies te hebben. • De Tweede Kamer heeft zich kritisch opgesteld t.a.v. het rekenen van negatieve (spaar)rentes door banken, net als diverse maatschappelijke belangenorganisaties.
Behandeling	-
Ambtelijke beleidsopvattingen	• Er is veel publieke aandacht voor negatieve spaarrentes. Recentelijk hebben grootbanken aangekondigd een negatieve rente te rekenen op spaartegoeden boven de €100.000 of €150.000. • De minister heeft herhaaldelijk gecommuniceerd dat een negatieve rente voor gewone spaarders onwenselijk is, en dat het van groot belang is dat gewone spaarders voldoende mogelijkheden houden om te bankieren bij een bank die geen negatieve rente rekent.

GT - Voorkomen witwassen en terrorismefinanciering	
Verantwoordelijk DG/directie	GT/FM/IBI
Omschrijving inhoud	De rijksoverheid zet zich in om witwassen en terrorismefinanciering (TF) te voorkomen en bestrijden. Naar schatting wordt in Nederland jaarlijks 16 miljard euro witgewassen. De minister van FIN is gezamenlijk met de minister van J&V verantwoordelijk hiervoor. Ten aanzien van de bestrijding (opsporing) is J&V eerstverantwoordelijk, voor het voorkomen van witwassen en TF is dat de minister van Financiën. Bij het voorkomen van witwassen en TF gaat het erom om te voorkomen dat criminelen het financiële stelsel gebruiken om hun vermogen uit criminele activiteiten wit te wassen. Centraal hierbij is de rol van de zogenoemde poortwachters tot het financiële stelsel. Dat zijn bijvoorbeeld financiële instellingen, notarissen en advocaten. Zij hebben op grond van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme de verplichting om onderzoek te doen naar hun cliënten en ongebruikelijke transacties te melden bij de Financiële inlichtingeneenheid (FIU-Nederland). Op dit terrein zijn de volgende thema's op dit moment het meest relevant. • Aandacht voor vervulling poortwachtersfunctie. De afgelopen periode is er flinke aandacht geweest voor het vervullen van de poortwachtersfunctie door met name de banken. Belangrijke zaken die spelen zijn de vervolging van de voormalig CEO van ING en het strafrechtelijk onderzoek van het OM naar ABN AMRO. • Wetsvoorstel plan van aanpak witwassen. Medio 2019 hebben de ministers van J&V en FIN gezamenlijk een plan van aanpak witwassen naar de TK gestuurd, met daarin een scala aan maatregelen om de aanpak van witwassen en TF te verstevigen. Het plan kent drie pijlers: 1. verhogen van barrières om het financiële stelsel te gebruiken voor witwassen of TF, 2. vergroten effectiviteit poortwachtersfunctie en toezicht daarop, en 3. versterken opsporing en vervolging. De meeste maatregelen zijn inmiddels in werking gezet of afgerond. Een belangrijke maatregel waar dit nog niet voor geldt, is het wetsvoorstel plan van aanpak witwassen. Met dit wetsvoorstel wordt o.a. een verbod geïntroduceerd voor contante betalingen vanaf 3.000 euro, wordt de regelgeving voor trustdienstverlening flink aangescherpt, kunnen financiele instellingen informatie delen in geval van hoogrisicoklanten en krijgen de banken de mogelijkheid om gezamenlijk de transacties van hun cliënten te monitoren. Het verbod op contante betalingen geldt alleen voor beroeps- of bedrijfsmatige verkopers van goederen (handelaren). Contante betalingen tussen particulieren, bijvoorbeeld bij verkoop via Marktplaats, vallen niet onder dit verbod. De Raad van State heeft een kritisch advies uitgebracht over het wetsvoorstel ten aanzien van het gedeelte over gezamenlijke transactiemonitoring. Op dit moment zijn we met de banken aan het bezien hoe op dit punt tegemoet kan worden gekomen aan dit advies. • UBO-trustregister. Ter implementatie van de gewijzigde vierde anti-witwasrichtlijn werken de ministeries van FIN, J&V en EZK momenteel aan een register waarin informatie over uiteindelijk belanghebbenden (UBO's) van trusts en soortgelijke juridische constructies wordt opgenomen. Doel is het voorkomen van het gebruik van het financiële stelsel voor witwassen of terrorismefinanciering d.m.v. transparantie over wie achter juridische constructies zit. De Kamer van Koophandel gaat dit register beheren en het Bureau Economische Handhaving van de Belastingdienst doet de handhaving. Informatie die hiermee openbaar wordt, betreft o.a. naam, geboortemaand, geboortejaar, woonstaat en nationaliteit van iedere UBO en de aard en omvang van het door iedere UBO gehouden economische belang. De implementatietermijn is in maart 2020 verlopen. Er is veel tijd overheen gegaan om tot een beheerder van een register te komen doordat trusts op dit moment in Nederland niet geregistreerd worden en er daardoor geen logische beheerder was. Gezien de implementatiedeadline is spoedige behandeling gewenst. Het register is vergelijkbaar met het UBO-register voor vennootschappen en andere juridische entiteiten. Dat register

	maakt onderdeel uit van het handelsregister en is sinds 27 september 2020 van kracht. • Wetgevingsvoorstellen Europese Commissie. De EC komt in mei 2021 met wetgevende voorstellen waarmee beoogd wordt de Europese regels m.b.t. het voorkomen van het gebruik van het financiële stelsel voor witwassen of terrorismefinanciering verder te harmoniseren door het creëren van een *single rule book*. Ook zal de EC voorstellen om een Europese anti-witwastoezichthouder op te richten. Deze voorstellen zijn onderdeel van het actieplan van de EC dat dient om het EU anti-witwasraamwerk effectiever te maken. Dit actieplan volgt op een onderzoek van de EC naar tekortkomingen in het raamwerk naar aanleiding van een aantal grote witwascasussen in de EU (bijv. Danske Bank). Een van de conclusies van de review was dat regelgeving en toezicht te veel zijn gefragmenteerd, en dat daarom meer harmonisatie door middel van een verordening en de introductie van een EU anti-witwastoezichthouder overwogen zou moeten worden.
Krachtenveld	• PvA Witwassen: In het plan van aanpak witwassen staat een gezamenlijke aanpak met alle partijen uit de anti-witwasketen centraal (poortwachters, opsporingsautoriteiten, toezichthouders). Het plan is in nauw overleg met de verschillende partijen opgesteld en er vindt regelmatig overleg plaats over de voortgang van de maatregelen. • Het voorkomen en bestrijden van witwassen en TF is overwegend een terrein waar alle politieke partijen het belang van inzien en onderstrepen. Er zijn uiteraard wel accentverschillen in de gewenste aanpak. • UBO-register trusts. Alle lidstaten moeten een dergelijk register creëren. Doordat de richtlijn diverse lidstaatopties kent, zullen de registers niet volledig identiek zijn. Wel zullen alle registers op Europees niveau gekoppeld worden. • Met de transparantie is er ook een spanning met privacy. De meeste politieke discussie bij het reeds ingevoerde UBO-register voor vennootschappen zag op dit punt. Hiervoor zijn diverse maatregelen getroffen die ook in het UBO-register voor trusts worden opgenomen. • EC-voorstellen. De noodzaak van harmonisatie en de introductie van een toezichthouder lijkt op brede steun te rekenen van zowel lidstaten als het Europees Parlement. De LS verschillen wel van mening over het soort bevoegdheden dat de toezichthouder zou moeten hebben. De EP wil verder gaan dan de LS door ook allerlei niet-financiële instellingen onder de reikwijdte van de toezichthouder te laten vallen. De TK heeft zich beperkt uitgelaten over dit onderwerp.
Behandeling	• Plan van aanpak witwassen. Het wetsvoorstel plan van aanpak witwassen wordt voor de zomer ingediend in de TK. • UBO-register trusts. In het voorjaar wordt een implementatiewetsvoorstel ingediend bij de TK. • EC voorstellen. Voorstellen worden half mei verwacht. Daarna onderhandelingen op Europees niveau en implementatie.
Ambtelijke beleidsopvattingen	COMM: - Op social media ontstond veel ophef over het verbod op contante transacties vanaf 3000 euro.Na de schikking van ING inzake witwassen is er veel publicitaire aandacht geweest voor met name ingewikkelde constructies die witwassen via banken mogelijk maken.

GT - Betalingsverkeer en fintech	
Verantwoordelijk /directie	GT/FM/IBI
Omschrijving inhoud	• Het Nederlandse beleid op het gebied van betalingsverkeer is erop gericht een veilig, betrouwbaar, efficiënt en toegankelijk betalingsverkeer te waarborgen. Daarbij beoogt het beleid bij te dragen aan innovatie in de sector, waarbij consumentenbescherming en het waarborgen van privacy prioriteit hebben. Dit wordt bereikt door een combinatie van wetgeving (waarvan het grootste gedeelte op EU-niveau) en dialoog met de sector en gebruikers (bijvoorbeeld in het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer). • De Europese Commissie heeft in september 2020 een mededeling betreffende een *Digital Finance Package* gepubliceerd, bestaande uit twee strategieën (*Digital Finance* en retailbetalingen) en twee verordeningen (t.a.v. Crypto's en Digitale Weerbaarheid). Dit pakket maatregelen ziet op de kansen en risico's van digitalisering in de financiële sector en de verdere ontwikkeling van het EU-betalingsverkeer. • In de Digital Finance strategie presenteert de Commissie een aantal acties voor de komende jaren om de digitalisering in de financiële sector verder aan te jagen. Zo is er bijvoorbeeld aandacht voor het gebruik van kunstmatige intelligentie, het ontwikkelen van een *data space* voor financiële data en het verder ontwikkelen van het *open finance* raamwerk. • De strategie voor retailbetalingen identificeert de prioriteiten en doelstellingen voor de komende vier jaren. De strategie beoogt de ontwikkeling van *instant payments* en Europese betaaloplossingen mogelijk te maken, zet in op een hoog niveau van consumentenbescherming en veiligheid van betaaloplossingen, en wil de Europese afhankelijkheid van grote wereldwijde (niet-Europese) spelers op dit gebied verminderen. Deze maatregelen komen aan bod bij de *review* van de betaaldienstenrichtlijn (PSD2), die in 2022/2023 plaatsvindt. • Het voorstel voor de verordening Markten in Crypto-Activa (MiCA) heeft als doel het uitgeven van crypto's (waaronder zgn. *stablecoins*) en het verlenen van bepaalde cryptodiensten te reguleren. Het gaat hierbij om prudentiële regels en regels t.a.v. consumentenbescherming en marktintegriteit. • Daarnaast wordt er in Europa ook onderhandeld over de verordening voor een *Digital Operational Resilience Act* (DORA). Deze verordening harmoniseert en centraliseert regels t.a.v. digitale weerbaarheid (cybersecurity) in de financiële sector. Daarnaast wordt er een licht toezichtregime geïntroduceerd op cruciale ICT-leveranciers van financiële instellingen. • Het Digital Finance pakket sluit daarnaast aan bij het eigen nationale Fintech-actieplan, waar een aantal voornemens t.a.v. het stimuleren van de Nederlandse fintechsector zijn opgenomen. • Op nationaal niveau speelt het initiatiefwetsvoorstel Wet beschikbaarheid basisbetaalrekening Nederlanders in het buitenland (Wbbnb) van het lid Sneller (D66) waarmee het recht wordt gecreëerd voor Nederlanders buiten de EU om een basisbetaalrekening bij een Nederlandse bank aan te vragen en aan te houden. Dit recht bestaat al voor personen die rechtmatig in de EU verblijven (richtlijn betaalrekeningen).
Krachtenveld	• Het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB) speelt een belangrijke rol in de governance van het Nederlandse betalingsverkeer. Dit samenwerkingsverband richt zich op een goede werking van het betalingsverkeer, zowel aanbieders als gebruikers van betaaldiensten zijn vertegenwoordigd onder voorzitterschap van De Nederlandsche Bank (DNB). • In een schriftelijk overleg met de TK over het *digital finance* pakket zijn o.a. vragen van de TK beantwoord over gegevensdeling (PVV) en de borging van privacy van consumenten (PVV, SP), risico's van open finance (SP), een beeld van adoptie van instant payments in lidstaten (VVD), en de reikwijdte van PSD2 (SP, liever afbouw dan uitbreiding). In algemene zin is

	bij betaaldiensten de bescherming van de privacy een politiek aandachtspunt. • T.a.v. cryptodienstverleners is er in de Kamer in het kader van het MiCA-voorstel aandacht geweest voor de administratieve lasten voor cryptodienstverleners (m.n. SP en VVD in TK, en GO in EK), zie ook het fiche over heffingen.
Behandeling	• De Commissie zal in de komende jaren de actiepunten uit de Digital Finance strategie en de strategie voor retailbetalingen uitwerken en t.z.t met concrete voorstellen gaan komen. • Bij de Ecofin-raad in maart 2021 zijn raadsconclusies aangenomen ten aanzien van de strategie voor retailbetalingen. Als prioriteiten gelden: het bevorderen van instant payments, toekomstbestendige wetgeving met het oog op digitalisering en het bevorderen van een innovatief, open, weerbaar, veilig en inclusief ecosysteem voor betalingen. • In 2021 wordt ook een nationale evaluatie uitgevoerd naar de effecten en doeltreffendheid van de implementatiewet PSD2. Bij de evaluatie is de bescherming van gegevens (privacy) een belangrijk aandachtspunt, net als de gevolgen van PSD2 voor marktverhoudingen. • Voor zowel het MiCA als het DORA-voorstel wordt verwacht dat er in de loop van dit jaar tot een Raadsakkoord wordt gekomen, waarna de Triloogfase met het EP kan beginnen. • De Kamer wordt halfjaarlijks op de hoogte gehouden van de voortgang van het fintech-actieplan. • Het initiatiefwetsvoorstel Wet beschikbaarheid basisbetaalrekening Nederlanders in het buitenland is in consultatie van 10 maart t/m 5 mei 2021. Daarna zal het initiatiefwetsvoorstel aanhangig worden gemaakt bij de Tweede Kamer.
Ambtelijke beleidsopvattingen	• Wij staan positief over het *Digital Finance* pakket en steunen de beleidsvoornemens van de Commissie. Hierbij vinden wij het van belang dat de financiële sector verder digitaliseert, maar dat de voordelen die dit oplevert primair bij de klanten van financiële instellingen terecht moeten komen. • Bij de totstandkoming van de strategie voor retailbetalingen en de daaropvolgende raadsconclusies zijn vanuit Nederland de gegevensbeschermingsrisico's bij datadeling benadrukt in het kader van de evaluatie van PSD2 en eventuele toekomstige voorstellen ten aanzien van open finance. We zullen hiervoor aandacht blijven vragen bij de nadere stappen die gezet worden naar aanleiding van deze strategie. • Ook staan wij positief en constructief tegenover de MiCA- en DORA-voorstellen, en werken wij nauw samen met andere lidstaten, met name DUI, FRA, ITA en SPA, maar ook met andere *like-minded* lidstaten. Daarnaast wordt er goed samengewerkt met AFM, DNB en bij het DORA-voorstel ook met EZK en J&V. • Met het fintech-actieplan werken wij samen met AFM, DNB en EZK en wordt de dialoog met de sector aangegaan. Tijdens de behandeling van het initiatiefwetsvoorstel Wbbnb moet het kabinet hierover ook een standpunt innemen. Er wordt op dit moment nader onderzoek gedaan naar de onderliggende feiten, hierbij is er specifiek aandacht voor de problemen van de doelgroep, de kosten en inspanningen die banken moeten gaan maken, en de proportionaliteit van het initiatiefwetsvoorstel.

GT - Betalingsverkeer – contant geld	
Verantwoordelijk DG/directie	GT/FM/IBI
Omschrijving inhoud	• Contant geld vervult een belangrijke rol in onze samenleving en heeft maatschappelijke functies die verder reiken dan de efficiency van het toonbankbetalingsverkeer, zoals inclusiviteit en het bieden van een terugvaloptie bij digitale ontwrichting (bijvoorbeeld een pinstoring). • Het gebruik van contant geld aan de kassa nam de afgelopen jaren steeds verder af in Nederland en is versneld gedaald door het coronavirus. Eind 2020 werd 20% van de betalingen met contant geld gedaan (in 2019: 32%, in 2018: 37%). • Voor een goede toegang tot het chartale betalingsverkeer zijn voorzieningen nodig, zoals voldoende geldautomaten, afstortautomaten en een hoge acceptatie van contant geld bij winkeliers. • Om de kosten van de chartale infrastructuur voor de banken laag te houden is in 2019 de Geldmaat-transitie gestart, waarbij de geldautomaten van de drie grootbanken (ABN AMRO, ING en Rabobank) worden omgebouwd tot een gedeeld netwerk van Geldmaat-automaten. • Om de toegang tot geldautomaten te waarborgen geldt momenteel de afspraak dat inwoners van Nederland binnen een straal van 5 kilometer toegang dienen te hebben tot een geldautomaat. Deze vijfkilometernorm staat onder meer onder druk door de sluiting van geldautomaten in verband met plofkraken en daarmee gepaard gaande veiligheidsrisico's. Ook een groot deel van de sealbagautomaten (automaten waar winkeliers hun geld kunnen afstorten) zijn om die reden de afgelopen maanden gesloten. • De acceptatie van contant geld door winkeliers is vooralsnog hoog; 96% van de toonbankinstellingen accepteert contant geld blijkt uit een recent onderzoek. Momenteel wordt onderzocht of de acceptatie in de praktijk overeenkomt met dit onderzoek. • Bij een structureel lager gebruik van contant geld is de vraag wat een maatschappelijk efficiënte chartale infrastructuur kan zijn op middellange termijn (2026). McKinsey doet hier momenteel onderzoek naar in opdracht van De Nederlandsche Bank (DNB). • De resultaten van beide onderzoeken worden begin juli verwacht.
Krachtenveld	• Over de bereikbaar- en beschikbaarheid van geldautomaten en de acceptatie van contant geld zijn afspraken gemaakt in het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB). Dit samenwerkingsverband richt zich op een goede werking van het betalingsverkeer. Zowel aanbieders als gebruikers van betaaldiensten zijn vertegenwoordigd onder voorzitterschap van DNB (onder andere ouderenorganisaties, de Oogvereniging, Horeca Nederland en de Betaalvereniging). • Vanuit de Tweede Kamer is er veel aandacht voor de acceptatie en beschikbaarheid van contant geld. Een motie van het lid Alkaya (SP) waarin hij de regering verzoekt erop toe te zien dat contant geld breed geaccepteerd blijft als betaalmiddel in onze samenleving, en maatregelen te treffen als de acceptatie structureel blijft dalen, is in 2020 met algemene stemmen aangenomen. • De acceptatie en bereikbaarheid van contant geld vormt ook een onderdeel van de strategie voor retailbetalingen in de EU van de Europese Commissie. Hierbij is van belang dat NL in verhouding tot andere lidstaten een laag gebruik van contant geld kent.
Behandeling	• Aandachtspunten van het onderzoek naar de chartale infrastructuur zijn bijvoorbeeld kwetsbaarheden in de huidige keten, acceptatie van contant geld door winkeliers, de kosten van de infrastructuur en de terugvaloptie van contant geld bij digitale ontwrichting. • In het onderzoek zullen verschillende scenario's worden geschetst en oplossingsrichtingen worden benoemd. Het rapport wordt verwacht in juni 2021, waarna u het aanbiedt aan de TK.

Ambtelijke beleidsopvattingen	• Aan de hand van de onderzoeksresultaten zal nader worden bezien welke maatregelen mogelijk en wenselijk zijn om een maatschappelijk efficiënte chartale infrastructuur te borgen. Dit kunnen bijvoorbeeld nadere afspraken in MOB-verband zijn of indien nodig wettelijke maatregelen. • Sommige winkels accepteerden in verband met het coronavirus geen contant geld. Uit onderzoek blijkt dat het risico van besmetting via contant geld niet groter is dan besmetting via andere oppervlaktes. In de communicatie rondom corona is daarom benadrukt dat het voor het functioneren van het betalingsverkeer belangrijk is dat toonbankinstellingen contant geld blijven accepteren en heeft Financiën ervoor gewaakt dat 'het weigeren van contant geld' niet is opgenomen in de lijst van mogelijke coronamaatregelen.

GT - Bekostiging financieel toezicht	
Verantwoordelijk /directie	GT/FM
Omschrijving inhoud	• Het toezicht op financiële instellingen wordt uitgevoerd door de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en De Nederlandsche Bank (DNB). De kosten die de toezichthouders maken worden volledig gedragen door de ondertoezichtstaande instellingen, met uitzondering van het toezicht op de BES-eilanden. Deze doorberekening is gebaseerd op het profijtbeginsel uit het rapport Maathouden 2014. • De toezichthouders zijn voor de totale kosten die ze in een jaar mogen maken gebonden aan een kostenkader dat vierjaarlijks door de ministers van Financiën en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wordt vastgesteld. De minister van SZW is hiervoor medeverantwoordelijk in verband met het toezicht op pensioenfondsen. • Voor het doorberekenen van toezichtkosten aan ondertoezichtstaande partijen bestaat een wettelijk systeem. Hierin is de sector verdeeld in toezichtcategorieën zoals banken, verzekeraars, accountants, beleggingsondernemingen, etc. Elke categorie draagt aan de hand van de toezichtinspanningen een deel van de begroting van de toezichthouder. Per toezichtcategorie is een maatstaf bepaald op basis waarvan de kosten onder de individuele instellingen binnen een categorie worden verdeeld. Dit kan bijvoorbeeld omzet of het aantal transacties zijn. Dit systeem als geheel moet zorgen voor voorspelbare en stabiele heffingen voor de instellingen. Jaarlijks worden de heffingen voor de instellingen bij ministeriële regeling vastgesteld aan de hand van de begroting voor dat jaar en op basis van de aard en omvang van de populatie. • Wetswijzigingen om fluctuaties in de heffingen te beperken. De heffingen voor bepaalde categorieën instellingen zijn de afgelopen jaren aan fluctuaties onderhevig. Dit heeft te maken met incidentele situaties, zoals Brexit of het onder toezicht brengen van nieuwe activiteiten. Soms kan aan nieuwe partijen niets in rekening worden gebracht omdat (omzet)gegevens nog niet bekend zijn, in andere gevallen leidt doorberekening tot onevenredig hoge kosten. Daarom zijn wetswijzigingen in voorbereiding die het mogelijk maken voor de toezichthouders om (i) een reserve aan te houden voor incidentele kosten en (i) de mogelijkheid te bieden om met toestemming van de ministers een hoog exploitatiesaldo over meer jaren te verspreiden. Beide zaken moeten stabiele en voorspelbare heffingen bevorderen.
Krachtenveld	• Sinds 2015 worden in Nederland alle toezichtkosten aan de sector doorberekend. Daarvoor bestond een gedeeltelijke overheidsbijdrage. • In de laatste jaren klinken steeds vaker kritische geluiden vanuit de sector over de stijging en onvoorspelbaarheid van toezichtkosten. • In de politiek klinken kritische geluiden over de stijging van de kosten bij de toezichthouders. Tegelijk is de algemene tendens dat de meeste partijen voor meer en beter toezicht op de financiële sector zijn. Een belangrijk punt voor veel partijen is dat de kosten de toegang tot de markt niet mogen belemmeren en bijvoorbeeld de ontwikkeling van Fintech niet in de weg moet staan.
Behandeling	• Het wetsvoorstel met de wijzigingen van de bekostigingsregelgeving ligt voor advies bij de Raad van State en wordt naar verwachting rond de zomer bij de Tweede Kamer ingediend.
Ambtelijke beleidsopvattingen	-
GT - Staatsschuldfinanciering, evaluatie renterisicokader & groene obligaties	

Verantwoordelijk DG/Directie	GT/Agentschap
Omschrijving inhoud	*Staatsschuldfinanciering en evaluatie renterisicokader* Het Agentschap is verantwoordelijk voor de financiering van de staatsschuld en doet dit door leningen uit te geven op de geld- (looptijd <= 1 jaar) en kapitaalmarkt (looptijd > 1 jaar). Om tegenvallers onder het uitgavenplafond wegens een onverwachte stijging van de rente te voorkomen, wordt tenminste iedere 6 jaar een renterisicokader opgesteld. Binnen het huidige kader (2020-2025) wordt gestuurd op: - Een gemiddelde looptijd van de schuld- en swapportefeuille binnen een bandbreedte van 6-8 jaar waarbij deze wordt verlengd van 6,4 jaar (eind 2019) richting de 8 jaar. - Het 12-maands gemiddelde renterisicobedrag (RRB) mag gedurende het beleidskader oplopen tot maximaal 30% van de staatsschuld. Het RRB is dat deel van de schuld (inclusief swaps) waarover binnen 12 maanden de rente opnieuw moet worden vastgesteld. De gewenste gemiddelde looptijd en RRB kunnen worden bereikt door schulduitgiftes met langere looptijden te doen, bestaande renteswaps vroegtijdig te beëindigen en/of door nieuwe renteswaps af te sluiten. De laatste jaren is de inzet van renteswaps zo beperkt mogelijk gehouden. Het huidige kader is eind 2019 opgesteld en wordt om de twee jaar intern geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. In 2021 zal de eerste interne evaluatie van dit kader plaatsvinden, deze zal aan u worden voorgelegd. *Groene obligaties* In 2019 heeft het Agentschap voor het eerst een groene obligatie uitgegeven. De obligatie heeft een looptijd van 20 jaar en kon rekenen op veel interesse uit de markt (pensioenfondsen, verzekeraars, banken). Alle opbrengsten die met deze obligaties worden opgehaald zijn bedoeld voor 'groene' uitgaven en investeringen in de duurzame energie, energie-efficiëntie, duurzaam vervoer en klimaatadaptatie. Jaarlijks, en voor het eerst in 2020, legt het Agentschap verantwoording af over de toewijzing van de opbrengsten en de milieu impact van de investeringen. Het wordt wederom onderzocht om in 2022 een tweede groene bond uit te geven. Voorwaarde voor uitgifte is dat er voldoende allocatiemogelijkheden aan jaarlijkse klimaat-gerelateerde uitgaven voor de opgebrachte gelden zijn.
Krachtenveld	*Staatsschuldfinanciering en evaluatie renterisicokader* <u>Politiek</u> Er is aandacht in de Tweede Kamer voor de stijging van de staatsschuld. Gezien de huidige lage rentes roepen enkele partijen op om de gemiddelde looptijd van de staatsschuld verder te verlengen. Indien de interne evaluatie gedurende dit jaar leidt tot een bijstelling van het renterisicokader, zal dit met de Kamer worden gedeeld. <u>Financiële markten</u>:

	De afgelopen jaren is er vanuit de financiële markten veel vraag geweest naar lange uitgiftes vanwege de lage rentes. In de evaluatie van het renterisicokader zal worden gekeken hoe deze vraag zich ontwikkelt, omdat voldoende vraag een voorwaarde is voor efficiënte financiering. *Groene obligaties* <u>Politiek</u> Verschillende politieke partijen hebben aangegeven voorstander te zijn van het uitgeven van groene obligaties. <u>Financiële markten</u>: Er is vanuit de markt veel vraag naar groene obligaties, steeds meer landen en instellingen geven dit soort leningen uit waardoor de markt meer volwassen wordt. De prijs van de bestaande groene obligatie is competitief gebleken en niet duurder dan reguliere obligaties.
Behandeling	De financiering van de staatsschuld wordt in de Kamer behandeld bij de jaarlijkse begrotingsbehandeling van hoofdstuk IX.
Ambtelijke beleidsopvattingen	*Staatsschuldfinanciering en evaluatie renterisicokader* Sinds de aanvang van het huidige beleidskader zijn de economische omstandigheden veranderd. Vanwege COVID-19 is de staatsschuld sterk gestegen. Tegelijkertijd waren de rentes het afgelopen jaar nog lager dan de jaren daarvoor. Deze gewijzigde omstandigheden kunnen invloed hebben op de toepasselijkheid van het bestaande renterisicokader, daarom zullen deze worden meegenomen in de interne evaluatie. Een verlenging naar een gemiddelde looptijd langer dan 8 jaar zal volgens de huidige verwachtingen aanpassingen van het uitgiftebeleid en/of een grotere inzet van rentederivaten vereisen. *Groene obligaties* Gezien de vraag vanuit de markt is het wenselijk om in 2022 nog een groene obligatie te veilen. Het uitgeven van een 'sociale' obligatie, zoals nu door de Europese Commissie veelvuldig wordt gedaan (SURE programma), wordt meegenomen in het verdere onderzoek. Vanwege de marktvraag en het feit dat er reeds ervaring is met een groene obligatie, ligt dit vooralsnog minder voor de hand.

GT - Aanbestedingen betalingsverkeer en de beoordeling van de ernstige beroepsfout	
Verantwoordelijk DG/Directie	GT/Agentschap
Omschrijving inhoud	De aanbestedingen van het betalingsverkeer worden door het Agentschap gecoördineerd. Het betalingsverkeer is in percelen opgesplitst: - Het girale betalingsverkeer van de Belastingdienst (circa 10% van Nederlandse betalingsverkeer); o Huidige verlener: ING Bank o Looptijd overeenkomst: tot 2024, daarna nog 1 keer mogelijkheid tot verlengen tot 2026 - Het Giraal Betalingsverkeer van het Rijk (bestaat uit ongeveer 35 Rijksonderdelen, gezamenlijk circa 1% van het Nederlandse betalingsverkeer); o Nieuwe verlener (per november 2021): ING Bank o Looptijd overeenkomst: tot in 2025, daarna nog mogelijkheid tot maximaal 2029 - Het inkomende online en cards betalingsverkeer van het Rijk (inkomende betalingen); o Nieuwe verlener (per november 2021): CM Payments o Looptijd overeenkomst: tot 2025, daarna nog mogelijkheid tot maximaal 2029 - Credit cards (uitgaande betalingen): o Verlener: ICS Cards o Looptijd overeenkomst: tot in 2024, daarna nog mogelijkheid tot maximaal 2028. - Contant geld en waardevervoer: o Nieuw perceel in aanbesteding; o Gunning voorzien voor zomer 2021 - Het internationale betalingsverkeer van de Ministeries van Buitenlandse Zaken en Defensie: o Aanbesteding in voorbereiding o Gunning voorzien voor begin 2022.
Krachtenveld	<u>Politiek</u>: Er is veel aandacht in de Tweede Kamer voor het betalingsverkeer van het Rijk ('de huisbankier'). De transactieovereenkomst van ING met het OM in 2017 leidde tot de vraag onder welke omstandigheden het Rijk een overeenkomst met een bank of financiële dienstverlener kan/moet opzeggen. Uit vragen van de TK blijkt ook dat er hoge MVO-eisen en wensen gesteld mogen worden aan een bank, als verlener van diensten aan het Rijk. <u>Financiële instellingen</u>: Het aantal Nederlandse banken dat het giraal betalingsverkeer van het Rijk kan bedienen is beperkt gezien de omvang ten opzichte van het totale Nederlandse betalingsverkeer. Buitenlandse banken hebben beperkte belangstelling voor de aanbestedingen. Het proces van aanbesteding blijkt bij veel financiële instellingen onbekend/nieuw. Ten aanzien van de wijze waarop de Ernstige Beroepsfout tijdens de aanbesteding is gedefinieerd en beoordeeld, hebben de financiële instellingen geen bezwaren kenbaar gemaakt. <u>Departementen:</u>

	Het betalingsverkeer van het Rijk is niet gebundeld. Ieder departement en rijksonderdeel, bijv. CJIB en DUO, dient na een aanbesteding de aansluiting op een nieuwe dienstverlener te implementeren. Daarom zijn zij ook nauw betrokken bij de diverse aanbestedingen.
Behandeling	De volgende aanbestedingen lopen op dit moment: - Contant geld en Waardevervoer; - internationale betalingsverkeer van de ministeries van Buitenlandse Zaken en Defensie
Ambtelijke beleidsopvattingen	Het Rijk heeft uiteenlopende belangen ten aanzien van het betalingsverkeer: de continuïteit van het betalingsverkeer, de reputatie van de financiële dienstverleners (o.a. het MVO beleid), behoud van concurrentie en toekomstbestendigheid. Tegelijkertijd is de wendbaarheid van het Rijk beperkt door de grote omvang van het betalingsverkeer van het Rijk en het beperkt aantal dienstverleners dat het Rijk kan bedienen. Naar aanleiding van de transactieovereenkomst met ING in 2018 worden financiële dienstverleners, naast verhoogde wensen en eisen op MVO-terrein, tijdens de aanbestedingen beoordeeld op de clausule 'Ernstige Beroepsfout' en kan ook tijdens de looptijd van de overeenkomst de overeenkomst worden opgezegd indien de dienstverlener ernstige fouten maakt. De Ernstige Beroepsfout is een facultatieve uitsluitingsgrond uit de Aanbestedingswet. Dit betekent dat een inschrijver van een aanbesteding kan worden uitgesloten indien de inschrijver een ernstige fout heeft gemaakt. De inschrijver krijgt op basis van de Aanbestedingswet wel tijdens de aanbesteding de gelegenheid om de Aanbestedende dienst ervan te overtuigen dat er adequate maatregelen zin getroffen om herhaling te voorkomen (de zogeheten zelfreinigende maatregelen). Indien een inschrijver aangeeft een Ernstige Beroepsfout gemaakt te hebben, moet het Agentschap de inschrijving beoordelen of de zelfreinigende maatregelen van de inschrijver voldoende zijn om het vertrouwen in de inschrijver te herstellen. Indien dit het geval is, wordt de inschrijver op grond hiervan niet uitgesloten van de aanbesteding. Daarnaast heeft het Agentschap in de bestaande en nieuwe overeenkomsten aangepaste opzeggingsgronden opgenomen, zodat de overeenkomst met een financiële dienstverlener (een bank of een betaaldienstverlener (PSP)) opgezegd kan worden indien de dienstverlener tijdens de duur van de overeenkomst een zware boete van de toezichthouder opgelegd krijgt of herroepelijk strafrechtelijk veroordeeld wordt. De dienstverlener heeft ook hier de mogelijkheid aan te geven welke maatregelen getroffen zijn/worden om herhaling te voorkomen. Het Agentschap zal deze maatregelen vervolgens beoordelen en besluiten of opzegging van de overeenkomst proportioneel is aan de hand van de aangeleverde informatie van de bank/betaaldienstverlener.

GT - Air France - KLM	
Verantwoordelijk DG/directie	GT/Financieringen
Omschrijving inhoud	Air France-KLM is een 9,3% staatsdeelneming van de Nederlandse staat. In KLM heeft de staat een aandeel van 5,92%. In 2020 heeft de Nederlandse staat financiële steun verleend aan KLM om de liquiditeitspositie van de onderneming te verbeteren zodat het bedrijf de gevolgen van de vliegbeperking veroorzaakt door de COVID-19 crisis kan doorstaan. Het kabinet achtte het noodzakelijk deze steun te verlenen vanwege het publieke belang van KLM voor Nederland met het intercontinentale bestemmingennetwerk op Schiphol. Ook de Franse staat heeft steun aan Air France verleend. Met KLM was afgesproken dat zij een herstructureringsplan zouden indienen om de beïnvloedbare kosten met minimaal 15% te reduceren, waarbij ook de werknemers via de arbeidsvoorwaarden een bijdrage zouden leveren aan deze kostenreductie. Dit plan heeft het kabinet op 3 november 2020 goedgekeurd. Destijds is aangegeven dat op termijn de kapitaalpositie van de onderneming verbeterd zou moeten worden, waarvoor mogelijk steun van de staten benodigd zou zijn. Hierover is de Nederlandse staat de afgelopen periode in gesprek geweest met KLM, Air France – KLM, de Franse staat en de Europese Commissie. De Kamer is hier steeds vertrouwelijk over geïnformeerd. Inmiddels is een akkoord tussen de Franse staat en de Europese Commissie over verdere Franse steun aan Air France. KLM heeft aangegeven dat de acute nood minder hoog is. De Nederlandse staat is nog in gesprek met alle partijen, waaronder de Europese Commissie, voor het geval dat KLM onder voorwaarden ook steun nodig heeft.
Krachtenveld	Verschillende departementen zijn betrokken bij dit dossier: FIN, IenW, EZK en AZ (en in sommige gevallen ook SZW). Voorbereidende besluitvorming vindt plaats in een bewindspersonenoverleg met de bewindslieden van deze departementen en vervolgens in de MR. Er is nauw contact met KLM en Air France – KLM en er wordt geprobeerd zoveel mogelijk gezamenlijk met de Franse staat op te trekken. De gesprekken tussen de Europese Commissie en beide staten vinden wel separaat plaats. De Kamer wordt geïnformeerd door middel van vertrouwelijke (technische) briefings en vertrouwelijke Kamerbrieven aan de vaste Kamercommissie voor Financiën in verband met de koersgevoeligheid van dit onderwerp.
Behandeling	De komende periode worden de gesprekken met de onderneming en de EC voortgezet voor het geval dat KLM onder voorwaarden ook steun nodig heeft. Op 26 mei 2021 vindt de aandeelhoudersvergadering (AGM) van Air France – KLM plaats. Als aandeelhouder is de Nederlandse staat hierbij (digitaal) aanwezig. Dit moment krijgt vaak veel aandacht in de media. Rond 11 mei 2021 worden de stukken voor de AGM verwacht. De media heeft

	hier vaak ook aandacht voor (in het bijzonder voor de remuneratie). Vanuit de media is ook voor de AGM van KLM elk jaar belangstelling (en wederom in het bijzonder de remuneratie).
Ambtelijke beleidsopvatting	Belangrijke factor is het herstel van de luchtvaartsector als gevolg van COVID-19. Deze is nog met veel onzekerheid omgeven. Vanzelfsprekend is dit van invloed op de (eventuele) kapitaalbehoefte van KLM. Het is van belang de Kamer goed geïnformeerd te houden over mogelijke ontwikkelingen, de relatie en het gezamenlijk optrekken met de Franse staat, de gesprekken met de Europese Commissie en onjuiste of onvolledige beeldvorming (en berichtgeving) in de media te voorkomen. Na de aandelenaankoop van het kabinet in 2019 en de staatssteun als gevolg van de coronacrisis staat dit dossier, nog meer dan in de jaren daarvoor, volop in de belangstelling.

GT - Impact Covid19-crisis op staatsdeelnemingen	
Verantwoordelijk DG/directie	GT/Financieringen
Schiphol	
Omschrijving inhoud	N.V. Luchthaven Schiphol is een 69,77% staatsdeelneming. Schiphol Group ("Schiphol") is hard geraakt door de gevolgen van de COVID-19-pandemie. In 2020 heeft Schiphol een verlies geleden van 563 miljoen euro (vergeleken met een winst van 355 miljoen euro in 2019) en een netto-omzet van 688 miljoen euro (2019: 1.615 miljoen euro). Om te kunnen beschikken over voldoende liquiditeit heeft Schiphol in 2020 een bedrag van 2.235 miljoen euro aangetrokken door uitgifte van (groene) obligaties en inzet van andere faciliteiten. Hiermee heeft Schiphol voorzien in zijn liquiditeitsbehoeften tot ver in 2022. Schiphol verwacht dan ook geen kasstroomproblemen op de korte termijn en verwacht niet geconfronteerd te worden met financieringsproblemen op de middellange of lange termijn. Daarnaast heeft Schiphol een reorganisatie en andere kostenbesparende maatregelen doorgevoerd wat heeft geleid tot een verlaging van de totale bedrijfslasten met circa 20 procent. Ook heeft Schiphol een beroep gedaan op de NOW voor een bedrag van 112 miljoen euro in 2020 en is er over 2019 en 2020 geen dividend uitbetaald. Verder is in dit kader relevant dat Schiphol vanwege de impact van COVID-19 op het vliegverkeer significante inkomsten via de tarieven over 2020 en 2021 heeft misgelopen. Deze mag Schiphol op grond van de Wet Luchtvaart in rekening brengen bij de luchtvaartmaatschappijen via verrekeningen met de tarieven voor de periode 2022-2024, hetgeen in een forse stijging van de tarieven voor de luchtvaartmaatschappijen in 2022 zou leiden. Gezien de nog steeds precaire financiële positie van luchtvaartmaatschappijen wordt dit zeer onwenselijk geacht. De ministeries van IenW en EZK bereiden daarom een wijziging voor van de verrekenregels in het Besluit exploitatie luchthaven Schiphol 2017. De aanpassing maakt het mogelijk om als gevolg van onvoorziene en uitzonderlijke omstandigheden af te wijken van de wijze van verrekening. Door de aanpassing kunnen verrekeningen één jaar worden opgeschort en flexibeler over drie jaren worden verdeeld. Voor de uiteindelijke omvang van het te verrekenen bedrag heeft deze wijziging geen consequenties.
Krachtenveld	Algemeen: - Beleidsministerie: I&W. - Mede-aandeelhouders: Gemeente Amsterdam (20,03%), Gemeente Rotterdam (2,2%) en Aeroport de Paris (AdP, 8%). Het aandeelhouderschap van AdP is het gevolg van een kruisparticipatie. - Toezichthouder: ACM (gereguleerde havengelden) - Klanten: Luchtvaartmaatschappijen, exploitanten winkels en horeca, huurders vastgoed.
Behandeling	Het afgelopen jaar zijn wij in nauw contact geweest met de onderneming over de financiële situatie en de te nemen maatregelen om de financiële positie van Schiphol te borgen.
Ambtelijke beleidsopvatting	In onze gesprekken met Schiphol gelden de volgende uitgangspunten:

	- Financiële onafhankelijkheid: focus op eigen financiële positie Schiphol, en waar mogelijk en opportuun, steun aan luchtvaartmaatschappijen en andere klanten. - Het, binnen de grenzen van de financiële positie van Schiphol, zo veel mogelijk op peil houden van het investeringsprogramma (om achterstallig onderhoud in de toekomst te voorkomen)
NS	
Omschrijving inhoud	Nederlandse Spoorwegen (NS) is een 100% staatsdeelneming van de Nederlandse staat. *Financiële gevolgen COVID-19* NS heeft in 2020 als gevolg van COVID-19 € 2,6 miljard verlies geleden. NS heeft een besparingspakket opgesteld, waarmee structureel €1,4 miljard zal worden bespaard. Alle OV-vervoerders krijgen over 2020 en 2021 een beschikbaarheidsvergoeding openbaar vervoer uit de algemene middelen. NS heeft aangegeven aanvullende steun van de staat nodig te hebben. *Nieuwe HRN concessie 2025* De concessie van het Hoofdrailnet (HRN) vanaf 2025 wordt door IenW onderhands gegund aan NS. Het is voor NS van belang dat de nieuwe concessie voor tien jaar wordt verstrekt door IenW en dat deze voldoende rendement oplevert om de verliezen uit de huidige concessieperiode terug te kunnen verdienen. *Abellio* NS is via dochteronderneming Abellio actief in het VK en Duitsland. Om ervoor te zorgen dat de buitenlandse activiteiten geen negatieve effecten hebben op de dienstverlening op het Nederlandse spoor, is een risicokader vastgesteld met een maximum risico dat NS kan lopen. Abellio was in 2020 verlieslatend. In het VK is Abellio in gesprek met de overheid over compensatie vanwege teruglopende resultaten door COVID-19. Ook in Duitsland is Abellio in gesprek met de overheid over tegenvallende resultaten.
Krachtenveld	IenW is zowel concessieverlener als beleidsverantwoordelijk voor het spoor(vervoer). Vanuit de Kamer is er (vanuit aandeelhoudersperspectief) met name aandacht voor de gevolgen van COVID-19 en Abellio. De vakbonden kijken kritisch naar het besparingspakket van NS.
Behandeling	*Financiële gevolgen COVID-19* Samen met IenW is Financiën al geruime tijd met NS in gesprek over eventuele aanvullende steunmaatregelen. Zodra hierover meer duidelijkheid is, zal de Kamer worden geïnformeerd. *Nieuwe HRN concessie 2025* In het voorjaar stuurt IenW het beleidsvoornemen naar de Kamer, met daarin de belangrijkste ambities die IenW heeft voor de nieuwe concessie. *Abellio* In het tweede of derde kwartaal verwachten wij meer duidelijkheid over de afspraken die NS en Abellio maken met de Britse en Duitse overheid.
Ambtelijke beleidsopvatting	Vanuit aandeelhoudersperspectief is de grootste uitdaging voor NS het terugwinnen van de reiziger na COVID-19 en het heropbouwen van de financiële positie. Daarnaast is de

	onderhandeling met IenW over de nieuwe HRN-concessie de komende periode van belang voor NS.
Holland Casino	
Omschrijving inhoud	Holland Casino is een 100% staatsdeelneming van de Nederlandse Staat. Holland Casino (HC) is hard geraakt door de COVID-19 crisis. De deuren zijn opgeteld al meer dan 8 maanden gesloten. Om deze periode zo goed als mogelijk door te kunnen komen doet HC een beroep op de steunmaatregelen van de overheid, net als ieder andere onderneming in deze situatie. HC werkt daarnaast – sterk ingegeven door de impact van de crisis - aan een herstructurering van haar organisatie. Deze herstructurering is erop gericht de organisatie weerbaarder te maken en de kostenbasis te verlagen. Dit moet bijdragen aan de toekomstbestendigheid van de onderneming, zeker als gevolg van de COVID-19 crisis. Bij deze herstructurering zijn gedwongen ontslagen gevallen (circa 10% van de werknemers). Ondanks de sluiting van de vestigingen beschikt Holland Casino (HC) momenteel over een gezonde kaspositie. HC heeft meer geld in kas dan aan het begin van de coronacrisis omdat de maandelijkse cash-out minder is dan een jaar geleden. Dat is te verklaren door (i) het verleende belastinguitstel, (ii) de verkregen NOW-steun (t/m jan 2021) van EUR 92,4 mln. (iii) de opbrengsten van de beperkte opening van HC in Q3 en Q4 2020 (iv) de gerealiseerde besparingen van de herstructurering van HC (project Horizon) en (v) en het niet uitkeren van dividend. Ook beschikte Holland Casino, door een zeer succesvol 2019, over een sterke financiële uitgangspositie en heeft het direct gestuurd op beheersing van de liquiditeit. HC maakt ook gebruik van de nieuwe NOW-regeling 3.2, die tot 1 april 2021 loopt. De omvang van de steun is nu nog onbekend. De belastingschuld van HC is hoog. De huidige afspraak met de Belastingdienst is om de schuld per 1 okt 2021 in 36 termijnen van € 4,3 miljoen (totaal ruim 150 mln.) af te lossen. Als HC langer dicht blijft zal zij vermoedelijk later mogen starten met afbetaling, maar zal de schuld oplopen (eind 2021 vermoedelijk rond de € 200 mln.). Mogelijk dat politiek wordt besloten de terugbetalingstermijn van 3 jaar te verruimen, maar hier wordt vooralsnog niet op gerekend. HC heeft laten zien dat óók in een scenario waarin HC nog een aantal maanden gesloten moet blijven i.v.m. de coronamaatregelen, de kaspositie nog voldoende zal zijn.
Ambtelijke beleidsopvatting	Voor nu geen actie vereist, maar van belang om situatie te monitoren.
FMO	
Omschrijving inhoud	De Nederlandse Financierings-Maatschappij voor Ontwikkelingslanden N.V. (FMO) is een 51% staatsdeelneming van de Nederlandse staat. Ook FMO wordt geraakt door COVID-19, dit heeft ertoe geleid dat FMO voor het eerst sinds 1991 een verlies heeft geboekt. Het verlies van € 205 miljoen over het boekjaar 2020 wordt voornamelijk gedreven door waardedalingen in de private equity portefeuille van FMO. Zoals aangegeven in het schriftelijk overleg van 29 oktober 2020 is er een onderzoek gestart naar de gevolgen van COVID-19 op de kapitaalpositie van FMO. Dit onderzoek is in het najaar van

	2020 afgerond. De conclusie van dit onderzoek is dat de kapitaalpositie van FMO op basis van huidige verwachtingen niet in gevaar komt door COVID-19. FMO monitort de ontwikkelingen nauwgezet. Als aandeelhouder zijn wij hier bij betrokken.
Krachtenveld	FMO, klanten van FMO, MinFIN, MinBHOS, DNB
Behandeling	De verwachting is dat dit geen specifieke aandacht krijgt in AO's
Ambtelijke beleidsopvatting	Voor nu geen actie vereist, maar van belang om situatie te monitoren. Op kwartaalbasis verstrekt FMO informatie aan ons over de kapitaalspositie. Indien daar aanleiding toe is, kan dit maandelijks verstrekt worden. FMO heeft recent wel negatieve publicitaire aandacht getrokken vanwege en vermeend tekortschietend transparantiebeleid en projecten in het buitenland die met mensenrechtenmisstanden in verband worden gebracht.

GT - Export Kredietverzekering (EKV)	
Verantwoordelijk Directie	GT/BFB
Omschrijving inhoud	De exportkredietverzekering (ekv) is, met circa 16 miljard euro aan uitstaande risico's, het belangrijkste overheidsinstrument ter bevordering van de Nederlandse export. Het CBS heeft becijferd dat de ekv jaarlijks tussen de 0,15% en 0,20% extra BBP en 15.000 tot 20.000 banen oplevert. De Staat biedt Nederlandse exporteurs van kapitaalgoederen, internationaal opererende aannemers, banken en investeerders een breed scala aan verzekeringsmogelijkheden en garanties die noodzakelijk zijn om zaken te doen in het buitenland. Het doel van deze producten is het wegnemen van betalingsrisico's op buitenlandse afnemers. Bedrijven die gebruik maken van de ekv zijn afkomstig uit uiteenlopende sectoren, zoals aannemerij, scheepsbouw en medische apparatuur. IHC, Damen, Van Oord en Boskalis zijn op dit moment grote gebruikers. Voorbeelden van transacties zijn de bouw en levering van bruggen in Sri Lanka en de bouw van off-shore windmolenparken voor de kust van Taiwan. De reden dat de overheid exporteurs de mogelijkheid tot verzekeren biedt is om marktfalen op te lossen. Zo hebben ekv gedekte transacties relatief lange looptijden, grote contractbedragen of bevindt de buitenlandse afnemer zich in een risicovol land. Overigens bieden andere landen dezelfde faciliteiten. Afspraken hierover zijn gebaseerd op internationale regelgeving en op basis van kostendekkendheid. Dit houdt in dat de premie-inkomsten voldoende moeten zijn om schades en uitvoeringskosten te dekken. De ekv is daarmee geen subsidie-instrument. *Uitvoering* Namens de Staat wordt de ekv uitgevoerd door Atradius Dutch State Business (ADSB). Voor deze uitvoering zijn gedetailleerde afspraken tussen de Staat en ADSB schriftelijk vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst en een vergoedingsovereenkomst. Beleidsmatig zal 2021- 2023 voor de afdeling Exportkredietverzekering en investeringsgaranties (EKI), die valt onder de directie Buitenlands Financiële Betrekkingen (BFB) van [redacted] in het teken staan van het vergroenen van de ekv-portefeuille, het versterken van de Nederlandse concurrentiepositie ten opzichte van met name opkomende economieën en het leveren van een bijdrage aan de internationalisering van het MKB. *Vergroening* De laatste jaren is er groeiende aandacht voor vergroening van de Nederlandse ekv-portefeuille in het licht van het klimaatakkoord van Parijs. In eerste instantie hebben we daartoe een methode ontwikkeld om groene transacties te meten. Alle nieuwe transacties worden op dit moment beoordeeld op hun 'groene' karakter. Hoe 'groener' de transactie hoe groter de mogelijkheden en dus de kans op verzekering. Daarnaast ontwikkelen we beleid dat leidt tot nieuwe producten om groene transacties beter te kunnen ondersteunen. *Internationaal speelveld* Om internationaal een gelijk speelveld te waarborgen is een groot deel van het beleid voor exportkredietverzekeringen vastgelegd in internationale afspraken, namelijk in de zogenoemde Arrangement. De OESO-landen hebben zich hieraan gecommitteerd. De belangrijkste reden hiervoor is dat op deze manier de internationale concurrentie plaatsvindt op basis van de prijs/kwaliteit van de producten en niet door ongeoorloofde staatsteun. Voor EU-landen zijn de afspraken in de Arrangement wettelijk vastgelegd in een verordening. Het gelijke speelveld staat momenteel ernstig onder druk omdat er nieuwe exporterende landen zijn die zich niet verbonden hebben aan de Arrangement. Hierdoor kan het voorkomen dat het Nederlandse bedrijfsleven orders verliest aan partijen die tegen 'gunstigere'

	voorwaarden transacties kunnen uitvoeren. De Arrangement in de huidige vorm lijkt niet langer in staat om de Nederlandse (en Europese) concurrentiepositie voldoende te beschermen. Het resultaat is dat een steeds groter aandeel van de door overheden verzekerde export buiten de internationale afspraken om plaatsvindt. Daarom is dit jaar herstel van een eerlijkere concurrentiepositie een speerpunt. De modernisatie van de Arrangement waar momenteel aan gewerkt wordt, en waar wij samen met enkele andere Europese landen trekker van zijn, zal daar een grote rol in spelen. *MKB* Op dit moment maken vooral grote exporteurs gebruik van de ekv. Omdat MKB bedrijven veel onbenut export potentieel hebben onderzoeken we hoe de producten, aanvraagprocedures, marketing en communicatie zo kunnen aanpassen dat dit leidt tot meer MKB transacties.
Krachtenveld	Nederland: De staatsecretaris van Financiën is eerste beleidsverantwoordelijke (zowel budgettair, beleidsmatig als uitvoerend) met een medeverantwoordelijkheid (alleen beleidsmatig) van de minister voor BHOS. Binnen Nederland is er voorts grote aandacht voor de ekv vanuit het Nederlandse exporterende bedrijfsleven en de grootbanken, en vanuit ngo's (vooral rondom vergroening). Europa: omdat de Europese Commissie verantwoordelijk is voor de buitenlandse handel vanuit de EU voert zij namens de lidstaten hierover de internationale onderhandelingen, zowel in OESO-verband als daarbuiten. Deze worden voorbereid in de Raadswerkgroep Exportkredieten, die maandelijks plaatsvindt. Internationaal: We hebben zitting in de Club van Parijs, een crediteurencollectief waarin schulden van landen die in betalingsproblemen zijn geraakt worden geïncasseerd en eventueel worden geherstructureerd. Het gaat daarbij om vorderingen van de Nederlandse staat op een buitenlandse overheidspartijen (recuperaties).
Behandeling	De ekv wordt in de Kamer behandeld bij de jaarlijkse begrotingsbehandeling van hoofdstuk IX.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Het Rijk heeft uiteenlopende belangen ten aanzien van het betalingsverkeer: de continuïteit van het betalingsverkeer, de reputatie van de financiële dienstverleners (o.a. het MVO beleid), behoud van concurrentie en toekomstbestendigheid. Tegelijkertijd is de ekv juridisch verankerd in de Kaderwet financiële verstrekkingen Financiën en wordt jaarlijks verantwoord.

GT/BFB: Nieuwe eigen middelen EU-begroting	
Verantwoordelijk [redacted]/directie	GT/BFB
Omschrijving inhoud	De Europese Commissie gaat de komende jaren voorstellen doen voor nieuwe eigen middelen om de EU-begroting en de terugbetaling van de Next Generation EU (NGEU) leningen te financieren. Hier heeft Nederland bij de Europese Raad van juli 2020 mee ingestemd. In juni 2021 zal de Commissie de eerste voorstellen presenteren voor eigen middelen op basis van een Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM), een (uitgebreid) emissiehandelssysteem ETS en een digitale belasting, met het oog op hun introductie in 2023. De EU-begroting wordt op dit moment gefinancierd uit douanerechten, afdrachten o.b.v. een BTW-grondslag en afdrachten o.b.v. het Bruto Nationaal Inkomen (BNI). Bij de ER van juli 2020 heeft Nederland een nieuw eigen middel op basis van de hoeveelheid niet-gerecycled plasticafval geaccepteerd vanwege het gunstige budgettaire effect en omdat deze in lijn was met de kabinetsdoelstellingen. Eigen middelen voor de EU-begroting zijn iets anders dan Europese belastingen. Bij Europese belastingen speelt behoud van nationale belastingsoevereiniteit en het voorkomen van een stijging van de lastendruk voor burgers en bedrijven een grote rol in de besluitvorming. Eigen middelen betreffen meestal een nieuwe verdeelsleutel tussen lidstaten voor de betaling van EU-afdrachten die voor Nederland via de Rijksbegroting lopen.
Krachtenveld	Zowel kabinet als Kamer stonden de afgelopen jaren terughoudend tegenover nieuwe eigen middelen. Voorstellen voor nieuwe eigen middelen zullen op hun merites worden beoordeeld. Ook veel gelijkgestemde lidstaten zullen de voorstellen zo bekijken.
Behandeling	Over nieuwe eigen middelen wordt in Europa met unanimiteit besloten door alle lidstaten via goedkeuring van een nieuw Eigenmiddelenbesluit (EMB) in de Raad. Voorts keuren alle lidstaten het EMB goed conform hun nationale (grondwettelijke) procedures; in Nederland betreft dit ratificatie door het parlement. Het Europees Parlement wordt over het EMB geraadpleegd, maar heeft geen instemmingsrecht.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Nieuwe eigen middelen kunnen onder voorwaarden gunstig voor Nederland uitpakken, bijvoorbeeld voor de Rijksbegroting of wanneer deze aansluiten bij kabinetsdoelstellingen (bijv. klimaat).

GT: Toekomst EMU	
Verantwoordelijk DG/directie	GT/BFB
Omschrijving inhoud	Veel lidstaten en instituties (Commissie, ECB en EP) pleiten voor aanvullende stappen om de EMU te verdiepen. Het gaat vooral om voorstellen voor meer onderlinge risicoverdeling en solidariteit. Thema's die regelmatig terugkomen zijn: • Gezamenlijke schulduitgifte: op grond van het Europees Verdrag mag de EU geen aansprakelijkheid aannemen voor de financiële verplichtingen van lidstaten (*no-bail-out* clausule). Toch komt regelmatig het idee terug om publieke schulden structureel collectief te financieren of te garanderen. Dit moet niet worden verward met de gemeenschappelijke schulduitgifte voor tijdelijke en gerichte financiële steun (bijv. SURE en NGEU). Die is in uitzonderlijke omstandigheden en onder voorwaarden overeen gekomen. • Centrale stabilisatiefunctie: regelmatig wordt gepleit voor de oprichting van een permanente macro-economische stabilisatiefunctie in de eurozone (of EU). Daarmee kunnen lidstaten bij een economische schok vanuit een centrale begroting worden ondersteund. Recent aangenomen steuninstrumenten (zoals SURE en RRF) kwamen tot stand in de unieke context van Covid-19, en zijn tijdelijk. De vraag kan opkomen of deze moeten worden verlengd of permanent moeten worden gemaakt. Met de inzet van nationaal begrotingsbeleid, private risicodeling (via grensoverschrijdend financieel verkeer) en het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM) zijn er echter alternatieven voor stabilisatie. • Bankenunie en kapitaalmarkunie (zie separaat fiche): verdere stappen zijn gericht op meer grensoverschrijdend financieel verkeer en een grotere stabiliteit, door geharmoniseerde regelgeving en toezicht en meer onderlinge risicoverdeling. • Herziening begrotingsregels (zie separaat fiche): bij de oprichting van de EMU hebben lidstaten afspraken over het begrotingsbeleid, vastgelegd in het Stabiliteits- en Groeipact (SGP). De naleving is onvoldoende: schulden zijn (en blijven) te hoog en het begrotingsbeleid is onvoldoende anticyclisch.
Krachtenveld	• Vooral zuidelijke lidstaten (+ ECB, IMF) pleiten voor meer risicodeling in de EMU. Met name noordelijke lidstaten zijn terughoudend en/of benadrukken risicoreductie en strikte implementatie van wat reeds is overeengekomen. • Het krachtenveld ten aanzien van de herziening van de begrotingsregels is verdeeld, waarbij verschillende landen voorstander zijn van meer flexibiliteit. De Covid-19 crisis heeft dit versterkt.
Behandeling	• Er zijn geen concrete verdere stappen voorzien op gebied van gezamenlijke schulduitgifte en stabilisatie en convergentie. SURE en RRF worden momenteel geïmplementeerd. • In juni zal een timetable worden aangenomen voor vervolgstappen op gebied van de bankenunie. • De discussie over de toekomst van het SGP wordt op zijn vroegst in de tweede helft van 2021 hervat, mogelijk uitmondend in een wetgevend voorstel van de Commissie in 2022.

Ambtelijke beleidsopvattingen	• Verdere stappen op gebied van risicodeling binnen de EMU zijn alleen mogelijk als deze gepaard gaan met overdracht van nationale begrotingsbevoegdheden. Indien lasten en risico's meer worden afgewenteld op het collectief, zou dit collectief immers ook meer controle moeten krijgen. Voor het overdragen van de nationale begrotingsbevoegdheden ontbreekt op dit moment het politieke draagvlak in de EMU. Vormen van schuldendeling en/of centrale stabilisatie zijn daarom niet aan de orde. • Nieuwe stappen in de EMU mogen de prikkels voor lidstaten om economisch en budgettair gezond beleid te voeren niet verzwakken en de disciplinerende werking van markten niet verstoren. • De financiële solidariteit met andere lidstaten wordt in principe vormgegeven via de EU-meerjarenbegroting. Voor het stimuleren van opwaartse convergentie tussen lidstaten bestaan reeds instrumenten, zoals de EU-structuurfondsen.

GT: Stabiliteits en Groeipact (SGP)	
Verantwoordelijke DG / directie	GT / BFB
Omschrijving inhoud	Het doel van de Europese begrotingsregels, vastgelegd in het Stabiliteits- en Groeipact (SGP), is om houdbare overheidsfinanciën te realiseren teneinde economische groei en stabiliteit te waarborgen. Het SGP bestaat uit een correctieve en een preventieve arm. Op basis van de correctieve arm mag het begrotingstekort van landen niet groter zijn dan 3% bbp en moet de staatsschuld lager zijn dan 60% bbp (of moet de schuld boven de 60% bbp jaarlijks met 1/20ste afnemen). In de preventieve arm moet een lidstaat voldoen aan de middellangetermijndoelstelling voor het structureel saldo (MTO, *medium term objective*), of hier voldoende naartoe bewegen. Naast de MTO moeten lidstaten voldoen aan de uitgavenregel. De uitgavenregel stelt dat de uitgaven niet harder mogen groeien dan het potentiële bbp (als je op de MTO zit) of moeten achterblijven bij de potentiële bbp-groei (als je niet op de MTO zit). • [GEC] In maart 2020 is de algemene ontsnappingsclausule (*general escape clause;* GEC) van het SGP geactiveerd, omdat er sprake is van een ernstige economische neergang in de EU en eurozone vanwege de COVID-crisis. Met de toepassing van de GEC wordt het lidstaten tijdelijk toegestaan van hun begrotingsinspanning af te wijken zolang de schuldhoudbaarheid op middellange termijn niet in gevaar komt. De Europese Commissie heeft op 3 maart jl. voorgesteld om de GEC op basis van economische indicatoren te deactiveren. De belangrijkste graadmeter wordt het bereiken van het pre-crisis (2019) reële bbp-niveau. Volgens de meest recente raming van de Commissie zal dit niveau halverwege 2022 bereikt worden. Dit betekent dat de gebruikelijke toepassing van de begrotingsregels in 2023 hervat zal worden. • [Mogelijke herziening] Een discussie over de mogelijke herziening van het SGP was begin vorig jaar gepland, maar als gevolg van de COVID-crisis uitgesteld. Met de toegenomen publieke schulden in de EU door de crisis zal naar verwachting vooral de discussie over het tempo van schuldafbouw belangrijk worden.
Krachtenveld	• Het krachtenveld is verdeeld(klassieke Noord/Zuid verdeling).
Behandeling	Het SGP is een set aan regels waar landen doorlopend aan moeten (blijven) voldoen. Monitoring vindt plaats in het voor- en najaar. In het voorjaar zal de Raad van de Europese Unie landspecifieke aanbevelingen voor het begrotingsbeleid moeten vaststellen, op basis van een voorstel van de Commissie. • [GEC] De Commissie zal de GEC in mei 2021 evalueren. Deze beoordeling vindt plaats na een dialoog met de Raad. Naar verwachting zal de Commissie voorstellen om de GEC voort te zetten tot halverwege 2022, op basis van de lenteraming (verwacht in mei 2021). • [Mogelijke herziening] De Commissie wil het debat over de toekomst van het SGP hervatten zodra er sprake is van voldoende economisch herstel in de EU. Dit zal naar verwachting op z'n vroegst in de tweede helft van 2021 zijn.
Ambtelijke beleidsopvatting	• [GEC] Het is gerechtvaardigd dat de GEC nu geopend is. Voortzetting van de GEC bij de evaluatie in dit voorjaar ligt ook voor de hand aangezien de crisis voortduurt. Het dient echter voorkomen te worden dat de clausule onnodig lang actief blijft. Daarnaast moet de schuldhoudbaarheid op middellange termijn gewaarborgd blijven. • [Mogelijke herziening] Houdbare overheidsfinanciën, om economische groei en stabiliteit te waarborgen, moeten het primaire doel van het SGP blijven. Schuldbeheersing is daarbij cruciaal. De naleving en handhaving van het SGP is onvoldoende gebleken. De vele vormen van flexibiliteit en de discretionaire ruimte van de Commissie en de Raad moeten daarom worden ingeperkt. Tegelijkertijd moet enige mate van flexibiliteit worden behouden om procyclisch beleid te voorkomen.

GT: Overzicht G20 / Internationale Financiële Instellingen	
Verantwoordelijk DG/directie	GT/BFB
Omschrijving inhoud	• Nederland is in 2021 door Italië uitgenodigd als gastland bij de G20. Het ministerie van Financiën is verantwoordelijk voor de financiële track van de G20. Binnen het financiële track van de G20 wordt o.a. gesproken over de ontwikkelingen in de mondiale economie (en op dit moment de COVID19-response), internationale belastingen, financiële sector regelgeving en de internationale financiële architectuur. Doorgaans zijn er 5 bijeenkomsten van de ministers van Financiën en centrale bank presidenten voorzien per jaar. Het financiële track komt samen met de rest van de G20 bij de top van regeringsleiders waar de Minister-President samen met de minister van Financiën aan deelnemen. In 2022 is Indonesië voorzitter van de G20. • De internationale financiële instellingen (IFI) zijn multilaterale financiële instituties die door meerdere landen zijn opgericht en waarvan de lidstaten aandeelhouder zijn. Tot de internationale financiële instellingen rekenen wij het Internationaal Monetair Fonds (IMF), de Wereldbank, andere multilaterale ontwikkelingsbanken (zoals de regionale ontwikkelingsbanken gericht op Azië, Afrika en Latijns-Amerika) en multilaterale investeringsbanken (zoals de Europese Investeringsbank (EIB) en de Aziatische Infrastructuur Investeringsbank (AIIB)). • Gegeven het belang van het IMF voor behoud van mondiale economische en financiële stabiliteit ligt de verantwoordelijkheid voor het IMF gezamenlijk bij het ministerie van Financiën en De Nederlandsche Bank. Tweemaal per jaar vindt er een bijeenkomst plaats van het *International Monetary Financial Committee* (IMFC).
Krachtenveld	• Het ministerie van Financiën deelt de verantwoordelijkheid voor de Wereldbank en de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD) met het ministerie van Buitenlandse Zaken. De verantwoordelijkheid voor de internationale financiële instellingen met een investeringsdoelstelling (de Europese Investeringsbank en de Aziatische Infrastructuur Investeringsbank) ligt bij het ministerie van Financiën. Het ministerie van Buitenlandse Zaken is verantwoordelijk voor de internationale financiële instellingen die een regionale ontwikkelingsdoelstelling hebben. Dit zijn o.a. de Aziatische, Afrikaanse en Inter-Amerikaanse ontwikkelingsbanken. Hieruit volgt welk ministerie de gouverneur levert voor de instelling, wie parlementair verantwoordelijk is en vanaf welke begroting de financiële bijdragen afkomstig zijn.

Behandeling

Internationaal Monetair Fonds (IMF)	
Doelstelling	Het waarborgen van internationale economische en financiële stabiliteit.
Verantwoordelijk	Ministerie van Financiën en DNB
Gouverneur	Gouverneur: President DNB Plaatsvervanger: Thesaurier-Generaal
Bewindvoerder	Nederland
Plv bewindvoerder	België
Begroting	Ministerie van Financiën
Wereldbank	
Doelstelling	Wereldwijd investeren in overheden van lage- en middeninkomenslanden en private ondernemingen in ontwikkelingslanden t.b.v. het uitbannen van extreme armoede, bevorderen van gedeelde welvaart en aanjagen van economische groei.
Verantwoordelijk	Ministerie van Financiën en ministerie van Buitenlandse Zaken
Gouverneur	Gouverneur: minister van Financiën Plaatsvervanger: minister voor Buitenlandse Handel
Bewindvoerder	en Ontwikkelingssamenwerking
Plv bewindvoerder	Nederland Roemenië
Begroting	Ministerie van Financiën
Europese Investeringsbank (EIB)	
Doelstelling	Financieren van projecten in de Europese Unie die gericht zijn op de bevordering economische groei en werkgelegenheid.
Verantwoordelijk	Ministerie van Financiën
Gouverneur	Gouverneur: minister van Financiën
Bewindvoerder	Nederland
Plv bewindvoerder	Nederland
Begroting	Ministerie van Financiën
Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling(EBRD)	
Doelstelling	Investeren in m.n. Oost-Europese EU lidstaten en de ring om de EU t.b.v. de transitie naar duurzame vrije markt economie en private sector ontwikkeling.
Verantwoordelijk	Ministerie van Financiën en ministerie van Buitenlandse Zaken
Gouverneur	Gouverneur: minister van Financiën Plaatsvervanger: minister voor Buitenlandse Handel
Bewindvoerder	en Ontwikkelingssamenwerking
Plv bewindvoerder	Nederland Nederland
Begroting	Ministerie van Financiën
Aziatische Infrastructuur Investeringsbank (AIIB)	
Doelstelling?	Investeren in projecten in Azië t.b.v. infrastructuurconnectiviteit en duurzame economische ontwikkeling.
Verantwoordelijk	Ministerie van Financiën
Gouverneur	Gouverneur: minister van Financiën Plaatsvervanger: Thesaurier-Generaal
Bewindvoerder	Frankrijk t/m juli 2021. NL in 2024
Plv. bewindvoerder	roterend
Begroting	Ministerie van Financiën
Regionale Ontwikkelingsbanken (Afrikaanse, Aziatische en Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank)	
Doelstelling	Verstrekken van financiering aan overheden van een specifieke regio t.b.v. ontwikkeling.
Verantwoordelijk	Ministerie van Buitenlandse Zaken
Gouverneur	Gouverneur: minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking Plaatsvervanger:

Ambtelijke beleidsopvattingen	• De G20, en met name het financiën track, is gezien het besluitvormende karakter voor het ministerie van Financiën van groot belang. • De IFIs zijn gezien hun mondiale karakter goed geplaatst voor response bij mondiale crises, zoals de COVID-19 crisis, waarbij het mondiale financiële vangnet met name een goed geëquipeerd IMF nodig heeft.

DGRB: Begrotingsbeleid/Studiegroep Begrotingsruimte Lopend en Actueel	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Rijksbegroting/Begrotingszaken/BBL (uitgaven) en AFEP (inkomsten)
Omschrijving inhoud	De begroting helpt het kabinet om doelen te bereiken. De besteding van publieke middelen en het maken van weloverwogen keuzes is van essentieel belang. Begrotingsbeleid en de daarbij behorende begrotingsregels ondersteunen dit proces. De minister van Financiën is verantwoordelijk voor een juiste uitvoering hiervan. De overheid voert een trendmatig begrotingsbeleid. Dit is gestoeld op drie basisprincipes: • **Beheersing van de overheidsfinanciën**. Een nieuw kabinet legt aan het begin van de kabinetsperiode de uitgavenplafonds en inkomstenkaders vast. Dit voorkomt het doorschuiven van de rekening naar de volgende generatie. • **Efficiënte allocatie van publieke middelen**. Om een goede verdeling van publieke middelen te ondersteunen, vindt besluitvorming over de begroting op één vast moment in het jaar plaats. Dit leidt tot een goede integrale afweging van de mogelijke opties. Ook dwingt een hard plafond tot het maken van scherpe afwegingen. • **Macro-economische stabilisatie**. De overheidsbegroting heeft een belangrijke rol in het stabiliseren van de economie. Tegenvallers aan de inkomstenkant leiden niet bezuinigingen, maar tot het oplopen van de overheidsschuld. Meevallers leiden niet tot extra uitgaven, maar tot aflossing op de schuld. Het begrotingsbeleid in crisistijd wijkt af van het reguliere beleid. De uitgaven en inkomstenmaatregelen gerelateerd aan corona vallen buiten de uitgavenplafonds. Daarnaast geldt op Europees niveau de algemene ontsnappingsclausule. Lidstaten mogen daardoor tot 2023 afwijken van de Europese begrotingsregels.
Krachtenveld	De startnota van een nieuw kabinet bevat het begrotingsbeleid en de begrotingsregels voor de komende kabinetsperiode. Het advies van de Studiegroep Begrotingsruimte vormt hier doorgaans de basis voor. De Studiegroep is een ambtelijke adviescommissie die voorafgaand aan iedere kabinetsperiode het volgende kabinet adviseert over zowel de begrotingsdoelstelling als de begrotingssystematiek.
Behandeling	Het advies van de Studiegroep is in oktober 2020 gepubliceerd.
Aanbevelingen Studiegroep Begrotingsruimte	*Aanbevelingen van Studiegroep rondom de begrotingsdoelstelling* • De Studiegroep adviseert om per saldo niet te bezuinigingen of lastenverzwaringen door te voeren ten opzichte van de situatie bij ongewijzigd beleid. Dat zou de crisis namelijk alleen maar verdiepen. • Tegelijkertijd is het onverstandig om nu de overheidsfinanciën structureel te belasten, vanwege de grote onzekerheid en het risico dat op termijn een budgettaire opgave resteert. Structurele uitgavenverhogingen of belastingverlagingen zijn daarom alleen mogelijk als daar structurele uitgavenverlagingen of belastingverhogingen tegenover staan. *Aanbevelingen rondom de begrotingssystematiek* • Op dit moment krijgt de zorg automatisch geld voor kwaliteitsstijging. In tegenstelling tot alle andere collectieve sectoren vereist dit geen politiek besluit. Dat zou volgens de Studiegroep wel het geval moeten zijn. • De Studiegroep beveelt ook aan om in de eerste plaats te communiceren over de daadwerkelijke ontwikkeling van de inkomsten en uitgaven in plaats van alleen maar over de wijzigingen die het kabinet daarin aanbrengt. • De Studiegroep stelt voor om de systematiek op een aantal punten aan te passen, om zo het draagvlak voor de begrotingsregels te behouden. Het belang van integrale besluitvorming en een beperkt aantal besluitvormingsmomenten wordt onderstreept. Alleen dan kunnen verschillende keuzes tegen elkaar worden afgewogen.

DGRB: Beleidskader risicoregelingen (garantiebeleid) Lopend	
Verantwoordelijk DG/directie	DGRB/BZ/BBL en DGRB/IRF
Omschrijving inhoud	Risicoregelingen zijn overeenkomsten tussen een organisatie van de Rijksoverheid en een organisatie buiten de sector overheid, waarbij het Rijk een risico aangaat. Er zijn drie categorieën risicoregelingen: garanties, achterborgstellingen en leningen. Een **garantie** is een toezegging van het Rijk om de kosten van een derde partij over te nemen als een risico zich materialiseert. Bij een **achterborgstelling** staat het Rijk via een waarborgfonds indirect garant. Er wordt pas een beroep op het Rijk gedaan als dit waarborgfonds niet aan zijn verplichtingen kan voldoen en een eventueel onderpand, bufferkapitaal of obligo van deelnemers ontoereikend is. Het Rijk kan ook een **lening** verstrekken. Hier bestaat het risico dat de lenende partij de hoofdsom en/of renteverplichtingen niet, deels of pas later kan voldoen. Het Rijk hanteert een **'nee-tenzij' beleid** ten aanzien van risicoregelingen. Het toetsingskader met 12 vragen leidt tot een transparante afweging of het aangaan van nieuwe risico's opweegt tegen de baten. Financiën dient akkoord te gaan met het ingevulde toetsingskader die vervolgens ter besluitvorming voorgelegd wordt aan de MR. Verder schrijft het beleidskader voor dat er voor een garantie in principe een (kostendekkende en marktconforme) risicopremie moet worden betaald om zo een buffer voor toekomstige schades op te bouwen. Dit voorkomt ook dat een oneerlijk concurrentievoordeel ontstaat, dat mogelijk strijdig is met staatssteunregels. Tijdens de coronacrisis is het uitstaand risico van het Rijk met ca. 55 miljard euro toegenomen vanwege crisisgerelateerde maatregelen. Deze maatregelen hebben een tijdelijk karakter, waardoor het uitstaand risico in de komende jaren zal dalen. Ook is Nederland een aantal internationale garantieverplichtingen aangegaan.
Krachtenveld	Belangrijk zijn de discussies tussen Financiën en de vakdepartementen. Tijdens de voorjaarsbesluitvorming doen zij in de beleidsbrieven voorstellen voor nieuwe risicoregelingen of aanpassing van bestaande. Voor vakdepartementen kan een risicoregeling een aantrekkelijk alternatief zijn voor een directe subsidie, omdat het uitgavenplafond dan minder knellend is. Het Rijk zou echter alleen risicoregelingen moeten aangaan als dit logisch is vanuit de inhoud. Toetsing vanuit Financiën is daarom belangrijk. Er is een grote diversiteit in risicoregelingen en daarmee ook in de discussies tussen Financiën en de vakdepartementen. Voor de minister van Financiën is het vooral zaak om consequent te zijn en strikt in de toepassing van het beleidskader richting alle vakdepartementen. Daarbij is de premiestelling een specifiek aandachtspunt. Ook de toepassing van het 'nee-tenzij'-beleid verdient blijvend aandacht.
Behandeling	Voor iedere nieuwe risicoregeling of aanpassing in een bestaande regeling dient een toetsingskader te worden ingevuld. De MR moet dit het toetsingskader goedkeuren en het wordt altijd naar het parlement verzonden.

DGRB: Comptabiliteitswet en de onderliggende regelgeving Actueel (evaluatie)	
Verantwoordelijk DG/directie	DGRB/Begrotingszaken/afdeling begrotingsbeheer
Omschrijving inhoud	De Comptabiliteitswet (CW 2016) regelt op basis van artikelen 78 en 105 van de Grondwet de inrichting van de financiën van het Rijk over: • het begrotingsbeheer en de verantwoording van het Rijk (*eisen aan de presentatie van de begrotingen en de jaarverslagen*); • de normering van het begrotingsbeheer en financieel beheer (*begrotingsvoorbereiding, begrotingsuitvoering en begrotingswijzigingen*); • de taken en verantwoordelijkheden van de Minister van Financiën en de vakministers *(verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen namens de Staat);* • het beheer van publieke liquide middelen buiten het Rijk *(aanhouden in de schatkist van het Rijk)*; • het toezicht op het beheer van publieke financiële middelen buiten het Rijk *(controlebevoegdheden ter plaatse bij rechtspersonen)*; • de controlebevoegdheden van de Algemene Rekenkamer als externe controleur *(onderzoek ter plaatse bij alle onderdelen van het Rijk)*.
Krachtenveld	De spelers van de CW zijn: • de Staten-Generaal – democratische controle, budgetrecht; • de Minister van Financiën - coördinator en toezichthouder Rijk; • de vakministers – verantwoordelijk voor eigen begrotingen en jaarverslagen en privaatrechtelijke rechtshandelingen; • de directie FEZ - interne adviseur van het ministerie; • de Auditdienst Rijk – interne controleur van het Rijk; • de Algemene Rekenkamer – externe controleur van het Rijk.
Behandeling	Vóór eind 2022 moet Financiën de CW 2016 hebben geëvalueerd. Hiermee wordt in 2021 gestart. Hierbij zullen de spelers (zie krachtenveld) worden betrokken. De resultaten van de evaluatie worden naar de Tweede en Eerste Kamer gestuurd. Ter invulling van de parlementaire voorhangprocedure, genoemd in artikel 4.7 CW 2016, zijn reeds afspraken gemaakt met de Commissie Financiën van de Tweede Kamer over het vertrouwelijk informeren ingeval van koersgevoelige informatie. Bijvoorbeeld bij een aandelenaankoop door de Staat. Momenteel worden dergelijke afspraken ook ambtelijk voorbereid met de Griffie van de Commissie Financiën van de Eerste Kamer. Zie afzonderlijk fiche hierover.

DGRB – Werkafspraken parlement bij vertrouwelijk informeren vanwege bij o.a. koersgevoelige informatie Actueel	
Verantwoordelijk DG/directie	DGRB. DJZ en BOA (parlementair medewerker contacten parlement) zijn ook betrokken.
Omschrijving inhoud	Artikel 4.7 van de Comptabiliteitswet 2016 (CW 2016) regelt de parlementaire voorhangprocedure die ten behoeve van de Tweede Kamer en Eerste Kamer gevolgd moet worden bij o.a.: - het (mede of doen) oprichten van BV's, NV's, stichtingen of verenigingen; of - het verstrekken van leningen of garanties met kenmerken van eigen vermogen aan dergelijke rechtspersonen. Bij het verrichten van voorgenoemde rechtshandelingen kan sprake zijn van koersgevoelige informatie (KGI). Bijvoorbeeld wanneer de Staat aandelen wil verwerven van een rechtspersoon. De Verordening Marktmisbruik geeft strikte regels over de omgang van dergelijke informatie. Als gevolg hiervan is het nodig om werkafspraken te maken en te doorlopen met de Tweede Kamer en Eerste Kamer om invulling te geven aan de parlementaire voorhangprocedure van artikel 4.7 CW 2016. Dit heeft de Raad van State twee keer onderschreven in een voorlichting waar uw ambtsvoorganger om heeft gevraagd. Zie onder DJZ daarnaast een fiche over de inhoudelijke behandeling van KGI.
Krachtenveld	De Tweede Kamer (Commissie Financiën en commissiegriffier) en Eerste Kamer (Commissie Financiën en commissiegriffier). Het parlement hecht aan het maken van dergelijke afspraken vanwege hun kritiek op het vorige kabinet wegens het gebrek aan (tijdige) informatie over de aandelenaankoop Air-France-KLM uit 2019. Ook de Algemene Rekenkamer was kritisch hierop.
Behandeling	Met de Commissie Financiën van de Tweede Kamer zijn inmiddels werkafspraken gemaakt over het vertrouwelijk informeren ingeval van koersgevoelige informatie, zie *Kamerstukken II 2019/20, 28165, nr. 323.* Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer is de uitnodiging gedaan om te bekijken of er ingeval van koersgevoelige informatie werkafspraken kunnen worden gemaakt (*Kamerstukken I 2020/21, CXLI, A*). Op ambtelijk niveau tussen FIN (DGRB, DJZ) en de Commissie Financiën van de Eerste Kamer [redacted] en [redacted] zijn concept werkafspraken voorbereid. Deze zijn inmiddels ook al eens gebruikt. De insteek is om de concept werkafspraken (op korte termijn) ter vaststelling voor te leggen aan de Commissie Financiën van de Eerste Kamer.

DGRB: Versterken financiële functie Rijk Lopend	
Verantwoordelijk DG/directie	DGRB: BZ/BBH en BZ/RAFEB
Omschrijving inhoud	In de financiële functie van het Rijk werken alle medewerkers die bijdragen aan de totstandkoming van de Rijksbegroting met de hoofdproducten Miljoenennota en het Financieel Jaarverslag van het Rijk. De medewerkers vormen de spil van de Rijksbegroting en is ongeveer 4000 fte groot. De financiële functie Rijk is een functie die zich voortdurend doorontwikkelt met het doel een robuust en toekomstbestendig begrotings- en verantwoordingsproces in stand te houden. Gezamenlijk met de departementen worden diverse initiatieven ondernomen om de financiële functie verder te optimaliseren en doelmatiger te organiseren. Om de kwaliteit van de financiële functie binnen het Rijk blijvend te stimuleren zijn er diverse initiatieven ontwikkeld. Succesvolle voorbeelden hiervan zijn het financial traineeprogramma dat zorgt voor voldoende kwalitatieve instroom en de Rijksacademie voor Financiën, Economie en Bedrijfsvoering die ervoor zorgt dat de kennis en kunde van de medewerkers op peil wordt gehouden. Voor efficiënt terugkijken en onderbouwd vooruitkijken op een toegankelijke wijze is *Datagedreven samenwerken* een van de thema's. Hierbij valt te denken aan initiatieven als uniformering van data, datakwaliteit, data-analyse, de Digitale Auteursomgeving, Opendata en openspending via Rijksfinancien.nl. Verder is er een programma toekomst Rijksfinanciën gestart als opvolger van het programma *Naar een digitale begroting* en wordt er gebouwd aan de Enterprise architectuur van de Financiële Functie.
Krachtenveld	De minister van Financiën is 'systeemverantwoordelijk' voor de kwaliteit van de financiële functie van het Rijk. Daarnaast heeft de minister van Financiën via de directeur-generaal Rijksbegroting een functionele aansturingsrelatie met de directeuren Financieel Economische Zaken van de ministeries. Bij de benoeming van een nieuwe directeur Financieel Economische Zaken dient de directeur-generaal Rijksbegroting te worden betrokken. Bij de uiteindelijke benoeming verleent de minister van Financiën op basis van artikel 3 van het Besluit FEZ hiervoor formeel toestemming. De vakministers zijn primair verantwoordelijk voor de kwaliteit van hun eigen financiële functie. De departementen zijn bereid om samen met Financiën de uitdagingen op te pakken.
Behandeling	De kwaliteit van de financiële functie is een gespreksonderwerp dat regelmatig aan de orde is in het interdepartementaal overleg van de DGRB met directeuren FEZ van de ministeries.

DGRB: Ontwikkelingen omtrent Uitvoeringsorganisaties Lopend	
Verantwoordelijk DG/directie	DGRB heeft twee rollen voor wat betreft de uitvoering: 1. IRF voert het toezicht op het begrotingsbeheer uit voor de gehele rijksoverheid, waaronder de uitvoeringsorganisaties. 2. De directie begrotingszaken (BZ) is (mede)kadersteller voor uitvoeringsorganisaties. Specifiek gaat het hier over het stellen van de regels voor de governance van Agentschappen en Stichtingen en gezamenlijk met het Ministerie van BZK toezien op de kaders voor Zelfstandige Bestuursorganen (ZBO's).
Omschrijving inhoud	Naar aanleiding van incidenten bij verschillende uitvoeringsorganisaties is er zowel door het kabinet als de Kamer onderzoek verricht naar de oorzaak van de problematiek: Tijdelijke Commissie Uitvoering (TCU), Parlementair ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) en Werk aan Uitvoering (WaU). De aanbevelingen uit veel deze rapporten zijn verwerkt in de Werkagenda voor de uitvoering. Deze acties moeten leiden tot een fundamentele verbetering van de uitvoering (zie ook fiche *Werkagenda voor de uitvoering*). De financiële gevolgen (claims) die mogelijk voortkomen uit deze trajecten worden meegenomen in de reguliere budgettaire besluitvorming. Hiernaast is in 2020/2021 een interdepartementaal onderzoek (IBO) gedaan naar de Agentschappen en loopt momenteel een onderzoek (Brede evaluatie verzelfstandiging) in opdracht van BZK en FIN naar het functioneren van, en de samenhang tussen, de kaders voor o.a. zbo's, rijksinspecties, agentschappen en stichtingen. Vanuit de kaderstellende verantwoordelijkheid betekent dat FIN samen met BZK de huidige kaders dient te bezien op doeltreffendheid en doelmatigheid en daar waar nodig, gezien de recente ontwikkelingen, deze dient aan te passen.
Krachtenveld	• Parlement: POK, TCU • Uitvoeringsorganisaties • Ambtelijke en Ministeriele Commissie uitvoering • Algemene Rekenkamer, heeft veel onderzoek gedaan naar uitvoering van beleid. • BZK, beleidsverantwoordelijk voor zbo's via de Kaderwet zbo's. • Departementen waaronder uitvoeringsorganisaties ressorteren, voeren de eigenaarsrol en opdrachtgevende rol. • De FEZ-directies van departementen. Het doel is een doelmatige en doeltreffende uitvoering en om dat te bereiken dienen de kaders te worden herzien waarbij uit onderzoek de volgende aandachtsgebieden worden onderkend: • Ruimte in regels – veel van de huidige kaders gaan uit van een 'one-size-fits-all' model, waarbij voor de verschillende uitvoeringsorganisaties één uniforme wijze van besturen en bekostigen is voorgeschreven. Er bestaat behoefte om hier meer gedifferentieerd mee om te gaan; • Harmonisatie uitvoeringskaders – er bestaat behoefte om de kaders voor de verschillende organisatievormen (o.a. agentschappen, ZBO's) te harmoniseren daar waar mogelijk.
Behandeling	• Tijdpad IBO: Het rapport dient inclusief kabinetsreactie voor of vlak na de zomer van 2021 naar de Kamer te worden gestuurd. • Tijdpad Brede evaluatie verzelfstandiging: de eindconclusie wordt verwacht in november 2021. • Overige activiteiten doorlopend.

DGRB: Algemene Rekenkamer (AR) Lopend	
Verantwoordelijk DG/directie	DGRB/BZ, afdeling Besturing, bekostiging en externe verslaggeving (BBE) en FEZ afdeling Kaderstelling
Omschrijving inhoud	De AR is een Hoog College van Staat. De taken, bevoegdheden en rechtspositie van de AR zijn vastgelegd in de Grondwet en de Comptabiliteitswet. De AR controleert of de inkomsten en uitgaven van het Rijk volgens de regels geïnd en uitgegeven worden en of het Rijk beleid uitvoert zoals het bedoeld is (zinnig, zuinig en zorgvuldig). Dat is een wettelijke taak. Daarnaast oordeelt de AR over beleid van de regering dat is vastgesteld en doet geen politieke uitspraken. De minister van Financiën heeft 4 keer per jaar een lunchoverleg met de President van de AR om actualiteiten te bespreken.
Krachtenveld	Organisatie Het bestuur van de AR, het college, telt drie leden. De collegeleden worden voor het leven benoemd. De collegeleden zijn: de President [redacted] en collegeleden [redacted] en [redacted] Daarnaast kent de AR twee collegeleden in buitengewone dienst: [redacted] en [redacted] [redacted] s secretaris van de AR. Verantwoording De AR speelt een belangrijke rol tijdens Verantwoordingsdag. Per departement publiceert de AR dan een verantwoordingsonderzoek waarin zij o.a. een oordeel geeft over de kwaliteit van de financiële informatie, de beleids- en bedrijfsvoeringsinformatie en over de kwaliteit van de bedrijfsvoering zelf. Op Verantwoordingsdag publiceert de AR ook de Staat van de Rijksverantwoording (SRV). De SRV kan als tegenhanger worden gezien van het Financieel Jaarverslag van het Rijk. In de SRV geeft de AR een rijksbreed beeld over het afgelopen jaar. Hierin kan de AR ook de Rijksrekening goedkeuren. De AR pleit ervoor dat het kabinet beter inzichtelijk moet maken wat de gevolgen zijn van wat het doet, maar ook van wat het niet meer doet – zoals bij bezuinigingen. De AR is van mening dat met name bij 'uitvoering op afstand' onvoldoende informatie beschikbaar is. Peer review AR • De AR is door zusterinstituten uit Canada, het Verenigd Koninkrijk en Zweden op eigen verzoek gereviewd. Daarbij is aandacht besteed aan de vraag in hoeverre de werkwijze van de AR in lijn is met internationale standaarden van de 'International Organization of Supreme Audit Institutions' (INTOSAI). • Op 25 januari 2021 heeft de AR het rapport van de peer review met een collegereactie aan de Tweede Kamer (TK) gestuurd. In de collegereactie wordt een voorstel gedaan voor vervolgacties. De AR wil een dialoog starten met de TK, de ministers van Financiën en BZK en de Auditdienst Rijk (ADR) over de uitkomsten van de peer review. De vorige minister heeft ingestemd om een inhoudelijke reactie hierop over te laten aan een nieuw kabinet. • Een bevinding van de peer review voor de financial audit waaraan de AR gevolg wil geven, is dat de AR te veel leunt op de werkzaamheden van de ADR, de interne auditor. De AR wil op dit punt voldoen aan de internationale standaarden. De AR wil binnen het Nederlandse controlebestel een meer sturende rol richting de interne auditor, de ADR. De AR wil de regierol, wil normstellend zijn en wil meer controleren bij de meest significante risico's. We gaan hierover het gesprek aan met de stakeholders om scherper te krijgen wat het probleem is en wat mogelijke oplossingen kunnen zijn, zeker gezien de uiteenlopende belangen van stakeholders.
Behandeling	N.v.t.

DGRB: Medefondsbeheerderschap Gemeente- en Provinciefonds Lopend	
Verantwoordelijk directie	DGRB/IRF en DGRB/BZ/BBL

Omschrijving inhoud	De Minister van Financiën en Minister van BZK zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de financiële verhoudingen met decentrale overheden en het beheer van het Gemeente- en Provinciefonds waaruit zij jaarlijks geld ontvangen. In de laatste kabinetten is deze taak gedelegeerd aan de staatssecretaris van Financiën. Op dit moment spelen er een aantal zaken: **1. Financiële positie gemeenten** Steeds meer gemeenten hebben moeite de begroting sluitend te krijgen, zo concludeert het Cebeon rapport 'Gemeenten in de knel' (april 2021). Dit beperkt mogelijk ook de ruimte voor de bijdrage aan klimaatadaptie, energietransitie en woningbouw. Een belangrijke factor hierbij is de Jeugdzorg. Gemeenten zijn vanaf 2015 verantwoordelijk voor het sociaal domein (jeugdzorg, werk en inkomen, zorg aan langdurig zieken en ouderen). Gemeenten kampen met sterkte tekorten op hun jeugdzorgbudget. Het rapport door de AEF "Stelsel in Groei" (dec. 2020, in opdracht VNG) calculeert een tekort van structureel € 1,4 tot € 1,7 miljard. In april 2021 heeft het kabinet besloten naast de eerder incidenteel beschikbaar gestelde € 300 miljoen voor Jeugdzorg in 2021 nog eens ruim € 600 miljoen beschikbaar te stellen. **2. Wijziging verdelingssystematiek gemeentefonds** Het huidige verdeelmodel is verouderd: diverse gemeenten (o.a. G4) hebben jarenlang een te hoge uitkering ontvangen ten koste van andere gemeenten. In samenwerking met BZK en VNG zijn we in de afrondende fase van een nieuw verdeelmodel, met als uitgangspunt een gelijk voorzieningenniveau bij gelijke belastingdruk. Op dit moment moet besloten worden of de uitkering van achtergestelde gemeenten (vb. Noord-Groningen) handmatig moet worden bijgesteld. De VNG stelt daarnaast vergroting van het te verdelen budget voorwaardelijk aan intreding van een nieuw verdeelmodel. **3. Stelselwijzigingen interbestuurlijke financiële verhoudingen** Er spelen discussies over taakverdeling, instrumentkeuze en budgettaire dekking voor (nieuwe) taken. Daarbij speelt ook dat de huidige financiële instrumenten als knellend worden ervaren. BZK en VNG willen graag meer ruimte in de wijze waarop zij financiële stromen kunnen inregelen maar dit raakt ook aan de rechtmatigheid, de Algemene Rekenkamer is hier kritisch over. Er wordt gewerkt aan een voorstel van een nieuwe Financiële-verhoudingswet om meer ruimte te scheppen. Een belangrijk aandachtspunt is ook de voorbereiding van wetgeving en interbestuurlijke afspraken bij decentralisaties door het Rijk: taakverdeling, instrumentkeuze, beoogde resultaten, en een realistische raming van budgettaire benodigdheden en dekking aan het begin van de kabinetsperiode (vb. klimaat, woningbouw). Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van beide bestuurslagen. **4. Accres** De jaarlijkse indexering van het Gemeentefonds en het Provinciefonds die voortvloeit uit de koppeling aan de rijksuitgaven wordt het accres genoemd. In de afgelopen jaren hebben de grote schommelingen in het accres voor onrust bij gemeenten gezorgd. Het vorige kabinet heeft het accres daarom als een van de coronamaatregelen bevroren op de stand uit de Voorjaarsnota 2020 voor de jaren 2020-2021. Het is aan nieuw kabinet om, op basis van een 2020 afgeronde evaluatie, een besluit te nemen over de toekomst van het accres. Naast de huidige systematiek zijn er tijdens de evaluatie drie varianten uitgewerkt waarin de stabiliteit in meer en mindere mate ten koste gaat van de actualiteit. **5. Uitholling provinciaal belastinggebied.** Gelet op vrijstellingen voor emissieloze auto's, veranderende mobiliteit (deelgebruik) en de verwachte invoering 'Betalen naar Gebruik' is de grondslag van de provinciale belasting opcenten op de motorrijtuigenbelasting (MRB) aan erosie onderhevig. De derving in opcenten kunnen Provincies momenteel nog zelf opvangen, maar op de langere termijn worden hier wel problemen voorzien. Een ambtelijke werkgroep heeft samen met het IPO alternatieven in beeld gebracht, waaruit keuzes kunnen worden gemaakt voor een nieuw belastinggebied.

	Daarnaast dient een besluit te worden genomen of het Rijk provincies op kortere termijn compenseert voor de derving in opcenten.
Krachtenveld	Er zijn diverse actoren die een rol spelen: • De koepelorganisaties VNG (gemeenten) en het IPO (provincies). VNG zet momenteel in op de financiële positie van gemeenten en de jeugdzorgproblematiek. Op het gebied van het accres hecht de VNG daarnaast aan de huidige normeringssystematiek (trap-op-trap-af) met compensatie in het geval dit tot een daling van het accres leidt. • BZK tracht binnen het kabinet overzicht te houden op gevolgen van beleid voor decentrale overheden en hierin de positie van de decentrale overheden voldoende onder het voetlicht te brengen. Dit blijkt niet altijd vanzelfsprekend. Om die reden heeft o.a. de Raad van State onlangs geadviseerd om medeondertekening van de Minister van BZK te eisen bij voorstellen die decentrale overheden raken. • Departementen: stelselverantwoordelijk op de door hen aan decentrale overheden gedecentraliseerde beleidsterreinen. Voorbeeld: VWS op het dossier Jeugdzorg en WMO. • Raad voor het openbaar bestuur: adviseert gevraagd en ongevraagd over bestuurlijke en financiële verhoudingen. Vaak zijn gevraagde adviezen bedoeld als onafhankelijk advies bij geschillen tussen Rijk en decentrale overheden. De adviezen van de ROB zijn niet bindend.
Behandeling	Het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (BOFv) is het belangrijkste overleg (in principe 2 keer per jaar) voor algemene afstemming tussen het Rijk (nu MBZK en StasFIN) en decentrale overheden over algemene financiële aangelegenheden. Op specifieke beleidsdossiers spreken vakministers met VNG.

DGRB: Nationaal Groeifonds (NGF) Actueel	
Verantwoordelijk directie	DGRB (IRF en BZ), AFEP, DJZ Fin en EZK

Omschrijving inhoud	Het NGF is door het vorige kabinet in de Miljoenennota 2020 aangekondigd en in september 2020 gestart. Het fonds richt zich op publieke investeringen die bijdragen aan het verdienvermogen (structureel bbp) van Nederland. Het NGF kent drie pijlers: 1. kennisontwikkeling, 2. R&D en innovatie (R&D&I) en 3. fysieke infrastructuur. Zowel de minister van Financiën als de minister van EZK zijn fondsbeheerder. Voorstellen die in aanmerking komen voor het fonds worden beoordeeld door de beoordelingsadviescommissie (inclusief eigen staf) waar de heer Dijsselbloem voorzitter van is. Het kabinet besluit uiteindelijk welke voorstellen worden gehonoreerd, maar volgt in principe het zwaarwegende advies van de beoordelingsadviescommissie. In de Voorjaarsnota 2021 is de eerste ronde aan voorstellen budgettair verwerkt met in totaal 154 mln. aan toekenningen, 492 mln. aan voorwaardelijke toekenningen en 3471 mln. aan reserveringen. In totaal is voor de komende jaren 20 mld aan middelen gereserveerd en begrotingstechnisch vormgegeven in een niet-departementale begroting. Op de oorspronkelijke vormgeving is de nodige kritiek door de RvS, AR en de TK geuit en gevraagd om een Instellingswet voor een begrotingsfonds NGF te maken. Als reactie daarop heeft de minister toegezegd om vóór de zomer met een wetsvoorstel voor de instellingswet NGF te komen. Het fondsbeheerderschap betekent dat de minister van Financiën medeverantwoordelijk is voor de begroting van het NGF en het selecteren van voorstellen die aan de commissie worden voorgelegd.
Krachtenveld	De TK, de RvS, de AR en media hebben aandacht voor dit dossier. Betrokkenheid van diverse departementen (o.a. I&W, OCW) en veldpartijen (bedrijven, medeoverheden) voor het indienen en uitvoeren van projectvoorstellen is noodzakelijk. Bij de aankondiging en de behandeling van de niet-departementale begroting van het NGF en de bekendmaking van de eerste gehonoreerde projecten was veel politieke, maatschappelijke en media-aandacht.
Behandeling	Het NGF wordt een begrotingsfonds ingevolge artikel 2.11 van de CW 2016. Uitgangspunt is dat het wetsvoorstel de hoofdlijnen van het begrotingsfonds regelt. Begroting van het fonds wordt conform de systematiek van de niet-departementale begroting ingericht naar bovengenoemde drie pijlers. Nadere uitwerking van het fonds wordt in de uitvoeringsregelgeving en bestuurlijke regeling uitgewerkt. Financiën en EZK filteren de voorstellen die door vakdepartementen worden ingediend, dit wordt de toegangspoort genoemd. Hierbij gaat het onder andere om een toets op additionaliteit, compleetheid van het voorstel en of het voorstel past binnen de budgettaire ruimte. Vanaf de tweede ronde is het idee dat de RVO de uitvoering van de toegangspoort op zich neemt. De planning van de tweede ronde betekent dat het loket voor nieuwe voorstellen voor de zomer open gaat, na de zomer ambtelijk wordt getoetst (toegangspoort) en eind van dit jaar naar de beoordelingsadviescommissie wordt gestuurd. De commissie beoordeelt de voorstellen en adviseert het kabinet hierover. Het kabinet besluit. Het kabinetsbesluit over het (voorwaardelijk) toekennen van middelen wordt door de minister van EZK en de minister van Financiën uitgevoerd en opgenomen in de begroting van het NGF.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Begrotingsfondsen hebben voor- en nadelen. Enerzijds is het goed dat middelen met een duidelijk doel beschikbaar zijn. Anderzijds passen begrotingsfondsen niet bij het principe van een integrale afweging. Bij het opzetten van het NGF zijn lessen getrokken uit de situatie met het Fonds Economische Structuurversterking (FES). Dat fonds werd op termijn gebruikt om allerhande (politieke) wensen in te passen en

	verloor zijn meerwaarde. Om dit te voorkomen is bij het NGF gekozen voor het instellen van onafhankelijke beoordelingsadviescommissie, die op afstand staat van de politiek. Het is van belang om met de lessen van het FES in het achterhoofd te voorkomen dat het NGF dezelfde route bewandelt. Van belang is om de structuur met de beoordelingsadviescommissie in stand wordt gehouden. De beoordelingsadviescommissie heeft in de eerste ronde zorgvuldig beoordeeld en hiermee voor de toekomst de standaard voor nieuwe voorstellen hoog gelegd.

Blok A: Vestigingsklimaat en belastingontwijking

01 DGFZ: Belastingen EU (actueel)	
Verantwoordelijk DG/directie	DGFZ/AFP/EDA
Omschrijving inhoud	**Directe belastingen:** Digitaliserende economie: De OESO streeft er naar om medio 2021 met fiscale oplossingen te komen voor de digitaliserende economie (aanpassing van de winsttoerekening en een wereldwijde minimum belasting). De kans dat dit lukt is toegenomen nu de VS zich in april achter dit project heeft geschaard, zij het met enige suggesties. Ook heeft de G7 overeenstemming bereikt over hoe een wereldwijde oplossing er volgens deze landen op hoofdlijnen uit moet zien (zie apart fiche). Medio 2021 zal er een akkoord op hoofdlijnen gesloten worden, waarna nog verdere uitwerking zal volgen in het najaar, voorafgaand de G20 Top in oktober. Daarna zal de Europese Commissie met (richtlijn)voorstellen komen om het akkoord in de EU te implementeren. Verder kijkt de Europese Commissie of het met een voorstel voor een digital levy (digitale dienstenbelasting) kan publiceren dat niet uitgesloten wordt door de OESO. De Gedragscodegroep: ziet er op toe dat er geen schadelijke belastingconcurrentie plaatsvindt zowel binnen als buiten (zwarte lijst) de EU. Naast de halfjaarlijkse vaststelling van de zwarte lijst, bespreekt deze groep de modernisering van het bestaande mandaat dat uit 1997 dateert. Fiscale Informatie uitwisseling: Op jaarlijkse basis wordt de fiscale informatie uitwisseling uitgebreid, ook met oog om meer inzicht te krijgen in de digitale economie. Op 22 maart 2021 is DAC7 (Directive on administrative cooperation) aangenomen door de Raad. DAC7 ziet op de informatie-uitwisseling van gebruikers van digitale platformen (zie apart fiche). Verder wordt na de zomer een richtlijnvoorstel (DAC8) verwacht over automatische informatie-uitwisseling over crypto's en e-money. **Indirecte belastingen:** Btw-tarieven: dit betreft een richtlijnvoorstel uit 2018 voor de flexibilisering van de btw-tariefstoepassing. De discussie wordt voortgezet op basis van het concept van een zogenoemde positieve lijst van goederen en diensten waarop een verlaagd btw tarief kan worden toegepast, hetgeen momenteel ook de standaard is. Definitief btw-systeem: Dit voorstel uit 2018 beoogt een fraude-robuust btw-systeem en (administratieve) vereenvoudigingen voor zowel ondernemers als belastingdiensten te bereiken. Deze twee doelstellingen tracht de Commissie te bereiken door intra-EU goederenleveringen te belasten met btw van het land van bestemming. Op dit moment wordt gekeken naar aanvullende maatregelen. Uitvoeringsbevoegdheden BTW: In dit voorstel uit december 2020 stelt de Commissie voor om, op de daarvoor genoemde onderwerpen, de bevoegdheid tot het vaststellen van uitvoeringshandelingen aan de Commissie toe te kennen. Een nieuw op te richten comitologiecomité, bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten, adviseert via gekwalificeerde meerderheid over de vaststelling van uitvoeringshandelingen door de Commissie. Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM): in de Green Deal heeft de Commissie aangekondigd om in juni 2021 met een voorstel voor een CBAM te komen om in de EU geïmporteerde producten te beprijzen voor hun CO2-uitstoot, als de onderlinge verschillen tussen

	de EU en niet-EU-landen op het gebied van klimaatbeleid blijven bestaan. De Commissie heeft aangekondigd een CBAM voor te stellen als nieuw eigen middel. Herziening richtlijn Energiebelastingen: de Commissie zal, tevens in het kader van de Green Deal, in juni 2021 komen met een voorstel voor de herziening van de Richtlijn Energiebelastingen om milieukwesties voorop te stellen. De Commissie zal daarnaast voorstellen om hierover (deels) op basis van gekwalificeerde meerderheid (QMV) te besluiten.
Krachtenveld	**Directe belastingen:** Digitaliserende economie: Een groot deel van de lidstaten staat achter Europese implementatie van het OESO akkoord zoals dat nu tot stand lijkt te komen. Wel zijn er zorgen over de negatieve uitwerking van pijler 1 voor kleine economieën die in grote mate afhankelijk zijn van export en bij landen met een laag tarief (zoals IER 12,5%) is er weerzin om een hoger effectief belastingniveau te accepteren. Verder ligt het digital levy voorstel politiek gevoelig, m.n. richting VS, die geen samenloop wil tussen pijler 1 en soortgelijke belastingen zoals de digital levy. De G7 conclusies op dit punt geven duidelijk aan dat er geen sprake mag zijn van enige samenloop[2]. Op dit moment is het onduidelijk wat de CIE gaat doen (toch op 14 juli de digital levy publiceren of uitstellen). Mocht de CIE kiezen voor het eerste dan zal de grootste discussie worden of dat voorstel wel conform de gestelde spelregels is opgesteld. Gedragscodegroep: Bij de discussie over aanpassing van het mandaat is het speelveld vergelijkbaar met de discussie over de digitaliserende economie, omdat de uitkomsten daarvan ook hun gevolgen zullen hebben op het mandaat. Fiscale Informatie uitwisseling: alle lidstaten incl. Nederland zijn voorstander van betere informatie uitwisseling. De discussies zijn veel meer van technische aard. **Indirecte belastingen:** Btw-tarieven: NL zet in ieder geval in op behoud van alle posten die momenteel ook onder het verlaagd btw-tarief kunnen vallen, net zoals andere lidstaten. Het voorzitterschap (VZ) mikt op een akkoord in de Ecofin van juni 2021, waarbij moet worden opgemerkt dat de meeste lidstaten het eens zijn over de onderliggende principes voor de positieve lijst en de lidstaten momenteel aan het kijken zijn naar wat de specifieke wijzigingen concreet betekenen. Definitief BTW-systeem: Veel lidstaten zijn positief over de uitgangspunten, maar staan, net als NL, kritisch tegenover de inhoud van het voorstel. Onder de afgelopen voorzitterschappen zijn verschillende oplossingsrichtingen voorgesteld, maar deze hebben niet geleid tot een eenduidige gewenste richting. Het huidige voorzitterschap geeft prioriteit aan andere dossiers. Uitvoeringsbevoegdheden BTW: Na een eerste bespreking blijkt dat een grote groep lidstaten geen voorstander is van dit voorstel. Velen van hen noemden de besluitvorming bij gekwalificeerde meerderheid als belangrijkste argument. Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM): de huidige kabinetsinzet is dat NL positief is over het principe van een CBAM is, positief nieuwsgierig staat tegenover het aangekondigde voorstel, en met de Commissie meedenkt over de vormgeving. NL is voorstander van een stapsgewijze aanpak, waarbij grondig onderzoek naar WTO-conformiteit, administratieve lasten en uitvoerbaarheid van belang is, evenals de inachtneming van de geopolitieke context. Binnen de EU hebben de meeste lidstaten aangegeven het principe van een CBAM te verwelkomen. Over hoe een CBAM eruit zou moeten komen te zien, verschillen de meningen. Herziening richtlijn Energiebelastingen: NL is voorstander van het verhogen van de minimumtarieven in de Richtlijn energiebelastingen

[2] G7: "we will provide for appropriate coordination between the application of the new international tax rules and the removal of all Digital Services Taxes, and other relevant similar measures, on all companies."

	en het verminderen van vrijstellingen voor specifieke sectoren. Daarnaast dient de richtlijn geactualiseerd te worden om het functioneren van de interne markt te verbeteren en in lijn te brengen met de klimaatdoelen van de Green Deal. Er is in EU-verband steun voor het herzien van de Richtlijn energiebelastingen.
Behandeling	Over het algemeen via het AO Ecofin.
Ambtelijke beleidsopvattingen	**Directe belastingen:** Digitaliserende economie: NL werkt in OESO/G20-verband actief mee aan het zoeken naar oplossingen op basis van beide pijlers die op consensus kunnen rekenen. Dit doet Nederland door actief deel te nemen aan de discussies binnen de (technische) werkgroepen van de OESO, en suggesties aan te dragen die de oplossingen kunnen verbeteren en die kunnen bijdragen aan het bereiken van consensus. Ook neemt Nederland actief deel aan de discussies binnen Europa over de Europese implementatie van de toekomstige OESO akkoorden en het digital levy voorstel. Gedragscodegroep: NL steunt de aanpak van de schadelijke belastingconcurrentie en een aanpassing van het mandaat. Wel moeten de te hanteren criteria gemakkelijk toetsbaar blijven, bijvoorbeeld door alle 0% landen op basis van het niet heffen van enige winstbelasting zondermeer op de zwarte lijst te zetten. Wanneer er wordt gekozen voor een minimumtarief van 9% zou de Nederlandse lijst met laagbelastende landen zelfs overbodig worden. Fiscale Informatie uitwisseling: NL is een groot voorstander van verbeterde uitwisseling van fiscale informatie, met name op het gebied van de digitale economie. **Indirecte belastingen:** Btw-tarieven: NL zet in ieder geval in op het behoud van alle posten waarop NL nu een verlaagd btw tarief toepast. Daarnaast wordt geprobeerd om de lijst uit te breiden met posten waarover 1) toezeggingen aan de Kamer zijn gedaan en 2) posten die vanwege uitvoeringsaspecten wenselijk zijn. Tot slot zet NL in op maximale ruimte voor het toepassen van verlaagde tarieven om toekomstige politieke wensen te kunnen accommoderen. Hier zit wel een mogelijke strijdigheid met doelmatigheid, eenvoud en uitvoerbaarheid van het stelsel. Definitief BTW-systeem: NL is uitgesproken kritisch over het voorgestelde definitieve btw-systeem, omdat de fraude niet wordt aangepakt, grote nieuwe financiële risico's ontstaan voor lidstaten die zelf groter kunnen zijn dan de huidige fraude en het bedrijfsleven en de overheid worden opgezadeld met grote administratieve lasten. Nederland heeft de voorkeur om eerst te bekijken hoe alle maatregelen uitpakken die recentelijk zijn genomen onder het bestaande btw-systeem en tegelijkertijd te (blijven) werken aan moderne technologieën. Uitvoeringsbevoegdheden BTW: NL is voorstander van uniforme regels op het gebied van de btw. Nederland is kritisch over de ruime reikwijdte van de bevoegdheidsoverdracht, de doelmatigheid van het voorstel, de voorgestelde besluitvorming en de wijze waarop het functioneren van het huidige btw-comité in het voorstel wordt beschreven. Carbon Border Adjustment Mechanism: NL heeft verder uitgewerkt hoe een CBAM eruit zou kunnen zien (van belang is o.a. link ETS t.a.v. prijs en sectoren, kiezen voor default grondslag inclusief optie voor verificatie en aandacht voor tegengaan koolstoflekkage). Herziening richtlijn Energiebelastingen: NL zet in op het verhogen van de minimumtarieven in de Richtlijn energiebelastingen en het verminderen van vrijstellingen voor specifieke sectoren.

02 DGFZ: Wet tegengaan mismatches bij toepassing zakelijkheidsbeginsel (actueel)	
Verantwoordelijk DG/directie	DGFZ / DB / afdeling Winst i.s.m. DGBD /FJZ en UHB
Omschrijving inhoud	Op Prinsjesdag 2020 is aangekondigd om in het voorjaar van 2021 een afzonderlijk wetsvoorstel aan de Tweede Kamer aan te bieden om mismatches te bestrijden die ontstaan door een verschillende toepassing of interpretatie van het zakelijkheidsbeginsel in de vennootschapsbelasting (ook wel het zogenoemde arm's-lengthbeginsel). Dergelijke mismatches leiden ertoe dat een deel van de winst van een multinationale onderneming niet in een naar de winst geheven belasting wordt betrokken. Het wetsvoorstel sluit aan bij één van de aanbevelingen (A6) van de Adviescommissie belastingheffing van multinationals (Commissie Ter Haar). Het wetsvoorstel treedt per 1 januari 2022 in werking.
Krachtenveld	In de Tweede Kamer is veelvuldig aandacht gevraagd om informeel-kapitaalstructuren op korte termijn te bestrijden. Onderhavig wetsvoorstel zal naar verwachting internationaal opererende ondernemingen raken. De verwachting is dat dit wetsvoorstel op de nodige aandacht kan rekenen in de politiek, de media, bedrijfsleven en vakpers. In de praktijk zijn de meningen over de reikwijdte van dit wetsvoorstel verdeeld tussen twee uitersten: voor de één gaat het wetsvoorstel op onderdelen te ver, terwijl een ander het juist weer niet ver genoeg vindt gaan. Binnen dit politieke speelveld moet daarnaast ook steeds gezocht worden naar wat uitvoeringstechnisch nog haalbaar is voor de Belastingdienst.
Behandeling	Het wetsvoorstel is op 4 maart jl. voor een internetconsultatie aangeboden. Deze internetconsultatie is gesloten op 2 april. Het streven is om dit wetsvoorstel gelijktijdig met het Belastingplan 2022 bij de Tweede Kamer in te dienen.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Door **onmiddellijke werking van de maatregel** - het uitgangspunt bij inwerkingtreding van nieuwe wetgeving - worden diverse transacties die hun oorsprong hebben vóór de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel geraakt. Zo bevat de consultatieversie een beperking op afschrijvingen ná 1 januari 2022 over bedrijfsmiddelen die grofweg in de vijf jaren vóór die datum zijn verkregen. De onmiddellijke werking van de maatregel is meegenomen in de budgettaire raming.

03 DGFZ: Internationale ontwikkelingen winstbelasting (lopend)	
Verantwoordelijk DG/directie	DGFZ/IZV en DGFZ/AFP
Omschrijving inhoud	In het Inclusive Framework (IF) van de OESO wordt gesproken over een hervorming van het internationale belastingsysteem als gevolg van digitalisering van de economie (BEPS 2.0). Deze hervorming moet gaan bestaan uit twee pijlers: • *Pijler 1:* een systeem waarbij meer heffingsrechten worden gegeven aan landen waar gebruikers of consumenten van een (digitaal) bedrijf zitten. • *Pijler 2:* een systeem dat ervoor moet zorgen dat multinationals altijd tenminste een minimumniveau aan winstbelasting betalen. Het eerdere doel om eind 2020 consensus te bereiken over definitieve oplossingen is niet gelukt. In oktober 2020 is wel overeenstemming bereikt over de "blauwdrukken" voor beide pijlers. Het doel is om tijdens de volgende plenaire vergadering van de OESO, die eind juni 2021 plaatsvindt, een wereldwijd akkoord te bereiken. Op 14 juni 2021 heeft de staatssecretaris een brief gestuurd naar de Kamer, waarin is aangegeven dat Nederland erop inzet een akkoord te bereiken in OESO-verband en hoopvol is dat dat gaat lukken. Daarna zal de Europese Commissie met (richtlijn)voorstellen komen om het akkoord in de EU te implementeren. Verder kijkt de Europese Commissie of het met een voorstel voor een digital levy (digitale dienstenbelasting) kan publiceren dat niet uitgesloten wordt door de OESO.
Krachtenveld	Het project staat ook hoog op de agenda in de G20. Nederland heeft zich in het IF steeds constructief opgesteld in de discussies over beide pijlers. In de TK is hier eerder ook toe opgeroepen. Begin april hebben de VS zich uitgesproken als voorstander van wereldwijde afspraken over zowel Pijler 1 als Pijler 2, waarbij de VS concrete voorstellen hebben gedaan voor de invulling van de beide pijlers. De G7 heeft zich begin juni uitgesproken voor een wereldwijd akkoord in OESO-verband en heeft daarbij aangegeven hoe een akkoord er volgens deze landen op hoofdlijnen uit moet zien. Voor Pijler 1 zet de G7 in op heffingsrechten voor marktlanden over tenminste 20% van de winst boven een marge van 10% bij de grootste en meest winstgevende multinationals. Voor Pijler 2 steunt de G7 een wereldwijd minimumtarief van tenminste 15%. Indonesië, Mexico en Zuid-Afrika hebben de verklaring van de G7 publiekelijk gesteund. Inhoudelijk is eerder vooral discussie geweest over de wenselijkheid van Pijler 2 (minimumniveau van belastingheffing). Met name de VVD-fractie was kritisch. Dit lijkt nu anders. Een minimumtarief in OESO-verband staat in het verkiezingsprogramma van de VVD. IenW is met name geïnteresseerd in de uitwerking van de Pijler 2-maatregelen voor de scheepvaartsector. BZK is vooral geïnteresseerd in de impact van de maatregelen op woningcorporaties. BHOS is met name geïnteresseerd in de uitwerking van de maatregelen op ontwikkelingslanden. Een groot deel van de lidstaten staat achter Europese implementatie van het OESO akkoord zoals dat nu tot stand lijkt te komen. Wel zijn er zorgen over de negatieve uitwerking van pijler 1 voor kleine economieën die in grote mate afhankelijk zijn van export en bij landen

	met een laag tarief (zoals IER 12,5%) is er weerzin om een hoger effectief belastingniveau te accepteren. Verder ligt het digital levy voorstel politiek gevoelig, m.n. richting VS, die geen samenloop wil tussen pijler 1 en soortgelijke belastingen zoals de digital levy. De G7 conclusies op dit punt geven duidelijk aan dat er geen sprake mag zijn van enige samenloop[3]. Op dit moment is het onduidelijk wat de CIE gaat doen (toch op 14 juli de digital levy publiceren of uitstellen). Mocht de CIE kiezen voor het eerste dan zal de grootste discussie worden of dat voorstel wel conform de gestelde spelregels is opgesteld.
Behandeling	In november 2020 heeft de staatssecretaris een brief gestuurd aan de TK over het verloop van het OESO-project en de inhoud van de blauwdrukken. De vorige staatssecretaris heeft toegezegd de Kamer op de hoogte te blijven houden van de ontwikkelingen van dit project. Op 14 juni 2021 heeft de staatssecretaris een brief gestuurd naar de TK in aanloop naar de plenaire vergadering van het IF eind juni. Daarin is aangegeven dat Nederland erop inzet een akkoord te bereiken in OESO-verband en hoopvol is dat dat gaat lukken.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Wereldwijde oplossingen in OESO/IF-verband hebben de voorkeur boven unilaterale maatregelen door verschillende landen. Ambtelijk advies is daarom dit project te blijven steunen alsmede de constructieve houding bij de uitwerking van de maatregelen. Daarbij is het belangrijk om aan te blijven dringen op eenvoud en uitvoerbaarheid van de maatregelen. Nederland neemt ook actief deel aan de discussies binnen Europa over en het digital levy voorstel. Hierbij is het van belang dat goed wordt gekeken naar de samenloop met de OESO akkoorden. *Budgettair* De staatssecretaris heeft in de brief van 29 september 2020 een eerste grove inschatting gegeven van de budgettaire consequenties van de pijlers voor Nederland. De totale budgettaire effecten werden toen ingeschat in een brede bandbreedte van -620 miljoen euro tot +766 miljoen euro. Gezien de onzekerheid die momenteel nog bestaat over de uiteindelijke vormgeving van de pijlers, is het lastig om preciezere inschattingen te maken van de budgettaire consequenties. We verwachten de Kamer over een precieze schatting te kunnen informeren na het bereiken van een akkoord in het IF.

[3] G7: "we will provide for appropriate coordination between the application of the new international tax rules and the removal of all Digital Services Taxes, and other relevant similar measures, on all companies."

04 DGFZ: Maatregelen m.b.t belastingontwijking en –ontduiking en investeringsklimaat (lopend)

(voor de actuele dossiers op dit terrein zijn separate fiches opgenomen in dit voorbereidingsdossier)

Verantwoordelijk DG/directie	AFP: Beleid, EDA, Analyse; DB: Winst, FRI; DGBD: FJZ
Omschrijving inhoud	Belastingontwijking is – kort gezegd – het op legale maar vaak op kunstmatige wijze verminderen van de belastingdruk. Belastingontduiking is wezenlijk anders. Dit betreft namelijk het in de strijd handelen met de belastingwet om de belastingdruk te verminderen. De aanpak van belastingontwijking en –ontduiking was een van de vijf fiscale beleidsprioriteiten van het vorige kabinet. In het overzicht hierna volgen de maatregelen die door het vorige kabinet zijn aangeboden. Dit overdrachtsdossier bevat aparte fiches voor de maatregelen #16 en #18. In april 2020 heeft de Adviescommissie belastingheffing van multinationals advies uitgebracht over maatregelen voor een evenwichtiger belastingheffing van multinationals. Het vorige kabinet heeft enkele maatregelen uit de door de commissie geadviseerde "basisvariant" overgenomen (maatregelen #17 en #18). Daarnaast heeft het vorige kabinet n.a.v. het advies van deze commissie onderzoek ingesteld naar de mate waarin de aftrek van aandeelhouderskosten en royalty's de winst van multinationals drukt, en naar de oorzaak van permanent verlieslatende vennootschappen. Deze onderzoeken ronden wij in 2021 af. Het vorige kabinet had ten behoeve van het vestigingsklimaat in het Regeerakkoord aangekondigd de dividendbelasting af te schaffen en het hoge tarief vennootschapsbelasting van 25% te verlagen. Deze maatregelen zijn niet doorgegaan. In het rapport naar aanleiding van de motie-Lodders c.s. zijn beleidsvoorstellen opgenomen die investeringen kunnen aanjagen en ondernemerschap kunnen stimuleren.
Krachtenveld	In grote lijnen is Kamerbreed steun voor de aanpak van belastingontwijking en -ontduiking. In de EK zijn VVD en CDA kritisch op de implementaties van EU-richtlijnen die strenger zijn dan het door de EU-richtlijnen vereiste minimum. Met name D66, CU, SP, GroenLinks, PvdD en PvdA zijn juist voor een strengere aanpak van belastingontwijking. NGO's zoals TaxJustice, Oxfam en SOMO onderschrijven dat belastingontwijking en –ontduiking moet worden aangepakt, maar vinden dat de maatregelen van het vorige kabinet niet ver genoeg gaan. Ondernemersorganisaties zoals VNO-NCW onderschrijven dat belastingontwijking en –ontduiking moet worden tegengegaan, maar waarschuwen voor overkill waardoor het vestigings- en investeringsklimaat kan worden geschaad. Zij pleiten voor stabiliteit en voorspelbaarheid in het beleid.
Behandeling (TK / EK)	De Tweede Kamer heeft op 11 februari 2021 in het AO Belastingontwijking voor het laatst over dit onderwerp gesproken. De vragen zagen o.a. op de belastingheffing van sporters & artiesten, de bedrijfsopvolgingsregeling, de commissie Ter Haar 2.0 over doorstroomvennootschappen, "dubbele petten" van hoogleraren/belastingadviseurs (Tax Governance Code), internationale ontwikkelingen op het gebied van winstbelasting ("Pillar 1 en Pillar 2"), belastingverdragen en ontwikkelingslanden en transparantie ("country by country reporting (CBCR)".
Ambtelijke beleidsopvattingen	Door de internationale oriëntatie van het Nederlands belastingstelsel is ons stelsel onbedoeld ook aantrekkelijk geworden voor structuren waarmee belasting wordt ontweken. Met belastingontwijking worden de kosten van algemene voorzieningen afgewenteld op burgers en bedrijven die wel gewoon (op tijd) hun belasting betalen. Dit kan schadelijk zijn voor de belastingmoraal en voor het internationale aanzien van Nederland. De strijd tegen belastingontwijking zou daarom voortvarend voorgezet moeten worden, bijvoorbeeld in internationaal verband (zie apart fiche).

	Daarnaast zal er ook in de toekomst oog moeten zijn voor het behoud van een aantrekkelijk vestigings- en investeringsklimaat voor ondernemers en investeerders met reële activiteiten in Nederland. In het kader van een aantrekkelijk vestigings- en investeringsklimaat is het van belang om oog te houden voor de voorspelbaarheid van fiscaal beleid om onzekerheid hieromtrent bij (buitenlandse) investeerders zo veel mogelijk te vermijden. EZK benadrukt het belang van een goed fiscaal investerings- en vestigingsklimaat. BHOS benadrukt het belang de Nederlandse aanpak van belastingontwijking voor de belastingheffing in ontwikkelingslanden. Daarom vindt BHOS met name de bestrijding van doorstroomlichamen in Nederland en het (daarmee samenhangende) misbruik van belastingverdragen met ontwikkelingslanden van belang.

Bijlage: maatregelen tegen belastingontwijking en –ontduiking kabinet Rutte III

2019

1. Renteaftrekbeperking met earningsstrippingmaatregel (ATAD1): de rente die een belastingplichtige kan aftrekken is beperkt waardoor een bedrijf in een jaar meer belasting betaalt. Ook is hiermee de prikkel om met geleend geld te ondernemen afgenomen. Nederland heeft de maatregel strenger ingevoerd dan de minimumnorm uit ATAD1 en omringende landen.
2. CFC-maatregel (ATAD1): De Controlled Foreign Company (CFC) maatregel is bedoeld om het verschuiven van winsten naar landen die geen of te weinig belasting heffen, zonder dat daar economische activiteit is, tegen te gaan. Nederland voldeed al aan de ATAD1 richtlijn met het arm's length-beginsel, maar koos om een extra maatregel in te voeren.
3. Vernieuwde rulingpraktijk (per juli 2019): De Belastingdienst geeft bedrijven geen zekerheid meer vooraf over de toepassing van de belastingwet ('ruling') als het motief belastingontwijking is, er onvoldoende economische binding is met Nederland of sprake is van transacties naar een laagbelastend land.
4. Multilateraal Instrument (per juli 2019): Met het Multilateraal Instrument (MLI) kan Nederland zonder onderhandelingen het belastingverdrag met een grote groep landen in één keer wijzigen om belastingontwijking tegen te gaan. Nederland heeft hierbij gekozen voor meer antimisbruikbepalingen dan veel andere landen.
5. Versterking opsporingscapaciteit: De opsporingscapaciteit en de informatiepositie van de Belastingdienst is versterkt bij de aanpak van verhuld vermogen.
6. Lijst met laagbelastende landen: De lijst wordt gebruikt bij bestaande en nieuwe maatregelen tegen belastingontwijking, zoals de bronbelasting. Op de Nederlandse lijst staan landen die zijn opgenomen op de zwarte lijst van de EU, en landen zonder winstbelasting of met een tarief van minder dan 9%.
7. Publicatie van rulings (per juli 2019): De Belastingdienst publiceert per internationale ruling een geanonimiseerde samenvatting op haar website. Ook wordt informatie over rulings gedeeld met buitenlandse belastingdiensten.

2020

8. Versobering inkeerregeling: Belastingplichtigen kunnen niet meer boetevrij hun niet eerder opgegeven buitenlands vermogen in box 2 en box 3 aangeven bij de Belastingdienst.
9. Bestrijden van hybridemismatches (ATAD2): De mogelijkheid om verschillen in belastingstelsels per land te gebruiken en zo te weinig belasting te betalen of kosten dubbel af te trekken wordt verkleind. Zo is bijvoorbeeld belastinguitstel via de CV/BV-structuur (de 'spaarpot op zee') niet meer mogelijk.
10. Principal purpose test: Een belangrijke maatregel van het MLI is de principal purpose test. Hiermee kan een land ingrijpen als een bedrijf uit dat land afspraken uit een belastingverdrag misbruikt, bijvoorbeeld voor belastingontwijking met een geldstroom via een Nederlandse brievenbusfirma.
11. Openbaarmaking vergrijpboetes: Op de website van de Belastingdienst staan gedurende 5 jaar boetes die zijn opgelegd aan intermediairs, zoals belastingadviseurs, die belastingontduiking of toeslagfraude faciliteren. Hiermee kunnen mensen een beter geïnformeerde keuze voor een adviseur maken.
12. Invoer van UBO-register: Ondernemingen, stichtingen en verenigingen zijn verplicht eigenaren of de personen die minimaal 25% zeggenschap hebben in een zogeheten UBO-register in te schrijven. UBO staat voor 'ultimate beneficial owner' (de 'uiteindelijke belanghebbende'). Zo gaan we financieel-economische criminaliteit, zoals witwassen van geld of belastingontduiking, tegen.

2021

13. Bronbelasting op renten en royalty's: Belastingen van renten of royalty's aan een bedrijf binnen hetzelfde concern in een laagbelastend land worden voortaan belast, zodat Nederland minder aantrekkelijk is voor doorstroomstructuren.
14. Beperken liquidatie- en stakingsverliesregeling: Het aftrekken van verliezen door het stoppen van een dochteronderneming (liquidatieverlies) of een bedrijfsactiviteit in het buitenland (stakingsverlies) van de winst in Nederland is beperkt.
15. Melden grensoverschrijdende constructies (DAC6): Potentieel agressieve belastingconstructies die

kunnen worden gebruikt om belasting te ontduiken moeten bij de belastingautoriteiten worden gemeld door degene die een dergelijke constructie opzet, of door de gebruiker van die constructie. Deze gegevens worden vervolgens automatisch uitgewisseld tussen de verschillende belastingdiensten.

2022

16. Beperken van verliesverrekening: Bedrijven kunnen verliezen volledig verrekenen met winst uit het voorgaande jaar of met winsten uit 6 jaren daarna. Vanaf 2022 kan dat tot €1 miljoen van de winst. Boven de eerste €1 miljoen kunnen ze slechts worden verrekend met 50% van de winst. De tijdslimiet van 6 jaar vervalt.
17. Bestrijding van dubbele niet-belasting (aangekondigd): Binnen een concern moet net zo zakelijk worden gehandeld als onafhankelijke partijen dat doen. Als een ander land het zakelijkheidsbeginsel niet of anders toepast, kan het zijn dat bedrijven te weinig belasting betalen. Met deze maatregel kan in die situaties de winst in Nederland niet worden verminderd als de andere partij geen of een lager bedrag dan de zakelijke prijs hanteert.

2023

18. Uitwisselen fiscale informatie digitale platformen (DAC7) (aangekondigd): Digitale platformen worden verplicht fiscale informatie over hun gebruikers te verstrekken aan een belastingdienst in een EU-lidstaat. De belastingdiensten wisselen deze informatie uit, zodat ze inzicht krijgen in de inkomsten die hun inwoners via digitale platformen behalen. Deze informatie kunnen ze gebruiken bij het heffen van belastingen. Ook wordt de kans dat gebruikers inkomsten via digitale platformen niet of onjuist aangeven, verminderd.

2024

19. Aanvullende bronbelasting op dividend (aangekondigd): Er wordt een aanvullende belasting geheven op betalingen van dividend aan een bedrijf binnen hetzelfde concern in een laagbelastend land. Nederland wordt hiermee minder aantrekkelijk voor doorstroomstructuren.

05 DGFZ: Tax Governance Code (lopend)	
Verantwoordelijk DG/directie	DGFZ / AFP / Beleid
Omschrijving inhoud	Het project Tax Governance Code (TGC) wordt door het Ministerie van Financiën gefaciliteerd en streeft ernaar om voornamelijk het bedrijfsleven en belastingadviseurs ertoe te bewegen/stimuleren om een normerende afsprakenset te maken waarin invulling wordt gegeven op welke wijze ethiek en transparantie onderdeel kunnen uitmaken van de fiscale adviespraktijk en het fiscale beleid en de structuur van ondernemingen. Het ministerie van Financiën heeft over dit onderwerp in december 2020 een essaybundel uitgebracht en in maart 2021 een seminar over georganiseerd (circa 500 deelnemers, terug te kijken op: https://youtu.be/baicPcl-o1Q)
Krachtenveld	<u>Verschillende actoren spelen een rol in het krachtenveld</u> 1. Het *bedrijfsleven en de belastingadviessector*. VNO en NOB laten vooral zien wat er al gebeurt op het gebied van tax governance. Zij wijzen ook op Tax Governance vanuit overheidsperspectief (in hun perspectief onrechtvaardige en onzekere wetgeving en gebrek aan rechtszekerheid in het gedrag van de fiscus). De RB wijst er op dat een groot deel van de beroepsgroep niet is gereguleerd. Door de TGC bindend te maken kan de beroepsgroep worden gereguleerd. De RB wil zich graag committeren aan beroepsregels. 2. *NGO's* juichen een Tax Governance Code toe. Zij dragen ook bij aan de essaybundel. De NGO's zijn vanwege hun organisatiegraad minder prominent aanwezig bij de discussie. 3. Zowel VNO-NCW als de NOB zijn bereidwillig in de implementatie van een Tax Governance Code. VNO-NCW wil nog dit jaar een breed gedragen tax governance code presenteren, een code voor transparantie over de belastingpositie van beursgenoteerde bedrijven.
Behandeling	Nader te bepalen in hoeverre Financiën aangehaakt blijft en een vinger aan de pols houdt. Het seminar was voorlopig het eindpunt. VNO-NCW lijkt de handschoen te hebben opgepakt met hun voornemen om voor het einde van dit jaar (2021) een breed gedragen code te presenteren.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Goed om een vinger aan de pols te houden bij de veldpartijen in hun verrichtingen richting het vormen van een tax governance code. Daarnaast kunnen mogelijkheden worden verkend in hoeverre een Tax Governance Code kan worden betrokken bij een herziening van een Corporate Governance Code.

06 DGFZ: Wetsvoorstel Wet invoering conditionele bronbelasting op dividenden (lopend)	
Verantwoordelijk DG/directie	DGFZ/DB (i.s.m. DGBD/FJZ)
Omschrijving inhoud	• In de brief van 29 mei 2020 heeft het vorige kabinet aangekondigd dat er aanvullende maatregelen zullen worden genomen tegen dividendstromen die onder de huidige wet- en regelgeving binnen concernverband zonder de heffing van dividendbelasting kunnen worden uitgekeerd aan lichamen gevestigd in laagbelastende jurisdicties[4]. • De aanvullende maatregelen, opgenomen in het op dit moment bij de Tweede Kamer aanhangige wetsvoorstel Wet invoering conditionele bronbelasting op dividenden, zullen worden geïntegreerd in de Wet bronbelasting 2021 (bronbelasting op renten en royalty's). • In het wetsvoorstel worden aanvullende maatregelen voorgesteld die tegengaan dat de volgende stromen van dividenden in concernverband onbelast naar een laagbelastende jurisdictie kunnen vloeien: 1. **Verdragslanden**: Winstuitkeringen binnen concernverband aan lichamen gevestigd in laagbelastende jurisdicties waar Nederland een belastingverdrag mee heeft gesloten; 2. **Niet-houdstercoöperaties**: Winstuitkeringen binnen concernverband aan lichamen gevestigd in een laagbelastende jurisdictie door zogenoemde niet-houdstercoöperaties. • Door dit wetsvoorstel wordt de mogelijkheid om vrij van Nederlandse bronheffing een dividend uit te keren aan lichamen gevestigd in laagbelastende jurisdicties zoveel mogelijk aan banden gelegd. • Het wetsvoorstel kent een opbrengst van nihil; het beoogt prohibitief te werken, naar verwachting zullen de dividendstromen verlegd worden of opdrogen. • Vanwege de uitvoerbaarheid van het wetsvoorstel bij de Belastingdienst is de geplande inwerkingstredingsdatum 1 januari 2024.
Krachtenveld	Het wetsvoorstel richt zich op onbelaste dividendstromen naar laagbelastende jurisdicties. Dit wordt door de Kamer aangemerkt als ongewenst en derhalve breed gedragen. Voorts ligt het voorstel in het verlengde van de Wet bronbelasting 2021 (dat ziet op renten en royalty's). Tegen deze aanpak van belastingontwijking op dit punt is waarschijnlijk weinig politieke weerstand te verwachten. De adviespraktijk (oa. Nederlandse Orde van Belastingadviseurs) is kritisch over het wetsvoorstel, in het bijzonder de keuze voor integratie van de heffing in de Wet bronbelasting 2021 in plaats van in de Wet op de dividendbelasting 1965.
Behandeling	Het wetsvoorstel is in maart 2021 ingediend bij de Tweede Kamer. [PM eventuele actualisatie dossier op later moment]
Ambtelijke beleidsopvattingen	Geen belangrijke politieke, financiële of juridische afwegingen die in deze fase toelichting behoeven.

[4] Onder laagbelastende jurisdictie wordt verstaan een bij ministeriële regeling aangewezen staat die lichamen niet of naar een statutair tarief van minder dan 9% onderwerpt aan een belasting naar de winst of die is opgenomen op de EU-lijst van niet-coöperatieve rechtsgebieden voor belastingdoeleinden. Het betreft op dit moment de volgende jurisdicties op grond van (1) een winstbelasting van <9%: Anguilla, Bahama's, Bahrein, Barbados, Bermuda, Britse Maagdeneilanden, Guernsey, Isle of Man, Jersey, Kaaimaneilanden, Turkmenistan, Turks- en Caicoseilanden, Vanuatu en Verenigde Arabische Emiraten; en (2) de EU-lijst van niet-coöperatieve rechtsgebieden voor belastingdoeleinden: Amerikaanse Maagdeneilanden, Amerikaans Samoa, Anguilla, Barbados, Fiji, Guam, Palau, Panama, Samoa, Seychellen, Trinidad en Tobago en Vanuatu.

Blok B: Vermogen

07 DGFZ: Box 3 (actueel)	
Verantwoordelijk DG/directie	DGFZ/AFP/BELEID en DGFZ/DB/AV
Inhoud dossier / krachtenveld	<u>Wens voor omzetting forfaitair stelsel naar werkelijk rendement</u> • Politieke brede steun en maatschappelijke sterke wens om de huidige forfaitaire box 3-heffing zo snel mogelijk om te zetten in een heffing over het werkelijk behaalde rendement. Die wens is vooral ingegeven door de lage spaarrente en de mede daardoor hoge belastingdruk op (de inkomsten uit) spaargeld. • Uit recent onderzoek van PwC op ons verzoek blijkt dat een belangrijk deel van de digitale informatie, die noodzakelijk is om een heffing over het werkelijk rendement uit te kunnen voeren, ontsloten kan worden door uitbreiding van de bestaande data-levering door ketenpartners. Het betreft hier hoofdzakelijk informatie over bank- en spaartegoeden, effecten en schulden. • Voorgesteld wordt de heffing naar werkelijk rendement vorm te geven als vermogensaanwasbelasting (VAB). Daarbij wordt vooralsnog voorgesteld om voor onroerende zaken een forfaitaire heffing te blijven houden. Voor onroerende zaken is namelijk gebleken dat de benodigde informatie ontbreekt en niet goed ontsloten kan worden. Intern wordt onderzoek gedaan naar mogelijkheden om deze informatie beschikbaar te krijgen. • Bij een VAB worden – naast de reguliere voordelen uit vermogen (bijv. rente en dividend) – jaarlijks zowel de gerealiseerde waardemutaties als de niet-gerealiseerde waardemutaties belast. • Door ook de niet-gerealiseerde waardemutaties te belasten wordt belastinguitstel voorkomen. <u>Wens voor invoering van een vermogensbelasting</u> • Partijen zoals D66, GroenLinks, SP en de PvdA pleiten voor de invoering van een vermogensbelasting naast een vermogensinkomstenbelasting. Hoe breed de grondslag voor een vermogensbelasting moet zijn is een politieke afweging maar zeer relevant voor de haalbaarheid van een vermogensbelasting. • Voor een robuuste en evenwichtige vermogensbelasting ligt het voor de hand een zo breed mogelijke grondslag te hanteren. Dit is echter zeer complex en vraagt om een uitgebreid onderzoek naar zowel de juridische als uitvoeringstechnische mogelijkheden. Een vermogensbelasting met een brede grondslag is op korte en middellange termijn niet haalbaar. • De grondslag van een smalle vermogensbelasting is nagenoeg gelijk aan de grondslag van het huidige box 3-stelsel waardoor een dergelijk stelsel makkelijker haalbaar is. Een dergelijke vermogensbelasting is echter zeer verstorend omdat extra grote prikkels tot belastingarbitrage met box 2 ontstaan. • Het gelijktijdig invoeren van een (structurele) vermogensbelasting en een stelsel naar werkelijk rendement is praktisch gezien lastig. Prioritering is hier van belang. <u>Overig</u> • Er zijn in het huidige stelsel veel deelbelangen en wensen voor uitzonderingen, zoals verpachte landbouwgronden, vakantiewoningen, staatsobligaties etc. Deze wens vloeit voort uit het relatief hoge rendementspercentage voor beleggingen (2021: 5,69%) t.o.v. het percentage voor spaartegoeden (2021: 0,03%).

	• Per 1 januari 2021 is het heffingvrije vermogen verhoogd van € 30.846 naar € 50.000 (€ 100.000 voor fiscale partners). Met deze wijziging is tegemoetgekomen aan de maatschappelijk breed gedragen wens om op dat moment belastingplichtigen met kleinere vermogens in box 3 te ontzien. • Om de doorwerking van de verhoging van het heffingvrije vermogen naar de inkomens- en vermogensafhankelijke regelingen en naar eigen bijdragen in het zorgdomein op basis van het vermogen te voorkomen, zijn een aantal maatregelen genomen. Zo zijn belastingplichtigen met een vermogen tussen € 31.340 en € 50.000 (2021) nog steeds verplicht om een aangifte inkomstenbelasting over box 3 in te dienen, ook al bedraagt het heffingvrije vermogen nu € 50.000. De Belastingdienst legt over het vermogen tussen € 31.340 en € 50.000 beschikkingen rendementsgrondslag op. Budgettaire kant: Box 3 levert jaarlijks circa € 4 miljard op.
Behandeling	Kamerbrief box 3 (21 juni 2021) • **Onderzoeksrapport inzake werkelijk rendement**: Uit extern onderzoek blijkt dat een belangrijk deel van de digitale informatie, die noodzakelijk is om een heffing over het werkelijk rendement uit te kunnen voeren, ontsloten kan worden door uitbreiding van de bestaande data-levering door ketenpartners. In de brief is aangegeven dat het aan het volgende kabinet is om de uitkomsten van dit rapport, in samenhang met alle andere belangrijke elementen, nader in kaart te brengen en desgewenst een voorstel voor een heffing naar werkelijk rendement uit te werken. • **Advies tegenbewijsregeling**: Er is extern juridisch advies ingewonnen over de eventuele mogelijkheid van een (tijdelijke) tegenbewijsregeling voor een afgebakende groep belastingplichtigen met vooral of uitsluitend spaargeld. De deskundigen komen tot de conclusie dat een dergelijke tegenbewijsregeling in juridisch opzicht tot grote spanning leidt met het gelijkheidsbeginsel. In de brief is aangegeven dat het kabinet tot de conclusie is gekomen dat het juridisch niet mogelijk en maatschappelijk onwenselijk is om een tegenbewijsregeling te introduceren voor een afgebakende groep belastingplichtigen met vooral of uitsluitend spaargeld. • **Terugkoppeling intern onderzoek andere vormgeving vermogensuitvraag**: Per 1 januari 2021 is de Wet aanpassing box 3 in werking getreden. Onderdeel van deze wet is een aanpassing in de vermogensuitvraag om te voorkomen dat de verhoging van het heffingvrije vermogen doorwerkt in het recht op, of de hoogte van, inkomensafhankelijke regelingen. De vormgeving van de vermogensuitvraag is niet de ideale oplossing voor de langere termijn. Uw ambtsvoorganger heeft daarom toegezegd om voor box 3 te onderzoeken of een andere inrichting voor de huidige vermogensuitvraag mogelijk is, rekening houdend met eventuele uitvoeringsaspecten. Het onderzoek over de vermogensuitvraag laat zien dat de Belastingdienst op basis van de huidige wettelijke regeling (2021) bezig is om een werkbaar systeem te bouwen waarmee de nieuwe vorm van de vermogensuitvraag correct en betrouwbaar uitgevoerd kan worden. Een andere vormgeving van de vermogensuitvraag is dan op korte termijn ook niet op voorhand noodzakelijk. Verder hangt een wijziging van de

	manier waarop het vermogen wordt uitgevraagd sterk samen met de vormgeving van box 3 in de toekomst. Reparatiewetgeving Wet aanpassing box 3 (Belastingplan 2022) • Formeelrechtelijke aanpassing van de Wet IB 2001 met betrekking tot de aangifteverplichting voor box 3 bij het bezit van groene beleggingen (beschikking groene beleggingen) in de situatie dat sprake is van deeljaarpartners. • Uitbreiden van de mogelijkheid tot herziening van een tegemoetkoming op het gebied van de inkomensafhankelijke regelingen wegens het alsnog beschikbaar komen of wijzigen van fiscale gegevens door niet alleen inkomensgegevens maar ook vermogensgegevens daarvoor in aanmerking te nemen.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Bouwstenen voor een beter belastingstelsel • Het huidige fiscale stelsel belast verschillende vormen van (inkomen uit) vermogen op zeer verschillende wijze. Daarnaast wordt het inkomen uit vermogen veel lager belast dan inkomen uit arbeid. Dit leidt tot belastingontwijking en vergroten vermogensongelijkheid. Hieraan kan binnen het bestaande stelsel veel worden verbeterd. In de *Bouwstenen voor een beter belastingstelsel* wordt de gehele problematiek in context geschetst en tevens een breed scala aan beleidsopties geboden die de knelpunten bij de kern aan te pakken. • Bouwsteen Belasten van vermogen in brede zin, waaronder vastgoed en eigen woning (incl. verhuur woning). • Bouwsteen Belasten van inkomsten digitale platforms (verhuur vastgoed/eigen woning). Brede maatschappelijke heroverwegingen • Goed wonen als onderdeel van integrale gebiedsontwikkeling: varianten eigen woning defiscaliseren of overbrengen van box 1 naar box 3 vergt nader onderzoek naar de (koopkracht)effecten. Interne brainstorm over belasten van (inkomen uit vermogen) • Met uw ambtsvoorganger is een uitgebreide brainstorm geweest over het belasten van (inkomen uit) vermogen. Belangrijke noties zijn: ○ Een evenwichtige vermogensinkomstenbelasting heeft de voorkeur boven een vermogensbelasting. Een evenwichtige wijze van het belasten van de verschillende vermogensinkomsten in combinatie met een goedgerichte erfbelasting, neemt dan ook de meeste argumenten voor een vermogensbelasting weg. ○ Om vermogensongelijkheid aan te pakken moet ook iets gebeuren in box 2. De Belastingdienst ziet de laatste jaren een toename van fiscale structuren om box 3 heffing te voorkomen. Hoe vermogender de belastingplichtige, hoe lager de box 3-grondslag en doorgaans zelfs nihil. Bij hogere vermogens zit het vermogen doorgaans al in box 2 en doet men er vervolgens van alles aan om te voorkomen dat het naar box 3 verschuift.
Rechtszaken over stelsel vóór en na 2017	1. Arresten van de Hoge Raad over het stelsel vóór 2017 In het box 3-stelsel vóór 2017 werd 30% belasting geheven over een forfaitair inkomen van 4% (belastingdruk van 1,2%). De Hoge Raad heeft op 14 juni 2019 in (massaalbezwaar-)procedures box 3 over de jaren 2013 en 2014 geoordeeld dat de heffing van box 3 op stelselniveau in strijd komt met artikel 1 van het Eerste protocol (EP) van het Europese verdrag tot bescherming van de rechten van

	de mens (EVRM) indien het nominaal zonder (veel) risico's gemiddeld haalbare rendement lager is dan 1,2%. Het CPB was gevraagd om uit te rekenen wat het nominaal zonder (veel) risico's gemiddeld haalbare rendement in de jaren 2013 tot en met 2016 is. Uit de cijfers van het CPB blijkt dat het in de gehele periode 2013 t/m 2016 mogelijk was om een zonder veel risico's gemiddeld haalbaar rendement te behalen van meer dan 1,2%. Het kabinet is vervolgens op basis van de tot nu toe gewezen jurisprudentie en de notitie van het CPB tot de conclusie gekomen dat geen sprake is van een schending van het EVRM-recht op stelselniveau. Financiële compensatie is daarom niet aan de orde. 2. Procedure EHRM In een individuele zaak over het jaar 2015 heeft de Hoge Raad op 29 mei 2020 het cassatieberoep ongegrond verklaard, omdat dat de Hoge Raad van oordeel is dat betreffende belastingplichtige voor het jaar 2015 niet is geconfronteerd met een individuele en buitensporige last. Voor de schending op stelselniveau verwijst de Hoge Raad naar zijn arresten van 14 juni 2019 over de jaren 2013 en 2014. Vervolgens heeft deze belastingplichtige een klacht ingediend bij het EHRM. De inbreng in de klachtenprocedure zal waarschijnlijk in het derde kwartaal van 2021 plaatsvinden. Financiën leest hierop mee. 3. Wijziging stelsel per 2017 Met de wijziging van het stelsel per 2017 is het vaste forfaitaire rendementspercentage van 4% losgelaten en zijn daar twee forfaitaire rendementsklassen voor in de plaats gekomen (sparen en beleggen). Deze percentages worden jaarlijks geactualiseerd aan de hand van werkelijke marktrendementen. Daarnaast zijn drie vermogensschijven met ieder een eigen verdeling tussen sparen en beleggen (vermogensmix) vastgesteld op basis van aangiftegegevens. Het stelsel vanaf 2017 sluit met de combinatie van de vermogensmix en de twee forfaitaire rendementsklassen beter aan bij het werkelijke behaalde rendement. 4. (Massaalbezwaar)procedures 2017-2020 Een deel van de bezwaren tegen de box-3 heffing over de jaren 2017 t/m 2020 is door uw ambtsvoorgangers aangewezen als massaal bezwaar. De procedures hebben nog niet geleid tot een arrest van de Hoge Raad. Wel is inmiddels een van de zes geselecteerde zaken voor de massaalbezwaarprocedures over de jaren 2017 en 2018 via sprongcassatie bij de Hoge Raad aanhangig. Verschillende rechtbanken en gerechtshoven hebben al wel geoordeeld dat het huidige stelsel voor het belastingjaar 2017 niet in strijd is met het EVRM-recht. In een andere zaak over de jaren 2016 en 2017, heeft [redacted] geconcludeerd dat sprake is van schending van het discriminatieverbod. Maar hij vindt ook dat de Hoge Raad niet moet ingrijpen en het vooralsnog aan de wetgever moet overlaten om de discriminatie op te heffen. Het is op voorhand niet in te schatten of de Hoge Raad de conclusie en het advies van de AG overneemt.

08 DGFZ: Pensioen (lopend)	
Verantwoordelijk DG/directie	DGFZ/DB
Omschrijving inhoud	Voor de uitwerking van het pensioenakkoord is de Minister van SZW primair verantwoordelijk. De uitwerking is echter ook voor een groot en belangrijk deel fiscaal en het is goed te waken voor budgettaire risico's bij de transitie naar een nieuw pensioencontract. Naast de fiscale maatregelen zijn er diverse complexe en politiekgevoelige maatregelen waarvoor de verantwoordelijkheid primair bij de Minister van SZW ligt en die we verder niet behandelen in dit fiche, maar die wel uw aandacht zullen gaan vragen, zoals de wijze waarop het nieuwe pensioenstelsel wordt ingevoerd (daarbij speelt het risico op staatsaansprakelijkheid wegens inbreuk van het eigendomsrecht bij het overzetten van pensioenaanspraken- en rechten in een nieuwe pensioenovereenkomst), wijze van compenseren van pech- en geluksgeneraties bij overgang op het nieuwe stelsel, rekenrentediscussie, pensioenkortingen etc. De technische uitwerking van alle onderdelen uit het pensioenakkoord heeft plaatsgevonden onder regie van een stuurgroep bestaande uit leden van het kabinet (SZW+FIN), werkgevers- en werknemersorganisaties, en adviserende leden (DNB, de AFM, het CPB, de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars). Deze uitwerking heeft geresulteerd in het wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen dat voor internetconsultatie heeft open gestaan. Het pensioenakkoord "kantelt" het fiscaal kader voor het werknemerspensioen (tweede pijler). Daarmee wordt bedoeld dat we overstappen van een opbouwbegrenzing (een tijdsevenredige opbouw met een vlakke leeftijdsafhankelijke premie) naar een premiebegrenzing (een degressieve opbouw waardoor de opbouw van pensioenen zal aansluiten bij de werkelijke waarde). De premie wordt in het nieuwe stelsel de arbeidsvoorwaardelijke toezegging en niet langer de uitkering. Om de transitie naar het nieuwe stelsel te faciliteren wordt op de reguliere premiegrens tot 2037 een opslag gegeven voor compensatie. Naast de hierboven beschreven kanteling naar een premiebegrenzing volgen ook verschillende andere fiscale maatregelen uit het pensioenakkoord zoals: - De mogelijkheid om een bedrag ineens op te nemen, de introductie van een vrijstelling van de strafheffing voor VUT-achtige regelingen en de verruiming van de mogelijkheid van verlofsparen van 50 naar 100 weken. Hiermee wordt meer keuzevrijheid geboden in het nieuwe pensioenstelsel. De wetgeving is reeds gedeeltelijk ingegaan. Voor het onderdeel bedrag ineens is de beoogde inwerkingtreding 1 januari 2023. - De harmonisering van de tweede pijler (werknemerspensioen) en de derde pijler (individueel pensioensparen in privé) om een meer arbeidsvormneutraal pensioenkader te creëren. Dit betreffen voornamelijk fiscale wijzigingen. Waar wenselijk en mogelijk wordt regelgeving uit de tweede en derde pijler op elkaar afgestemd. Dit zal gaan zorgen voor een verhoging van de premieruimte in de derde pijler tot hetzelfde niveau als in de tweede pijler. Ook wordt de AOW-overbrugging en variabilisering geïntroduceerd in de derde pijler maar zal de tijdelijke oudedagslijfrente wordt afgeschaft, hierdoor wordt het mogelijk om variatie in de hoogte van de uitkeringen aan te brengen (dit is al mogelijk in de tweede pijler). Eveneens

	wordt de periode voor reserveringsruimte in de derde pijler verruimd naar 10 jaar. - Binnen het wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen zal ook experimenteer-wetgeving worden opgenomen voor ZZP'ers zodat deze groep meer mogelijkheden krijgt voor pensioenopbouw.
Krachtenveld	Er is tot op heden naar onze inschatting voldoende draagvlak vanuit de TK, EK en partijen betrokken bij het pensioenakkoord voor de fiscale kant van het wetsvoorstel. De afschaffing van de tijdelijke oudedagslijfrente kan nog wel leiden tot discussie.
Behandeling	De beoogde inwerkingtredingsdatum van wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen is 1 januari 2023. Voor het wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen worden de laatste beleidsmatige wijzigingen doorgevoerd naar aanleiding van de internetconsultatie en overleg met betrokken partijen. In de periode tot eind 2021 vinden uitvoeringstoetsen op het wetsvoorstel plaats door onder andere de Belastingdienst en zal advies worden gevraagd bij de Raad van State. Begin 2022 zal het wetsvoorstel naar verwachting naar de Kamer wordt gestuurd voor behandeling. De Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen is alleen nog niet inwerking getreden voor het onderdeel bedrag ineens. Voor dit onderdeel wordt nog gekeken naar verbetering van de uitvoerbaarheid door pensioenuitvoerders.
Ambtelijke beleidsopvattingen	De afschaffing van de tijdelijke oudedagslijfrente naar aanleiding van de harmonisering van de tweede en de derde pijler kan politieke discussie opleveren. De wens uit de praktijk is om de tijdelijke oudedagslijfrente te behouden. Dit product wordt aantrekkelijk gevonden voor burgers als een aanvulling op hun pensioen. Daarnaast ziet een groot deel van de lijfrenteproducten die worden afgenomen bij verzekeraars op de tijdelijke oudedagslijfrente. Vanuit een beleidsmatig oogpunt past de afschaffing van de tijdelijke oudedagslijfrente binnen de harmoniseren van de tweede en derde pijler. De afschaffing van de tijdelijke oudedagslijfrente is bedoeld om een meer gelijk pensioenkader te creëren voor zelfstandigen en werknemers zonder pensioenregeling ten opzichte van werknemers met een pensioenregeling. De fiscale facilitering van pensioenopbouw is bedoeld voor een levenslange uitkering. Door de introductie van AOW-overbrugging en variabilisering blijft de doelstelling van harmonisatie gewaarborgd.

09 DGFZ: Wetsvoorstel excessief lenen bij eigen vennootschap (lopend)	
Verantwoordelijk DG/directie	DGFZ/DB/AV
Omschrijving inhoud	Het doel van het wetsvoorstel is het tegengaan van belastinguitstel en -afstel dat zich voordoet bij excessief lenen bij de eigen vennootschap. Via het aangaan van een lening kan een aanmerkelijkbelanghouder (ab-houder) beschikken over middelen uit de eigen vennootschap zonder hierover inkomstenbelasting in box 2 (inkomen uit aanmerkelijk belang) te betalen. Dit leidt tot uitstel en in sommige gevallen tot afstel van belastingheffing. Daarom regelt het wetsvoorstel dat bij leningen van meer dan € 500.000 het meerdere als fictief regulier voordeel in box 2 wordt belast. Eigenwoningschulden zijn onder voorwaarden geheel uitgezonderd. De totale schuld van de circa 355.000 aanmerkelijkbelanghouders aan hun eigen vennootschappen bedraagt circa 55 miljard euro (2016). Deze schuld is scheef verdeeld: circa 10% van de lenende ab-houders was goed voor 60% van de totale schuld. Omdat eigenwoningschuld is uitgezonderd (circa 30 miljard euro), daalt het bedrag aan schuld dat wordt geraakt door de maatregel naar € 25 miljard. Dit bedrag daalt verder naar 17 miljard euro vanwege de drempel van € 500.000. Uiteindelijk wordt circa 3% van de ab-houders direct geraakt door de voorgestelde maatregel.
Krachtenveld	Met name de VVD en het CDA zijn kritisch omdat het wetsvoorstel ab-houders raakt, die veelal ondernemer zijn. Onder andere in het nader verslag hebben deze partijen gevraagd of het niet logischer is om de maatregel te beperken tot onzakelijke leningen. Een 'onzakelijke lening' is een lening waarbij uit aandeelhoudersmotief een onzakelijk debiteurenrisico is aanvaard. Deze beperking is echter niet wenselijk, omdat zowel met zakelijke als onzakelijke leningen belastinguitstel plaatsvindt. Partijen zoals de PvdA, SP, GroenLinks, ChristenUnie en D66 zijn over het algemeen een voorstander van het wetsvoorstel en pleiten voor een strengere maatregel, bijvoorbeeld door het hanteren van een lagere schuldengrens of het beperken van de uitzondering voor eigenwoningschulden. In de reguliere media is box 2 relatief onbekend en wordt als vrij technische ervaren. In de fiscale, vakinhoudelijke, media staat het wetsvoorstel wel volop in de belangstelling. Box 2 wordt de laatste jaren in rapporten steeds meer aangehaald in relatie tot vermogensongelijkheid in Nederland. Onlangs heeft CBS een verbeterde vermogensstatistiek gepubliceerd waaruit blijkt dat het ab-vermogen bijna twee keer zo groot is als gedacht. Het ab-vermogen is zeer scheef verdeeld. Door de verbeterde vermogensstatistiek is die verdeling ook schever dan eerder gedacht. Meer dan 85% van het ab-vermogen van 368 miljard euro in 2019 behoort tot de 10% rijkste huishoudens in Nederland. Over ab-vermogen wordt in box 2 pas belasting betaalt indien dividend wordt uitgekeerd dan wel aandelen vervreemd. Door te lenen van de eigen vennootschap kan de ab-houder belastingvrij in privé beschikken over middelen uit de vennootschap. Deze mogelijkheid tot belastinguitstel draagt bij aan vermogensongelijkheid. Het IMF adviseert in navolging van rapporten als de Bouwstenen voor een beter belastingstelsel, Kansrijk Belastingbeleid (CPB) en Ontwerp voor een beter belastingstelsel ( ) om de mogelijkheid tot het lenen van de eigen vennootschap significant te beperken tot enkele duizenden euro's.
Behandeling	Op 31 mei 2021 is de nota naar aanleiding van het nadere verslag samen met een nota van wijziging naar de Tweede Kamer gestuurd.

	De wet zal in werking treden per 1 januari 2023. De inwerkingtreding is een jaar uitgesteld om aanmerkelijkbelanghouders (was eerst 2022), mede vanwege de coronacrisis, meer tijd te gunnen om hun leningen terug te brengen tot ten hoogste € 500.000.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Lenen van de eigen vennootschap doet juist afbreuk aan de investeringscapaciteit of liquiditeitspositie van de onderneming die in de vennootschap wordt gedreven. Het is daarmee zeer aannemelijk dat uitstel van belastingheffing het belangrijkste motief vormt bij dergelijke leningen. Daarnaast is er een risico op afstel van belastingheffing, wanneer de schuld niet meer door de ab-houder aan de vennootschap kan worden terugbetaald. De grens van € 500.000 is arbitrair. Ook is de ruimhartige uitzondering voor bestaande en nieuwe eigenwoningschulden het resultaat van een politiek compromis. Beleidsmatig is een veel lagere grens en een veel beperkte uitzondering voor eigenwoningschulden wenselijk, zodat de maatregel een ruimere reikwijdte krijgt en beter zijn doel zal bereiken. De maatregel heeft naar verwachting een preventieve werking. Als gevolg van anticipatie op de voorgestelde maatregel en de verhoging van het belastingtarief in box 2 per 2020, is naar eerste inschatting over 2019 een eenmalige belastingopbrengst in box 2 van € 3,4 miljard euro gerealiseerd. Dit is met name een naar voren halen van belastingopbrengst; op lange termijn zijn de budgettaire gevolgen beperkt. De maatregel geeft een lastenrelevante opbrengst van € 35 miljoen per jaar vanaf 2019.

Blok C: Milieu en accijnzen

10 DGFZ: Autobelastingen (lopend)	
Verantwoordelijk DG/directie	AFP & IZV
Omschrijving inhoud	*Fiscale stimulering emissievrij rijden* In het Klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt over een fiscaal stimuleringspakket voor emissievrije personenauto's. Dit in het kader van de regeerakkoordambitie dat in 2030 100% van de nieuwverkopen emissievrij is. Dit pakket is inmiddels als onderdeel van het Belastingplan 2020 (wet fiscale maatregelen Klimaatakkoord) geïmplementeerd en de fiscale stimulering wordt doorgezet t/m 2025 en geleidelijk afgebouwd. Het huidige beleid leidt naar verwachting tot 35% nieuwverkopen emissievrije personenauto's in 2030. In 2024 is een evaluatie voorzien in relatie tot een mogelijke herziening van het stelsel van autobelastingen in relatie tot " Betalen naar gebruik". In het Klimaatakkoord is daarnaast een "Hand aan de kraan"-systematiek afgesproken om de fiscale stimulering budgettair te beheersen en onder- of overstimulering te voorkomen. Dit betekent dat de markt voor emissievrije personenauto's nauwgezet wordt gemonitord en dat ieder voorjaar een raming wordt gemaakt van de verkoop in dat jaar. Indien de geraamde verkoop buiten de bandbreedte (15.000 auto's boven en onder het ingroeipad uit het Klimaatakkoord) komt en uit nader onderzoek blijkt dat er sprake is van een structurele afwijking (bijvoorbeeld door lagere accuprijzen), dan kan dat aanleiding zijn om het stimuleringsbeleid bij te stellen. De berekeningen voor het Klimaatakkoord zijn gemaakt met het Carbontaxmodel. Dit model is in handen van een particuliere partij en wordt gebruikt door het ministerie van Financiën, het ministerie IenW en Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) voor het berekenen van de budgettaire derving/opbrengst en het effect van fiscale stimuleringsmaatregelen op het ingroeipad van emissievrije personenauto's en de CO_2-uitstoot van het wagenpark. Dit model is ook gebruikt voor de berekeningen van de fiscale stimulering van emissievrije auto's in de periode 2017-2020 (Wet uitwerking Autobrief II). In de eerste helft van 2019 zijn meerdere sets Kamervragen gesteld over de ramingen met dit model, omdat de nieuwverkopen van emissievrije auto's sneller bleken op te lopen dan geraamd. Mede doordat het Carbontaxmodel van een particuliere partij is, heeft dit tot veel discussie geleid. Inmiddels is een traject ingang gezet om een nieuw autowagenparkmodel te ontwikkelen in het publieke domein (bij PBL en RWS). Naar verwachting is dit model eind 2021 gereed.

	Parallelimport Eind 2019 is de Kamer geïnformeerd over een oplossingsrichting voor de knelpunten die zich voordoen bij de import van gebruikte schadevoertuigen (parallelimport) in relatie tot de bpm. Bij parallelimport is de bpm mede gebaseerd op de afschrijving van het motorrijtuig. Daardoor wordt in de aangifte veelvuldig van taxatierapporten gebruik gemaakt, waarin bijvoorbeeld de schade wordt uitvergroot of fictief wordt opgevoerd. De oplossingsrichting richt zich op het versterken van het toezicht en de handhaving door hierin de Dienst Wegverkeer (RDW) een rol te geven. Het volgende proces is in gang gezet: • de uitvoeringsorganisaties (Belastingdienst, RDW en DRZ) maken ieder een uitvoeringstoets op het voorgenomen beleid. Dat is een intensief traject, omdat een gezamenlijke procesbeschrijving moet worden ontworpen. • de uitvoeringsorganisaties maken een handboek waarin de normen voor controle zo nauwkeurig mogelijk worden opgesteld; • een erkenningsregeling voor taxateurs wordt onderzocht. Na oplevering van de uitvoeringstoetsen kan worden besloten een wetsvoorstel in te dienen om de rol van de RDW wettelijk te regelen. Daarnaast wijzigt per 1 januari 2022 het belastbaar feit. Voor het nieuwe toezichtsmodel van RDW is deze wijziging wenselijk. Ten eerste omdat in het nieuwe toezichtmodel de RDW de controle uitvoert op het moment dat het voertuig wordt aangeboden voor de inschrijving in het kentekenregister. Ten tweede omdat er dan geen bezwaarprocedures kunnen worden gevoerd met het oog op een extra leeftijdskorting. *Doelgroepenvervoer* Sinds 1 januari 2020 is de BPM-vrijstelling voor taxi's en openbaar vervoer vervallen. De beschikbaarheid van gehandicaptenvervoer (rolstoelbusjes) heeft de aandacht van de Kamer. Het aanbod van volledig elektrische busjes wordt gemonitord. *Evaluatie bijzondere regelingen* Binnen het stelsel van autobelastingen bestaat een lange lijst van bijzondere regelingen, zoals tariefskortingen, vrijstellingen, teruggaafregelingen en verlaagde tarieven. Deze bijzondere regelingen zien op specifieke doelgroepen of specifieke voertuigen en hebben dan ook verschillende achterliggende beleidsdoelen. Sommige regelingen zijn relatief nieuw, een deel van deze regelingen bestaat al enige decennia. Sommige vinden zelfs hun herkomst in de eerste voorloper van de motorrijtuigenbelasting uit 1926. De evaluatie van de bijzondere regelingen in de wet BPM en de wet MRB gepland staat voor dit jaar. De bijzondere regelingen voor emissievrije auto's worden apart geëvalueerd. *Motorrijtuigenbelasting (mrb) & belasting zware motorrijtuigen (Eurovignet en vrachtwagenheffing)* In het Regeerakkoord Rutte III is een vrachtwagenheffing (VWH) afgesproken. Daarbij is een terugsluis afgesproken van de netto-opbrengst van de heffing naar de vervoerssector voor verduurzaming en innovatie. Het wetsvoorstel – van Ministerie IenW - was begin 2020 gereed maar is door verschillende redenen, waaronder de demissionaire status van het kabinet nog niet naar de Kamer verzonden. De invoering van de VWH kan niet eerder dan in 2024 plaatsvinden. Ter compensatie van de VWH worden de mrb-tarieven voor vrachtwagens geminimaliseerd en de Eurovignet afgeschaft. De VWH is nog niet verwerkt in de begroting. *Autonome vergroening* Vanwege het jaarlijks CO2-zuiniger worden van nieuwe auto's (autonome vergroening) is in de raming voor het Klimaatakkoord (2021 – 2025)

	uitgegaan van een jaarlijkse aanscherping van de bpm-tarieven. Autonome vergroening leidt tot grondslagerosie en – zonder aanpassingen in de bpm – tot derving van belastinginkomsten in de ordegrootte van honderden miljoenen per niet aangepast jaar. In opdracht van FIN heeft TNO vorig jaar een inschatting gemaakt van de autonome vergroening voor 2021, met als doel om op basis van deze uitkomsten de bpm-tarieven voor de periode 2021 aan te passen, conform Klimaatakkoord. Aanscherping van de bpm vanwege autonome vergroening is gebruikelijk (sinds 2009. Voor de jaren 2022-2025 zal de bpm-tabel nog verder aangepast moeten worden in verband met de te verwachten autonome vergroening. Hierover loopt een traject waar de branche bij betrokken is. *Keuzewijzer Autobelastingen* Tijdens het AO Autobelastingen van 4 november 2020 is toegezegd om te komen met een ordening van keuzevraagstukken op het terrein van de autobelastingen ("de Keuzewijzer Autobelastingen"). Ter ondersteuning van de formatie is deze Keuzewijzer Autobelastingen op 9 april naar de Tweede Kamer gestuurd. Het betreft een ambtelijk traject zonder politieke sturing. Er is voor een groot deel geput uit al bestaande studies en rapporten zoals de studiegroep Klimaat; de brede heroverweging mobiliteit en de bouwsteen fiscale vergroening. Op een beperkt aantal onderwerpen, zoals het thema betaalbaarheid en het thema verjonging van het wagenpark, is aanvullende analyses gedaan. De meerwaarde van het rapport zit vooral in het in samenhang presenteren van het materiaal en het laten zien van de effecten en de afruilen en synergiën van de beleidsopties. In het rapport worden de belangrijkste beleidsopgaven geschetst en wordt aangeven met welke beleidsopties deze beleidsopgaven kunnen worden gerealiseerd De Keuzewijzer is opgebouwd langs de volgende drie beleidsopgaven: - Stabiele grondslagen en vereenvoudiging van het stelsel; - Klimaat, schone lucht en stikstof; - Bereikbaarheid en congestie. *Beleidsopties* Het rapport bevat onder meer de volgende beleidsopties: • Betalen naar gebruik; adresseert alle drie de beleidsopgaven; inzetbaar vanaf rond 2030. *Grondslagerosie en vereenvoudiging* • Het omzetten van de bpm naar catalogusprijs met de eerste tijd een vrijstelling voor emissievrije personenauto's (EV); • Het afschaffen of versoberen van bijzondere regelingen (bestelauto's) en/of een verhoging van de mrb. • Het omzetten van de bpm in een toeslag op de mrb. Dit lost de problematiek rond de parallelimport op. • Aanpassing van de teruggaafregeling export bpm en het afschaffen van de regelingen voor overheidsorganisaties. *Klimaat en schone lucht* • Pakket studiegroep Klimaat. Doortrekken EV-stimulering Klimaatakkoord (KA). • Pakket kansrijk mobiliteitsbeleid. Doortrekken EV-stimulering KA in versoberde vorm; waarbij richting 2030 stimulering wordt afgebouwd. • Pakket gericht op stimulering van elektrische bestelauto's. • BPM verhoging gericht op afremmen fossiel en meer ingroei elektrische auto's. • Diverse maatregelen voor schone lucht/beperken uitstoot stikstof. *Bereikbaarheid en congestie* • Opties die gericht zijn op het deels vasthouden van de winst die samenhangt met het thuiswerken zoals het versoberen van fiscale

	facilitering van de woon-werkvergoeding. Op korte termijn zijn grote stelselwijzigingen in de autobelastingen moeilijk, vanwege een vol IV-portofolio bij de Belastingdienst.
Krachtenveld	*Algemeen* Het beleidsmatig voortouw voor autobelastingen ligt bij Financiën. Het voortouw voor het realiseren van de transitie naar emissievrij rijden ligt bij IenW. De afstemming met stakeholders vindt in het kader van de uitvoering van het Klimaatakkoord plaats met het formule E-team (de voormalige Klimaattafel elektrisch rijden). *EV en "hand aan de kraan"* De "hand aan de kraan" systematiek zorgt voor budgettaire beheersbaarheid en het voorkomen van overstimulering. Daartoe wordt jaarlijks grondig gekeken naar ontwikkeling van relevante factoren zoals onrendabele top en het aanbod van emissievrije personenauto's. In 2020 werd de "hand aan de kraan" analyse bemoeilijkt door de coronacrisis. Uiteindelijk werden er, vooral door een opnieuw grote piek in december, circa 73.000 volledig elektrische personenauto's verkocht. Dit was fors hoger dan de bovenkant van de bandbreedte voor 2020 (50.000 personenauto's). Naar verwachting zal de verkoop ook in 2021 op of boven de bovenkant van de bandbreedte uitkomen. Vanuit met name de rechterkant van de Tweede Kamer zal dan druk ontstaan om de stimulering neerwaarts bij te stellen. De autobranche wilt graag tijdig duidelijkheid over of het stimuleringsbeleid in 2022 wordt aangepast of niet. *Vrachtwagenheffing* Het wetsvoorstel VWH is van ministerie IenW. Financiën gaat over de afschaffing Eurovignet en verlaging mrb-tarieven. *Autonome vergroening* Aanscherping van de bpm vanwege autonome vergroening (sinds 2009) ligt bij Financiën. Dit heeft de afgelopen jaren tot kritiek van de autobranche (RAI en Bovag) geleid.
Behandeling	Het fiscaal stimuleringspakket voor emissievrije personenauto's is geïmplementeerd in het kader van het BP2020 (wet fiscale maatregelen Klimaatakkoord). In het kader van "hand aan de Kraan" zal (jaarlijks) voor de zomer een analyse van de ontwikkelingen rond de ingroei van nieuwe EV's worden aangeboden aan de Kamer. Op basis hiervan kan eventueel worden bijgestuurd in het BP2022. Voor de autonome vergroening is in de raming voor het Klimaatakkoord (2021 – 2025) uitgegaan van een jaarlijkse aanscherping van de bpm-tarieven. Voor 2021 is dit geregeld in BP2021, voor de periode 2022-2025 moet dit nog in BP2022 worden geregeld.

11 DGFZ & AFEP: Betalen naar gebruik / rekeningrijden (lopend)

Verantwoordelijk DG/directie	AFP & AFEP
Omschrijving inhoud	In het Klimaatakkoord is afgesproken dat het kabinet een onderzoek doet naar drie varianten van betalen naar gebruik bij automobiliteit ("rekeningrijden") ten behoeve van de kabinetsformatie in 2021. Nav het klimaatakkoord zijn vier varianten van Betalen naar Gebruik onderzocht. Hierin wordt de mrb omgezet in een kilometertarief en blijven de accijnzen en bpm (grotendeels) in stand. • Variant 0: vlakke heffing voor het gehele wagenpark. • Variant 1: Beprijzing per km van alleen elektrische auto's, waarbij voor fossiele auto's het huidige systeem in stand blijft. • Variant 2: Tijd- en plaatsgebonden heffing (resp. dag/nacht, stedelijk/landelijk gebied) voor het gehele wagenpark. • Variant 3: Emissie-, tijd- en plaatsgebonden heffing, evt. met extra heffing op drukke wegen in de spits, voor het gehele wagenpark. Ook is de gewenste stimulering van elektrisch vervoer betrokken, in lijn met het streven van het kabinet naar 100% nieuwverkoop in 2030. In de uitgevoerde effectenrapportage zijn de effecten van de verschillende (sub)varianten op ruim 20 variabelen op een rij gezet / uitgesplitst, van de omvang van het wagenpark tot de uitstoot (CO_2 en stikstof) tot de congestie, alsmede een indicatie van de hoogtes van de kilometerheffing. Over het algemeen geldt dat de effecten groter worden naarmate er meer verschillende prikkels zijn die het gedrag van automobilisten beïnvloeden. KPMG heeft een onderzoek uitgevoerd naar uitvoerings- en technische aspecten. Het onderzochte implementatiepad bestaat uit vijftien processtappen, van de uitwerking van het principebesluit tot het uitwerken van de systeemarchitectuur (ICT), parlementaire behandeling, aanbestedingen en implementatie. De implementatie duurt naar verwachting 8,5 jaar, gevolgd door een periode van 0 tot 2,5 jaar voor de ingebruikname (dit laatste is afhankelijk van ingebruikname door een "big bang" of een geleidelijke ingebruikname). De kortst mogelijke doorlooptijd is 6 jaar; ook hierop volgt een periode van 0 tot 2,5 jaar voor de ingebruikname. Dit kortst mogelijke scenario kent wel "majeure risico's" en voorwaarden, zoals een heldere opdracht uit het Regeerakkoord (politieke en ambtelijke commitment), en geen (forse) tegenslagen. In de onderzoeken is uitgegaan van een budgettair neutrale omzetting naar een kilometertarief. De invoering- en uitvoeringskosten zitten hier bij inbegrepen. Deze worden door KPMG geschat op tussen de 354 en 443 mln. euro per jaar, naast de éénmalige realisatiekosten tussen de 160 en 200 mln (wel verdeeld over meerdere jaren). De invoerings- en uitvoeringskosten worden bij dit uitgangspunt dus door de autogebruiker gedekt.
Behandeling	De onderzoeken zijn zonder appreciatie van het kabinet in oktober resp. december 2020 naar de Kamer verzonden. De inzichten zijn (deels) gebruikt bij de verkiezingsprogramma's en Keuzes in Kaart.
Krachtenveld + Ambtelijke beleidsopvattingen	Het betreft een politiek gevoelig traject waar binnen de vorige coalitie verschillend over werd gedacht. Vanuit Financiën was de insteek om het onderzoek zo zakelijk mogelijk aan te vliegen en het tempo erin te houden. Van belang is goed aansluiting te houden bij het coalitieoverleg en de lijnen met IenW kort te houden.

	Wat betreft de invoering: KPMG stelt een systeem voor waarbij de kilometers worden bijgehouden door een app op de smartphone (voor ca 80% van autogebruikers), tenzij burgers dat niet kunnen of willen (20%). Voor deze laatste categorie komt dan een on board unit ("kastje"). We adviseren om in de verdere uitwerking aandacht te besteden aan de praktische uitvoerbaarheid van zo'n systeem voor burgers. Gegeven het beperkte doenvermogen van mensen, zeker in situaties waarin zij te maken hebben met financiële en psychologische stress, kunnen zelfs ogenschijnlijk overzichtelijke taken zoals het installeren van een app of on board unit, toch lastig blijken. In dit licht is het raadzaam om het aantal acties te beperken dat mensen moeten nemen om zo'n systeem aan te vragen en te installeren. N.B. uiteraard spelen privacy-aspecten ook een belangrijke rol bij een dergelijk systeem.

12 DGFZ: Minimum CO_2-prijs elektriciteitsopwekking (lopend)	
Verantwoordelijk DG/directie	DGFZ/IZV
Omschrijving inhoud	• Het wetsvoorstel minimum CO_2-prijs voor elektriciteitsopwekking volgt uit het Regeerakkoord en betreft de introductie van een minimumprijs voor de uitstoot bij elektriciteitsopwekking door bedrijven die vallen onder het emissiehandelsysteem EU-ETS. Dit betreft zowel elektriciteitscentrales als elektriciteitsopwekkers in de industrie. • Het wetsvoorstel is voor de zomer van 2019 ingediend bij de Tweede Kamer. De Tweede Kamer heeft schriftelijke vragen gesteld aan het begin van de zomer. Daarop heeft het kabinet in september 2019 geantwoord. • Oorspronkelijke ingangsdatum was 1/1/2020. Doordat de Tweede Kamer de plenaire behandeling een aantal keer heeft uitgesteld is die inwerkingtredingsdatum niet meer haalbaar. Bij nota van wijziging is de inwerkingtreding aangepast tot het moment direct na plaatsing in de staatscourant (dus na aanname in de Eerste Kamer). • Het uitstel heeft materieel geen gevolgen gehad. Er zou in 2020 en 2021 al geen heffing plaatsvinden doordat de minimumprijs voor dat jaar lager ligt dan de huidige ETS-prijs. • Het uitstel heeft ook geen budgettaire gevolgen doordat al geen opbrengst staat ingeboekt als gevolg van het naar beneden bijstellen van het prijspad in het Klimaatakkoord i.v.m. risico's voor de leveringszekerheid. Het prijspad ligt voor de komende jaren met een marge onder de verwachte ETS-prijs.

Krachtenveld	• Het prijspad van de minimum CO_2-prijs is uitvoerig besproken aan de elektriciteitstafel van het Klimaatakkoord en wordt ondersteund door een brede groep partijen variërend van elektriciteitsproducenten, vertegenwoordigers van het bedrijfsleven (VNO-NCW) tot Ngo's. • Bij de keuze voor de invoering van een minimum CO_2-prijs is gebruik gemaakt van de inzichten die experts, waaronder het PBL, hebben over de effecten van de minimum CO_2-prijs op verduurzaming en leveringszekerheid. • Experts geven aan dat een geleidelijk oplopende minimum CO_2-prijs met een marge onder het verwachte prijspad van het EU ETS essentieel is om de leveringszekerheid te borgen. • Het prijspad start in 2020 op circa € 12 en neemt vervolgens geleidelijk toe tot het niveau van circa € 32 per ton CO_2 in 2030. • Experts geven ook aan dat een dergelijk oplopend prijspad, ook wanneer deze lager ligt dan de nu verwachte ETS prijs, een prikkel geeft voor verduurzaming vanwege de investeringszekerheid die het de markt biedt, ongeacht de ontwikkeling van de EU ETS prijs. • Met deze keuze is getracht een zorgvuldige balans te vinden tussen het beperken van de risico's voor leveringszekerheid en het bieden van een prikkel tot verduurzaming door het vergroten van de investeringszekerheid. • De meer groen progressieve partijen zijn licht kritisch op de verlaging van het prijspad t.o.v. het Regeerakkoord maar zullen naar verwachting niet tegen stemmen. Beter een instrument dan geen instrument en de maatregel is afgestemd in het klimaatakkoord. • De meer conservatieve coalitiepartijen op vergroeningsterrein zullen naar verwachting voor stemmen om zich aan de afspraak in het klimaatakkoord te houden. Zij zijn met de verlaging van het prijspad bovendien voldoende gerustgesteld dat de maatregel geen risico voor de leveringszekerheid oplevert.
Behandeling (TK / EK)	• Het wetsvoorstel is niet controversieel verklaard. We zijn in afwachting van de plenaire behandeling TK. Er is nog geen datum vastgesteld. • Vervolgtraject is dat het wetsvoorstel na aangenomen te zijn in de Tweede Kamer wordt behandeld en aangenomen in de Eerste Kamer.
Ambtelijke beleidsopvattingen	• Naar verwachting is er voldoende steun in de Tweede en Eerste Kamer voor dit wetsvoorstel.

13 DGFZ: Wet implementatie richtlijnen accijns 2022 (lopend)	
Verantwoordelijk DG/directie	DGFZ/IZV
Omschrijving inhoud	Het wetsvoorstel strekt ertoe de volgende drie in 2019 en 2020 vastgestelde richtlijnen op het gebied van accijns te implementeren: 1. *Horizontale accijnsrichtlijn 2020* (Richtlijn (EU) 2020/262) Deze richtlijn betreft een algemene regeling inzake accijns die van toepassing is op alle accijnsgoederen. Het is een herschikking van de huidige Horizontale accijnsrichtlijn 2008. Deze Horizontale accijnsrichtlijn 2020 regelt o.a. de overbrenging van veraccijnsde accijnsgoederen en stemt de accijns- en douaneregelingen van de EU beter op elkaar af. 2. *Herziene alcoholaccijnsrichtlijn* (Richtlijn (EU) 2020/1151) Deze richtlijn en betreft een wijziging van de huidige alcoholaccijnsrichtlijn. De herziene alcoholaccijnsrichtlijn bevat o.a. aanpassingen van de accijns op bier, een uitbreiding van de mogelijkheid om een verlaagd tarief toe te passen voor kleine alcoholproducenten en (zelf)certificering van kleine producenten. 3. *Richtlijn defensie-inspanningen binnen het Uniekader* – (Richtlijn (EU) 2019/2235) Deze richtlijn wijzigt de btw-richtlijn en de horizontale accijnsrichtlijn.
Krachtenveld	Het betreft een implementatie van drie richtlijnen waarbij de lidstaten weinig tot geen beleidsruimte hebben gekregen. De beleidskeuzes die gemaakt kunnen worden, liggen op het gebied van de alcoholaccijns. Meest in het oog springende aanpassingen betreffen de omzetting van de heffingsgrondslag bieraccijns van graden Plato naar alcoholpercentage en het niet invoeren van een verlaagd tarief voor kleine producenten van alcoholhoudende dranken en in het verlengde hiervan het afschaffen van het verlaagd tarief voor kleine bierproducenten. De hiervoor genoemde bieraccijns-maatregelen hebben vooral impact voor kleine bierbrouwerijen. 8. Verder zijn de systemen/productieproces van kleine brouwerijen ingericht op Platogehalte en (nog) niet op alcoholgehalte.
Behandeling	De eerstvolgende stap zal zijn aanmelding CFEZIL. De behandeling van de richtlijnen zelf is meerdere malen behandeld in AO's Ecofin in de TK. Het wetsvoorstel moet vóór 1 januari 2022 geïmplementeerd zijn. Behandeling TK en EK zal plaatsvinden in het najaar.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Bij implementatie is slechts zeer beperkte beleidsruimte. De ruimte die er is, zit bij de implementatie van de alcoholaccijnsrichtlijn. Omzetting van de heffingsgrondslag bieraccijns is een langgekoesterde wens van de Douane. Het bepalen van het alcoholgehalte is voor het Douanelab eenvoudiger dan het bepalen van het Platogehalte. Binnen de EU gaan steeds meer lidstaten over op alcoholgehalte (verdeling nu ongeveer 50-50). Uit een evaluatie uit 2008 is gebleken dat het verlaagde tarief voor kleine bierproducenten zijn werking verloren heeft.

Blok D: Herstel Toeslagen

14 DGFZ: Beleid herstel kinderopvangtoeslag opnemen in wetgeving (actueel)	
Verantwoordelijk DG/directie	DGFZ/DB/
Omschrijving inhoud	De hersteloperatie kinderopvangtoeslag biedt reeds herstel voor ouders die zijn getroffen door: a. institutionele vooringenomenheid van de Belastingdienst/Toeslagen; b. hardheid van de toepassing van het stelsel van de kinderopvangtoeslag; en c. het weigeren van een persoonlijke betalingsregeling of minnelijke schuldsanering vanwege een onterechte kwalificatie opzet of grove schuld(O/GS). Een groot deel van de herstelregelingen is al in wetgeving opgenomen. In een aantal beleidsbesluiten is vooruitlopend op wetgeving nieuw of aanvullend goedkeurend beleid opgenomen. Hieraan wordt al uitvoering gegeven, maar deze maatregelen zullen nog met terugwerkende kracht in wetgeving moeten worden geregeld: • Noodvoorziening voor gedupeerden in een acute financiële noodsituatie op grond waarvan zij een bedrag kunnen krijgen voor acute uitgaven. • O/GS-tegemoetkoming uitbreiden naar de situaties waarbij minnelijke schuldsanering werd geweigerd vanwege onterechte kwalificatie O/GS. • Aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS voor als de forfaitaire O/GS-tegemoetkoming lager is dan de werkelijke schade. • Verbreding compensatieregeling naar situaties waarin het stelsel van de kinderopvangtoeslag te hard uitpakte, als vervanging van minder ruimhartige regelingen voor hardheid. • Uitkeren van een forfaitair bedrag van € 30.000 als voorschot op de compensatieregeling en O/GS-tegemoetkomingsregeling). Het betreft een minimumbedrag voor herstel, maar zwaar getroffen ouders krijgen uiteindelijk hoger herstelbedrag uitbetaald. • Daarnaast worden nog regelingen uitgewerkt op grond waarvan ex-partners en kinderen van gedupeerde ouders een compensatie kunnen krijgen.
Krachtenveld	• De TK maakt zich sterk voor een snel een ruimhartig herstel en is kritisch over de snelheid van het herstel. De maatregelen (behalve de uitwerking van de maatregel voor ex-partners en kinderen) zijn al gedeeld met de TK. Een deel van de TK vindt de € 30.000-maatregel erg ruimhartig voor ouders die slechts beperkte schade geleden hebben. Ook is veel aandacht voor ouders die met de € 30.000 onvoldoende geholpen zijn en nog moeten wachten op volledig herstel. • De toeslagenaffaire geniet veel media-aandacht. RTL en Trouw hebben een grote rol gespeeld bij het aan de kaak stellen van de misstanden..
Behandeling	De codificatie van de maatregelen loopt mee in de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen in het pakket Belastingplan 2022.
Ambtelijke beleidsopvattingen	• Een deel van de ouders wordt met de € 30.000 te ruim gecompenseerd. Tegelijkertijd zorgt de € 30.000 wel voor een versnelling bij ouders die ermee voldoende zijn gecompenseerd. • De hersteloperatie betreft een uniek traject en leidt tot maatregelen die ver strekken teneinde ouders te compenseren. • De maatregelen vergen veel uitvoeringscapaciteit van de Belastingdienst/Toeslagen.

15 DGFZ: Herstel Toeslagen: Kwijtschelden belasting- en toeslagschulden (actueel)	
Verantwoordelijk DG/directie	DGFZ/DB/
Omschrijving inhoud	Op 18 januari 2021 heeft de staatssecretaris van Financiën (Toeslagen en Douane) met een Kamerbrief (kenmerk: 2021-0000010042) in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag aangekondigd om voor alle gedupeerden van de kinderopvangtoeslagaffaire die in aanmerking komen voor een herstelregeling kinderopvangtoeslag en hun partner schulden bij de Belastingdienst en Toeslagen kwijt te schelden.
Krachtenveld	• De hersteloperatie kinderopvangtoeslag geniet veel aandacht van de Tweede Kamer. • Omdat alle publieke schulden worden kwijtgescholden zijn ook het Ministerie van JenV, OCW, BZK, SZW en VWS betrokken bij dit dossier. Om ouders daadwerkelijk een schone lei te bieden heeft de Kamer aangegeven dat zij een goede oplossing voor de private schulden noodzakelijk acht, met een duidelijke oproep aan private schuldeisers om schulden kwijt te schelden en een oproep aan het kabinet om schulden van private schuldeisers over te nemen indien dit nodig is om te waarborgen dat ouders de € 30.000 zelf kunnen houden. • Bij de behandeling van de Incidentele suppletoire begroting inzake Herstel Toeslagen hebben de Kamerleden Lodders (VVD) en Van Weyenberg (D66) een amendement ingediend waardoor een afkoelingsperiode is gecreëerd met als doel om te komen tot een goede afwikkeling van de schulden van de ouders die behoren tot de hersteloperatie toeslagen. • In de media is er veel aandacht voor de (problematiek rondom) de toeslagenaffaire en de voortgang van de hersteloperatie.
Behandeling	• Een interdepartementale notitie met daarin algemene uitgangspunten voor de kwijtschelding van alle publieke schulden en de dekking van de kosten van het kwijtschelden is voorgelegd aan de Ministeriele Commissie Toeslagen Herstel (MCTH). In de MCTH is ingestemd met generale compensatie voor de kosten, wat betekent dat departementen en gemeenten niet zelf de kosten hoeven te dekken. • Vraagstukken zoals of ook zakelijke publieke schulden gaan worden kwijtgescholden, de termijn waarbinnen kwijtschelding kan worden verleend, welk partnerbegrip wordt gehanteerd en hoe om te gaan met ex-partners zijn nog niet beantwoord. Ook wordt nog gezocht naar een oplossing voor ouders die al vóór het Besluit forfaitair bedrag en verruiming compensatieregeling een bedrag aan compensatie hebben ontvangen en hiermee belasting- en/of toeslagenschulden hebben voldaan. • Vooruitlopend op wetgeving wordt de maatregel neergelegd in een beleidsbesluit, hier wordt momenteel nog aan gewerkt. De codificatie van de maatregel loopt mee in een verzamelwet hersteloperatie in het pakket Belastingplan 2022. Een aantal departementen heeft aangegeven nog uit te zoeken of hun wetgeving al een grondslag voor kwijtschelden biedt, dan wel dat ook zij een wettelijke grondslag moeten opstellen.
Ambtelijke beleidsopvattingen	• Tot 31-12-2023 kunnen gedupeerden zich aanmelden. Dit maakt dat dit nog aanzienlijke financiële gevolgen kan hebben. • Tegen een kwijtscheldingsbeschikking waarin belastingschulden zijn kwijtgescholden bestaat de rechtsbescherming slechts uit administratief beroep bij directeur. De fiscale rechter is niet bevoegd. • Kwijtschelding wordt ook verleend voor belastingaanslagen die nog niet geformaliseerd zijn. De formalisering van belastingaanslagen kan nog enige tijd duren.

16 DGFZ: Verbeteringen huidig toeslagenstelsel (actueel)	
Verantwoordelijk DG/directie	DGFZ, afdelingen DB/FRI en AFP/Beleid in nauwe samenwerking met DG/Toeslagen en de toeslagdepartmenten BZK, SZW en VWS
Omschrijving inhoud	• Op dit moment wordt de motie Lodders uitgewerkt. Dit fiche is derhalve opgesteld voorafgaand aan de formatie en het verzenden van de brief aan de TK. Daarom zal het fiche een update behoeven. Vooralsnog wordt in het fiche uitgegaan van de huidige stand van zaken (medio maart 2021). • De motie Lodders/Van Weyenberg verzoekt de regering, in afwachting van het afschaffen van het toeslagenstelsel, verdere quick fixes te onderzoeken en deze daar waar mogelijk door te voeren om schrijnende situaties en terugvorderingen te voorkomen. Een voorbeeld dat het lid Lodders hierbij geeft is de situatie dat studenten na hun studie aan hun eerste baan beginnen en te maken krijgen met terugvorderingen. • In de kabinetsreactie op de POK is opgenomen dat voor de formatie wordt geïnventariseerd welke verdere verbeteringen mogelijk zijn binnen het huidige stelsel, als invulling van de motie Lodders en Van Weyenberg. De Kamer wordt door middel van een brief geïnformeerd over de uitkomsten van de inventarisatie van verbeterpunten in het huidige toeslagenstelsel, ook daar waar wij geen mogelijkheid zien om hier een oplossing voor te bieden. Daar waar we een oplossing voor ogen hebben wordt een fiche opgesteld. Deze fiches zullen zowel betrekking hebben op de oplossingen die naar verwachting op korte termijn uitvoerbaar zijn, als de oplossingen die meer tijd vergen. Afhankelijk van de complexiteit van de oplossing, zal deze gezien het tijdspad meer of minder inzicht geven in de te verwachten uitvoeringsconsequenties. • Een deel van de uitwerking van oplossingen kost meer tijd. Niet in alle gevallen zal daarom een fiche meegestuurd kunnen worden.
Krachtenveld	• Er is continue aandacht van de Tweede Kamer voor onderdelen van het huidige toeslagenstelsel die onrechtvaardig worden gevonden. • Een interdepartementale werkgroep bestaande uit medewerkers van FIN / DG Toeslagen, FIN / DG FZ, SZW, BZK en VWS werkt de motie uit. Daarnaast hebben gesprekken plaatsgevonden met stakeholders zoals de Nationale Ombudsman en Sociaal Raadslieden.
Behandeling	• De interdepartementale werkgroep heeft een start gemaakt met een inventarisatie van mogelijke knelpunten. De werkgroep onderzoekt mogelijke oplossingen voor de knelpunten, deze worden zoveel mogelijk uitgewerkt in fiches en via de governance-structuur verder afgestemd. De ambtelijke voorbereiding is nog in volle gang. • De planning is om in het voorjaar de uitwerking van de motie naar de Kamer te sturen. Hiermee wordt dan ook voldaan aan de toezegging in de kabinetsreactie op de POK om dit vóór de formatie te doen. Naast de uitwerking van de motie Lodders/van Weyenberg wordt ook de uitwerking van de motie Segers meegenomen in de brief. • Gestreefd wordt naar een structurele inbedding van verbetertrajecten binnen het huidige toeslagensysteem, in aanloop

	naar een nieuw toeslagenstelsel. Tussentijdse verbeteringen laten onverlet dat een nieuw toeslagenstelsel onvermijdelijk is.
Ambtelijke beleidsopvattingen	• Uit een eerste analyse van de oplossingsrichtingen voor de geïdentificeerde knelpunten blijkt dat er weinig laag hangend fruit meer is. Oplossingen die mogelijk als quick fix te betitelen zijn betreffen meestal oplossingen voor de minder schrijnende situaties als gevolg van het huidige toeslagenstelsel. Meer schrijnende situaties komen dikwijls voort uit fundamentelere beleidsbeslissingen in het verleden. Oplossingen voor die situaties vergen een andere politieke afweging dan voorheen en brengen grotere kosten en verandering van wetgeving en uitvoeringspraktijk met zich mee. • Tegelijkertijd is de formatie bij uitstek de plaats om ook de knelpunten op te lossen die al langer op het lijstje staan, maar vanwege de kosten of politieke haalbaarheid niet eerder zijn aangepakt.

17 DGFZ: Verbreding herstelregelingen kinderopvangtoeslag naar de huurtoeslag, zorgtoeslag en het kindgebonden budget (actueel)	
Verantwoordelijk DG/directie	DGFZ/DB/FRI
Omschrijving inhoud	Op 4 december 2020 heeft het kabinet besloten om de hersteloperatie toeslagen uit te breiden naar de huurtoeslag, zorgtoeslag en het kindgebonden budget. Aanleiding voor het kabinetsbesluit om de hersteloperatie uit te breiden is onder andere het eindadvies *'Omzien in verwondering II'* van de Adviescommissie uitvoering toeslagen, geweest. In dit eindadvies zijn vijf CAF-zaken aangewezen die niet (alleen) betrekking hadden op de kinderopvangtoeslag en die waarschijnlijk of mogelijk vergelijkbaar zouden zijn met de CAF 11-zaak. Na onderzoek door de uitvoeringsorganisatie herstel toeslagen (UHT) en na controle door de Commissie van onafhankelijke deskundigen is geconcludeerd dat ook in de vijf CAF-zaken die betrekking hebben op andere toeslagen institutioneel vooringenomen is gehandeld door de Belastingdienst/Toeslagen. Gelet op voorgaande worden concreet de volgende regelingen uitgebreid of zijn die al van toepassing verklaard voor de andere toeslagen: 1. compensatieregeling, 2. de O/GS-tegemoetkoming 3. de vangnetbepaling, en 4. de noodvoorziening. Ad 1. Aangezien UHT en de Commissie van onafhankelijke deskundigen hebben geconcludeerd dat ook bij andere toeslagen institutioneel vooringenomen is gehandeld, komt institutionele vooringenomenheid van de Belastingdienst/Toeslagen bij andere toeslagen ook in aanmerking voor de compensatieregeling. Het gaat hier onder andere om een collectieve stopzetting zonder een voorafgaande individuele beoordeling die dit rechtvaardigde, het breed uitvragen van bewijsstukken over één of meerdere jaren of het niet nader uitvragen van informatie bij gebleken tekortkoming in de door de belanghebbende verstrekte bewijsstukken. Ad 2. Verder is geconstateerd dat het invorderingsbeleid voor alle toeslagen hetzelfde geweest. De kans is daarom groot dat op basis van een onterechte O/GS-kwalificatie geen persoonlijke betalingsregeling is toegekend of dat een minnelijke schuldsanering is geweigerd. Daarom heeft het kabinet besloten om ook de O/GS-tegemoetkoming te verbreden naar de andere toeslagen. Gedupeerden kunnen bovendien aanspraak kunnen maken op een aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS. Ad 3. Voorts is ook besloten om de vangnetbepaling uit te breiden naar de andere toeslagen gelet op het belang van de hersteloperatie om bijzonder schrijnende situaties als gevolg van te strenge uitvoering tegemoet te komen. Deze uitbreiding voorziet in een grondslag om de vangnetbepaling nader uit te werken in een algemene maatregel van bestuur. De vangnetbepaling met betrekking tot de kinderopvangtoeslag is niet uitgewerkt. Onduidelijk is ook of die uitgewerkt zal gaan worden.

	Ad 4. Acute en schrijnende gevallen bij de huurtoeslag, de zorgtoeslag en het kindgebonden budget kunnen voorafgaand aan de benodigde wetgeving voor de regelingen onder 1 – 3, ondersteund worden met de noodvoorziening. De noodvoorziening is bedoeld voor belanghebbenden die acute financiële problemen hebben als gevolg van de problemen rondom de toeslagen en waarbij het toekennen van compensatie of een tegemoetkoming niet op de gewenste korte termijn mogelijk is. Het gaat dan om de situatie waarin belanghebbenden geen financiële middelen hebben om bepaalde noodzakelijke uitgaven te doen. Er kan in incidentele situaties een hoger bedrag worden uitgekeerd. Er zijn nog geen concrete aanwijzingen van hardheden binnen het stelsel van de huurtoeslag, zorgtoeslag en het kindgebonden budget die vergelijkbare (in aard en omvang) gevolgen hebben gehad voor grote groepen belanghebbenden als bij de kinderopvangtoeslag. De financiële compensatie die op grond van de hardheidsregeling kan worden verkregen, is daarom niet verbreed naar de andere toeslagen. Ook andere regelingen van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag zijn niet verbreed naar de huurtoeslag, zorgtoeslag en het kindgebonden budget. Het gaat hier om kwijtschelding van schulden, het forfaitaire bedrag van € 30.000, de eenmalige tegemoetkoming van € 750 en het moratorium voor schuldeisers van gedupeerde ouders.
Krachtenveld	• De hersteloperatie KOT heeft zeer veel aandacht van de Tweede Kamer. Op dit moment wordt echter niet veel aandacht besteed aan de uitbreiding van de hersteloperatie. Dit kan meer worden. In elke Voortgangsrapportage kinderopvangtoeslag (VGR) wordt gerapporteerd over de verbreding van de hersteloperatie. • Eind 2020 ontstond er druk vanuit de Tweede Kamer om de hersteloperatie kinderopvangtoeslag te versnellen. Naar aanleiding van het rapport van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag heeft het kabinet besloten om de hersteloperatie kinderopvangtoeslag te versnellen door aan iedere gedupeerde ouder een forfaitair bedrag van € 30.000 uit te keren. Op dit moment wordt een integrale behandeling uitgewerkt voor het herstel bij de huurtoeslag, zorgtoeslag en het kindgebonden budget. Dat wil zeggen dat elk geval apart beoordeeld wordt of recht bestaat op de compensatieregeling of de O/GS-tegemoetkoming. Zo ja, dan wordt het bedrag van de compensatie of de tegemoetkoming berekend. Het is mogelijk dat er druk ontstaat om ook voor de andere toeslagen (zo snel mogelijk) een forfaitaire vergoeding uit te keren. • Het is eveneens mogelijk dat druk ontstaat om de hardheidsregeling te verbreden. Bijvoorbeeld als er schrijnende situaties worden aangehaald die het gevolg zijn van de wetstoepassing bij de huurtoeslag, zorgtoeslag en het kindgebonden budget. • Interdepartementaal zijn BZK (huurtoeslag), VWS (zorgtoeslag) en SZW (kindgebonden budget) betrokken. Daarnaast is DG Toeslagen nauw betrokken bij de uitwerking. • In de media is niet veel aandacht voor dit onderwerp. Dit zou meer kunnen worden als er meer bekend wordt.

Behandeling	Op dit moment wordt wetgeving gemaakt en wordt er afgestemd met de toeslagdepartementen. • Er wordt (conform toezegging) in elke VGR gecorrespondeerd over dit onderwerp. • Het wetsvoorstel zal behandeld worden met het Belastingplan 2022. Beoogde inwerkingtreding is 1-1-22. De deadlines in dit traject zijn belangrijk (bijvoorbeeld mbt. Prinsjesdag en de Raad van State)
Ambtelijke beleidsopvattingen	• Zoals onder het krachtenveld al is uiteengezet bestaat er een politiek risico dat het uitbetalen van de herstelregelingen bij de andere toeslagen niet snel genoeg zal gaan. Er zou dan druk kunnen komen om ook een forfaitair bedrag uit te keren. Ook bestaat het risico dat er zaken naar boven komen die het besluit om de hardheidsregeling niet te verbreden onder druk zet. • Financieel bestaat de kans dat er meer compensaties of tegemoetkomingen moeten worden uitgekeerd dan tot nu wordt aangenomen. [PM cijfers] • Er bestaat een kans op uitstralingseffecten. • Uitvoeringstechnisch bestaat het risico dat UHT de compensatieregeling en de O/GS-tegemoetkoming niet makkelijk kan uitvoeren.

Blok E: Overig

18 DGFZ: Fiscale coronamaatregelen (actueel)	
Verantwoordelijk DG/directie	DGFZ / AFP DGBD / UHB
Omschrijving inhoud	In het kader van COVID-19 is een economisch steun- en herstelpakket opgezet. Dat pakket bevat ook fiscale maatregelen. De belangrijkste fiscale maatregel is het uitstel van betaling van belasting voor ondernemers. Ondernemers kunnen versoepeld uitstel van betaling krijgen voor vrijwel alle belastingen (t/m 30 juni 2021). Daarnaast is voor het terugbetalen van de opgebouwde coronaschuld een ruime betalingsregeling beschikbaar gemaakt (60 maanden vanaf 1 oktober 2022). Andere maatregelen zijn o.a. een btw-nultarief of mondkapjes, een verruiming van de werkkostenregeling in de loonheffing en afspraken over de heffing van inkomstenbelasting van grenswerkers. Onder deze tabel staat een lijst met alle maatregelen die genomen zijn.
Krachtenveld	In de Tweede Kamer is brede steun voor de fiscale coronamaatregelen. Bij verlenging of aanscherping van de lockdown vraagt de Kamer doorgaans om de fiscale coronamaatregelen te verlengen of uit te breiden. De meeste aandacht gaat uit naar de opgebouwde schuldenpositie. Vragen die aan de orde komen gaan o.a. over betalingstermijnen, kwijtschelding en harmonisatie met andere overheidsschuldeisers. De betrokkenheid van andere ministeries verschilt per maatregel (bijv. VWS voor het btw-nultarief op het uitlenen van zorgpersoneel). In de media is veel aandacht voor het uitstel van betaling en het saneringsbeleid van de Belastingdienst. Mogelijke kwijtschelding van schulden komt daarbij ook aan de orde. Ook is er aandacht geweest voor de fiscale behandeling van reiskosten/thuiswerken.
Behandeling	De (verlenging van) de fiscale coronamaatregelen wordt samen met het bredere steunpakket regelmatig besproken in de Vijfhoek (en vervolgens in de MR). De TK wordt per brief geïnformeerd over de verlenging van het steun- en herstelpakket. De laatste brieven zijn van 21 januari 2021, 12 maart 2021 en 27 mei 2021. Daarnaast zijn er regelmatig (meestal de week na de corona-persconferentie) debatten in de TK over het steunpakket. Daar lopen de fiscale maatregelen ook in mee.

Ambtelijke beleidsopvattingen	Het verlengen van uitstel van betaling hangt sterk af van de ontwikkeling van de lockdown en de economie. Vooralsnog liggen verdere verruimingen niet voor de hand (de betalingsregeling is in de brief van 27 mei 2021 reeds verlengd). Ook moet worden gekeken naar het beleid van de Belastingdienst in geval van sanering. Hiervoor worden rondetafelgesprekken gehouden met andere grote schuldeisers. Generieke kwijtschelding heeft niet de voorkeur, met name omdat dit onrechtvaardig uitpakt voor ondernemers die alles in het werk hebben gesteld om zo min mogelijk belastingschulden op te bouwen. Voor de overige maatregelen is in het algemeen de lijn dat deze kunnen meelopen met de verlenging van het brede steunpakket. Hier is een aantal uitzonderingen op, zoals de btw maatregel voor mondkapjes (waarbij het voor de hand ligt aan te sluiten bij de duur van de mondkapjesplicht).

Overzicht fiscale coronamaatregelen

Lopende maatregelen	Looptijd
Uitstel van betaling voor ondernemers	a) Uitstel nieuwe verplichtingen: t/m 30 juni 2021 b) Startdatum terugbetalen opgebouwde schuld: 1 oktober 2022 c) Terugbetaaltermijn: 60 maanden
Verlaagde invorderingsrente 0,01%	t/m 1 januari 2022 – daarna stapsgewijs terug naar 4% in 2024
Uitstel administratieve verplichtingen rondom de loonheffingen	30 september 2021
Btw vrijstelling voor uitlenen zorgpersoneel	30 september 2021
Btw nultarief mondkapjes	30 september 2021
Btw-nultarief op COVID-19- vaccins en testkits	30 september 2021
Urencriterium voor ondernemers tijdelijk versoepelen (incl. voor startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid)	30 juni 2021
Overeenkomsten met Duitsland en België m.b.t. grensarbeiders	BE: 30 juni 2021 DL: 30 juni 2021 NL zet erop in om beide overeenkomsten te verlengen t/m 30 september 2021
Vrijstelling Duitse netto-uitkeringen i.v.m. corona	30 september 2021
Behoud recht op hypotheekrenteaftrek hypotheekbetaalpauze	30 september 2021
Ongewijzigd doorlopen onbelaste (reis)kostenvergoeding	30 september 2021
Verlaagde invorderingsrente Caribisch Nederland van 6% naar 0%	PM
Verlaagde belastingrente vpb 4%	31 december 2021
TOGS, Subsidie vaste lasten en startersregeling vrijstellen van belasting	Zolang de maatregelen gelden
Verhoging vrije ruimte in werkkostenregeling	31 december 2021
Verlaging gebruikelijk loon voor DGA's met omzetdaling	31 december 2021
Verlaging gebruikelijk loon Caribisch Nederland	31 december 2021
Verlaagd btw-tarief op online diensten door sportscholen.	Tot sportscholen weer open gaan voor groepslessen binnen.

Reeds verlopen maatregelen	Looptijd
Reisaftrek toepassen alsof reispatroon wordt voortgezet	Verlopen per 31 december 2020
Fiscale coronareserve	Vormen in boekjaar 2019. Verplichte vrijval in boekjaar 2020
Btw vrijstelling voor ter beschikking stellen medische hulpgoederen	Verlopen per 31 december 2020
Uitstel energiebelasting/ODE	Verlopen per 1 oktober 2020
Verlaagde belastingrente 0,01%	Verlopen per 1 oktober 2020
Termijnen geruisloze fusie, etc. verlengen	Verlopen per 1 oktober 2020
Uitstel publicatieplicht financiële gegevens ANBI's	Verlopen per 1 oktober 2020
Geldigheid taxatierapport motorrijtuig	Verlopen per 1 oktober 2020
Maatregel voor om te bouwen taxi's	Verlopen per 1 oktober 2020
Vrijstelling kortstondig gebruik van een motorrijtuig (bij keuren en bij vakantiewoning buitenland)	Verlopen per 1 oktober 2020

PM Budgettaire tabel

19 DGFZ: Stroomlijnen Rood Blauw (niet direct actueel)	
Verantwoordelijk DG/directie	DGFZ/DB
Omschrijving inhoud	De Fiscale vereenvoudigingswet 2017 (Fvw 2017) is aangenomen en gepubliceerd in het Staatsblad. Een onderdeel van die wet is het stroomlijnen van de invorderingsregeling voor belastingen (blauw) en toeslagen (rood). Beter bekend als het programma Stroomlijnen Rood Blauw (SRB). Kortgezegd moet SRB ervoor zorgen dat de invordering voor belastingen en toeslagen op het gebied van uitstel van betaling, kwijtschelding, verrekening, preferentie en rechtsbescherming zoveel mogelijk wordt geharmoniseerd. Bij de totstandkoming van de Fvw 2017 was duidelijk dat inwerkingtreding van SRB pas mogelijk was na noodzakelijke aanpassingen in de automatiseringssystemen van de Belastingdienst. Hierdoor is besloten om SRB op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip in werking te laten treden. In de 21e Halfjaarsrapportage die op 16 april 2018 aan de Tweede Kamer is verstrekt, is gecommuniceerd dat SRB getemporiseerd zal worden in verband met de vervanging van ETM. Na vervanging ETM zou SRB in zijn geheel voltooid worden. ETM is op dit moment nog niet vervangen. SRB, zoals gepubliceerd in de Fvw 2017, bevat een pakket van zogezegd zoete als zure maatregelen. Echter, in de tussentijd is het politieke klimaat rondom de schuldenaanpak aanzienlijk gewijzigd. Er is nu meer aandacht voor het doenvermogen van de burger, meer oog voor het waarborgen van het bestaansminimum van de burger en er is meer aandacht voor een zorgvuldige en maatschappelijk verantwoorde invordering. Dit samen geeft aanleiding tot een heroverweging van het programma SRB. Hierbij wordt onderzocht welke onderdelen, al dan niet in een aangepaste vorm, wenselijk en voor de burger gunstig zijn in het licht van de huidige politieke en maatschappelijke context. Hierbij is de voorkeur uitgesproken om schuldenaanpak te plaatsen in een Rijksbreed kader.
Krachtenveld	De schuldenaanpak staat al enige tijd nadrukkelijk in de politieke en maatschappelijke belangstelling met veel media-aandacht. Waar eerder de lijn werd gedragen dat schulden zonder meer voldaan moeten worden is er nu veel meer oog voor de belangen van de schuldenaar. De toegenomen aandacht voor de belangen van de schuldenaren wordt breed gedragen, waarbij de rol van de Belastingdienst en hoe de Belastingdienst omgaat met mensen met schulden een belangrijk onderdeel is. Bij de heroverweging van het programma SRB worden in eerste aanleg ook andere ministeries betrokken. Dit met name met SZW (brede schuldenaanpak) en J&V (rechtsbescherming). In een later stadium zal ook afstemming plaatsvinden met verschillende veldpartijen. Hierbij kan gedacht worden aan de Nationale Ombudsman, Sociaal Werk Nederland en andere organisaties.
Behandeling	In 2016 is de Fvw 2017 (met als onderdeel SRB) aangenomen en gepubliceerd in het Staatsblad. In de kabinetsreactie op het rapport Ongekend onrecht van 15 januari 2021 is ook verwezen naar SRB. Hierin is onder meer opgenomen dat in SRB, zoals gepubliceerd in de Fvw 2017, onvoldoende rekening is gehouden met het doenvermogen van de burger. In de kabinetsreactie is tevens al aangekondigd dat onderzocht zou worden welke elementen van het voorstel, eventueel in aangepaste vorm, ingevoerd kunnen worden. Waarbij het met name gaat om voor de burger gunstige elementen.

	In de Kamerbrief die in juni zal worden uitgestuurd zal aandacht moeten worden geschonken aan de opvolging van deze verwijzing.
Ambtelijke beleidsopvattingen	- SRB zal bij een koninklijk besluit te bepalen tijdstip in werking treden. Dat is op dit moment nog niet gebeurd omdat de noodzakelijke aanpassingen in de automatiseringssystemen van de Belastingdienst nog niet hebben plaatsgevonden. Meermaals is er aandacht geweest voor de ICT-systemen van de Belastingdienst. De problemen met deze systemen kunnen gewenste aanpassingen aan systemen beperken of niet mogelijk maken; - Een onderdeel van SRB is de wijziging van de rechtsbescherming. Bij beschikkingen ten aanzien van uitstel van betaling of kwijtschelding voor belastingschulden zal de burger zijn rechtsbescherming moeten zoeken via Administratief beroep. Dit betekent beroep bij de directeur van de Belastingdienst en niet bij een onafhankelijke rechter. Deze rechtsgang staat al geruime tijd onder druk. Met name ten aanzien van de onafhankelijkheid. Doordat een toename van het aantal kwijtscheldingsverzoeken wordt verwacht zal de druk hierop toenemen. - In de commissie praktische rechtsbescherming is gekeken naar hoe de rechtsbescherming van de burger uitwerkt in de praktijk. In dit rapport heeft men zich ook kritisch uitgelaten over de rechtsbescherming bij uitstel van betaling en kwijtschelding van belastingschulden.

20 DGFZ: Doenvermogen (niet direct actueel)	
Verantwoordelijk DG/directie	Financiën / DGFZ
Omschrijving inhoud	Dit betreft de zgn. doenvermogenscan om bij de ontwikkeling van nieuwe wet- en regelgeving aandacht te hebben voor de doenvermogens van burgers en ondernemers
Krachtenveld	• Moties van Sent c.s. 2018[5] en Crone c.s. 2020[6] om nieuwe fiscale wet- en regelgeving te voorzien van een doenvermogentoets • Toezegging aan EK om vanuit DGFZ structurele aandacht te schenken aan doenvermogen[7] • Media-aandacht o.a. voor het WRR rapport "weten is nog geen doen" waarmee het concept doenvermogen op de kaart is gezet[8]
Behandeling	• Doenvermogenscan wordt vanaf Q1 2021 structureel toegepast bij DGFZ • Vanuit het Gedragsnetwerk Financiën – een samenwerking van gedragsdeskundigen binnen het ministerie – worden dossierhouders bij DGFZ ondersteund in dit proces
Ambtelijke beleidsopvattingen	**Gedragsinzichten** Om doeltreffend en doelmatig beleid te ontwikkelen en implementeren is het belangrijk om uit te gaan van een realistisch mensbeeld. In tegenstelling tot het klassieke beeld van de "homo economicus" hebben mensen namelijk vaak beperkte wilskracht, aandacht en rationaliteit en worden wij ook door sociale motieven gedreven. Inzichten uit de gedragswetenschappen kunnen helpen om beleid te ontwikkelen dat uitgaat van- en inspeelt op zo'n realistisch mensbeeld[9]. **Doenvermogen** Vanuit de groeiende aandacht voor gedragsinzichten is in de afgelopen jaren ook het concept "doenvermogen" steeds meer op de beleidsagenda geraakt. Deze term "ziet op feit dat mensen beperkte wilskracht hebben, en dat zelfs goed geïnformeerde burgers en ondernemers zodoende niet altijd optimale keuzes maken. Zoals de WRR het samenvat: "weten is nog geen doen". Alhoewel doenvermogen wel samenhangt met cognitieve vermogens ("denkvermogen") kunnen ook hoogopgeleiden kunnen beperkt zijn in hun doenvermogen. Ook kunnen omgevingsfactoren zoals stress en armoede het doenvermogen van mensen verminderen. **Doenvermogenscan** Beleid waarbij onvoldoende rekening wordt gehouden met ons doenvermogen kan suboptimaal uitpakken. Een voorbeeld is het huidige toeslagenstelsel, waarbij mensen niet altijd voldoende doenvermogen hebben om wijzigingen tijdig door te geven. Met het oog op zulke kwesties zijn er de afgelopen jaren een aantal moties aangenomen (Sent c.s. 2018, Crone c.s. 2020) om bij het ontwerp van fiscale wet- en regelgeving een zgn. "doenvermogentoets" toe te passen. Het idee hierbij is dat wetgevingsjuristen en beleidsmakers al in de eerste fase van het wetsontwerptraject rekening houden met het doenvermogen van de groepen waarop de wetgeving betrekking heeft. In de praktijk gaan dossierhouders hiermee aan de slag met behulp van een vragenlijst waarbij de doenbaarheid van nieuwe wet- en regelgeving in kaart wordt gebracht. Een samenvatting van deze "doenvermogenscan" wordt bij het wetsvoorstel meegestuurd naar de Kamer. Hierbij kan het zgn. Gedragsnetwerk Financiën (GNF) – een samenwerkingsverband van gedragsdeskundigen binnen het ministerie – advies en ondersteuning bieden. Dit kan zien op toepassing van gedragsinzichten

[5] Kamerstuk 35026, nr. I | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen (officielebekendmakingen.nl)
[6] Eerste Kamer der Staten-Generaal - Motie-Crone (PvdA) c.s. over de doenvermogentoets (35.572, N)
[7] Kamerbrief Doenvermogen in pakket Belastingplan 2021 | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl
[8] Weten is nog geen doen. Een realistisch perspectief op redzaamheid | Rapport | WRR
[9] Hallsworth, M., & Kirkman, E. (2020). *Behavioral insights*. MIT Press.

	en aanvullend onderzoek om de doenbaarheid van het beter in kaart te brengen en/of advisering over aanpassingen in het wetsontwerp. **Toekomst** Naast de toepassing van deze doenvermogenscan in het wetsontwerptraject is het ook belangrijk dat er tijdens de uitvoering continu wordt toegezien of het beleid in de praktijk ook doenbaar uitpakt. In dit kader is de Belastingdienst voornemens om na invoering van nieuwe wet- en regelgeving een "invoeringstoets" te zullen toepassen waarbij ook expliciet aandacht zal zijn voor het thema doenvermogen. Ook pleiten gedragsdeskundigen vanuit het Gedragsnetwerk Financien ervoor dat er in de toekomst naast de focus op de beperkte wilskracht en doenvermogens in het beleidsontwerp ook meer wordt rekening wordt gehouden met de beperkte aandacht, de beperkte rationaliteit en de sociale natuur van de mens. Het Gedragsnetwerk Financien streeft ernaar om met o.a. kennisoverdracht en capaciteitsontwikkeling deze trend richting meer evidence-based beleid door te zetten en kijkt ernaar uit de komende jaren met u te kunnen samenwerken op dit interessante en belangrijke thema!

21 DGFZ: Wetsvoorstel gegevensverwerkingen Belastingdienst, Douane en Toeslagen (niet direct actueel)	
Verantwoordelijk DG/directie	DGFZ, directie Directe Belastingen (DB), afdeling Formeel recht en invordering (FRI). Nauwe samenwerking met DGBD, DGT en DGD (via concerndirecties FJZ, UHB en IV&D en (toekomstige) stafafdelingen van de andere twee DG's).
Verantwoordelijk DG/directie	Het wetsvoorstel en de bijbehorende lagere regelgeving hebben als doel: 1. Verstevigen van de grondslagen voor het verstrekken en inwinnen van gegevens door de Belastingdienst, Toeslagen en Douane. 2. Het scheppen van waarborgen voor gegevensverwerking met behulp van nieuwe technologieën zoals analytics, camera's en andere sensoren, internetscraping ed. Hiermee wordt voorzien in een toekomstbestendig kader voor gegevensverwerkingen door de Belastingdienst.
Krachtenveld	Dat wetgeving in voorbereiding is, is bij de Kamer bekend. Het is opgenomen in de kabinetsreactie op de POK. Intern wordt nauw samengewerkt tussen DGFZ en DGBD, DGT en DGD, omdat gebruik van gegevens de gegevens de kern van de uitvoeringspraktijk van de drie DG's betreft: gegevens zijn een onmisbare 'productiefactor' in uitvoering en toezicht. Daarnaast raakt de op te stellen regelgeving het terrein van de projecten "Herstellen, verbeteren, borgen" en "Bedrijfsprocessen op orde" die naar aanleiding van de gebeurtenissen bij Toeslagen en rond FSV zijn opgezet. Het onderwerp heeft raakvlakken met JenV –wetgeving op het terrein van privacy (Uitvoeringswet AVG, Wet politiegegevens) en met het JenV wetsvoorstel gegevensuitwisseling binnen samenwerkingsverbanden (dat in de Eerste Kamer ligt). Grondrechten (met name privacy) en het gebruik van gegevens door de overheid, en zeker ook door de Belastingdienst, Toeslagen en Douane, staan continu in de spotlight van media en politiek. Ook de Autoriteit Persoonsgegevens en Algemene Rekenkamer brengen met regelmaat rapporten uit die raken aan het vakgebied. Voordat het wetsvoorstel richting ministerraad, RvS en parlement in procedure kan worden gebracht, wordt dit via internetconsultatie uitgezet en wordt bij de start van de internetconsultatie een seminar georganiseerd voor stakeholders. Daarnaast wordt een uitvoeringstoets gedaan en zal het voor advies worden voorgelegd aan de Autoriteit Persoonsgegevens. Ook zullen gesprekken met andere ministeries, die gegevens van Belastingdienst, Toeslagen en Douane gebruiken, worden gevoerd over het in amvb's uitwerken van wettelijke grondslagen voor verstrekkingen.
Behandeling	Stavaza: de wetgeving wordt op dit moment departementaal voorbereid. Samenwerking wordt gezocht met SZW en JenV. De laatste berichtgeving aan de Kamer is begin dit jaar opgenomen in de kabinetsreactie POK.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Het wetsvoorstel is noodzakelijk omdat - Het eraan bijdraagt dat de Belastingdienst, Toeslagen en Douane nu en in de toekomst over een kader beschikken dat rechtmatig handelen en een efficiënte en effectieve uitvoerings- en toezichtspraktijk ondersteunt; - Het voor belastingplichtigen en toeslaggerechtigden concrete waarborgen en meer rechtsbescherming biedt als het gaat om de verwerking van hun persoonsgegevens door de Belastingdienst, Toeslagen en Douane.

22 DGFZ: Wetgevend traject van de ontvlechting (Lopend)	
Verantwoordelijk DG/directie	• DGFZ/DB/FRI • Dit fiche hangt samen met het fiche over het Programma Continuïteit en Ontvlechting en richt zich op het wetgevend traject van de ontvlechting. • Naast DGFZ zijn ook DGBD, DGD, DGT en andere departementen bij dit wetsvoorstel betrokken.
Omschrijving inhoud	• De ontvlechting van de Belastingdienst in drie zelfstandige organisaties vraagt om aanpassing van de fiscale wet- en regelgeving alsmede van wet- en regelgeving van andere departementen. In honderden bepalingen wordt gesproken over de rijksbelastingdienst, waarmee de Belastingdienst, Douane en/of Toeslagen kan worden bedoeld. • De aanpassing van de wetgeving is daarom in twee stappen opgepakt. In de eerste (reeds gerealiseerde) stap is in (lagere) regelgeving de gewijzigde bestuurlijke aansturing vastgelegd. Daarbij is het gelet op de expliciete wens dat de gegevensuitwisseling onverminderd kan doorgaan, noodzakelijk gebleken in deze fase de term rijksbelastingdienst als overkoepelende term te handhaven. • In fase twee zal alle fiscale en niet-fiscale wetgeving worden aangepast aan de ontvlechting.
Krachtenveld	• De TK volgt het traject van de ontvlechting vanaf het begin kritisch. Er worden met regelmaat vragen gesteld over de noodzaak en meerwaarde van de ontvlechting. • Het wetsvoorstel waarin de ontvlechting in de wetgeving wordt doorgevoerd, zal bijna alle andere departementen, zoals de toeslagdepartementen en de departementen waar de rijksbelastingdienst gegevens mee uitwisselt, raken.
Behandeling	Het wetsvoorstel zit in de ontwerpfase. Daarbij vindt afstemming met andere departementen plaats. De planning is dat een 0.7-versie van dit voorstel in mei 2021 aan een vroege uitvoeringstoets wordt onderworpen om de impact op de uitvoering te bepalen. Het streven is het wetsvoorstel in de tweede helft van 2021 richting de TK sturen.
Ambtelijke beleidsopvattingen	• Het doorvoeren van de ontvlechting in alle fiscale en niet-fiscale wetgeving vloeit voort uit de bestuurlijke keuze om de Belastingdienst in drie organisaties op te splitsen. • Wetsaanpassing zal voor een groot deel bestaan uit wijzigen van de naamgeving, maar raakt ook aan de fundamenten van de fiscale regelgeving en aan taken/bevoegdheden. • Een vroege uitvoeringstoets kan antwoord geven op de vraag of met het aanpassen van de wetgeving, de primaire processen van de Belastingdienst, Douane en Toeslagen onverminderd doorlopen of nadere wetgeving behoeven.

23 DGFZ: Zzp-dossier (vervanging Wet DBA) (lopend)	
Verantwoordelijk DG/directie	DGFZ/DB
Omschrijving inhoud	*Probleem* De Nederlandse arbeidsmarkt wordt steeds flexibeler en telt inmiddels ruim 1,1 miljoen zelfstandigen zonder personeel (zzp'er). Met mensen die als zelfstandige bijklussen is dat aantal zelfs 1,6 miljoen.[10] Werknemers betalen loonbelasting en zijn via premies verzekerd tegen ziekte en arbeidsongeschiktheid, bouwen pensioen op en genieten arbeidsrechtelijke bescherming. Zzp'ers betalen inkomstenbelasting en kunnen zelf kiezen in welke mate ze voor hun eigen sociale bescherming zorgen. Door fiscale faciliteiten hoeft over het arbeidsinkomen van zzp'ers minder belasting te worden betaald dan bij werknemers. Deze verschillen veroorzaken enerzijds bij de zelfstandige een financiële prikkel om als zelfstandige te werken, anderzijds bij de opdrachtgever een financiële prikkel om een zelfstandige in te huren. Vanuit de politiek is er de wens om enerzijds ondernemers zoveel mogelijk vrij laten om te ondernemen, anderzijds blijkt dat steeds meer zzp'ers eigenlijk werknemers zijn. Hierdoor zijn deze zogenaamde 'schijnzelfstandigen' onvoldoende beschermd en dragen zij minder bij aan de algemene middelen (de gemiddelde belastingdruk is voor ondernemers lager dan voor werknemers). Tijdens de coronacrisis deden veel zelfstandigen niettemin wel een beroep op steun van de overheid. De kwalificatie van de arbeidsrelatie is complex. Er is sprake van een dienstbetrekking bij het voldoen aan de volgende cumulatieve voorwaarden: - Verplichting persoonlijke arbeid te verrichten; - Verplichting voor de opdrachtgever om loon te betalen; - Sprake van een gezagsverhouding. Als er een dienstbetrekking is, is de werknemer ook werknemer voor de loonbelasting. Als de werkende zelfstandige is, kan hij voor de inkomstenbelasting kwalificeren als ofwel ondernemer of resultaatgenieter. De ondernemer heeft recht op ondernemersfaciliteiten, de resultaatgenieter niet. Het ondernemerschap wordt bepaald aan de hand van alle feiten en omstandigheden. Vooral het gezagscriterium zorgt voor veel onduidelijkheid en onzekerheid. Of sprake is van een gezagsrelatie dient op grond van het Europese arbeidsrecht beoordeeld te worden op basis van alle feiten en omstandigheden (de holistische benadering). Dit maakt het lastig vooraf vast te stellen of sprake is van een dienstbetrekking, ook omdat het in de praktijk nog anders kan uitpakken dan vooraf bedacht is. Dit geeft ten eerste veel onzekerheid voor de opdrachtgever én voor de werkende. Zij willen beiden duidelijkheid. Aan de andere kant is het ook lastig voor de Belastingdienst en de Inspectie SZW. De holistische benadering maakt het toezicht en de handhaving complex, arbeidsintensief en weinig effectief. De bewijslast dat sprake is van een arbeidsovereenkomst en inhoudingsplicht is voor de Belastingdienst vaak tijdrovend en moeilijk rond te krijgen. Zonder bewijs is het niet mogelijk om kwaadwillendheid te constateren en/of aanwijzingen te geven en te handhaven. Dit geldt des te meer als werkgever en de werkende – bijvoorbeeld vanwege de kostenverschillen – een gezamenlijke voorkeur hebben voor werken buiten dienstverband. *Voorgeschiedenis* Met de Wet DBA is in 2016 de Verklaring Arbeidsrelatie (VAR) afgeschaft, omdat de VAR de handhaving door de Belastingdienst op een verkeerde

[10] CBS: cijfers 2019, https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/dossier-zzp.

	kwalificatie van de arbeidsrelatie (zzp'er of werknemer) bij werkgevers onmogelijk maakte. Daarvoor in de plaats werden modelovereenkomsten geïntroduceerd om duidelijkheid te geven over de kwalificatie van een arbeidsrelatie. Indien wordt gewerkt in overeenstemming met een door de Belastingdienst goedgekeurde modelovereenkomst, is er zekerheid dat geen sprake is van een dienstbetrekking. De Wet DBA is nooit gehandhaafd, omdat alleen al de aankondiging dat zou gaan worden gehandhaafd veel maatschappelijke onrust opleverde. Daarom geldt sinds 2016 een handhavingsmoratorium voor het toezicht van de Belastingdienst op de kwalificatie van de arbeidsrelatie voor de loonheffingen. Dit moratorium geldt niet voor kwaadwillenden. Sinds 1 januari 2020 kan er ook gehandhaafd worden bij werkgevers die aanwijzingen van de Belastingdienst niet (afdoende) opvolgen binnen een redelijke termijn. Daarnaast is in 2020 gestart met een sectorgerichte benadering in specifieke sectoren, waarbij gestart is met de zorg en de bouw. Modelovereenkomsten kunnen overigens nog steeds worden voorgelegd. Voortvloeiend uit het RA Rutte III waren drie maatregelen aangekondigd om de Wet DBA te vervangen: 1. Een zelfstandigenverklaring die wettelijk regelt dat geen sprake is van een dienstbetrekking bij een hoog tarief (€ 75 per uur of meer) indien korter dan een jaar bij dezelfde opdrachtgever wordt gewerkt. 2. Een minimumtarief van € 16 per uur voor alle zzp'ers. 3. Een webmodule die een opdrachtgeversverklaring afgeeft. Met deze online vragenlijst zouden opdrachtgevers zekerheid krijgen dat geen sprake was van een dienstbetrekking en dat er geen loonheffingen hoeven te worden betaald. De eerste twee maatregelen bleken dusdanig veel bezwaren te hebben dat besloten is ervan af te zien. Wat betreft de webmodule is besloten om deze eerst als pilot uit te rollen. *Huidige stand van zaken* • De pilot Webmodule Beoordeling Arbeidsrelatie is van start gegaan op 11 januari 2021 en loopt af op 11 juli 2021. De webmodule omvat een standaard vragenlijst en de vragenlijst Aanneming van Werk. In de pilotfase is de webmodule alleen een voorlichtingsinstrument en geeft dus (nog) geen zekerheid. Aan de vragenlijst 'Tussenkomst' wordt nog gewerkt. Het streven is om uiterlijk met Prinsjesdag de evaluatie van de pilot webmodule aan de Tweede Kamer te sturen. Na de evaluatie van de pilot kan een beslissing worden genomen over het verdere vervolg van de webmodule en op welk moment de handhaving (gefaseerd) wordt opgestart, op z'n vroegst is dat 1 oktober 2021. • Parallel aan de pilot webmodule heeft het breed maatschappelijk gesprek (februari-juni 2021) gelopen. Deze bijeenkomsten met (vertegenwoordigers uit) sectoren waar de kwalificatieproblematiek omtrent de arbeidsrelatie breed lijkt te spelen, hadden tot doel om bewustzijn en draagvlak creëren voor het wettelijk kader en zicht krijgen op knelpunten waar in de praktijk tegenaan wordt gelopen. Na afronding van de gesprekken zullen de rode draden van het breed maatschappelijk gesprek worden opgesteld en gedeeld met de Tweede Kamer. • Tijdens het moratorium oefent de Belastingdienst wel toezicht uit op de kwalificatie van de arbeidsrelatie voor de loonheffingen. In 2020 is hiervoor een toezichtstrategie uitgewerkt in een Toezichtplan Arbeidsrelaties. In dat kader vinden onder andere communicatieactiviteiten, bedrijfsbezoeken en een sectorbenadering plaats. Bij de sectorbenadering wordt in samenwerking met

	brancheorganisaties gewerkt aan het (geleidelijk) terugdringen van een onjuiste kwalificatie van de arbeidsrelatie in sectoren waar dit op brede schaal voorkomt. Begonnen wordt met de sectoren zorg (ziekenhuizen), bouw (grote bouwprojecten) en intermediaire organisaties in deze sectoren. Daarna volgen andere sectoren. Als gevolg van COVID-19 heeft dit (buiten)toezicht echter nagenoeg stilgelegen, maar is nu weer opgepakt. • In het Pensioenakkoord heeft het kabinet met onder meer sociale partners afgesproken dat er een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen (AOV-zzp) moet komen. In maart 2020 heeft de Stichting van de Arbeid een advies voor een AOV-zzp "Keuze voor zekerheid" uitgebracht. SZW werkt samen met beoogde uitvoerders en sociale partners aan de uitwerking van een verplichte AOV-zzp. De Belastingdienst is als beoogd uitvoerder hierbij betrokken. • Bij FIN wordt gewerkt aan harmonisering van de tweede en derde pensioenpijler, zodat zelfstandigen eenvoudiger pensioen op kunnen bouwen.
Krachtenveld	• Het dossier staat erg in de belangstelling. Binnen de groep zzp'ers is de diversiteit erg groot. Uit de brede gesprekken is gebleken dat de reden om met/als zelfstandigen te werken verschilt per sector en iedere sector andere behoeften en belangen heeft. • Ook in de politiek staat het dossier in de belangstelling. Bij zowel links als rechts is de voornaamste gedachte dat echte ondernemers ruimte moet worden gelaten om te kunnen ondernemen, het liefst met behoud van de fiscale voordelen ten opzichte van werknemers. Bij de linkse partijen wordt ook veel belang gehecht aan een goede bescherming van de zzp'ers aan de onderkant. Een groot aantal zzp'ers bouwt geen pensioen op, hebben geen AOV. De Wet WML is niet van toepassing, waardoor ze bij weinig tot geen onderhandelingsmacht alleen kunnen werken tegen (te) lage tarieven. • Regelmatig klinkt een grote roep om handhaving. Dit kan alleen effectief onder bepaalde randvoorwaarden, zoals de adviezen van de commissie Borstlap opvolgen. De capaciteit van de Belastingdienst is ten opzichte van het totaal aan opdrachtgevers en zzp'ers altijd beperkt en het toezicht op arbeidsrelaties is complex en arbeidsintensief. Alleen handhaven (bij een beperkt deel van de opdrachtgevers en een zware bewijslast) zonder het treffen van andere flankerende maatregelen is weinig effectief, bijvoorbeeld wanneer zelfstandigen naar een ander bedrijf kunnen gaan waarbij er nog wel met zelfstandigen kan worden gewerkt.
Behandeling (TK / EK)	• Het dossier kent een gedeelde verantwoordelijkheid. De minister van SZW heeft de beleidsmatige verantwoordelijkheid, de staatssecretaris van FIN is betrokken vanwege de fiscale wetgeving en de staatssecretaris van EZK is betrokken vanuit het ondernemerschap. • De Belastingdienst is betrokken vanwege de inning van loonbelasting en premies. Zij beoordelen of sprake is van een dienstbetrekking, bijvoorbeeld door het beoordelen van voorgelegde modelovereenkomsten en het doen van risicogericht toezicht of de arbeidsrelatie op de juist wijze is gekwalificeerd. De Inspectie SZW beoordeelt de arbeidsrelatie vanuit het toezicht op arbeidsrechtelijke regelgeving, en het UWV naderhand als een (schijn)zelfstandige een beroep doet op een uitkering. Hierbij kan de situatie voorkomen dat iemand wel een uitkering krijgt doordat het UWV oordeelt dat er een dienstbetrekking was, maar dat daar geen premies voor zijn betaald. Dit holt de sociale zekerheidsgrondslag uit. • Op dit moment ligt er voor DGFZ geen te behandelen wetgeving op tafel.

Ambtelijke beleidsopvattingen	Het ei van Columbus op dit dossier is niet aanwezig. De kwalificatie van de arbeidsrelatie is voor alle partijen complex als gevolg van de holistische benadering in het EU-recht. De commissie Borstlap heeft in haar advies o.a. geadviseerd het gezagscriterium te verduidelijken het aantal contractvormen te beperken en keuzes te maken wanneer vast of flex. Dit ligt allemaal op het terrein van SZW. Wat ambtelijk FIN betreft zouden de volgende stappen moeten worden ondernomen, om in ieder geval in de buurt van een oplossing te komen. 1. *Bestaande financiële verschillen zoveel mogelijk wegnemen* Er bestaan grote verschillen in de behandeling van zzp'ers en werknemers in de sociale zekerheid, het arbeidsrecht en de fiscaliteit. Deze veroorzaken enerzijds bij de zelfstandige een prikkel om als zelfstandige te werken (fiscaal voordeliger), anderzijds bij de opdrachtgever een prikkel om een zelfstandige in te huren (kostenverschillen). De fiscale verschillen zijn voor een belangrijk deel historisch gegroeid. Er wordt al een kleine stap in de goede richting gezet doordat de zelfstandigenaftrek de komende jaren stapsgewijs teruggebracht wordt tot € 3.240 (per 1 januari 2036). De Commissie Borstlap adviseert alle ondernemersfaciliteiten (incl. MKB-winstvrijstellling) volgens een herkenbaar tijdpad spoedig af te bouwen. 2. *Implementeren verplichte AOV voor zelfstandigen* In het Pensioenakkoord is afgesproken dat alle zelfstandigen vanaf 2024 verplicht zich moeten verzekeren tegen het arbeidsongeschiktheidsrisico. Op deze manier worden de financiële verschillen bovendien verder verkleind en hebben alle werkenden een bepaald basisniveau aan sociale zekerheid. Dit ligt voornamelijk bij SZW. 3. *Implementeren afspraken pensioenakkoord; harmoniseren 2e en 3e pijler* Stappen zetten richting een arbeidsvormneutraal pensioen voor alle werkenden en stimuleren pensioenopbouw door zzp'ers. Ook dit draagt bij aan het verkleinen van de verschillen tussen werknemers en zelfstandigen. 4. *Beslissing invoering webmodule* Voor de beslissing over wel/niet invoeren van de webmodule als voorlichtings-/beoordelingsinstrument zijn naast de evaluatie van de pilot meerdere factoren relevant zoals de uitkomsten van het brede maatschappelijk gesprek, de mogelijkheden voor misbruik en oneigenlijk gebruik, de mogelijkheden voor handhaving en de gevolgen voor de uitvoeringsinstanties. Tevens is toegezegd dat er een MKB-toets wordt uitgevoerd. De evaluatie van de pilot en de uitkomsten van het brede gesprek zullen na de zomer gereed zijn. De overige vraagpunten worden eveneens uitgezocht waarna er meer zicht komt op de voor- en nadelen van het invoeren van de webmodule en het vraagstuk of de webmodule dan duidelijkheid of zekerheid gaat geven. 5. *Uitfaseren handhavingsmoratorium* Om het handhavingsmoratorium van de Wet DBA gecontroleerd en zonder (al te veel) maatschappelijke onrust af te kunnen schaffen is gelet op de onrust die de afschaffing van de VAR op de markt veroorzaakte nodig dat de onderliggende arbeidsmarktproblematiek eerst (grotendeels) wordt aangepakt en in voornoemde 1 t/m 4 stappen zijn gemaakt. De mogelijkheden voor de uitfasering zijn afhankelijk van de keuzes van het nieuwe kabinet. Hierbij zijn onder andere ook de uitvoeringstoetsen van de BD, het UWV en de ISZW van belang en zal er een MKB-toets plaatsvinden.

24 DGFZ: Landenpakketten: hervorming belastingstelsels en belastingdiensten ACS landen (lopend)	
Verantwoordelijk DG/directie	DGFZ, coördinatie bij AFP/EDA, en DGBD.
Omschrijving inhoud	De Covid-19-crisis heeft ook de landen in het Caribische deel van het Koninkrijk hard getroffen, met als gevolg dat men NL heeft verzocht om liquiditeitssteun. NL heeft daar d.m.v. via de RMR vastgestelde landspakketten voorwaarden aan verbonden die er op gericht zijn de landen via economische, financiële en institutionele hervormingen weerbaarder en veerkrachtiger te maken. Er wordt uitgegaan van een implementatietraject van zeven jaar, waarop wordt toegezien door het nog op te richten COHO (Caribisch Orgaan voor Hervorming en Opbouw). Een belangrijk onderdeel van deze landspakketten betreft de hervorming van de fiscale stelsels en modernisering van de belastingdiensten van de landen. In deze vooral inventariserende fase is de inzet vanuit het ministerie nog relatief beperkt. Afhankelijk van de bevindingen is opschaling in een latere fase wellicht nodig.
Krachtenveld	Het betreft uitvoering van in de RMR gemaakte afspraken met de ACS landen. TK is betrokken. Er vindt nauw overleg plaats met BZK, met TWO/COHO, met de regeringen van de landen en met de ministeries van Financiën en Belastingdiensten van de landen.
Behandeling	Lopend dossier. Op dit moment worden voor elk van de landen plannen van aanpak uitgewerkt waarin – kort samengevat – wordt vastgelegd hoe de belastingdienst wordt gemoderniseerd, hoe het fiscale stelsel wordt vereenvoudigd, hoe de compliance kan worden verbeterd en via welk tijdpad dat zal moeten gaan verlopen.
Ambtelijke beleidsopvattingen	In de onderdelen C1 t/m C5 van de landenpakketten zijn de uitgangspunten geformuleerd van de transitie die de komende jaren nodig is om de Belastingdiensten van de landen te moderniseren, de informatiepositie van de Belastingdiensten te verbeteren, de fiscale stelsels te vereenvoudigen en de compliance te verhogen, waardoor iedere belastingplichtige op basis van de geldende wet- en regelgeving de door hem of haar verschuldigde belastingen en premies gaat betalen. Deze transitie betreft een ambitieus traject dat alleen kans van slagen heeft indien alle elementen gezamenlijk worden uitgevoerd en er politiek bestuurlijk commitment is om e.e.a. daadwerkelijk te implementeren.

25 DGFZ: Overzicht lopende en geplande evaluaties en onderzoeken in 2021 (lopend)	
Verantwoordelijk DG/directie	DGFZ/AFP/Analyse coördineert de evaluatie- en onderzoeksagenda Alle directies van DGFZ zijn betrokken
Omschrijving inhoud	Bijgevoegde tabel toont het meest actuele overzicht van lopende en geplande onderzoeken en evaluaties op het terrein van de fiscaliteit, uitgevoerd (mede) door of in opdracht van DGFZ van het Ministerie van Financiën. Geplande evaluaties en onderzoeken worden jaarlijks gepresenteerd in de Rijksbegroting t+1
Krachtenveld	Sinds 1999 worden fiscale regelingen stelselmatig geëvalueerd. Deze evaluaties en ander onderzoek op fiscaal terrein maken sinds 2021 deel uit van de Strategische Evaluatie Agenda (SEA) die een uitwerking betreft van de versterking van het Rijksbrede evaluatiestelsel vanuit de *Operatie Inzicht in Kwaliteit*. Alle departementen werken vanaf de begroting voor 2021 in principe met deze SEA. Artikel 3.1 van de Comptabiliteitswet (CW3.1) bepaalt dat alle voorstellen, die ter tafel komen in de ministerraad of in de Kamers der Staten-Generaal, een toelichting op onder andere doeltreffendheid en doelmatigheid bevat. Voorstellen die tot een substantiële beleidswijziging leiden dienen ook een evaluatieparagraaf te bevatten conform de motie Van Weyenberg en Dijkgraaf.
Behandeling	Een overzicht van al het lopende onderzoek op fiscaal terrein is aan de TK toegezegd door Stas Vijlbrief. Met de Fiscale motie- en toezeggingenbrief voorjaar 2021 is deze toezegging afgedaan. PM tzt verwijzing kamerstuk M&T-brief

Titel onderzoek/evaluatie/commissie	Thema
Commissie draagkracht	Box 1 / inkomen uit werk
Toepassing witte loontabel op uitkeringen van structureel bezwarende functies	Box 1 / inkomen uit werk
Evaluatie kleine ondernemersregeling btw	BTW
Dataverzameling verlaagd btw-tarief (elektronische) boeken e.d.	BTW
Evaluatie fiscale regelingen energiebelasting	Energie en milieu
Onderzoek uitsplitsing bedrijfsmatig energieverbruik	Energie en milieu
Ex-ante onderzoek carbon border adjustment mechanism	Energie en milieu
Onderzoek belasting op plastic	Energie en milieu
Evaluatie fiscale regelingen autobelastingen	Mobiliteit
Onderzoek onbelaste reiskostenvergoeding	Mobiliteit
Monitoring 'hand aan de kraan'-systematiek fiscale stimulering elektrische auto's	Mobiliteit
Onderzoeken normenkader in de BPM en actualisatie forfaits	Mobiliteit
Keuzewijzer autobelastingen	Mobiliteit
Onderzoek autonome vergroening BPM 2022-2025	Mobiliteit
Onderzoek gedragseffecten WLTP-implementatie	Mobiliteit
Onderzoek omvang digitale platformeconomie in Nederland	Overig
Evaluatie Bankenbelasting	Overig
Monitoring crisismaatregelen Corona	Overig
Onderzoek (grens)effecten verhoging tabaksaccijns	Overig
Onderzoek actualisatie forfaits in belastingwetgeving	Overig
Evaluatie van artikel 17, tweede lid, van de Invorderingswet	Rechtsbescherming

Commissie praktische rechtsbescherming	Rechtsbescherming
Evaluatie eenmalige vrijstelling schenk- en erfbelasting t.b.v. de eigen woning	Vermogen
Onderzoek box 3 heffen werkelijk rendement	Vermogen
Onderzoek box 3 tegenbewijsregeling	Vermogen
Nader onderzoek vermogensstatistieken en aanmerkelijk belang	Vermogen
Evaluatie fiscale regelingen bedrijfsopvolging	Vermogen
Evaluatie Vpb vrijgestelde en fiscale beleggingsinstelling	Winst/ Vermogen
Onderzoek neutrale behandeling van ondernemers in de inkomstenbelasting en de vennootschapsbelasting	Winst
Adviescommissie doorstroomvennootschappen (Ter Haar 2)	Winst
Nader onderzoek belastingdruk multinationals: het beperken van de aftrekbaarheid van aandeelhouders/-hoofdkantoorkosten	Winst
Nader onderzoek belastingdruk multinationals: het belang van royalty's	Winst
Nader onderzoek belastingdruk multinationals: structureel verlieslatende bedrijven en betaalde belasting	Winst
Nader onderzoek belastingdruk multinationals: verschillen tussen fiscale en commerciële winstbepaling	Winst
Onderzoek vermogensaftrek/beperking aftrekbaarheid vreemd vermogen Vpb	Winst
Nader onderzoek effecten (OESO-) voorstellen belasten digitale onderdelen economie	Winst
Monitoring effecten aanpak belastingontwijking (inclusief royalty, dividend en rentestromen FDI)	Winst
Onderzoek investeringsklimaat (motie Lodders c.s.)	Winst
Verkenning naar vrijstellingen overdrachtsbelasting	Woningmarkt

Woningmarkt	
Verantwoordelijk DG/directie	DG FZ: directie DB (AV en Winst), Directie VDI (BTW en OVB), directie AFP (Analyse, EIZ en SPA). Daarnaast nauwe betrokkenheid met AFEP, FM, IRF en het ministerie van BZK.
Omschrijving inhoud	Op het gebied van de woningmarkt spelen verschillende vraagstukken zoals de wens om de toegang tot een woning voor starters te vergroten, de doorstroom te verbeteren, woningbouw te stimuleren en de fiscale behandeling van de eigen woning te herzien. Binnen DG FZ spelen daarbij concreet de volgende zaken in de onderstaande dossiers: • Schenkingsvrijstelling eigen woning (EW); • Lopende afbouw maximale aftrektarief eigenwoningrente; • Lopende stapsgewijze verlaging eigenwoningforfait; • Lopende afbouw aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld (regeling Hillen); • Maatregelen OFM22 EW; • Overdrachtsbelasting; • Verhuurderheffing (VHH); • Woningbouwcorporaties (WoCo's).
Krachtenveld	• Schenkingsvrijstelling: Er moet een kabinetsstandpunt komen over de evaluatie van de schenkingsvrijstelling eigen woning (EW) van € 100.000 (geïndexeerd). De evaluatie concludeert: "De schenkingsvrijstelling is minder doeltreffend en doelmatig dan ander, al bestaand beleid om de hypotheekschuld te verlagen en onderwaterproblematiek te beperken." • Eigenwoningregeling: De eigenwoningregeling is in 2019 geëvalueerd zowel m.b.t. doeltreffendheid/doelmatigheid en complexiteit. In de kabinetsreactie bij deze evaluaties is o.a. het volgende opgenomen: *"De uitkomsten van de evaluatierapporten laten zien dat de praktijk van een langdurig lopende en omvangrijke regeling als de huidige eigenwoningregeling weerbarstig kan zijn. Hoewel geconcludeerd wordt van een aantal beleidswijzigingen van de afgelopen jaren (met name de aflossingseis en de tariefmaatregel) dat deze doelmatig is geweest, is met deze beleidswijzigingen de huidige eigenwoningregeling zeer complex geworden." en "Zowel SEO als Panteia benadrukken het belang om te komen tot een consistent en helder eindbeeld voor de fiscale behandeling van de eigen woning. Het is naar de mening van het kabinet aan een volgend kabinet om hier eventueel verdere stappen in te zetten. Het ontwikkelen van een helder perspectief inzake de fiscale behandeling van de eigen woning kan daarbij helpen om iedereen op een verantwoorde wijze mee te nemen naar een uitvoerbare en betaalbare regeling die recht doet aan de woonwensen van burgers."* • Overdrachtsbelasting: Er is een toezegging aan de Kamer om oplossingsrichtingen te onderzoeken voor de nadelige effecten als gevolg van de Wet differentiatie ovb, op terugkopen van woningen met een verkoopregulerend beding (VoV) en aankopen in het kader van herstructurering. Daarnaast zitten in de OFM 2022 vier maatregelen waarvan een drietal herstel van omissies in verband met de Wet differentiatie ovb (ten voordele van de belastingplichtige), en één technische verbetering. • VHH: In een meerderheid van de verkiezingsprogramma's wordt gepleit voor het afschaffen van de verhuurderheffing om de fiscale druk op woningcorporaties te verlichten. • WoCo's vallen onder de Vpb-plicht. In verleden meerdere malen aandacht uit de Kamer om WoCo's van Vpb-plicht of

	earningsstrippingmaatregel uit te zonderen. Dit is niet mogelijk gelet op staatssteunaspecten.
Behandeling	• Schenkingsvrijstelling: de evaluatie is in juni 2021 aan de beide Kamers aangeboden. Vanwege de demissionaire status van dit kabinet wordt een inhoudelijke appreciatie van de evaluatie overgelaten aan een volgend kabinet. • Afbouw maximale aftrektarief eigenwoningrente: Het maximale aftrektarief wordt sinds 2020 stapsgewijs versneld afgebouwd. Het maximale aftrektarief is in 2021 43% en bouwt verder af tot 37,05% per 2023. • Stapsgewijze verlaging eigenwoningforfait: Ter compensatie van de versnelde afbouw van het aftrektarief wordt sinds 2020 stapsgewijs het eigenwoningforfait beleidsmatig verlaagd met 0,05%-punt per jaar in de jaren 2020, 2021 en 2023. • Afbouw regeling Hillen: De aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld wordt sinds 2019 stapsgewijs afgebouwd tot nihil in 30 jaar. De aftrek in 2021 bedraagt 90% van het positieve verschil tussen het eigenwoningforfait en de aftrekbare kosten eigen woning. • Maatregelen OFM22 EW: In het OFM22 zijn enkele maatregelen opgenomen die zien op de gezamenlijke aankoop en financiering van een eigen woning door fiscale partners en het overlijden van een van de partners. • Overdrachtsbelasting: De mogelijke oplossingsrichtingen voor VoV vragen om een wetswijziging en hebben budgettaire gevolgen die gedekt moeten worden. Als dat niet wordt gevonden, wordt uitwerking aan een volgend kabinet overgelaten. De oplossingsrichting voor stedelijke herstructurering vraagt geen wetswijziging en heeft ook geen budgettair beslag. 3/4 ovb-maatregelen OFM 2022 hebben geen budgettair beslag, één heeft een beslag van structureel 1 mln. vanaf 2022. • VHH: in het komende Belastingplanpakket zitten de volgende twee maatregelen in de verhuurderheffing: 1. een verlaging van het tarief met 0,035 procentpunt/ structurele verlaging van € 150 mln. ter compensatie van de huurbevriezing; 2. het maandelijks kunnen aanpassen van de bedragen van de heffingsverminderingen in plaats van per kwartaal. • WoCo's: relatie met staatsteun/ Vpb-plicht/ earningsstrippingmaatregel (zoals laatstelijk aan de orde gekomen in de brief van BZK aan TK n.a.v. schriftelijke vragen WoCo's i.h.k.v. BP21).
Ambtelijke beleidsopvattingen	• Schenkingsvrijstelling: de evaluatie bevestigt de ambtelijke overwegingen (BMH, Bouwstenen beter belastingstelsel): de schenkingsvrijstelling eigen woning is voor heroverweging vatbaar, waarbij de voorkeur uitgaat naar afschaffing. • Overdrachtsbelasting: Ambtelijk is als oplossingsrichting geadviseerd om het tarief voor de terugkoop van de VOV-woning door de VOV-aanbieder fiscaal in een vergelijkbare positie te brengen als vóór de Wet differentiatie ovb (2%). Ambtelijk BZK adviseert aan hun minister een vrijstelling. Volgens BZK gaat verlaging van het tarief niet ver genoeg. De woco verdisconteert haar ovb-kosten namelijk contractueel aan de opvolgende particuliere koper, wat in 75% van de gevallen een starter is. Dit heeft als gevolg dat een starter alsnog met 2% ovb kosten te maken heeft. • Voor stedelijke herstructurering is het advies om woco's te wijzen op de bestaande ovb-vrijstelling voor Wijkontwikkelingsmaatschappijen (WOM). Deze vrijstelling biedt meer mogelijkheden dan algemeen bekend. Toepassing van de WOM-vrijstelling verbetert de financiële haalbaarheid van stedelijke herstructureringsprojecten. De ovb-maatregelen OFM 2022 zijn wenselijk voor de uitvoeringspraktijk.

	• VHH: Gezien de forse budgettaire overschrijdingen uit het verleden is het onwenselijk om een heffingsvermindering binnen de verhuurderheffing aan de inkomstenkant vorm te geven. • WoCo's: onderschrijven juistheid van huidige vormgeving.

OVERDRACHTSDOSSIER DIRECTORAAT-GENERAAL BELASTINGDIENST

Blok A: Over de Belastingdienst

DGBD: Overkoepelend fiche	
Verantwoordelijk DG/directie	Control & Financiën (C&F), Uitvoerings- en Handhavingsbeleid (UHB), Innovatie & Strategie (I&S)
Omschrijving inhoud	<u>Rijksbegroting IX, artikel 1 Belastingen en Jaarverslag</u> Begroting IX Financiën en Nationale schuld wordt elk jaar met Prinsjesdag gepresenteerd aan de Tweede Kamer. De Belastingdienst levert voor de volgende onderdelen uit de begroting een bijdrage: de beleidsagenda, de groeiparagraaf, artikel 1 (Belastingen) en artikel 6 (btw-compensatiefonds). • De beleidsagenda vormt de beleidsmatige kern van de begroting. Hier worden de belangrijkste **beleidsprioriteiten** voor het begrotingsjaar beschreven. • De groeiparagraaf betreft het continue proces van stapsgewijze verbeteringen in de informatievoorziening aan de Kamer en de burger. • Artikel 1 geeft het budgettaire **kader** waarmee de Belastingdienst zijn werkzaamheden kan uitvoeren en beschrijft het strategische doel van de Belastingdienst. Vanaf de Rijksbegroting 2021 werkt de Belastingdienst met een nieuwe set kritische prestatie indicatoren (KPI's). Voor de Ontwerpbegroting 2022 worden aanvullende indicatoren ontwikkeld. • DGRijksbegroting is beleidsverantwoordelijk voor artikel 6. Integraal onderdeel van dit artikel betreft het controle- en toezichtsbeleid van de directie Grote Ondernemingen op de uitvoering van de Wet op het btw-compensatiefonds. In mei van het jaar volgend op het begrotingsjaar, wordt door middel van een jaarverslag verantwoording afgelegd aan de Tweede Kamer. <u>Uitvoerings- en toezichtstrategie</u> Met de Uitvoerings- en toezichtstrategie geeft de Belastingdienst invulling aan het strategische doel van de Belastingdienst in de Rijksbegroting. De strategie is erop gericht dat burgers en bedrijven bereid zijn uit zichzelf fiscale regels na te leven, zonder dwingende en kostbare acties van de Belastingdienst (compliance). Om de compliance zo hoog mogelijk te krijgen, zet de Belastingdienst de beleidsinstrumenten dienstverlening en toezicht in. De Belastingdienst probeert zoveel mogelijk proactief en in de actualiteit te handelen en fouten te voorkomen, in plaats van achteraf te moeten corrigeren. Ook richt de Belastingdienst zijn (semi-)massale processen zo in dat het voor burgers en bedrijven gemakkelijk is fiscale regels na te leven. In 2020 heeft de BD herijkte kpi's aan de Kamer gestuurd. Voor de nieuwe set KPI's hebben we tussendoelen geformuleerd die inzicht geven in de werking van de strategie en in de manier waarop burgers en bedrijven ervaren dat wij presteren. Daarmee wordt ook het lerend vermogen van de Belastingdienst vergroot. Het gaat om de tussendoelen: ▪ Adequaat handelen; ▪ Effectief informeren; ▪ Bieden van gemak; ▪ Corrigerend optreden. De Uitvoerings- en toezichtstrategie is het fundament voor het keuzeproces van de Belastingdienst om de beschikbare capaciteit zo doeltreffend en doelmatig mogelijk in te zetten. De uitkomsten van het keuzeproces worden beschreven in het Jaarplan Belastingdienst. <u>Meerjarenvisie Belastingdienst 2020-2025</u> De Belastingdienst heeft met de Meerjarenvisie Belastingdienst een visie opgesteld op hoe de organisatie zich wil ontwikkelen om het vertrouwen van de samenleving in de Belastingdienst te versterken en de betrokkenheid en trots van medewerkers te

	vergroten. Deze ontwikkeling is van belang om de Uitvoerings- en toezichtstrategie optimaal uit te kunnen voeren. De Meerjarenvisie geeft de volgende strategische prioriteiten voor de komende vijf jaar weer: ▪ Snelle, betrouwbare en zorgvuldige behandeling; ▪ Deskundige en persoonlijke ondersteuning waar nodig; ▪ Effectief toezicht en fraudebestrijding; ▪ Wendbare en toekomstbestendige organisatie. Ook worden de randvoorwaardelijke activiteiten benoemd die nodig zijn om onze ambities te realiseren. De visie bouwt voort op wat goed gaat en integreert de verandertrajecten die eerder in gang zijn gezet. Tegelijkertijd wordt ingezet op een aantal verbeteringen die de komende jaren nodig zijn. In de Meerjarenvisie zijn de hoofdlijnen en plannen uit de 'Zomerbrief' (*Verbeteringen Belastingdienst: 'Op weg naar de beste Belastingdienst voor Nederland'*) uitgewerkt. Deze brief is 14 september 2020 naar de Tweede Kamer gestuurd en bevat de ambitie van de Belastingdienst voor de komende jaren. <u>Jaarplan Belastingdienst</u> Jaarlijks stuurt de DG Belastingdienst in november een jaarplan naar de Tweede Kamer. Het jaarplan wordt geschreven om de Tweede Kamer **vooraf inzicht** te geven in de ambities en de geplande activiteiten en daarmee de Tweede Kamer te betrekken bij het keuzeproces. Dit biedt de Tweede Kamer handelingsperspectief. Voor het Jaarplan 2022 fungeert de Meerjarenvisie 2020 – 2025 als kapstok. In het jaarplan worden de activiteiten weergeven die bijdragen aan de realisatie van de KPI's en wat het effect van deze activiteiten is op burgers en bedrijven. Daarnaast wordt in het jaarplan inzicht gegeven in de geplande activiteiten die randvoorwaardelijk zijn om onze ambities te realiseren (zie Meerjarenvisie). Ook wordt er aandacht besteed aan grote onderwerpen als de transformatie van de dienstverlening (zie DGBD31) en het programma Herstellen, verbeteren, borgen dat zich richt op het beter omgaan met persoonsgegevens (zie DGBDPM).
Krachtenveld	Ontwikkelingen in het afgelopen jaar leiden ertoe dat de verschillende beleidsinstrumenten van de Uitvoerings- en toezichtstrategie nader worden uitgewerkt, onder andere door het opstellen van een visie op dienstverlening, een fraudevisie en (mede op verzoek van de Tweede Kamer) het bepalen van een acceptabel niveau van toezicht achteraf. In het Algemeen Overleg/ commissiedebat (AO) van 2 december 2020 heeft de Tweede Kamer uitgesproken behoefte te hebben om de informatie over de Belastingdienst te stroomlijnen langs hoofdlijnen en KPI's om overzicht te kunnen houden. Daarbij heeft de Tweede Kamer aangegeven in de voortgangsrapportages te weinig terug te zien wat de echte problemen zijn. Toegezegd is dat gekeken wordt naar mogelijkheden om de informatievoorziening via de jaarplancyclus te verbeteren. Dit wordt opgepakt in samenhang met de ontwikkeling van een 'Stand van de uitvoering' welke in de kabinetsreactie op het rapport 'ongekend onrecht' is aangekondigd. De komende 5-10 jaar ligt er een grote veranderopgave bij de Belastingdienst om te komen tot een toekomstbestendige, wendbare en open organisatie. Gegeven de situatie dat een groot deel van de werkzaamheden van de Belastingdienst al vastligt (o.a. door going concern, toezeggingen aan de Tweede Kamer en het nieuwe regeerakkoord), bestaat het risico dat de organisatie over onvoldoende ruimte beschikt om de complete veranderopgave vorm te geven en de gewenste verandering om te zetten in acties met snel merkbaar effect voor burgers en bedrijven.
Behandeling	De Rijksbegroting en het Jaarplan Belastingdienst worden jaarlijks aangeboden aan de Tweede Kamer. Eind november 2020 is het Jaarplan 2021 Belastingdienst, Toeslagen en Douane verstuurd naar de Tweede Kamer. Het jaarplan is aan de orde gekomen in het AO van 2 december 2020.

	De voortgangsrapportages over het Jaarplan 2021 worden verwacht in juni 2021, oktober 2021 en mei 2022. De planning is om het Jaarplan 2022 in november 2021 aan de Tweede Kamer te sturen. De zomerbrief met een overzicht van toegezegde acties is 14 september 2020 aangeboden aan de Tweede kamer. Over de voortgang van de activiteiten wordt gerapporteerd in de voortgangsrapportages over het jaarplan. De Uitvoerings- en toezichtstrategie en de Meerjarenvisie 2020 – 2025 zijn interne documenten die niet aangeboden zijn aan de Tweede Kamer. Beide documenten vormen de basis voor het Jaarplan Belastingdienst 2022 en worden in het Jaarplan toegelicht.
Ambtelijke beleidsopvattingen	De Uitvoerings- en toezichtstrategie is ook voor de komende jaren een stevig fundament onder het handelen van de Belastingdienst. Deze strategie wordt nader uitgewerkt, waar nodig uitgebreid op specifieke aspecten zoals dienstverlening en fraudeaanpak, en per doelgroep verder geoperationaliseerd. Om de uitvoering structureel te kunnen verbeteren en de ambities uit de Meerjarenvisie te realiseren is het volgende nodig: voldoende tijd en geld voor het reguliere werk, onze veranderopgave en de implementatie van (nieuwe) van wet- en regelgeving; meerjarige stabiele financiering voor de digitale agenda; doorlopende en tijdige trialoog met politiek en beleid over uitvoerbaarheid; ruimte in de regelgeving voor maatwerk en professioneel vakmanschap. Het jaarplan is bedoeld om de meerjarige koers van de Belastingdienst in jaardoelstellingen om te zetten en hier vervolgens verantwoording over af te leggen. Met het jaarplan Belastingdienst wordt een momentum gecreëerd waarin de Belastingdienst in samenhang inzicht geeft in het totaalpakket aan werkzaamheden en ontwikkelingen. Daarbij biedt de jaarplancyclus overzicht voor de Tweede Kamer waarin een balans wordt aangebracht tussen de onderwerpen op de lange termijn en actualiteiten op de korte termijn. Dit alles met als doel dat de Tweede Kamer zijn controlerende taak op de Belastingdienst beter kan vervullen.

DGBD: Werkagenda voor de Publieke Dienstverlening (Ambtelijke en Ministeriële Commissie Uitvoering (ACU & MCU) en Tijdelijke Commissie Uitvoeringsorganisaties (TCU)	
Verantwoordelijk DG/directie	Concerndirectie Innovatie & Strategie (CD I&S), directie FEZ/afdeling Eigenaarsadvisering (kerndepartement). Verder zijn betrokken DG Fiscale Zaken (DGFZ) en de directie begrotingszaken (DGRB) als (mede)kadersteller voor uitvoeringsorganisaties. De acties rondom de Tijdelijke Commissie Uitvoeringsorganisaties (TCU) van de Tweede Kamer zijn voor het kerndepartement gecoördineerd door de afdeling BOA en voor de Belastingdienst door CD I&S.
Omschrijving inhoud	**'Werk aan Uitvoering' (WaU)** Onder andere door bezuinigingen, stapeling van wet- en regelgeving en verouderde ICT zijn uitvoeringsorganisaties de afgelopen jaren onder druk komen te staan. De continuïteit van de dienstverlening aan burgers en bedrijven is kwetsbaar. Om zicht te krijgen op de onderliggende oorzaken en te komen tot oplossingen is het vorige kabinet gestart met het traject 'Werk aan Uitvoering' (WaU). Op basis van een probleemanalyse en schets van handelingsperspectieven is een Werkagenda voor de Uitvoering opgesteld. Deze bestaat uit zes handelingsperspectieven: 1. Toekomstbestendige dienstverlening; 2. Versnellen digitale agenda; 3. Wendbaar en toekomstbestendige beleid wet- en regelgeving; 4. Intensivering van samenwerking en verbeteren ambtelijke sturing(sdriehoek); 5. Vergroten statuur en aantrekkelijkheid van de uitvoering; 6. Rol van de politiek. De Werkagenda is eind 2020 gestart en is een meerjarige agenda over de grenzen van ministeries, gemeenten, uitvoeringsorganisaties en provincies heen die invulling geeft aan de acties uit het rapport. Deze acties moeten leiden tot een fundamentele verbetering van de uitvoering en hebben een perspectief van 10 jaar. **Tijdelijke Commissie Uitvoeringsorganisaties (TCU)** Op 25 februari 2021 heeft de Tijdelijke commissie Uitvoeringsorganisaties (TCU) haar rapport 'Klem tussen balie en beleid' opgeleverd. De TCU heeft de oorzaken van problemen bij uitvoeringsorganisaties onderzocht en het verlies van de menselijke maat daarbij. Het onderzoek richtte zich specifiek op Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR) en Belastingdienst. De TCU benadrukt in haar rapport dat uitvoeringsorganisaties in het algemeen goed presteren, maar dat naar schatting 20% van de burgers niet goed uit de voeten kan met de wet- en regelgeving, op meerdere beleidsterreinen. De belangrijkste oorzaak hiervan is dat de Tweede Kamer, departementen en uitvoeringsorganisaties niet goed samenwerken bij de totstandkoming en uitvoering van beleid. De interactie in de 'driehoek' is onvoldoende en gaat gepaard met te weinig onderling vertrouwen en te weinig interesse ín en kennis ván elkaars werkzaamheden. Voorgenomen beleid wordt daardoor niet altijd goed getoetst op uitvoerbaarheid en problemen aan de balie komen veelal niet terecht bij mensen die ze kunnen oplossen. Ook is er sprake van steeds complexere wet- en regelgeving die geen rekening houdt met wat burgers aankunnen en die uitvoeringsprofessionals geen ruimte biedt voor maatwerk.
Krachtenveld	• De opdrachtgevers van de Werkagenda zijn de SG's van SZW, BZK en FIN, waarbij de regie ligt bij het ministerie van SZW. • In de Werkagenda zijn ministeries, gemeenten, provincies en uitvoeringsorganisaties betrokken.

	• De media-aandacht voor de Werkagenda is beperkt. De media-aandacht voor de uitvoering in algemene zin is groot, mede naar aanleiding van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag, TCU en de aankomende parlementaire enquête over de toeslagenproblematiek. • Na publicatie van het rapport is er media-aandacht geweest met een rapportage bij 1Vandaag op 8 april jl. met UWV en CBR.
Behandeling	• Op 5 maart 2021 heeft het kabinet de kabinetsreactie op het rapport WaU tezamen met een eerste reactie op het rapport van de TCU naar de Kamer gestuurd. Daarbij is aangegeven dat de komende periode de Werkagenda nader wordt uitgewerkt. Ook is aangegeven dat de kabinetsreactie op het rapport van de TCU aan een volgend kabinet is. • Besluitvorming over de Werkagenda vindt plaats in de ACU en de MCU. • De werkagenda inclusief financiële consequenties zijn in de kabinetsformatie aangeboden. • Op 16 april 2021 is het door EY opgestelde rapport "Kwantificering Werk aan Uitvoering" aan de Tweede Kamer aangeboden. Uit de kwantificering volgt dat de Belastingdienst 219 miljoen euro aan structurele financiële middelen nodig heeft voor de opgaven uit Werk aan Uitvoering.
Ambtelijke beleidsopvattingen	De probleemanalyse in het rapport WaU is herkenbaar en wordt onderschreven. Dit geldt ook voor de aanbevelingen uit het TCU-rapport, waarvan een deel – met name ten aanzien van de rol van de departementen en de uitvoeringsorganisaties –al ter hand wordt genomen in de Werkagenda. Er zijn geen snelle oplossingen voor de uitdagingen waar de verschillende uitvoerders voor staan. Aandacht voor de uitvoering zal een prominentere plek moeten krijgen in het politieke proces. Het vraagt tijd, betrokkenheid en inzet van beleid, uitvoering en politiek tezamen om tot duurzame verbeteringen te komen. Samenwerking en het voeren van een trialoog is daarbij van essentieel belang. De sporen in het traject Werkagenda vormen de basis voor een meerjarige aanpak. Naast de acties vanuit de Werkagenda zijn er binnen de Belastingdienst al verschillende acties in gang gezet om te komen tot een verandering in de dienstverlening/uitvoering. Denk hierbij aan het traject fundamentele transformatie Dienstverlening, het programma Menselijke Maat en de benoeming van een 2e pDGBD om de focus op fiscaal vakmanschap te versterken, en de afstand tussen de werkvloer en beleid te verkleinen.

DGBD: Uitvoeringstoets	
Verantwoordelijk	Directie Uitvoerings- en handhavingsbeleid (UHB)
Omschrijving inhoud	Sinds medio 2015 brengt de Belastingdienst uitvoeringstoets in kaart wat voor de Belastingdienst, Douane en Toeslagen de gevolgen zijn van voorstellen voor nieuwe wet- en regelgeving. De uitvoeringstoets bevat een integrale beoordeling van de impact van nieuwe wet- en regelgeving op de Belastingdienst, Douane en Toeslagen. Voor de volgende aspecten: • de interactie met burgers en bedrijven • de maakbaarheid van de systemen • de handhaafbaarheid • de fraudebestendigheid • de complexiteitsgevolgen • het risico op procesverstoringen • de uitvoeringskosten • de personele gevolgen • het moment van invoering In de uitvoeringstoets staat een eindoordeel dat aangeeft of het voorstel wel of niet uitvoerbaar is. Ook kan het eindoordeel een of meer randvoorwaarden bevatten waaraan moet zijn voldaan om de uitvoering van het voorstel mogelijk te maken. De uitkomsten van de uitvoeringstoets zijn openbaar. Het indienende ministerie stuurt de uitvoeringstoets met het voorstel mee naar de Ministerraad, de Raad van State en de Tweede Kamer. Dit maakt het mogelijk de gevolgen van voorstellen voor nieuwe wet- en regelgeving voor de Belastingdienst in de politieke besluitvorming mee te nemen. Bij lagere regelgeving wordt de uitvoeringstoets meegepubliceerd in het Staatsblad, of Staatscourant.
Krachtenveld	Het krachtenveld is een samenspel van aandacht in de Tweede Kamer voor de uitvoeringsgevolgen, maar ook de discussies hierover in de driehoek (Secretaris-Generaal (SG), Directeur-generaal voor Fiscale Zaken (DGFZ) en DGBD/ DG Douane/ DG Toeslagen). Het aantal toetsen is de afgelopen jaren opgelopen van 120 naar ruim 160 toetsen op jaarbasis (een fors deel daarvan loopt via het proces Belastingplan, maar ook daarbuiten worden veel toetsen uitgevoerd). Deze ontwikkeling zet druk op de doorlooptijden van maximaal 6 weken en de kwaliteit van de toets. Recent is hierom een extern onderzoek gestart naar verbetermogelijkheden in het proces van beleidsidee tot uitvoeringstoets, waarbij ook gekeken wordt naar het beter betrekken van de uitvoering bij nieuwe beleid. De kabinetsreactie op het rapport 'Ongekend onrecht' van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK), het rapport 'Klem tussen balie en beleid' van de Tijdelijke commissie Uitvoeringsorganisaties (TCU) en de kabinetsreactie Werk aan Uitvoering (WaU) laten zien dat de verbetering van het samenspel tussen Tweede Kamer, kabinet, departementen en uitvoeringsorganisaties en het toepassen van de menselijke maat in de publieke dienstverlening absoluut noodzakelijk is. De uitvoeringstoets speelt hierin een rol. Naast de bestaande ex-ante wordt onderzoek gedaan naar de monitoring van de implementatie (vordert het benodigde werk dat in de toets is ingeschat) en de ex-post (wat zijn in de praktijk de afwijkingen met de uitvoeringstoets) en de invoeringstoets. De samenhang en mogelijke overlap van deze (deels nieuwe) instrumenten, ook in het licht van reguliere wetsevaluaties, zal na verdere uitkristallisering bezien moeten worden.
Behandeling	Voor iedere wijziging van wet- en regelgeving waar de Belastingdienst, Douane en Toeslagen uitvoering aan moeten geven moet worden verzocht om een uitvoeringstoets.

04 DGBD: Informatiehuishouding & Informatievoorziening uitvoeringspraktijk n.a.v. kabinetsreactie POK	
Verantwoordelijk DG/directie	**Informatiehuishouding (IHH)** Concerndirectie Informatievoorziening en Databeheersing (IV&D), Shared Service Organisatie Centrum voor Facilitaire Dienstverlening (SSO CFD) en alle dienstonderdelen. **Informatievoorziening (IV)** Directie Uitvoerings- en handhavingsbeleid (UHB), directie Innovatie & Strategie (I&S) en de primair-proces directies.
Omschrijving inhoud	(IHH) Het kabinet heeft in de Kamerbrief in reactie op het POK-rapport aangeven dat de informatiehuishouding van het Rijk onvoldoende op orde is en verbetering behoeft. Dit met als doel dat de Rijksoverheid handelingen voor, tijdens en na afloop van het maken van beleid en wetgeving altijd onderbouwd kan verantwoorden aan onder meer burgers, bedrijven, externe stakeholders en het parlement. Er is vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) een generiek actieplan 'Open op Orde'[11] opgesteld, dat kaders stelt voor de informatiehuishouding voor het hele Rijk. De Wet Open Overheid (WOO) geldt als uitgangspunt voor actieve openbaarheid en de nieuwe Archiefwet geldt als uitgangspunt voor het archiefbeheer. (IV) Het kabinet wil dat signalen over mogelijke problemen sneller worden opgepakt en ook meer aandacht voor de vraag of wetten en regels goed werken in de uitvoering. Hiervoor worden verschillende verbeteracties in gang gezet. Hiervoor zijn in de kabinetsreactie POK vier concrete instrumenten voorgesteld. Met deze instrumenten wordt in alle fases van beleidsuitvoering de informatievoorziening richting politiek en beleid verbeterd. 1) Invoeringstoets: Het opleveren van een invoeringstoets een jaar na implementatie van nieuwe wetgeving. Dit is een nieuw proces en vereist nadere uitwerking. Kern is of de uitwerking van beleid uitpakt zoals bedoeld, hoe de kwaliteit van de uitvoering is en of de aannames en inzichten van de uitvoeringstoets nog gelden. In 2021 zal er geëxperimenteerd worden met verschillende vormen van de invoeringstoets. 2) Stand/staat van de uitvoering: De Stand van de Uitvoering is een bestaand product bij Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen (UWV) en De Sociale Verzekeringsbank (SVB), maar een nieuw proces voor de BD. Streven is om voor het zomerreces 2021 een eerste 'Stand' uit te brengen. De 'Stand' bevat ongefilterde signalen vanuit de uitvoering die onder de aandacht worden gebracht van de politiek en/of benut worden ter verbetering van de dienstverlening. Op dit moment wordt de Kamer door middel van de Voortgangsrapportage (VGR) elke vier maanden geïnformeerd over de uitvoering van het Jaarplan. Naast de 'Stand' zal er jaarlijks een rijksbrede Staat van de uitvoering verschijnen, gebaseerd op o.a. de jaarlijkse 'Standen' van verschillende uitvoeringsorganisaties. De 'Staat' richt zich voorbij de waan van de dag op een meer trendmatige analyse van waar uitvoeringsorganisaties tegenaan lopen en mee te maken hebben. 3) Casusoverleggen: Het periodiek bespreken van uitvoeringssignalen in de opdrachtgever-opdrachtnemer overleggen, met waar nodig

[11] BZK: Generiek actieplan informatiehuishouding 'Open op orde'. https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/04/06/aanbiedingsbrief-bij-generiek-actieplan-informatiehuishouding-open-op-orde

	escalatie richting bewindspersonen. Dit is onderdeel van het verbeteren van feedbackloops tussen operationeel, beleidsmatig en politiek niveau. 4) Uitvoeringstoets op regeerakkoord: Duidelijk is dat na het regeerakkoord ook een inschatting van de uitvoerbaarheid van een pakket aan maatregelen gemaakt moet worden.
Krachtenveld	(IHH) De aandacht van de Tweede Kamer en de media voor dit onderwerp is groot. Alle departementen zijn betrokken. (IV) De Belastingdienst zal over deze verbeteracties verantwoording af moeten leggen aan de Tweede Kamer. In juni 2021 gaat er een brief over de voortgang van de verschillende acties genoemd in de Kabinetsreactie POK naar de Tweede Kamer. Via het Jaarplan en Voortgangsrapportages loopt de verdere verantwoording vanuit de Belastingdienst.
Behandeling	(IHH) Na het aanbieden van de kabinetsreactie op het POK-rapport op 15 januari 2021, heeft BZK op 6 april 2021 het generieke actieplan 'Open op Orde' aangeboden aan de Tweede Kamer. De departementale actieplannen zijn uiterlijk 1 juli 2021 afgerond. Tevens is een reeks gereserveerd voor de Belastingdienst voor de WOO/het op orde brengen van de informatiehuishouding. (IV) In 2021 wordt gestart met het ontwerpen en inrichten van deze instrumenten: - *Invoeringstoets*: in de tweede helft van 2021 worden experimenten uitgevoerd om een invoeringstoets te ontwikkelen. Betrokken worden een aantal regelingen waarover eerder een uitvoeringstoets is uitgebracht. De innovatie betreft vooral de wijze waarop de werking in de praktijk van de uitvoering wordt vastgesteld. - *Stand van de uitvoering*: in 2021 worden bestaande signalen van burgers, bedrijven en medewerkers opgehaald en gerapporteerd aan de top van de Belastingdienst, Beleid en Politiek. In 2022 wordt het instrument doorontwikkeld waarbij ook de aanbevelingen van WaU worden betrokken en de Stand ook input gaat vormen voor de Staat van de uitvoering van het ministerie van BZK. - *Casusoverleggen*: vanaf 1 juli worden concrete signalen en feedbackloops besproken in de opdrachtgever-opdrachtnemer overleggen. Aanvullend zijn er vier beleidstafels (Auto, Vpb, IH, Dienstverlening) vormgegeven, waar beleid en Belastingdienst samen komen en waar deze signalen ook besproken worden. - *Uitvoeringstoets Regeerakkoord*: zodra het regeerakkoord aan de Belastingdienst wordt voorgelegd, zal deze de toets met behulp van het reeds bestaande instrument uitvoeringstoets uitvoeren.
Ambtelijke beleidsopvattingen	(IHH) De Belastingdienst stelt een meerjarenplan voor het verbeteren van de informatiehuishouding op dat aansluit op het departementale actieplan, op het ketenplan gegevens, op de hiervoor genoemde Uitvoeringstoets WOO en zaakgericht werken. Het meerjarenplan wordt ook gebruikt als uitgangspunt voor het opstellen van een actieplan, waarmee in kaart wordt gebracht wat er de komende jaren nodig is qua middelen (budget en capaciteit) om de informatiehuishouding te verbeteren. Het verbeteren van de informatiehuishouding en –voorziening gaat hand in hand met het gedrag van de medewerkers. Er is daarom veel aandacht voor het cultuuraspect.

05 DGBD: Impact (Fiscale) coronamaatregelen op Belastingdienst (o.a. toezicht, dienstverlening en invordering)	
Verantwoordelijk DG/directie	Directie Uitvoerings- en handhavingsbeleid (UHB)
Omschrijving inhoud	• De continuïteit van veel processen van de Belastingdienst is tijdens de coronacrisis geborgd. De Belastingdienst slaagt erin om die processen, waarvoor geen fysiek contact of bezoek op locatie nodig is, grotendeels vanuit huis uit te voeren. Daarnaast heeft de coronacrisis ook extra werkzaamheden voor de Belastingdienst met zich meegebracht vanwege de fiscale steunmaatregelen en in sfeer van dienstverlening en toezicht. • Vanwege de coronabeperkingen hebben die processen waarbij bezoek op locatie nodig is, hinder ondervonden. Buitenactiviteiten, zoals bedrijfsbezoeken en boekenonderzoeken op locatie, zijn echter sinds maart 2020 grotendeels opgeschort geweest. • De dienstverlening richting burgers en bedrijven is door corona wel onder druk komen te staan. Deelnemers aan de HUBA (Hulp Bij Aangifte) worden voor een groot deel telefonisch geholpen en hebben uitstel gekregen voor het belastingjaar 2019. • Op het terrein van de inning is door het ruimhartige uitstelbeleid het bedrag aan openstaande vorderingen inmiddels (stand per ultimo maart 2021) opgelopen tot zo'n 16 miljard euro. De dwanginvordering is sinds maart 2020 grotendeels stopgezet: de inzet van deurwaarders, overheidsvordering, loonvordering en vordering onder de bank liggen stil. Wanneer ondernemers weer aan hun verplichtingen moeten voldoen heeft dit zowel voor ondernemers (mogelijke betalingsproblemen en faillissementen) als voor de uitvoering door de Belastingdienst (afhandelen van faillissementen, saneringsverzoeken, monitoren of er voldaan wordt aan de betalingsregeling, dienstverlening etc.) een flinke impact. Een eerste inschatting van de keten Innen & Betalen laat zien dat er ongeveer 400 fte extra nodig is om de afhandeling van de inning op te pakken (deze raming wordt nog verder onderbouwd en getoetst). Deze capaciteit moet geworven en opgeleid worden. De doorlooptijd hiervan is ongeveer één jaar. Vanuit de Belastingdienst start in mei 2021 de programmamanager inning coronaschulden, om dit inningsvraagstuk integraal op te pakken. • Voor de opsporing geldt dat het werk van de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD) in redelijke mate doorgang kon vinden. Mede omdat het toezicht buiten is afgenomen, zijn ook de fraudesignalen aan de FIOD in aantallen teruggelopen. • Er is voor gekozen om de coronamaatregelen in zeer korte tijd te ontwerpen en operationaliseren met als doel onmiddellijk effect te sorteren voor burgers en bedrijven. Daarbij gaat de focus uit naar dienstverlening. Om een snelle implementatie te verzekeren is zoveel mogelijk gekozen voor maatregelen die door ondernemers in hun administratie en/of in de bestaande aangiftesystematiek kunnen worden toegepast en waarvoor geen/beperkte aanpassingen in de systemen van de Belastingdienst nodig zijn. Toezicht op de fiscale maatregelen maakt onderdeel uit van het gebruikelijke reguliere toezicht. Maar in de totale afweging hebben snelheid en eenvoud een hogere prioriteit gekregen dan het belang van toezicht en handhaving/fraudebestendigheid; • <u>Gegevenslevering niet-fiscale steunmaatregelen</u>: Voor een aantal maatregelen levert de Belastingdienst gegevens (bijv. tbv aan Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen (UWV) en aan het Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)). De leveringen gaan in beginsel goed. De Belastingdienst levert wat het kan en mag leveren, binnen 2 tot 3 werkdagen. • <u>Toezichtssignalen niet-fiscale steunmaatregelen</u>: - Van UWV zijn signalen ontvangen in het kader van de tijdelijk Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid (NOW) die mogelijk voor de Belastingdienst van belang kan zijn in het kader van de heffing. In april 2020 zijn de bewindspersonen akkoord gegaan dat de

	Belastingdienst deze signalen onderzoekt. Naar aanleiding van vragen heeft FJZ aangegeven dat het oppakken van signalen juridisch kan, mits er een fiscale doelbinding is. Ook speelt de brief van 13 oktober 2020 over de Fraude Signalering Voorziening (FSV) en het niet voldoen aan wettelijke vereisten, waaronder de AVG, rond risico-selectieprocessen en de behandeling van fraudesignalen hier een belangrijke rol. - RVO krijgt gegevens geleverd van de Belastingdienst. In de Kerstperiode 2020 kwam het signaal van de Nederlandse Vereniging van Banken binnen dat er met de Tegemoetkoming Vaste Lasten wordt gefraudeerd. De uitvoering van de regeling is aangepast, zodat er meer tijd is om de gegevens van de Belastingdienst en de banken te beoordelen. Inmiddels is duidelijk dat er opvallend veel positieve suppletieaangiften omzetbelasting zijn ingediend, waardoor mogelijk meer TVL aangevraagd zou kunnen worden. MT MKB zet hier acties op voor de MKB-posten. • Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo): De gemeente verstrekte de tozo-1-uitkering aan een huishouden op basis van de Participatiewet. Bij tozo-1 was er geen partnertoets. Bij het doen van aangifte inkomstenbelasting door de partner kan blijken dat die partner belasting verschuldigd is vanwege de 50%-50%-toekenning van tozo. Bij het doen van aangifte kan de partner erachter komen dat er vanwege de tozo-1-uitkering een belastingschuld is ontstaan die kan oplopen tot € 1.100. Dat het hier om de toepassing van een wet van het ministerie van SZW gaat en niet om keuze in de uitvoering door de Belastingdienst, is een nuance die in de beeldvorming verloren dreigt te gaan.
Krachtenveld	In het overdrachtsdossier nummer PM 108 'DGFZ Fiscale coronamaatregelen' is informatie over het krachtenveld opgenomen, waarbinnen de maatregelen tot stand komen. In aanvulling daarop toetsen we regelmatig beleidsvoorstellen van belangenverenigingen als MKB Nederland, Register Belastingadviseurs (RB), Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB), etc. op doeltreffendheid en uitvoerbaarheid. Dit doen we als Belastingdienst in overleg met beleidsdirecties van het Ministerie van Financiën, zoals DGFZ en AFEP. Over de uitvoering van fiscale coronamaatregelen en fiscale aspecten binnen de overige steunmaatregelen van andere beleidsdepartementen treedt de Belastingdienst regelmatig in contact met de andere ministeries (met name SZW en EZK) en uitvoeringsorganisaties (met name UWV en RVO) over o.a. de TOZO, NOW, TVL en TONK.
Behandeling	Er is een structuur neergezet waardoor makkelijk en snel geschakeld kan worden. Binnen de Belastingdienst gaat het dan om de samenwerking tussen het Coronateam van UHB/Advies, de dossierhouders bij UHB/FJZ, het kernteam Uitvoeringstoets en het kernteam Coronamaatregelen waar de meest betrokken dienstonderdelen zitting in hebben. Daarnaast is er een zeer goede relatie met DGFZ, waarin we meerdere keren per week elkaar op de hoogte houden van zaken die spelen en relevant zijn voor de ander. Ook is er regelmatig overleg met UWV en SZW inzake de NOW-regeling.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Zie fiche 108 – DGFZ Fiscale Coronamaatregelen

Blok B: Strategische prioriteiten Meerjarenvisie Belastingdienst

B1: Deskundige en persoonlijke ondersteuning

06 DGBD: Fundamentele transformatie dienstverlening en programma menselijke maat	
Verantwoordelijk DG/directie	Kernteam: Particulieren (P), Midden- en Klein Bedrijf (MKB), Grote Ondernemingen (GO), Centrale Administratieve Processen (CAP), Klantinteractie en Services (KI&S), Informatievoorziening (IV) en concerndirectie Informatievoorziening & Databeheersing (IV&D). Kernteam wordt ondersteund door een Transformatiebureau. Het programma menselijke maat wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de directie Particulieren.
Omschrijving inhoud	Dienstverlening betreft het geheel aan producten en diensten, inclusief onderliggende processen, waarmee burgers, bedrijven en hun vertegenwoordigers aan hun verplichtingen kunnen voldoen en hun rechten kunnen uitoefenen. In een brief van 11 januari 2020 aan de Kamer over de besturing van de Belastingdienst heeft de minister geconcludeerd dat de dienstverlening aan burgers en bedrijven moet verbeteren. Hij heeft een externe partij om advies gevraagd. Ernst & Young (EY) heeft in twee fasen onderzoek gedaan: de eerste fase bevat een analyse van mogelijke knelpunten in de dienstverlening van Belastingdienst, Toeslagen en Douane (september 2020). De tweede fase bevat handelingsperspectieven voor een noodzakelijk fundamentele transformatie van de dienstverlening door de Belastingdienst en Toeslagen (november 2020); voor Douane waren dergelijke aanbevelingen niet nodig. Die handelingsperspectieven betreffen drie clusters van activiteiten: • Versterken executiekracht van de Belastingdienst • Betekenisvolle verbeteringen realiseren voor burgers en bedrijven • Vereenvoudigen wet- en regelgeving
Krachtenveld	De bevindingen uit het EY-rapport zijn bevestigd in de rapporten van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) en Werk aan Uitvoering. In het rapport van de Tijdelijke Commissie Uitvoeringsorganisaties "Klem tussen balie en beleid" wordt expliciet aandacht gevraagd voor menselijke maat bij de Belastingdienst. In een Algemeen Overleg (AO)/ commissiedebat op 2 december 2020 heeft de staatsecretaris Fiscaliteit en Belastingdienst dienstverlening benoemd tot absolute prioriteit. De dienstverlening door de Belastingdienst ligt onder het vergrootglas van politiek en media. Datzelfde geldt voor de vraag of de menselijke maat wordt gehanteerd bij de uitvoering door de Belastingdienst.
Behandeling	In verschillende brieven is de Kamer geïnformeerd over de voortgang. Verdere informatievoorziening over de plannen en de voortgang vindt plaats via de jaarplannen en de voortgangsrapportages daarop. Het in het kader van de kabinetsreactie POK gereserveerde budget is op basis van bestedingsplannen inmiddels toegekend.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Het brede beeld leeft dat de dienstverlening nu tekortschiet als uitvloeisel van een beleid dat meer gericht is op massaliteit, digitalisering en op efficiency dan op aandacht voor de individuele burger of het individuele bedrijf. Het moet

	weer gemakkelijk worden een mens bij de Belastingdienst te spreken te krijgen en medewerkers moeten meer ruimte krijgen om onafhankelijk van het kanaal individueel maatwerk te leveren, waarbij rekening kan worden gehouden met de omstandigheden van burgers, bedrijven en hun vertegenwoordigers. Risico's zijn, gerelateerd aan de drie clusters: 1. De executiekracht verbetert niet omdat de organisatie niet op eigen kracht uit vaste patronen kan losbreken 2. De verbeteringen komen niet of in een te traag tempo, omdat dienstverlening moet concurreren met andere prioriteiten 3. Er blijft veel nieuwe wetgeving op burgers en bedrijven af komen, waarbij met hun doenvermogen onvoldoende rekening wordt gehouden.Inmiddels maken onze opdrachtgevers steeds vaker een doenvermogenscan waar wij met onze inzichten vanuit de uitvoering aan bijdragen. De resultaten van de doenvermogensan kunnen vervolgens worden betrokken in de uitvoeringstoets die start als het beleid is gestold en de wetgeving is geschreven.

B2: Effectief toezicht en fraudebestrijding

07 DGBD: Programma Herstellen Verbeteren Borgen (HVB)	
Verantwoordelijk DG/directie	Informatievoorziening en Databeheersing (IV&D), Uitvoering- en Handhavingsbeleid (UHB), Particulieren (P), Midden- en Klein Bedrijf (MKB), Grote Ondernemingen (GO), Centrale Administratieve Processen (CAP), Datafundamenten en Analytics (DF&A). Ook Toeslagen en Douane als het organisatie brede dossiers raakt.
Omschrijving inhoud	Het plan Herstellen Verbeteren Borgen (HVB) is de uitwerking van de acties die de Belastingdienst sinds maart 2020 heeft ingezet om problemen op te lossen die zijn geconstateerd naar aanleiding van FSV (Fraude signaleringsvoorziening) en de wijze waarop de Belastingdienst om is gegaan met (persoons)registraties, risicomodellen en het gebuikt van persoonsgegevens zoals nationaliteit. De Belastingdienst moet zo snel mogelijk voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), de Archiefwet en Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Onder HVB vallen meerdere trajecten die elk hun eigen tijdpad volgen, waarvan de belangrijkste: • Bedrijfsprocessen op orde: meerjarig traject om alle bedrijfsprocessen van de Belastingdienst te toetsen aan AVG, BIO en Archiefwet • Intern onderzoek naar andere FSV soortgelijke lijsten en gebruik van bijzondere persoonsgegevens zoals nationaliteit, straf- of medische gegevens. Inventarisaties hebben plaatsgevonden, maatregelen zijn genomen (bijv. buiten werking gesteld). Beide onderzoeken zitten in aanvullende analyse fase, zodat eventuele aanvullende maatregelen genomen kunnen worden. • Verschillende onderzoeken en maatregelen t.a.v. de Fraude Signalering Voorziening (FSV), een systeem dat (risico)signalen registreerde binnen BD dat maart 2020 is stopgezet omdat FSV niet aan de AVG voldeed. PWC doet onderzoek naar de effecten van FSV voor burgers en bedrijven. Dit is in september afgerond. De motie Snels vraagt om mensen die onterechte gevolgen hebben ondervonden te informeren en te compenseren. Resultaten van het PWC-onderzoek moeten afgewacht worden om eerst vast te kunnen stellen of en welke onterechte gevolgen er mogelijk zijn geweest. • Ook worden, conform toezegging (motie Marijnissen) aan de Kamer tijdens het notaoverleg 1 februari 2021, mensen die in FSV stonden door een brief geïnformeerd over hun FSV-registratie. In totaal krijgen er maximaal 270.000 mensen een brief dat ze in FSV geregistreerd stonden. Inmiddels hebben 144.000 mensen een brief ontvangen. Naar verwachting zullen de overige brieven, op de uitzonderingen na, uiterlijk juni verstuurd zijn. Zij kunnen zich met vragen melden bij een speciaal telefoonnummer en meldpunt als zij denken gevolgen te hebben ondervonden. Ook kunnen zij een AVG-inzageverzoek doen om inzicht te krijgen met welke persoonsgegevens ze in FSV stonden. • Onderzoeken t.a.v. Minnelijke schuldhulpsanering (MSNP) en FSV: een eerste gevolg van FSV dat in beeld is, is het (mogelijk onterecht) hebben afgewezen van verzoeken van minnelijke schuldhulpsanering van burgers. Uit voorzorg worden vanaf maart 2021 alle beschikkingen MSNP handmatig gecontroleerd. Er lopen hiervoor 2 onderzoeken; onderzoek van de ADR naar opzet/grove schuld bij toeslagen en samenloop met belastingschulden (mogelijke relatie met MSNP), onderzoek door Belastingdienst naar hoe traject MSNP intern loopt. Beide onderzoeken worden naar verwachting in de zomer 2021 afgerond. De spin-off van het project zijn: (i) invulling geven aan compensatiebeleid, (ii) compensatieregelingen uitvoeren en (iii) het identificeren/ borgen van verbetermaatregelen.

	• Onderzoeken en maatregelen m.b.t. projectcode 1043: projectcode 1043, onderdeel van het toezichtproces aangiften Inkomensheffing (IH) is in 2020 opgeschort. Inmiddels zijn er waarborgen aangebracht, is dit onderzocht door de ADR in opzet en bestaan en is projectcode 1043 stapsgewijs hervat. Aangiften kunnen al wel geselecteerd worden voor toezicht, maar de daadwerkelijke behandeling wordt pas hervat als de gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) rondom dit proces gereed is. De ADR doet, op verzoek van de BD, nog voor de zomer 2021 onderzoek naar de werking van de waarborgen. Intern onderzoek naar de werking van projectcode 1043 van de afgelopen tien belastingjaren zit in de afrondende fase.
Krachtenveld	Vanuit de media, maatschappij en de Tweede Kamer is er continu veel (negatieve) aandacht voor de onderwerpen waar HVB op ziet (fraude, nationaliteit, AVG conformiteit). Belastingdienst staat als één van de grootste gegevensverwerkers binnen overheid extra in de spotlights. Tweede Kamer wordt periodiek geïnformeerd door middel van stand van zaken brieven HVB.
Behandeling	Stuurgroep HVB behandelt wekelijks de voortgang op prioritaire onderwerpen binnen HVB. Daarnaast is de Belastingdienst bezig met de vormgeving van een tijdelijk organisatieonderdeel om onder andere (voor zover mogelijk) op individueel niveau in kaart te brengen of de registratie in FSV onterechte gevolgen heeft gehad, en burgers hierover te informeren.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Belangrijkste afwegingen: balans blijven vinden tussen op korte termijn conformeren aan wet- en regelgeving zoals de AVG en tegelijkertijd het (kunnen) blijven uitvoeren van de wettelijke taken waar de BD voor staat én het uitvoerbaar houden van (beheers)maatregelen. Maatregelen n.a.v. lopende onderzoeken zullen financiële en uitvoeringsconsequenties hebben.

08 DGBD: Aanpak witwasbestrijding en ondermijning	
Verantwoordelijk DG/directie	Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD), Uitvoerings- en Handhavingsbeleid (UHB), Grote Ondernemingen (GO), Midden- en Klein bedrijf (MKB), Douane, Directeur-Generaal Fiscale Zaken (DGFZ)/directie Financiële Markten
Omschrijving inhoud	De FIOD staat als opsporingsdienst opgesteld voor de aanpak van fiscale en financieel-economische fraude. De aanpak van het witwassen van (criminele) geldstromen, het tegengaan van ondermijnende criminaliteit en het afpakken van crimineel verkregen vermogen vormt een groot onderdeel van het werk. Douane speelt een belangrijke rol, met name voor wat betreft mainports als Schiphol, de Rotterdamse haven en de haven in Vlissingen.
Krachtenveld	Witwasbestrijding en de aanpak van ondermijning hebben politieke aandacht vanuit het ondermijnende effect in de samenleving, het normaliseren van criminele inmenging in de bovenwereld en het idee dat misdaad niet mag lonen. Het kabinet Rutte III heeft op de thema's geïnvesteerd, onder meer met het nationaal plan van aanpak witwassen van juni 2019 en de investeringen in het Multidisciplinaire Interventieteam Ondermijning (MIT). Zowel voor de aanpak van witwassen, als investeringen in de aanpak van ondermijning en het MIT is geld beschikbaar gesteld voor de FIOD, Douane en onderdelen van de Belastingdienst. De ministeries van Financiën en Justitie en Veiligheid (JenV) staan gezamenlijk voor het nationale plan van aanpak witwassen. Het nationale plan van aanpak kent drie pijlers: (1) aanpassing van wet-en regelgeving, (2) versterken van de positie van het toezicht en de poortwachters en (3) opsporing en vervolging. Het ministerie van Financiën en JenV dragen gezamenlijk verantwoordelijkheid voor de uitvoering en realisatie. De ondermijningsaanpak is primair de verantwoordelijkheid van het ministerie van JenV. Gegeven de politiek gevoelde urgentie van de aanpak van ondermijning is in september 2020 binnen JenV een programma-DG ondermijning benoemd. Een inventarisatie van het programma-DG wijst uit dat het inmiddels om meer dan 50 projecten en initiatieven gaat en vele samenwerkingsverbanden. De aanpak is breed, van preventie met wijkaanpak en inzet op jongerenproblematiek tot een met repressieve middelen vanuit de opsporing en de strafrechtelijke aanpak.
Behandeling	Voor zowel de witwasbestrijding, als de aanpak van ondermijning is er een voortdurende stukkenstroom richting de Tweede Kamer (TK). Ook worden met enige regelmaat schriftelijke Kamervragen gesteld. Met betrekking tot het nationaal plan van aanpak witwassen gaat er regulier een voortgangsrapportage naar de TK, de ~~meest recente~~laatste rapportage dateert van december 2020. Er is momenteel ~~Er staat voor 2021-2022~~ een evaluatie van de Financial Action Taskforce (FATF) gaande~~gepland~~. In deze evaluatie wordt de Nederlandse aanpak van witwassen en de financiering van terrorisme beoordeeld. Voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit is er een stroom van Kamerbrieven. Bij de laatste begroting heeft de regering extra investeringen aangekondigd in het breed offensief tegen

	ondermijnende criminaliteit. De regering stelt **€524 mln.** beschikbaar, waarvan **€434 mln.** structureel. Een en ander is toegelicht in een brief aan de Kamer van de Minister van J&V dd 4 oktober jl. ~~Op 13 november 2020 is de Kamerbrief voortgang aanpak ondermijnende criminaliteit uitgegaan.~~
Ambtelijke beleidsopvattingen	Gegeven de politieke aandacht voor en investeringen in de witwasbestrijding en de aanpak van de ondermijnende criminaliteit ligt de uitdaging er voor overheidspartijen om onder meer in samenwerking met private partijen te laten zien wat er aan resultaat wordt geboekt. Het gaat om het sorteren van effect en impact over de hele keten heen. Voor de FIOD, Douane en de Belastingdienst gaat het om de resultaten die in de vele samenwerkingsverbanden worden bereikt met inzet van het toezicht en/of de opsporing. Aandachtspunt daarbij is de (juridische basis van) uitwisseling van gegevens tussen publieke en private partijen onderling en tussen publiek-privaat.

09 DGBD: Rulings met een internationaal karakter	
Verantwoordelijk DG/directie	Fiscale en Juridische Zaken (FJZ)
Omschrijving inhoud	In een ruling wordt door de Belastingdienst binnen de wettelijke kaders zekerheid vooraf gegeven over de fiscale gevolgen van een voorgenomen rechtshandeling of transactie. In het kalenderjaar 2020 zijn 642 verzoeken ontvangen en 600 verzoeken afgehandeld. Er zijn 387 verzoeken (deels) toegekend. Of de cijfers over 2020 illustratief zijn voor de komende jaren is niet duidelijk. Het jaar 2020 was immers bijzonder vanwege de Covid 19-pandemie. Het verstrekken van zekerheid vooraf is een kernelement van de toezichtstrategie van de Belastingdienst en een belangrijk aspect van het Nederlandse vestigingsklimaat. Bovendien biedt het geven van zekerheid vooraf voordelen voor belastingplichtigen (zekerheid over toepassing van de wet) en Belastingdienst (minder inzet capaciteit controles achteraf). Alle belastingplichtigen, zowel burgers als bedrijven, kunnen zekerheid vooraf vragen. Met ingang van 1 juli 2019 zijn de regels voor de afgifte van rulings met een internationaal karakter (hierna: rulings) op de volgende 3 punten aangescherpt. <u>1.Inhoud</u> De Belastingdienst geeft niet langer zekerheid vooraf indien: • een bedrijf onvoldoende economische binding (economische nexus) heeft met Nederland, • het besparen van Nederlandse of buitenlandse belasting de enige of doorslaggevende reden is voor de rechtshandeling, of • de transactie plaatsvindt met een land dat is opgenomen in de Nederlandse lijst met laagbelastende landen. <u>2.Proces van afgifte</u> Het College Internationale Fiscale Zekerheid is binnen de Belastingdienst verantwoordelijk voor de afgifte en coördinatie van alle rulings. Hierdoor wordt de afgifte van rulings centraal gecoördineerd om de eenheid van beleid en uitvoering, en de kwaliteit, te waarborgen. <u>3.Transparantie</u> Van elke ruling wordt een geanonimiseerde samenvatting op de website van de Belastingdienst gepubliceerd.[12] Bovendien wordt een openbaar jaarverslag over de rulingpraktijk gepubliceerd. Op deze wijze wordt zoveel mogelijk inzicht gegeven in de ontwikkelingen van de Nederlandse rulingpraktijk. Met deze aanpassingen is een meer transparante rulingpraktijk ontstaan en wordt de kwaliteit van de rulingpraktijk voor bedrijven met reële activiteiten verder geborgd.
Krachtenveld	*Geheimhoudingsplicht* Rulings worden afgegeven aan individuele belastingplichtigen. Op grond van de geheimhoudingsplicht mag de Belastingdienst deze niet openbaar maken. Om hierover toch zoveel mogelijk transparant te zijn, is overgegaan tot publicatie van geanonimiseerde samenvattingen.

	Onderzoeken 1. Europese Commissie (EC) De EC vraagt regelmatig informatie over rulings op, ook over rulings met individuele bedrijven. De EC heeft eerder geoordeeld dat sprake is van staatssteun bij Starbucks. Nederland is hiertegen in beroep gegaan. Het Europees Gerecht heeft Nederland in het gelijk gesteld en geoordeeld dat de EC niet heeft aangetoond dat NL een voordeel heeft gegeven aan Starbucks. Nederland heeft volgens het Gerecht dus geen staatssteun verleend aan Starbucks. De EC is niet in hoger beroep gegaan maar kan wel een nieuw besluit nemen waarin wordt geconcludeerd tot staatssteun. Daartegen kan NL in beroep gaan. Op dit moment loopt een formele onderzoeksprocedure naar mogelijke staatssteun in rulings met IKEA en Nike. In 2020 heeft de EC meegedeeld het onderzoek naar IKEA uit te breiden. De uitkomst van het onderzoek IKEA wordt dit voorjaar (2021) verwacht. Voorts heeft Eurocommissaris Vestager in 2018, in reactie op een vraag van Europarlementariër Tang, geantwoord dat zij de ruling met Shell uit 2005 aan het onderzoeken is.[13] Er is geen formele onderzoeksprocedure door de EC geopend. 2. Algemene Rekenkamer Op verzoek van de Tweede kamer heeft de Algemene Rekenkamer (AR) onderzoek gedaan naar belastingontwijking en de rulingpraktijk in 2018 (voor de aanscherping per 1 juli 2019). De AR heeft in haar brief van 15 april jl. geconcludeerd dat de onderzochte rulings door de Belastingdienst, behoudens een enkele kanttekening, zijn afgegeven in overeenstemming met de op dat moment geldende wet- en regelgeving. Wel doet de AR twee aanbevelingen om de kwaliteit van de behandeldossiers van rulings op onderdelen te verbeteren. Op basis hiervan zal de Belastingdienst inzetten op verdere kwaliteitsverbetering en doorontwikkeling van de dossieropbouw. 3. Rulingonderzoekscommissie Jaarlijks doet een externe commissie (bestaande uit 2 externe hoogleraren, [redacted] en [redacted] en 4 medewerkers van MinFin/Belastingdienst) onderzoek naar de rulingpraktijk. De bevindingen worden extern gepubliceerd. Het onderzoek van deze commissie naar de in 2019 door de Belastingdienst afgegeven rulings loopt momenteel nog.
Behandeling	Er worden af en toe technische briefings aan de Kamer verleend over een ruling.
Ambtelijke beleidsopvattingen	*Aandachtpunten* Er is negatieve beeldvorming over rulings.Als de EC oordeelt dat in een individuele ruling sprake is van staatssteun, kan dat negatieve beeldvorming over de rulingpraktijk voeden. Eventuele kritiek dat, ondanks publicatie samenvattingen, de rulingpraktijk nog steeds onvoldoende transparant zou zijn. Bij toepassing van het nieuwe rulingbesluit wordt doorgaans voor een strikte interpretatie gekozen, ook als hier in de praktijk ruimte is voor verschillende interpretatie. Stringentere voorwaarden voor het geven van zekerheid vooraf kan leiden tot een verschuiving van het toezicht vooraf naar het toezicht achteraf op

[12] Vooroverleg / Ruling (belastingdienst.nl)
[13] Kamerstukken II 2018/19, 25087, nr. 224.

	dividenduitkeringen en het jaarlijks beoordelen van de ingediende aangiften vennootschapsbelasting. Het achteraf beoordelen van de aangiften is voor de Belastingdienst bewerkelijker en vraagt meer capaciteit dan beoordeling vooraf (zekerheid vooraf). Daardoor kan met dezelfde capaciteit minder toezicht worden gehouden en kan de beschikbare capaciteit ook minder efficiënt worden ingezet. Er is gekozen om eerst over een langere periode praktijkervaringen op te doen met de vernieuwde rulingpraktijk. In de loop van dit jaar zal opnieuw worden bekeken of beleidsmatige aanpassingen noodzakelijk zijn om de knelpunten te adresseren.

B3. Wendbare en toekomstbestendige organisatie en randvoorwaarden

10 DGBD: Medewerkers, Integriteit (infrastructuur) en Leiderschap en Cultuur	
Verantwoordelijk DG/ directie	Concerndirectie Organisatie en Personeel (Cd O&P)
Omschrijving inhoud	**Medewerkers** *Instroom en bezetting* De Belastingdienst staat voor een grote wervingsopgaven om de begrote capaciteit op orde te krijgen. Twee factoren hebben in het bijzonder invloed hierop. 1) In 2020 is de laatste grote groep deelnemers vertrokken van de generieke vertrekregeling die in 2016 is vastgesteld. 2) Daarnaast is er in de Voorjaarsnota 2020 aanzienlijk extra formatie toegekend (stijging van 1.277 fte). De huidige onderbezetting van DG Belastingdienst (peildatum 31 maart 2021) is 1.018 fte (4,2% t.o.v. huidige formatie 24.400). De onderbezetting wordt deels opgevangen door inhuur van externen. DGBD maakt viermaandelijks een rapportage over de stand van de onderbezetting en de consequenties daarvan voor de productie. Hierin wordt ook de voortgang op de werving opgenomen. In 2021 heeft de Belastingdienst een instroomopgave tussen 1600-2000 fte. Mede door de uitstroom van pensioengerechtigde medewerkers blijft de wervingsopgave ook na 2021 groot. Dit biedt kansen voor doorstroom en het aantrekken van een nieuwe diverse groep medewerkers, variërend in leeftijd en (culturele) achtergrond. *Leren en ontwikkelen* Het is essentieel dat medewerkers zich blijven ontwikkelen en wendbaar en weerbaar kunnen blijven bij veranderende (arbeids)omstandigheden. Dit is één van de speerpunten op personeelsgebied. *Rijksbrede quota* Voor specifieke doelgroepen is er rijksbreed een aantal quota vastgesteld. ➢ Minimaal 30% vrouwen in de ambtelijke top (toewerkend naar 50%); De Belastingdienst heeft de 30% gehaald. ➢ In 2022 8% medewerkers met een biculturele achtergrond in de schalen 11 t/m 14 en 4% in de schalen 15 t/m 19; De 8% in de schalen 11 t/m 14 heeft de Belastingdienst reeds gehaald. De 4% in de schalen 15 t/m 19 nog niet. ➢ Jaarlijks voldoen aan het aantal banen (in FTA: fulltime arbeidsparticipant, 25,5 uur) voor medewerkers met een arbeidsbeperking vanuit de Banenafspraak; Bij de werving en instroom van medewerkers banenafspraak haalde de Belastingdienst nog niet het geldende quotum van circa 1.000 fta voor 2020. Voor 2020 en volgende jaren is afgesproken om stapsgewijs te groeien met 200 banen per jaar. **Integriteit (infrastructuur)** *Interne voorzieningen* Integriteit is een kernwaarde van de Belastingdienst. Het eerste aanspreekpunt voor medewerkers op het gebied van integriteit is de leidinggevende. Daarnaast is er een uitgebreid integriteitsnetwerk beschikbaar waar medewerkers terecht kunnen, bestaande uit o.a. vertrouwenspersonen en diverse meldpunten. *Externe voorzieningen* Er zijn mede op verzoek van het Kamerlid Omtzigt twee externe voorzieningen ingesteld waar medewerkers terecht kunnen om problemen en (vermoedens van) integriteitsschendingen te melden:

	1. Vanaf 1 maart 2020 t/m juli 2021 zijn onafhankelijke personeelsraadspersonen benoemd om op laagdrempelige wijze signalen van betrokkenen over mogelijke onrechtmatigheden en vermoedens van misstanden op te halen. 2. Per 1 oktober 2020 zijn de leden (Angelien Eijsink, Paul Schnabel, Zeger van der Wal) van de onafhankelijke permanente Commissie Integriteit Financiën (CIF) benoemd. **Leiderschap en Cultuur** De ambitie van de Belastingdienst is verwoord in de Meerjarenvisie 2020 – 2025. Het programma Leiderschap en Cultuur, gestart in het voorjaar van 2019, is een belangrijke randvoorwaarde voor het verwezenlijken van deze ambitie. We streven naar een cultuur bij de Belastingdienst waar burgers en bedrijven centraal staan. Waar heldere en concrete afspraken zorgen voor goed lopende werkprocessen en tastbare resultaten. *Herijking plan van aanpak* De roerige context van de Belastingdienst heeft eind 2020 geleid tot een herijking van het Plan van Aanpak Cultuur 2019. Hierbij is gebruik gemaakt van de resultaten van een onderzoek van Deloitte[14], het Medewerkersonderzoek, een enquête van de FNV en gesprekken met directies. *Vijf aandachtsgebieden* Centraal in de aanpak staan de vijf aandachtsgebieden die de gewenste cultuur beschrijven: (1) het creëren van een open en veilig werkklimaat, (2) het centraal stellen van burgers en bedrijven in ons werk, (3) gaan voor resultaat, (4) samenwerking en (5) verandering begint bij jezelf. Bij de invulling van de aandachtsgebieden worden medewerkers nadrukkelijk betrokken. Op het thema leiderschap vormen de ontwikkelassessments de basis voor het opleidingstraject van alle 1500 leidinggevenden.
Krachtenveld	**Medewerkers** Tweede Kamer (instroom), rijksbrede beleidsdoelstellingen (diversiteit, banenafspraak), kerndepartement, DT Belastingdienst, medezeggenschap. **Integriteit (infrastructuur)** De kaders op het gebied van integriteit zijn rijksbreed vastgelegd. De verwachting is dat ook in komende periode vanuit media en politiek aandacht zal zijn voor integriteit en het integriteitsbeleid bij de Belastingdienst, mede naar aanleiding van het eindrapport van de personeelsraadspersonen dat in het voorjaar van 2021 wordt verwacht en de parlementaire enquête over de toeslagenaffaire voor de zomer van 2022. **Leiderschap en Cultuur** Tweede Kamer, DT Belastingdienst, vakbonden, medezeggenschap, media en samenleving.
Behandeling	**Medewerkers** Instroom, ontwikkeling van personeel en diversiteit en inclusie zijn opgenomen in het Jaarplan Belastingdienst 2021. **Integriteit (infrastructuur)** Naar aanleiding van de motie Omtzigt[15], is in 2020 aan het Personeelsreglement van het ministerie van Financiën een extra bepaling opgenomen om klokkenluiders extra bescherming te bieden.

[14] Kamerstuk 31066 nummer 648
[15] Kamerstukken II, 2019-2020, 31066, nr. 509

	De leden van de vaste Kamercommissie voor Financiën hebben in het Algemeen Overleg/ Commissiedebat van 2 december 2020 bezorgd gereageerd op de signalen in de tussentijdse rapportage van de personeelsraadspersonen en het adviesrapport van de Tijdelijke Commissie Integriteit Belastingdienst. Het kabinet heeft toegezegd dat periodiek aandacht wordt besteed aan integriteitsaangelegenheden. **Leiderschap en Cultuur** In de kabinetsreactie op het rapport 'Ongekend onrecht' n.a.v. de parlementaire ondervragingscommissie kinderopvangtoeslag wordt aandacht gevraagd voor een open en inclusieve cultuur en voor het herkennen van vooroordelen. Dit wordt geadresseerd in het programma Leiderschap en Cultuur.
Ambtelijke beleidsopvattingen	**Medewerkers** Instroom en ontwikkeling personeel vraagt blijvende aandacht, om zo de stabiliteit van de uitvoering ook op de lange termijn te borgen. Het kunnen aanbieden van (start)opleidingen is cruciaal om de medewerkers start- en vakbekwaam te maken en te houden. Hierin speelt een aantal factoren mee: ➢ De arbeidsmarkt voor fiscalisten, accountants, data-analisten en ICT'ers is krap. ➢ Naast de reguliere inzet van externe inhuur wordt ter compensatie van de onderbezetting op eigen personeel extra externe inhuur ingezet waardoor komende jaren een overschrijding van de Roemernorm (maximaal 10% externe inhuur). ➢ De grote instroom drukt op het absorptievermogen van de organisatie en zet de opleidingscapaciteit onder druk. ➢ Eind 2020 is gebleken dat de verwerking van het Burgerservicenummer bij de registratie van het aantal medewerkers banenafspraak niet is toegestaan. Momenteel wordt dan ook gezocht naar een rijksbreed alternatief voor registratie en rapportage van het gerealiseerde aantal banen. ➢ Bij diversiteit en inclusie ligt de focus op: Komen tot een inclusieve organisatiecultuur door middel van instrumenten gericht op cultuurverandering en bewustwording (op bewustwording gerichte trainingen). Dit in samenspel met het Programma Leiderschap en Cultuur van de Belastingdienst. ➢ Borging van het thema in de bedrijfsvoering, zoals het personeelsinstrumentarium, en dienstverlening van de Belastingdienst. **Integriteit (infrastructuur)** Integriteit is essentieel voor het vertrouwen van burgers en bedrijven in de Belastingdienst. De afgelopen jaren hebben mede als gevolg van toezeggingen en adviezen van commissies uitbreidingen plaatsgevonden op het meld- en advieslandschap bij het Ministerie van Financiën. Er valt winst te behalen in het stroomlijnen van het landschap. In het eerste kwartaal van 2021 is door de [redacted] daarom opdracht gegeven tot het (laten) doen van een doorlichting van het meld- en advieslandschap. **Leiderschap en Cultuur** Cultuur is een meerjarig stevig en niet vrijblijvend programma en vraagt continu aandacht om de wezenlijke veranderopgaven te kunnen realiseren. Om de bestaande vicieuze cirkel van politieke druk, gebrek aan tegenspraak met betrekking tot uitvoerbaarheid en weerstand in de organisatie, bij de Belastingdienst te doorbreken is tijd en ruimte nodig. Dit kan bereikt worden door gezamenlijk uitgesproken steun van de ambtelijke en politieke leiding. Met name richting de Staten-Generaal, media en de samenleving.

11 DGBD: Programma IV-verbetertraject	
Verantwoordelijk DG/directie	Informatievoorziening & Databeheersing (IV&D), directie Informatievoorziening (IV) en primair proces directies.
Omschrijving inhoud	De Belastingdienst wil de IV-uitvoeringsorganisatie én de sturing op de uitvoering van de projecten zodanig verbeteren dat deze doelmatiger en effectiever kan opereren. Hiertoe heeft de Belastingdienst een integraal verbeterprogramma vormgegeven, het IV-verbetertraject gericht op de IV-uitvoeringsorganisatie, kaderstellende directies en primaire proces directies. Het IV-verbetertraject geeft invulling aan de meer dan 200 verkregen adviezen en aanbevelingen n.a.v. de doorlichting van de IV-uitvoeringsorganisatie door Ernst & Young (EY) en het onderzoek door KPMG naar de volwassenheid van het portfolioproces. Naast deze rapporten maakt de Belastingdienst ook gebruik van de adviezen van het Adviescollege ICT-toetsing (voorheen BIT), van aanbevelingen van onze controleorganen Accountantsdienst Rijk (ADR) en van de Algemene Rekenkamer (AR) ten aanzien van ICT. Het IV-verbetertraject kent vijf deelprogramma's, die aansluiten op de clusters van adviezen en aanbevelingen: 1. *Doorontwikkeling IV- portfolioproces*: Richt zich op de IV-vraag en een zorgvuldige matching en prioritering van de IV-vraag op het IV-aanbod. 2. *Doorontwikkeling IV- uitvoeringsorganisatie*: Enerzijds betere besturing van alle cruciale aspecten van de IV-uitvoeringsorganisatie: van de (meerjarige) personeels- en investeringsplanning tot administratie en financiën. Anderzijds verbetering van de efficiëntie en effectiviteit van het voortbrengingsproces 3. *Verbetering van de lijn- respectievelijk ketensturing*: Een inrichting en besturing van primair procesdirecties en ketens. Het is een drie jaar durend programma en kent drie plateaus: 2020, 2021 en 2022. 4. *Resultaatgerichte cultuur IV- uitvoeringsorganisatie*: De directie werkt aan een resultaatgericht klimaat waar medewerkers het verschil moeten gaan maken en zij hun maximale waarde kunnen toevoegen. 5. *Life-cycle management*: Verbeterde inzichtelijkheid, stuurbaarheid en marktconformiteit van het Life-cycle management. Dit leidt tot betere borging van de uitvoering van noodzakelijk beheer en onderhoud en daarmee effectievere en doelmatiger inzet van het IV-landschap. De uitkomst van het IV-verbetertraject laat zich indelen in de volgende vier gebieden: basis op orde, informatie en inzicht, samenwerking en wendbaarheid en voorspelbaarheid. Het programma bevindt zich in het tweede jaar waarin implementatie centraal staat en loopt op schema. Doel van het IV-verbetertraject is de IV-uitvoeringsorganisatie én de sturing daarop zodanig te verbeteren dat deze doelmatiger en effectiever kan opereren. Waarmee in de beoogde situatie de informatievoorziening van een zodanig niveau is dat de Belastingdienst nieuwe wensen en noodzakelijkheden vanuit de burgers, bedrijven of politiek snel kan oppakken. En dat nationale en EU-regelgeving snel en efficiënt kan worden uitgevoerd.

Krachtenveld	Vanuit de Tweede Kamer (TK) is er veel aandacht voor de ICT van de Belastingdienst. De Kamer richt zich met name op de problemen met de ICT en de effecten daarvan voor burgers en bedrijven. De omvang van ICT projecten als gevolg van nieuwe wetgeving, kent een verdringingseffect op de noodzakelijke modernisering van de legacy omgevingen en de gewenste vernieuwingen van processen en dienstverlening.
Behandeling	De Belastingdienst rapporteert periodiek over het programma IV-verbetertraject via de Voortgangsrapportage (VGR). Ook vindt periodiek een Commissiedebat plaats en worden Kamerbrieven hierover gestuurd.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Een goed functionerende IV-organisatie is randvoorwaardelijk voor snelle, tijdige en correcte uitvoering van politieke wensen en (staand) beleid. De IV-organisatie van de Belastingdienst werkt aan het verbeteren van de eigen processen en onderzoekt nieuwe vormen van samenwerking met de markt om de grote hoeveelheid ICT-uitdagingen die op haar af komen aan te kunnen. Het is belangrijk terughoudendheid te betrachten bij het doorvoeren van nieuwe wetgeving die moderniseringswerkzaamheden uit de ICT-portfolio drukt. Het ICT-landschap van de Belastingdienst kan een voortdurende groei van complexiteit niet aan. Het is belangrijk aandacht te geven aan uitvoeringstoetsen en aan reductie van de complexiteit van wet- en regelgeving.

12 DGBD: ICT-landschap	
Verantwoordelijk DG/directie	Concerndirectie Informatievoorziening en Databeheersing (IV&D) i.s.m. Directie Informatievoorziening (IV)
Omschrijving inhoud	Het ICT-landschap van de Belastingdienst omvat ongeveer 900 applicaties. Ruim 400 veelal grote applicaties zijn ontwikkeld of aangeschaft door de centrale IV-organisatie (informatievoorziening). De overige veelal kleinere applicaties zijn ontwikkeld door medewerkers in de uitvoering. In veel applicaties is sprake van achterstallig onderhoud, ook wel *technische schuld* genoemd. Deze applicaties zijn verouderd, doordat er onvoldoende is geïnvesteerd in modernisering. Ze maken gebruik van verouderde technologie en/of zijn gebouwd als een zgn. *monoliet*. Dat betekent dat ze niet uit modules bestaan, maar één groot ondeelbaar geheel vormen en daardoor moeilijk aanpasbaar zijn. Het achterstallig onderhoud belemmert en vertraagt de invoering van wetswijzigingen en andere aanpassingen. Het verouderde ICT-landschap heeft een negatief effect op: onderhoudskosten, continuïteit en aanpasbaarheid (wendbaarheid). Dit onder andere te zien bij het systeem voor de omzetbelasting. Modernisering van het oude OB-systeem is urgent, maar herhaaldelijk uitgesteld omdat politieke prioriteit is gegeven aan nieuwe wetgeving zoals EU BTW E-commerce. Om de technische schuld weg te werken bestaat het programma Modernisering IV-landschap (MIV). In 2018 bevatte 52% van de 400 applicaties van de IV-organisatie achterstallig onderhoud. Het programma Modernisering IV-landschap stuurt sindsdien op het terugdringen. Eind 2020 bedroeg de technische schuld nog 36%. Doelstelling is maximaal 30% per eind 2022. Ook daarna moeten nog enkele grote applicaties worden gemoderniseerd, maar 0% is geen einddoel: niet voor alle applicaties geldt dat de baten opwegen tegen de kosten. Nieuwe technische schuld wordt voorkomen door te sturen op tijdig onderhoud en tijdige modernisering van systemen. De Belastingdienst heeft een regulier ICT-budget dat in overgrote mate (76%) besteed wordt aan continuïteit, beheer en onderhoud, jaaraanpassingen en wetgeving. Er is aanvullend budget beschikbaar gesteld voor vernieuwing en de Modernisering IV waar via bestedingsplannen specifieke doelstellingen zijn geformuleerd. De Belastingdienst heeft een eigen rekencentrum. Dit centrum fungeert als overheidsdatacenter (ODC) en bedient ook anderen dan de Belastingdienst. De Belastingdienst maakt in haar primaire processen terughoudend gebruik van cloud-diensten. Ons cloudbeleid is gebaseerd op interpretatie van het rijks-brede beleid van Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Uitgangspunt is dat fiscale gegevens van burgers en bedrijven niet verwerkt worden in de cloud. Cloud oplossingen worden wel gebruikt in bedrijfsvoeringsprocessen (bijv. werving & selectie, inkoop etc.).

Krachtenveld	In de Tweede Kamer en in de media is regelmatig aandacht voor het verouderde ICT-landschap van de Belastingdienst. De Algemene Rekenkamer heeft de problematiek van achterstallig onderhoud jarenlang als *onvolkomenheid* aangemerkt. In mei 2020 is de onvolkomenheid omgezet in een aandachtspunt. De AR concludeert dat de aanpak van het programma Modernisering IV-landschap werkt, maar noemt nog steeds twee aandachtspunten: (1) de kwaliteit van financiële stuurinformatie zodat de baten van de modernisering van het IT-landschap kunnen worden gemeten, en (2) het risico van verdere vertraging van de modernisering van het systeem voor de omzetbelastingsysteem. In de rapportage over 2020 (te verschijnen in mei 2021) zal dit verder worden bevestigd. BZK werkt aan herziening van het Rijkscloudbeleid. Dat is van belang voor de Belastingdienst omdat het naar verwachting ruimere mogelijkheden gaat bieden om ook (fiscale) gegevens van burgers en bedrijven in de cloud te verwerken, en interpretatieverschillen weg kan nemen die over het huidige cloudbeleid bestaan. ICT-projecten als gevolg van nieuwe wetgeving kennen een verdringingseffect op de noodzakelijke modernisering van verouderde applicaties en de gewenste vernieuwingen van processen en onze dienstverlening.
Behandeling	De Belastingdienst rapporteert iedere twee maanden aan de bewindspersonen via de Bestuurlijke notitie over de voortgang van alle projecten die onderdeel zijn van het bestedingsplan Vernieuwing, alle grote projecten (> 5 miljoen) en het programma Modernisering IV-landschap.
Ambtelijke beleidsopvattingen	We zijn terughoudend in het uitbreiden van onze ODC-rol: continuïteit van de eigen Belastingdienst-behoefte heeft prioriteit. Modernisering van het IV-landschap van de Belastingdienst is belangrijk om de wendbaarheid te vergroten, de onderhoudskosten terug te dringen en de continuïteitsrisico's te beperken. Als het programma Modernisering IV-landschap in 2022 reductie tot een technische schuld van 30% heeft bewerkstelligd, is de opgave niet klaar: diverse ketens (bijv. loonheffingen, gegevens, inkomstenbelasting en omzetbelasting) staan nog voor grote moderniseringsopgaven. Het is belangrijk terughoudendheid te betrachten bij het doorvoeren van nieuwe wetgeving die moderniseringswerkzaamheden uit de ICT-portfolio drukt. Het ICT-landschap van de Belastingdienst kan een voortdurende groei van complexiteit niet aan. Het is belangrijk aandacht te geven aan uitvoeringstoetsen, invoeringstoetsen en aan reductie van de complexiteit van wet- en regelgeving d.m.v. een feedbackloop. De IV-organisatie van de Belastingdienst werkt aan het verbeteren van de eigen processen en onderzoekt nieuwe vormen van samenwerking met de markt.

13 DGBD: Data, analytics en algoritmes	
Verantwoordelijk DG/directie	Informatievoorziening en Databeheersing (IV&D) i.s.m. Concerndirectie Uitvoerings- en Handhavingsbeleid (UHB)
Omschrijving inhoud	Het gebruik van data(-analyse) en algoritmische toepassingen is een onmisbare component binnen het Nederlandse overheidsbestel. Ook voor de Belastingdienst is deze inzet van onmisbare waarde in de uitvoering, het toezicht, de dienstverlening en de bedrijfsvoering. De afgelopen tijd is de aandacht voor dit onderwerp gegroeid, ook naar aanleiding van de POK. Deze aandacht is vooral gericht op de waarborgen van de rechten van burgers en bedrijven bij de toepassing van algoritmes in de selectie van aangiftes en aanvragen die handmatig afgehandeld moeten worden. Belangrijk thema daarbij is het voorkomen van onrechtmatige discriminatie. De aandacht voor deze waarborgen richt zich op drie thema's bij het gebruik van algoritmes: • Normering • Transparantie • Toezicht Bij het thema Normering staat de vraag centraal of het huidige juridische kader voldoende bestendig is om algoritmische toepassing te reguleren. Bij het thema Transparantie gaat het over de vraag of de overheid bij de inzet van algoritmische toepassingen haar handelen kan motiveren en over de uitlegbaarheid van de algoritmen zelf. Bij het thema Toezicht wordt opgemerkt dat het bestaande externe toezicht op de overheid in beginsel geen juridische lacunes kent en voldoende integraal is, maar gefragmenteerd lijkt. Afhankelijk van de specifieke toepassing, zijn een of meer toezichthouders bevoegd (bijv. Autoriteit Persoonsgegevens (AP), Algemene Rekenkamer (AR) en Autoriteit Consument en Markt (ACM). **Belastingdienst specifieke ontwikkelingen** Bij de ontwikkeling van het wetsvoorstel 'Waarborgen gegevensgebruik Belastingdienst' wordt er gekeken of er voor de inzet van algoritmes specifieke waarborgen moeten worden opgenomen. Vooruitlopend op aankomende wet- en regelgeving wordt op basis van een recent ontwikkeld toetsingskader van de AR onderzocht of dit kader geschikt is voor de toetsing van risicomodellen binnen de Belastingdienst. Binnen het 'Domein Analytics[16]' werken alle onderdelen van de Belastingdienst samen aan het ontwikkelen van de analytische functie, zoals infrastructuur, tooling en de (architectuur)kaders. Bij de uitvoering van analytische processen wordt een kwaliteitsraamwerk toegepast en continu verbeterd. De Belastingdienst werkt regelmatig samen met universiteiten om te onderzoeken hoe de analytische processen verbeterd kunnen worden en zo de risico's van het gebruik van algoritmes te verlagen. Het programma 'Anaytics Veilig, Vertrouwd en Vernieuwend' (A3V) ontwikkelt een nieuw analytisch platform met een focus op het veilig en beheersbaar uitvoeren van analytische werkzaamheden. Aan de Kamer is toegezegd dat de Belastingdienst gaat werken aan een externe Adviesraad Analytics, die de Belastingdienst kan adviseren bij (ethische) vragen bij de toepassing van analytics.

[16] *Analytics is het gebruiken van data-analyse en statistische methoden om inzicht te krijgen in prestaties, verklaringen te vinden en voorspellingen te maken. Het toepassen van algoritmes uit de Artificial Intelligence, zoals machine learning valt ook onder Analytics.*

Krachtenveld	Aandacht vanuit de Tweede Kamer (TK). Lead op kaderstelling ligt bij het Ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) in samenwerking met Ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V). De POK Toeslagen heeft een impuls gegeven aan de aandacht voor dit onderwerp. In een motie van het kamerlid Klaver (Groenlinks) wordt het kabinet opgeroepen een algoritmeregister te ontwikkelen. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) zal de TK voor de zomer informeren over de wijze waarop invulling zal worden gegeven aan de motie.
Behandeling	Binnen verschillende onderdelen van de rijksoverheid wordt nagedacht over het in goede banen leiden van deze technische ontwikkelingen. Het dossier is in beginsel belegd bij de ministeries van BZK en J&V, die de Kamer hierover met enige regelmaat hebben geïnformeerd[17] en diverse onderzoeken hebben laten uitvoeren[18]. BZK en J&V bereiden op dit moment een kamerbrief voor waarin een toelichting wordt gegeven op de voortgang van hiervoor bedoelde kamerbrieven. Verder heeft de AR recent een rapport gepubliceerd over het gebruik van algoritmes binnen de rijksoverheid.[19] Dit rapport wordt vergezeld door een normenkader dat kan worden gebruikt om algoritmische toepassingen te beoordelen. Ook de Auditdienst Rijk (ADR) heeft een dergelijk normenkader opgesteld.
Ambtelijke beleidsopvattingen	We zien een veelheid aan initiatieven om te komen tot aanvullende normering of regelgeving op het gebied van algoritmes. Hierdoor is het voor de Belastingdienst lastig om overzicht te houden. Daarnaast lijkt er (te) weinig aandacht voor de toepasbaarheid van nieuwe normen c.q. regelgeving binnen uitvoeringsorganisaties. Verder is ook het toezicht op het gebruik van algoritmes versnipperd.

[17] *Kamerstukken II 2019/20, 26 643, nr. 642.*
Kamerstukken II 2019/20, 35212, nr. 3 – bijlage 2.
Kamerstuk 35 212, nr. 5
[18] *https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/11/25/rapport-toezicht-op-gebruik-van-algoritmen-door-de-overheid*
[19] *https://www.rekenkamer.nl/publicaties/rapporten/2021/01/26/aandacht-voor-algoritmes*

14 DGBD: Ketenplannen Omzetbelasting, Loonheffing, Gegevens	
Verantwoordelijk DG/directie	directie Midden- en Klein Bedrijf (MKB), directie Grote Ondernemingen (GO), Centrale Administratieve Processen (CAP), directie Informatievoorziening (IV), directie Informatievoorziening en Databeheersing (IV&D), directie Control & Financiën (C&F), Douane (DGD), Toeslagen (DG TSL), directie Particulieren (P), directie Uitvoerings- en Handhavingsbeleid (UHB), directie Fiscale en Juridische Zaken (FJZ)
Omschrijving inhoud	De legacy-problemen bij de Belastingdienst met verouderde ICT-systemen bij de Belastingdienst is groot. De Belastingdienst heeft vanaf 2019 onder andere met ketenplannen de problematiek aangepakt. Hierbij is gestart met de ketens Omzetbelasting, Loonheffingen en Gegevens in aanmerking. **Ketenplan Omzetbelasting** De doelstelling van het Ketenplan Omzetbelasting (OB) is het door modernisering borgen van de continuïteit van de OB kasstroom. Het IV-landschap van de keten OB is in de kern 40 jaar oud en is nauwelijks aanpasbaar, zo is het bijvoorbeeld niet mogelijk om het tarief voor de omzetbelasting te wijzigen op het moment dat de politieke wens bestaat. Het systeem wordt steeds instabieler omdat er logischerwijs steeds werkzaamheden aan moeten worden verricht. Er is een hoog risico op instabiliteit en herstelvermogen van het OB-systeem en de daarmee samenhangende transactieverwerking en geldstroom. Om toenemende risico's te mitigeren moet vernieuwing nu zonder uitstel worden ingezet. Een bestedingsplan voor financiering van het ketenplan voor 2021 en verder is ingediend, met als doel het als eerste stap vernieuwen van het kernsysteem van de OB. Risico mitigerende maatregelen worden ingezet over 3 lijnen: a. Ontwikkeling e-commerce van noodspoor naar hoofdspoor naar onder architectuur brengen (bevat aantal onderdelen vernieuwing); b. via het ketenplan omzetbelasting (meerjarig traject), gericht op vervanging van het oude kernsysteem OOB*; c. mitigerende maatregelen voor de korte termijn: d. Het beperken van wijzigingen tot wat onvermijdelijk is (intensiveren contact opdrachtgevers); e. Versnellen van een business continuïtyplan; f. Het borgen van kennis (noodzakelijk door uitstroom)*; g. Extra versterken testkwaliteit*. *) Een bestedingsplan voor financiering van het ketenplan is onlangs goedgekeurd. Onderhoud en jaaraanpassingen kunnen worden uitgevoerd, maar er is naast de invoering van E-commerce, de EU-KOR en vernieuwing in de komende jaren maar zeer beperkt ruimte voor nieuw beleid. **Ketenplan Loonheffing** De doelstelling van het Ketenplan Loonheffingen (LH) is het borgen van de continuïteit van de LH kasstroom van € 150 miljard en de stroom aan loon- en uitkeringsgegevens voor belasting- en uitkeringsprocessen. Het IV-landschap van de keten LH kent een platform dat na 2026 niet meer wordt ondersteund. Het uitfaseren van dit platform betreft grote delen van het IV-landschap van de keten. De omvang van deze operatie in combinatie met de voorziene realisatiedatum scoort hoog in urgentie. Binnen de keten LH staan uitvoering en IV onder hoge druk van veel nieuwe wetgeving in combinatie met beperkte (IV-)capaciteit. Daardoor is het achterstallig onderhoud van het applicatielandschap (de technische schuld) opgelopen tot 89% in 2018 (stand eind

2020: 60%). Oorzaak van de technische schuld is de aanwezigheid van een incourant platform. Om de middel lange termijn risico's te mitigeren, moet de technische schuld drastisch worden teruggebracht tot minder dan 30% eind 2025, waarbij het incourante platform (Cool:gen) opgeruimd moet zijn. Zonder ordentelijk werkend platform kunnen applicaties niet functioneren en is het niet mogelijk om het loonaangifte proces (goed) uit te voeren. Met risico's voor de belastinginkomsten en essentiële gegevens- en uitkeringsstromen voor UWV en afnemers.

Voor de aanpak van dit probleem is in 2019 het Ketenplan LH opgesteld en goedgekeurd. Via de Voorjaarsnota (VJN) 2020 is voor 2020 en 2021 financiering ontvangen en kon gestart worden met de nadere uitwerking van het plan. Gezien het ketenplan LH en de beschikbare capaciteit kan beheer en onderhoud en jaaraanpassingen nog worden uitgevoerd, maar is er slechts zeer beperkt ruimte voor nieuw beleid. Vooral in de jaren 2022 en 2023 is benodigde inzet vanuit de uitvoering en IV ten behoeve van het ketenplan LH zeer groot. Tijdens de uitvoering van het Ketenplan LH blijven de afspraken in de parameterbrief aan de Tweede Kamer mogelijk (bv wijzigen parameters en beperkte wijzigingen op de loonaangifte; op basis van UT, en binnen het beschikbare beperkte kader, let op stapeling). Een toename van wetgeving ten gevolge van de komende kabinetsformatie is in het kader van geschetste problematiek ongewenst. Daarom is nauwe samenwerking wenselijk/noodzakelijk met de verschillende opdrachtgevers. Een accurate governance structuur is hiervoor gewenst, met inbegrip van een periodiek DG-en overleg (FIN-SZW). Deze governance structuur wordt momenteel ingericht.

Ketenplan Gegevens
De meerjarenvisie Belastingdienst 2020-2025 kent een aantal randvoorwaarden dat ondersteunend is aan het realiseren van de prioriteiten van de Belastingdienst met als doel de beste Belastingdienst voor Nederland te worden. Omgang met gegevens is één van die randvoorwaarden, dit is een onmisbaar ingrediënt bij het verwezenlijken van de strategie. De Belastingdienst doet dit door de waarde van gegevens te benutten voor toezicht en dienstverlening, door invulling te geven aan de zorgplicht om verantwoord met de gegevens van burgers en bedrijven om te gaan en te voldoen aan wet- en regelgeving.

Het ketenplan gegevens geeft antwoord op de vraag op welke manier er ruimte kan ontstaan voor vernieuwing en beleidsinitiatieven en het domein wendbaarder wordt en beter in staat is wisselende beleidsinitiatieven te accommoderen. Dat betekent een bewuste keuze om niet te blijven doen wat we deden. Het ketenplan kent een integrale aanpak die niet alleen zorgt voor terugdringing van technische schuld in het applicatielandschap en verhoging van de wendbaarheid op door voeren van gewenste aanpassingen in IV-applicaties. Het ketenplan draagt ook bij aan de beheersing van gegevensstromen in de organisatie, aan de verhoging van de kwaliteit van gegevens, aan een transparante verantwoordelijkheidsverdeling en legt een fundament voor regie op eigen gegevens door de burger.

In de kabinetsreactie op het rapport Ongekend Onrecht wordt langs de lijn van twee onderwerpen verbeteringen aangekondigd, namelijk 1) de dienstverlening en 2) de informatiehuishouding.
- Het ketenplan OB, en met name de het vervangen van het kernsysteem OOB, heeft effect op de dienstverlening. De continuïteitsrisico's die gepaard gaan met het niet uitvoeren van de OOB zijn groot. Ondernemers krijgen dan te maken met veel handmatig werk in de uitvoering, langere doorlooptijden, en een hogere foutkans. Concreet zou dit kunnen leiden tot het niet meer kunnen uitreiken van aangiften, waardoor mogelijk geen betaling volgt door ondernemers; het niet meer kunnen vaststellen van teruggaven, waardoor geen uitbetaling aan ondernemers plaatsvindt. Met de uitvoering van het ketenplan OB kan de dienstverlening naar ondernemers worden gehandhaafd en – als de continuïteitsrisico's zijn gemitigeerd

	– worden verbeterd (zoals bijv. het digitaliseren van papieren processen en het verkorten van doorlooptijden). - De keten loonheffing is een cruciaal onderdeel in de gegevensleveringen voor de voor-ingevulde aangifte inkomstenbelasting (VIA) en andere inkomensafhankelijke uitkeringen en regelingen van onder meer UWV en gemeenten. Bovendien worden de gegevens uit de keten loonheffing gebruikt voor het uitkeren van Toeslagen. De modernisering van de keten Loonheffing is – mede vanwege de vele wetgevingstrajecten in de keten loonheffing – randvoorwaardelijk voor een goede dienstverlening en juiste informatievoorziening aan de burger. - In het bijzonder wordt ingegaan op de omgang met gegevens van burgers door de Belastingdienst. De werkzaamheden uit het ketenplan gegevens dragen bij aan een betere omgang met gegevens. Het draagt bij aan de beheersing van gegevensstromen in de organisatie, aan de verhoging van de kwaliteit van gegevens, aan een transparante verantwoordelijkheidsverdeling en legt een fundament voor regie op eigen gegevens door de burger.
Krachtenveld	- OB: De aangiften btw vertegenwoordigen jaarlijks een geldstroom van € 300 miljard, hierbij wordt 40 miljard aan btw terugbetaald van het bedrijfsleven. De netto-opbrengst voor de schatkist bedraagt ongeveer € 60 miljard per jaar. Daarnaast worden btw-gegevens op basis van EU-afspraken ten behoeve van toezicht uitgewisseld met andere EU-lidstaten. Door meerjarige opeenvolgende prioritering van werkzaamheden aan wetgeving* boven vernieuwing, kan er al vele jaren slechts zeer beperkt worden gewerkt aan het oplossen van de technische achterstand bij applicaties voor de omzetbelasting. **) meest recent: oa. Burgerservicenummer uit BTW-nummer, Brexit en EU-commerce.* Er is in een aantal formele documenten aandacht besteed aan dit onderwerp. Er is nog geen media-aandacht voor dit onderwerp. **Kamerbrief 26-4-2018, resp. 28-5-2019** **2019, ARK verantwoordingsonderzoek, blz 36-37 (zie bijlage 1)** - De opbrengst van de LH van € 150 miljard betreft zo'n 60% van de totale vulling van de schatkist. Daarnaast vindt vanuit de systemen voor de LH gegevens leveringen plaats voor de loon- en uitkeringsgegevens voor de voor-ingevulde aangifte inkomstenbelasting (VIA), de Toeslagen en tal van inkomensafhankelijke uitkeringen en regelingen van onder meer (afnemers van) Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen (UWV) en gemeenten.
Behandeling	- OB: In 2019 is het Ketenplan Modernisering OB opgesteld. Door noodzakelijke prioritering van wetgeving heeft dit geen opvolging gekregen. Inmiddels is een bestedingsplan voor financiering van het ketenplan voor 2021 en verder ingediend, met als doel het als eerste stap vernieuwen van het kernsysteem van de OB. Dit is in behandeling. - LH: In zijn brief van 28 mei 2019 heeft de Staatssecretaris de Tweede Kamer (TK) geïnformeerd over een samenhangende aanpak om vraag en aanbod (IV portfolio) meer in evenwicht te brengen, de technische schuld te verminderen om op termijn ruimte te creëren voor vernieuwing en nieuwe beleidsinitiatieven. De noodzaak om de technische schuld in te halen wordt bevestigd in het rapport "onderbouwing notitie uitkomsten portfolioproces" van de Auditdienst Rijk (ADR) van 21 maart 2019.
Ambtelijke beleidsopvattingen	- OB: Er is gezien het ketenplan OB en de reeds uit te voeren wetgeving voor e-commerce slechts zeer beperkt ruimte voor nieuw beleid. Uitbreiding van capaciteit met financiering vanuit het bestedingsplan is echter noodzakelijk om risico's te mitigeren en toekomstige wensen uit te kunnen voeren. Wijzigingen zullen middels een UT getoetst moeten worden op uitvoerbaarheid en haalbaarheid in combinatie met modernisering. Een toename van wetgeving is in het kader van de geschetste problematiek ongewenst. Daarom is nauwe samenwerking wenselijk/ noodzakelijk met de

	verschillende opdrachtgevers. Hiervoor wordt het overleg geïntensiveerd, onder meer om te komen tot een meerjarenroadmap voor wetgeving. - Gezien het ketenplan LH en de beschikbare capaciteit kunnen beheer en onderhoud en jaaraanpassingen worden uitgevoerd, maar is er slechts zeer beperkt ruimte voor nieuw beleid. Vooral in de jaren 2022 en 2023 is benodigde inzet vanuit de uitvoering en IV ten behoeve van het ketenplan LH zeer groot. Tijdens de uitvoering van het Ketenplan LH blijven de afspraken in de parameterbrief aan de TK mogelijk (bv wijzigen parameters en beperkte wijzigingen op de loonaangifte; op basis van Uitvoeringstoest, en binnen het beschikbare beperkte kader, let op stapeling). Een toename van wetgeving ten gevolge van de komende kabinetsformatie is in het kader van geschetste problematiek ongewenst. Daarom is nauwe samenwerking wenselijk/noodzakelijk met de verschillende opdrachtgevers. Een accurate governance-structuur is hiervoor gewenst, met inbegrip van een periodiek DG-en overleg. Deze governance-structuur wordt momenteel ingericht.

15 DGBD: Stand van zaken implementatie en voldoen aan AVG & Gegevenseffectbeschermingsbeoordelingen (GEB)	
Verantwoordelijk DG/directie	Directie Informatievoorziening en Databeheersing (IV&D) is verantwoordelijk voor kaders van AVG (privacy/gegevensbescherming); De directeuren van de onderdelen zijn verantwoordelijk voor de feitelijke implementatie en het voldoen aan de AVG (conform topstructuur).
Omschrijving inhoud	De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) is vanaf 25 mei 2018 van toepassing. De Belastingdienst heeft destijds aangegeven nog een jaar nodig te hebben. Op 28 mei 2019 heeft de staatssecretaris de Kamer bericht dat de Belastingdienst in het vervolgtraject de maatregelen heeft gerealiseerd, behalve het wegwerken van de achterstand bij het verwijderen van verouderde gegevens. De Belastingdienst heeft daarvoor een mitigerende maatregel genomen: de verouderde documenten worden in een zogenoemde datakluis geplaatst. In de brief heeft de staatssecretaris ook toegezegd de ADR te vragen een aanvullende audit te doen op de implementatie van de AVG bij de Belastingdienst. De centrale boodschap van de ADR is dat de Belastingdienst met de aanbevelingen aan de slag is gegaan, maar dat er nog vervolgacties nodig zijn om alle bevindingen volledig op te lossen[20]. Dit heeft geleid tot het inzicht dat er nog meer maatregelen genomen moeten worden dan in eerste instantie is gecommuniceerd. Het realiseren van een aantal resterende aanbevelingen zal maximaal zes maanden duren. De realisatie van een andere maatregel zal langer duren. Daarnaast is in de brief aangegeven dat voor 2020 verschillende acties gepland staan, o.a. de kwaliteitsverbetering van het register van verwerkingen. Ook is in de brief aangegeven dat naleving van de AVG geen statisch gegeven is, maar een proces dat voortdurend aandacht vergt. De Belastingdienst blijft dus doorlopend werken aan maatregelen en kaders en streeft daarmee naar een duurzame naleving van de AVG. Incidenten zijn echter niet uit te sluiten, in de veelheid van (veranderende) processen en complexiteit van de organisatie. Eind februari 2020 is de Belastingdienst in het nieuws gekomen met de applicatie 'fraude signaleringsvoorziening (FSV)' en de daaraan verbonden risico's voor persoonsgegevens. De staatssecretarissen hebben op 2 maart 2020 hierover een brief aan de Kamer gestuurd; ook is de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) die dag geïnformeerd. De Belastingdienst heeft in 2020 naar aanleiding van FSV-onderzoek gedaan naar de toezichtprocessen binnen de dienst; o.a. door KMPG. Dit heeft eind 2020 geresulteerd in het programma HVB (fiche 8). De AP is op 3 maart 2020 gestart met een onderzoek naar het gebruik van FSV door de Belastingdienst. Dat onderzoek loopt nog. **Gegevenseffectbeschermingsbeoordelingen (GEB)** In de brief van 26 mei 2020[21] aan de Kamer staat dat opdracht is gegeven tot extern onderzoek naar de FSV in twee fasen. De eerste fase van dat onderzoek is uitgevoerd door KPMG en leverde conclusies op die op 10 juli 2020[22] aan de Kamer zijn gestuurd. Van vijf processen, één applicatie, één datafundament en één risicomodel concludeerde KPMG[23] dat zij, hoewel ze geen sterke gelijkenis met FSV vertonen, mogelijk niet voldoen aan de eisen van de AVG. De Belastingdienst heeft zelf de applicatie Databank Auto toegevoegd, die mogelijk ook niet voldoet aan de AVG. KPMG heeft in haar onderzoek de GEB's van acht verwerkingsprocessen en/of applicaties beoordeeld. KPMG concludeert dat deze GEB's niet altijd in lijn zijn met de vereisten van een GEB. Als gevolg van de beoordeling is in juli 2020 besloten om de verwerkingsprocessen en/of applicaties die niet aan de AVG voldoen tijdelijk stil te leggen voor nader onderzoek totdat de juiste

[20] Het rapport van de ADR is gepubliceerd als bijlage bij de brief:
*https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/02/27/kamerbrief-so-over-eindbrief-van-de-ap-over-het-onderzoek-naar-de-informatiebeveiliging-bij-de-afdeling-dfa

	mitigerende maatregelen zijn geïmplementeerd. Dit is gebeurd voor vier verwerkingsprocessen/applicaties. Op 20 januari 2021 zijn drie producten die gebruikt worden voor de omzetbelasting (OB) uit voorzorg tijdelijk stilgelegd. Dit is gedaan op basis van het vermoeden dat (het gebruik van) deze producten niet op alle punten in overeenstemming zijn met de AVG. Daarbij gaat het overigens niet om mogelijke onrechtmatige verwerking van bijzondere persoonsgegevens. Er heeft daarom een analyse plaatsgevonden met verschillende deskundigen uit relevante disciplines op basis waarvan is besloten dat het mogelijk was deze producten weer te hervatten op 27 januari 2021. Op dit moment wordt gewerkt aan het opstellen van eenduidige kaders voor risicomodellen.
Krachtenveld	Vanuit de politiek, media en toezichthouders is er veel aandacht voor de wijze waarop de Belastingdienst omgaat met persoonsgegevens.
Behandeling	Het voldoen aan de AVG is een continu proces.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Op dit moment wordt de uitkomst van het onderzoek van de AP (FSV) en de publicatie van het onderzoek van de ADR (voldoen aan de AVG) afgewacht. De veelheid aan vragen van politiek, media en toezichthouders en eigen onderzoeken leggen groot beslag op inzetbaarheid van medewerkers voor reguliere werkzaamheden.

[21] Kamerstukken II 2019-2020, 31066, nr. 632
[22] Kamerstukken II 2019-2020, 31066, nr. 681
[23] KPMG-rapport FSV onderzoek Belastingdienst, 10 juli 2020

16 DGBD: Gebruik van nationaliteit bij de Belastingdienst	
Verantwoordelijk DG/directie	- Directie Informatievoorziening en Databeheersing (IV&D) is binnen de Belastingdienst verantwoordelijk voor kaders op het gebied van de AVG en Wet politiegegevens (privacy/gegevensbescherming). - IV&D (i.c. privacyofficer Belastingdienst) is contactpersoon voor de interne toezichthouder, de functionaris voor gegevensbescherming (FG), en voor de nationale toezichthouder, de AP.
Omschrijving inhoud	- De Toeslagenaffaire is aanleiding geweest om breed binnen de Belastingdienst, maar ook bij Toeslagen en Douane, te onderzoeken hoe wordt omgegaan met persoonsgegevens. Daarbij ligt de nadruk op nationaliteit, maar er wordt bijvoorbeeld ook gekeken naar de registratie en het gebruik van gegevens over gezondheid en strafrechtelijke gegevens. - Waar onterecht gebruik wordt geconstateerd, wordt het gebruik gestopt, worden de benodigde beheersmaatregelen getroffen, zoals het zetten van gegevens in een datakluis voor nadere analyse, en wordt de Kamer geïnformeerd. Dit onderzoek maakt deel uit van het programma 'Herstellen, Borgen en Verbeteren' (HVB). - Het gebruik van nationaliteit in het toezicht kan niet uitgesloten worden, omdat nationaliteit soms op basis van wet- en regelgeving expliciet nodig is om te gebruiken in het toezicht. In het najaar 2019 is door uw ambtsvoorganger aan de Kamer toegezegd dat nationaliteit alleen nog gebruikt mag worden in het toezicht als daar een expliciete wettelijke grondslag voor aanwezig is. - Doordat de Belastingdienst met heel veel toepassingen te maken heeft (ruim 900 applicaties) en op heel veel verschillende plekken met gegevens werkt, is het tot nu toe vrijwel onmogelijk om een volledig beeld te krijgen van het gebruik van nationaliteit binnen het toezicht. - Daarnaast hebben er verschillende externe onderzoeken plaatsgevonden. - De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft onderzoek gedaan naar het gebruik (verwerking) van de nationaliteit van aanvragers van kinderopvangtoeslag door Toeslagen. De AP heeft het eindrapport gepubliceerd op 17 juli 2020. o De AP stelt vast dat het verwerken van de nationaliteit is vereist voor de uitoefening van de publieke taak van Toeslagen. o Daarnaast komt de AP in dit onderzoeksrapport ten aanzien van verschillende type verwerkingen van nationaliteit door Toeslagen tot de conclusie dat deze onrechtmatig en/of discriminerend waren. o De AP heeft geconcludeerd dat Toeslagen hiermee de Algemene Verordening Gegevensbescherming heeft overtreden; o De AP is voornemens is te gaan handhaven. De AP heeft nog geen handhavingsbesluit genomen. Er is geen indicatie wanneer de AP een handhavingsbesluit zal opleggen. - De AP doet op dit moment ook een onderzoek naar de gegevensverwerking in het kader van de Fraude signaleringvoorziening (FSV). - De NO heeft een onderzoek gedaan naar de klachtbehandeling door de overheid van klachten over etnisch profileren. Dit heeft op 31 maart geleid tot het rapport "verkleurde beelden" waarin aanbevelingen worden gedaan ten aanzien van klachtbehandeling.

Krachtenveld	- De aandacht van de Tweede Kamer en de media voor dit onderwerp is groot. Als gevolg van de motie Marijnissen (januari 2021) is de aandacht van de Kamer voor het gebruik van nationaliteit als risico-indicator verbreed tot alle departementen. - De verwachting is dat de AP een hoge boete zal opleggen. Het sanctiebesluit zal naar verwachting veel aandacht genereren in de vorm van publicaties en Kamervragen. - De media volgen de ontwikkelingen van de toeslagenaffaire actief. - De Kamer vraagt regelmatig aandacht voor een uitgebreid onderzoek naar mogelijke discriminatie door de Belastingdienst en Toeslagen. - Verder zal in vervolg op de POK een 'Parlementaire enquête dienstverlening, handhaving en fraudebestrijding bij overheidsdiensten' plaatsvinden (verhoren voor de zomer van 2022 afgerond). Het doel daarvan is verder onderzoek te doen naar onder andere het onrechtmatig selecteren op nationaliteit, de fraudeopsporing buiten Toeslagen, hoe persoonsgegevens gedeeld zijn met andere overheden en doorwerkten in fraudeopsporing elders, evenals de rol van de tweede kamer die onvoldoende onderzocht is
Behandeling	- De Kamer is op veel verschillende momenten geïnformeerd over het gebruik van nationaliteit. - Momenteel loopt er binnen de Belastingdienst onder het programma HVB een inventarisatie naar het gebruik van nationaliteit in de meer dan 900 systemen en applicaties van de Belastingdienst. - Daarnaast loopt er een rijksbrede inventarisatie naar het gebruik van nationaliteit onder verantwoordelijkheid van BZK. Dit om uitvoering te geven aan de motie Marijnissen (januari 2021) die in het debat over de Parlementaire ondervraging Kinderopvangtoeslag (POK) is aangenomen. De Belastingdienst, Douane en Toeslagen zijn hier ook onderdeel van. - Aan de Kamer is toegezegd t.z.t. de correspondentie met de AP te sturen.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Terminologie rondom etnisch profileren, discrimineren en gebruik van het persoonsgegeven nationaliteit worden vaak door elkaar gebruikt, alhoewel ze juridisch niet gelijk zijn. Voor zover nu bekend is, hebben Belastingdienst, Toelagen en Douane niet (structureel) etnisch geprofileerd, maar niet valt uit te sluiten dat dit in individuele situaties wel gebeurd is.

17 DGBD: EU btw e-commerce	
Verantwoordelijk DG/directie	directie Midden- en Klein Bedrijf (MKB), Directeur-generaal voor Fiscale Zaken (DGFZ)
Omschrijving inhoud	Per 1 juli 2021 treedt de nieuwe regelgeving voor btw en e-commerce in werking. Deze regelgeving kent 4 grote wijzigingen: 1. Herstellen van een level playingfield. Op dit moment betalen leveranciers van buiten de EU geen btw over pakketjes onder de € 22 aan consumenten in de EU. Nederlandse ondernemers en andere ondernemers in de EU moeten wel btw in rekening brengen over exact hetzelfde product. Dit verschil wordt weggenomen. 2. Uitbreiding éénloketaangifte. Om te voorkomen dat voor al die kleine pakketjes van buiten de EU (tot € 150) separaat btw-aangifte moet worden gedaan, kan dat via 1 aangifte in 1 lidstaat voor de gehele EU worden gedaan. 3. Platformaangifte. Veel producten van buiten de EU worden via een digitaal platform aangeboden en verkocht. Omwille van de eenvoud voor het bedrijfsleven en de belastingdiensten wordt het platform belastingplichtig gemaakt voor die verkopen (tot € 150 per pakketje). 4. Alle bedrijven in de EU (voornamelijk webshops) moeten voor hun verkopen btw gaan betalen in EU-land van bestemming van het pakketje. Er een uitzondering voor kleine ondernemers. Ook hiervoor is een nieuw éénloketsysteem. Er was al een éénloketsysteem voor digitale diensten. De Belastingdienst voert deze nieuwe regelgeving per 1 juli 2021 uit via noodmaatregelen. De structurele IT die wordt gebouwd is in 2023 gereed. Tijdige implementatie van structurele IT om deze nieuwe regelgeving per 1 juli 2021 uit te voeren bleek niet mogelijk door een overvolle IV-portfolio en andere keuzen (bijv. Burgerservicenummer uit btw-identificatienummer voor eenmanszaken). Verder uitstel van de inwerkingstredingsdatum tot 1 januari 2022 bleek in Europees verband niet haalbaar. Om een negatieve impact op het (NL) bedrijfsleven en mogelijke schadeverzoeken van (NL)bedrijven aan de Nederlandse Staat te voorkomen door niet-tijdige implementatie van de EU-richtlijnen btw e-commerce, heeft staatssecretaris Vijlbrief kort na zijn aantreden ingezet op tijdige implementatie via noodmaatregelen (een noodspoor). Het noodspoor bestaat deels uit IT en een (groter dan normaal) deel uit handmatige werkzaamheden. De Eerste en Tweede Kamer (TK) hebben het wetsvoorstel btw e-commerce aanvaard met kennis van alle risico's en onzekerheden van het noodspoor. Daarover is de TK bij brief volledig geïnformeerd[24]/[25]. Bij de TK-behandeling is door de staatssecretaris toegezegd dat hij de TK regelmatig op de hoogte zal houden van de voortgang van de implementatie via het noodspoor (gelet op de risico's). Het gaat er dan specifiek om of het aantal aanmeldingen voor de nieuwe éénloketsystemen beheersbaar is en of andere werkzaamheden van de Belastingdienst door de uitvoering van de e-commerce wetgeving via het noodspoor worden verdrongen. Er is ook toegezegd dat EU-wetgeving nooit meer te laat mag worden geïmplementeerd. Voor de Belastingdienst is de implementatie een zeer spannend traject waarbij de kans op fouten en vertragingen toeneemt naarmate het aantal aanmeldingen stijgt. Er is een tijdelijk organisatie die capaciteit opschaalt indien dat nodig is, waarbij de opschaling is beperkt door beschikbaarheid in de markt en uitvoerbaarheid.
Krachtenveld	De Europese Commissie houdt Nederland aan een tijdige implementatie. Het Nederlandse bedrijfsleven is gebaat bij een tijdige implementatie. Bij een niet-tijdige implementatie zouden NL-bedrijven worden benadeeld en kan de

	Staat schadeclaims ontvangen. Alleen de SP stemde tegen uitvoering via het noodspoor.
Behandeling	Het gaat nu om een lopend dossier in de uitvoering. Aan de TK en EK is toegezegd om hen periodiek te informeren over de stand van zaken bij uitvoering van het noodspoor.

[24] Kamerbrief btw e-commerce, 19 januari 2021, kenmerk 2021-0000009117
[25] Aanbiedingsbrief aanvullende nota naar aanleiding van het verslag wetsvoorstel implementatie richtlijnen elektronische handel, 29 januari 2021, kenmerk 2021-0000014186

Blok C: Systemen Belastingdienst

18 DGBD: Bestedingscriterium ANBI's i.c.m. Rapport Beter Geven	
Verantwoordelijk DG/directie	Fiscale en Juridische Zaken (FJZ). concerndirectie Vaktechniek (CD VT), uitvoerings- en handhavingsbeleid (UHB), Midden- en Klein Bedrijf (MKB), algemeen nut beogende instellingen- team (ANBI team)
Omschrijving inhoud	In een brief aan de Tweede Kamer van 28 maart 2019[26] zijn voorstellen tot verbetering van de giftenaftrek en algemeen nut beogende instellingen (ANBI)/ sociaal belang behartigende instelling (SBBI)regelingen voorgelegd. Onder de huidige regelgeving moet een ANBI primair en rechtstreeks een (voldoende concreet bepaald) algemeen nuttig doel beogen en moeten de werkzaamheden feitelijk ook uitsluitend of nagenoeg uitsluitend (90%) dit algemeen belang dienen (de zogenoemde tweetrapstoets). Een van die verbetervoorstellen betreft het bestedingscriterium, ook wel anti-oppoteis genoemd. Die eis moet waarborgen dat ANBI's hun inkomsten daadwerkelijk besteden aan hun algemeen nuttige doelstelling, en niet nodeloos vermogen - dat is verkregen met gebruikmaking van fiscale faciliteiten - oppotten. Een ANBI mag niet meer vermogen aanhouden dan redelijkerwijs nodig is voor de continuïteit van de voorziene werkzaamheden ten behoeve van de algemeen nuttige doelstelling van de instelling. Het bestedingscriterium is een open norm. Met de filantropiesector is afgesproken om via een handleiding meer duidelijkheid te verschaffen. De punten die in overleg met de filantropiesector verder (zullen) worden uitgewerkt/onderzocht zijn: • Onder welke voorwaarden sprake is van algemeen nut investeringen/ANBI-investeringen, in welk geval in beginsel geen strijd ontstaat met het bestedingscriterium; • (Geen) periodieke waardering van vermogenstitels; • De hoogte van "buffervermogen" dat een ANBI voor fluctuaties in haar inkomsten of toekomstige rendementen mag aanhouden. In overleg met de sector is gestart met het onderwerp ANBI-investeringen. Dit blijkt complex, de sector lijkt een ander ANBI-begrip voor te staan dan we nu hebben en bepleit het doen van investeringen in en donaties aan entiteiten die een (sociale) onderneming drijven. Op 16 december 2020 heeft een op initiatief van de Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie (SBF) ingestelde commissie aan uw voorganger een advies overhandigd met de titel 'Beter Geven', over een vereenvoudiging en versterking van de Giftenaftrek en ANBI-stelsel, waarin deze benadering eveneens wordt bepleit. De verwachting is dat de belangstelling voor ondersteunen van sociale ondernemingen via ANBI's de komende jaren toeneemt.
Krachtenveld	Gesprekspartner op dit dossier is SBF (Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie), bestaande uit Goede Doelen Nederland (brancheorganisatie van goede doelen), de FIN (brancheorganisatie voor vermogensfondsen), en het CIO (Interkerkelijk Contact in Overheidszaken, samenwerkingsverband van 28 christelijke kerken en 2 joodse gemeenschappen). De SBF heeft goede politieke contacten. Het onderwerp ANBI's in brede zin heeft regelmatig aandacht van de Tweede Kamer.

[26] Kamerstukken II, 2018/19, 35 026, nr. 63.

Behandeling	Bij de Fiscale verzamelwet 2021 is aangegeven dat de verwachting was de handleiding over het bestedingscriterium nog in 2020 af te ronden[27]. Die verwachting is te optimistisch gebleken. De huidige stand van zaken is dat een eerste aanzet voor kaders voor ANBI-investeringen met de SBF is uitgewisseld. Uit de reactie van de SBF ontstaat de indruk dat de benadering die hen voorstaat, niet goed past binnen de huidige kaders van algemeen nut. In overleg met de sector is medio maart 2021 besloten eerst de andere punten uit te werken.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Aan de huidige regelgeving is inherent dat sommige organisaties of activiteiten, hoewel sympathiek, niet 'ANBI-waardig' zijn. Door de fiscale faciliteiten (met name de giftenaftrek in de inkomstenbelasting en vennootschapsbelasting en de vrijstellingen van schenk- en erfbelasting) is het aantrekkelijk om activiteiten via een ANBI te verrichten. Afwijken van de uitgangspunten voor bepaalde, sympathieke gevallen, brengt juridische risico's met zich mee. Hier dient dus terughoudend mee te worden omgegaan. Bij een andere invulling van algemeen nut spelen vanzelfsprekend ook financiële overwegingen.

[27] Kamerstukken II, 2019/20, 35 437, nr. 7, p. 5.

19 DGBD: Verdienmodel belasting van personenauto's en motorrijwielen (bpm)	
Verantwoordelijk DG/directie	Fiscale en Juridische Zaken (FJZ), Uitvoerings- en Handhavingsbeleid (UHB), Centrale Administratieve Processen (CAP), Directeur-generaal voor Fiscale Zaken (DGFZ)
Omschrijving inhoud	In opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) heeft het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) in 2020 onderzoek gedaan naar een mogelijk verdienmodel in de Wet belasting personenauto's en motorrijwielen (bpm). Bij registratie van een voertuig in Nederland moet bpm worden betaald. Uit het EU-recht volgt dat de bpm over een geïmporteerd voertuig niet hoger mag zijn dan de bpm die nog rust op een gelijksoortig Nederlands voertuig. Dit leidt tot veel procedures waarin gesteld wordt dat de bpm hoger is dan het EU-recht toestaat. Het gaat dan bijvoorbeeld over een geschil met de Belastingdienst over tot hoeveel waardevermindering bepaalde schade aan het voertuig leidt. Het WODC heeft geconstateerd dat de juridische procedures binnen de bpm in de meeste gevallen wordt aangespannen door een klein aantal gemachtigden (d.w.z.: personen die namens een importeur/autohandelaar procederen) dat met procederen een verdienmodel heeft ontwikkeld. Deze gemachtigden procederen vaak op grond van een algemene machtiging die jaren geleden door autohandelaren verstrekt is. Het komt regelmatig voor dat geprocedeerd wordt zonder medeweten van de autohandelaar en zonder dat het toegekende bpm-belang en de kostenvergoeding aan de autohandelaar worden uitgekeerd. Indien de verschuldigde bpm in bezwaar of beroep wordt verlaagd (soms met slechts enkele euro's), volgt uit de wet dat recht bestaat op een forfaitaire proceskostenvergoeding (pkv) die veel hoger kan zijn dan het bpm-belang waarover geprocedeerd werd. Daarnaast bestaat recht op een 'immateriële schadevergoeding' indien het te lang heeft geduurd een bezwaar- of beroepsprocedure af te ronden. De houding van gemachtigden tijdens procedures is er soms op gericht vertraging te bewerkstelligen zodat een grotere kans bestaat op een immateriële schadevergoeding. Het kabinet heeft in reactie (februari 2021) op het WODC-rapport[28] aangekondigd langs twee wegen meer grip te willen krijgen op het verdienmodel in de bpm: (1) verbetering van het interne proces bij de Belastingdienst, bijvoorbeeld door bezwaarschriften vaker kennelijk ongegrond te verklaren en (2) het verkennen van wetgevingsmaatregelen, bijvoorbeeld door te regelen dat vergoedingen alleen nog aan de autohandelaar zelf worden overgemaakt (en dus niet de gemachtigde).
Krachtenveld	<u>Kamer en nieuwe wetgeving (adviesrol Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW))</u> De parallelimport van voertuigen, waaraan het verdienmodel gerelateerd is, kan op veel belangstelling van de Kamer rekenen. VVD en CDA staan traditioneel kritisch tegenover de bpm. Momenteel wordt beleidsmatig verkend of door de RDW fysiek toezicht kan worden gehouden op geïmporteerde voertuigen waarvoor bpm-aangifte wordt gedaan met een taxatierapport. De schade wordt vaak uitvergroot om de bpm te drukken. <u>Ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) en Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)</u> De hoogte van de pkv is gebaseerd op een wet waarvoor de ministeries van J&V en BZK hoofdverantwoordelijk zijn. Besloten is om voorlopig geen verhoging van de pkv door te voeren in de bpm. Verkend wordt of aanvullende voorwaarden noodzakelijk zijn bij toekenning van een pkv in de bpm.

[28] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/02/12/tk-wocd-onderzoek-ncnp-bedrijven-2

	<u>Rechtspraak</u> Het verdienmodel in de bpm drukt op de rechtspraak als gevolg van de vele juridische procedures die binnen de bpm worden gevoerd.
Behandeling	De kabinetsreactie op het WODC-rapport is op 12 februari 2021 naar de Kamer gestuurd. De verkenning van wetgevingsmaatregelen wordt opgesteld ten behoeve van een nieuw kabinet. De verwachting is dat eventuele maatregelen voor het Belastingplan 2023 worden aangeboden.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Een van de oorzaken van het verdienmodel, de waarde van het voertuig als grondslag van de bpm, kan niet worden weggenomen zonder de bpm ingrijpend te hervormen. Dit brengt een juridische beperking met zich mee. Bovendien is een dergelijke ingrijpende wijziging pas mogelijk nadat de modernisering van de IV voor de bpm is afgerond. Aan het beperken van het verdienmodel in de bpm kleven geen directe politieke of financiële risico's. Aan het voortbestaan kleven die risico's mogelijk wel. Het kost de schatkist jaarlijks enkele miljoenen en het beslag dat de uitvoering van de bpm op de Belastingdienst en de rechtspraak legt, ligt politiek gevoelig.

20 DGBD: Wendbaarheid ICT-projecten Belastingdienst: Uitfaseren ETM (Enterprise Tax Management) en Modernisering motorrijtuigbelasting (MRB)	
Verantwoordelijk DG /directie	Directie Centraal Administratieve Processen (CAP), directie Midden- en Klein Bedrijf (MKB), directie Grote Ondernemingen (GO), directie Informatievoorziening en Databeheersing (IV&D), directie Informatievoorziening (IV)
Omschrijving inhoud	**Project Auto – Modernisering MRB** Het project Modernisering Autoheffingen Motorrijtuigenbelasting zorgt ervoor dat de continuïteit van de heffing en inning van motorrijtuigenbelasting (MRB) ook de komende jaren geborgd blijft. Omdat het verouderde systeem moet worden uit gefaseerd, wordt een nieuw systeem gebouwd dat zorgt voor het sneller kunnen meebewegen met veranderende wetgeving. Het huidige systeem voor de heffing van de MRB blijft operationeel totdat de implementatie van het nieuwe systeem voltooid is. De huidige systemen waarmee de MRB wordt uitgevoerd zijn verouderd en daardoor is het lastig nieuwe wetgeving toegevoegd te krijgen. Om ook met nieuwe wetgeving sneller mee te kunnen bewegen is in 2016 voor de MRB gestart met het bouwen van een nieuwe applicatie die twee oude systemen gaat vervangen. Na eerdere problemen met de voortgang van het project is in 2019 besloten om in te grijpen op het project en de sturing te verstevigen[29]. Onder leiding van de stuurgroep Auto heeft herijking van de planning plaatsgevonden. De komende periode blijven de risico's bij dit project onverminderd hoog. Het gaat om schaarse ICT-capaciteit van medewerkers met kennis van de (oude) systemen. De projectsturing is vorig jaar reeds verstevigd en heeft ertoe geleid dat de Fijnstoftoeslag MRB tijdig kon worden geïmplementeerd via een alternatieve wijze. Nu wordt volledig ingezet op de bouw van het nieuwe systeem en het beheersen van eventuele risico's. **Project uitfaseren ETM** Het ICT-landschap van inning en betalingsverkeer is erg complex. Sinds 2017 wordt gewerkt aan een meerjarig vernieuwingstraject op basis van een zogeheten doelarchitectuur. Dit komt erop neer dat de huidige drie grote inningssystemen worden vervangen door een aantal kleinere applicaties. Enterprise Tax Management (ETM) is één van die drie te vervangen applicaties De planning van het project is aangepast vanwege onvoorziene, veel langere doorlooptijden bij het realiseren van geautomatiseerde koppelingen tussen ICT-systemen, zodat deze via het internet met elkaar kunnen communiceren (webservices). De implementatie van het nieuwe systeem vindt daardoor een half jaar voor de einddatum van het onderhoudscontract met Oracle plaats. Daarmee is er geen volledig overgangsjaar om openstaande vorderingen in ETM af te handelen zoals eerder was gepland. De uitloop in planning heeft geen gevolgen voor de belastinginning van de middelen die ETM int en teruggeeft. Omdat het zo belangrijk is om ETM op tijd uit te faseren, is het afgelopen jaar een aantal keren besloten om nieuwe ontwikkelingen (het invoeren en afschaffen van belastingmiddelen) uit te stellen tot na 2023.

[29] In de 21e en 22e halfjaarrapportage Belastingdienst en in de beantwoording van de vragen naar aanleiding van de 21e halfjaarrapportage is gemeld dat het huidige ICT-systeem van de MRB sterk verouderd is en dat deze momenteel wordt gemoderniseerd.

Krachtenveld	Voor een betere projectbeheersing gaat de Belastingdienst bij het beoordelen van grote ICT-projecten gebruik maken van interne en externe audits, zoals audits van de ADR, aanvullend op de CIO-oordelen. Zo start de ADR in april dit jaar een toets op het project Auto MRB. Daarnaast neemt de Belastingdienst de aanbevelingen van PWC over, voor de planningen binnen het project Auto MRB. Daarnaast heft de Belastingdienst het ICT-verbeterprogramma ingericht dat als doel heeft de ICT-uitvoeringsorganisatie én de sturing daarop zodanig te verbeteren dat deze doelmatiger en effectiever kan opereren. De Kamer is in april 2021 over de uitloop van en het toezicht op deze projecten geïnformeerd. Ook is hiervan een melding gemaakt op het Rijks ICT-dashboard.
Behandeling	In het ketenbestuur Auto van april 2021 zijn afspraken gemaakt en een vervolganalyse afgesproken voor businessoplossingen buiten een van de IT-systemen om. Deze analyseresultaten, adviezen en de evt. impact op de planning worden in juni in het ketenbestuur Auto besproken. Op dit moment (april-mei 2021) vindt opnieuw herijking van ETM plaats om strak op de planning en realisatie te kunnen sturen. De herijkte businesscase wordt, indien nodig, aangeboden aan de Portfolioraad
Ambtelijke beleidsopvattingen	Het programma Modernisering motorrijtuigenbelasting (MRB) valt onder de 'aanpak modernisering IV landschap Belastingdienst. Aan de Tweede Kamer is toegezegd dat dat de Belastingdienst met rationalisatie en modernisering van het IV-landschap (waaronder die van het auto domein) stappen zet in het oplossen van de legacy-problematiek. Vertragingen bij inning leidden tot zorgen over tijdige vervanging ETM. De gedane toezeggingen aan de Tweede Kamer, zoals bijvoorbeeld de in 2023 geplande ondersteuning voor het verlenen van kwijtschelding voor toeslagen, komen op basis van de hernieuwde planning niet in gevaar. Hoewel nu de gedane toezeggingen niet in gevaar komen, wordt het risico daarop wel groter als nieuwe verstoringen of vertragingen bij de uitfasering van ETM opkomen. In dat geval zal de periode toenemen waarin geen grootschalige wijzigingen kunnen worden doorgevoerd in automatiseringsondersteuning van invorderings- en betalingsprocessen.

21 DGBD: Stuiting Verjaring	
Verantwoordelijk DG/directie	directie Centrale Administratieve Processen (CAP), directie Midden- en Klein Bedrijf (MKB), directie Grote Ondernemingen (GO), directie Particulieren (P)(Kennis & Expertisecentrum buitenland)
Omschrijving inhoud	Een burger of bedrijf die een belastingaanslag heeft ontvangen en het verschuldigde bedrag niet tijdig heeft voldaan, heeft een belastingschuld. Als de aanslag vijf jaar na de betalingstermijn nog niet is betaald of ingevorderd en de laatste invorderingshandeling is ouder dan 5 jaar, dan verjaart deze schuld. De Belastingdienst mag die aanslag dan niet meer invorderen of verrekenen. De Belastingdienst kan voorkomen dat de aanslag verjaart. Dit kan door het tijdig stuiten of schorsen van de verjaringstermijn. Het stuiten kan door het versturen van een aanmaning en/of een mededeling waarin de Belastingdienst ondubbelzinnig zijn recht op betaling voorbehoudt. Er begint dan een nieuwe termijn van vijf jaar te lopen. Gebleken is dat verjaringen in voorkomende gevallen niet (tijdig) zijn gestuit door een tekortkoming in het stuitingsproces. Uit onderzoek blijkt dat er mogelijk circa 220.000 aanslagen zijn verjaard. Het bedrag aan schulden dat mogelijk verjaard is, wordt momenteel geschat op circa 520 miljoen euro. Dit is inclusief schulden die oninbaar zouden zijn geweest. Het gaat hier om schulden die ouder zijn dan vijf jaar, waarvoor geen verhaalsmogelijkheden bekend waren. Dat betekent dat, ook al was tijdig gestuit, er nauwelijks meer geïnd of verrekend had kunnen worden. In een zeer gering tot verwaarloosbaar aantal dossiers is vastgesteld dat verrekening is toegepast, nadat de verjaring inwerking was getreden. In voorkomende gevallen worden deze verrekening hersteld.
Krachtenveld	Dossier is politiek urgent, maar krijg momenteel geen specifieke aandacht van Nationale ombudsman (No) of de politiek. Op 18 februari 2021 heeft een overleg tussen de Staatssecretaris en de No plaatsgevonden waarbij onder gesproken is over de schuldenvragen. Tijdens dit gesprek is ook gesproken over het herstel van Stuiting Verjaring. In februari 2020 is aan de Kamer toegezegd om te informeren over de achtergrond, omvang en eventuele gevolgen van de problematiek omtrent schulden die zijn verjaard. Deze toezegging is afgedaan middels de motie en toezeggingenbrief van voorjaar 2021[30].
Behandeling	30.000 posten behoeft een individuele beoordeling. De overige 190.000 posten worden automatisch afgewikkeld. Dit is naar verwachting 1 november 2021 afgerond, daarmee is deze problematiek opgelost. De Belastingdienst heeft voor het stuitings- en verjaringsproces binnen de invorderingssystemen een nieuw rapportageproces ingericht met ingang van december 2020. Het nieuwe proces geeft inzicht in het aantal naderende te verjaren schulden per jaar met een vooruitblik van de 12 maanden daaropvolgend. In de nieuwe werkwijze gaan belastingschuldigen en/of toeslagschuldigen een stuitingsbrief van de Belastingdienst ontvangen als het einde van de verjaringsperiode aanstaande is. De Belastingdienst verzendt deze brief drie maanden voordat de verjaring inwerking treedt met uitzondering van faillissementen en/of wettelijke schuldsaneringsregeling. In de kabinetsreactie bij het eindrapport 'Ongekend Onrecht' van de POK is aangegeven dat het invorderingsbeleid van de Belastingdienst herijkt wordt om beter aan te sluiten bij het gewenste maatwerk en om oog te hebben

[30] Tweede Kamer, vergaderjaar 2020–2021, 35 570 IX, nr. 45

	voor de burgers. We kijken daarbij zowel naar de regelgeving als naar verbeteringen in de uitvoering.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Belangrijkste afwegingen/risico's: Zo spoedig mogelijk beoordelen van de 30.000 posten waar een individuele beoordeling nodig is, om vast te stellen of deze posten daadwerkelijk verjaard zijn. In een zeer gering tot verwaarloosbaar aantal dossiers is vastgesteld dat verrekening is toegepast, nadat de verjaring inwerking was getreden. In voorkomende gevallen worden deze verrekening hersteld.

22 DGBD: Vervolgingskosten en invorderingsrente	
Verantwoordelijk DG/directie	Directie Centraal Administratieve Processen (CAP), directie Midden- en Klein Bedrijf (MKB), directie Grote Ondernemingen (GO), directie Particulieren (P) (Kennis & Expertisecentrum buitenland)
Omschrijving inhoud	In het verleden is er sprake geweest van ten onrechte niet-verminderde vervolgingskosten, waaronder dwangbevelkosten, en problematiek omtrent invorderingsrente. **<u>Vervolgingskosten</u>** In 2018 is de Nationale Ombudsman (No) naar aanleiding van een klacht een onderzoek gestart naar ten onrechte niet terugbetaalde vervolgingskosten. Vervolgingskosten zijn alle kosten die volgens de Kostenwet invordering rijksbelastingen worden gerekend bij de dwanginvordering: kosten voor aanmaningen, dwangbevelen etc. Gebleken is dat de No door de Belastingdienst op 15 augustus 2018 verkeerd is geïnformeerd: er was niet onderkend dat sprake was van ten onrechte niet verlaagde vervolgingskosten. De No is daarover op 28 november 2019 eerst telefonisch en vervolgens schriftelijk geïnformeerd. Hij heeft vervolgens op 6 december 2019 zijn onderzoek naar de verlaging van vervolgingskosten heropend. Door de toenmalige staatssecretarissen is aan de No toegezegd fouten uit het verleden te herstellen en naar de toekomst toe te voorkomen dat deze situatie blijft voortduren. De Tweede Kamer is geïnformeerd met de brief van 24 juni 2020, kenmerk 2020-00000741590. <u>Oorzaak ten onrechte niet terugbetaalde vervolgingskosten</u> Als ten aanzien van een aanslag vervolgingskosten betaald zijn en deze aanslag wordt verlaagd, dan moeten de vervolgingskosten ook dienovereenkomstig verminderd worden. Dit gebeurde in het verleden niet altijd automatisch. Uit onderzoek bleek dat de inningssystemen niet in alle gevallen bij vermindering van een aanslag/terugvordering de reeds geheel of gedeeltelijk betaalde vervolgingskosten mee verminderen. In een aantal gevallen werd wel een geautomatiseerd bericht aangemaakt, waarna medewerkers deze berichten beoordeelden en zo nodig vervolgingskosten corrigeren. Dit is een zeer arbeidsintensieve en complexe werkwijze, waarbij de invorderaars zelf berekeningen moeten maken, met als risico dat er andere fouten gemaakt worden. <u>Herstelproces</u> Op 7 juli 2020 heeft de No de staatsecretaris laten weten dat al zijn vragen beantwoord zijn. Daarnaast spoorde hij de Belastingdienst aan om in september 2020 te beginnen met het terugbetalen van vervolgingskosten. In oktober 2020 heeft een pilot gedraaid voor het herstellen van vervolgingskosten. Begin december is de (reguliere) herstelactie gestart. Dit betekent dat per periode een groep belanghebbenden met al hun te corrigeren vervolgingskosten in één keer wordt afgehandeld. Op dit moment is de omvang vastgesteld op ten minste 930.000 belastingaanslagen. Het hiermee gemoeide bedrag bedraagt minimaal 49 miljoen euro op basis van de geautomatiseerd te herstellen aanslagen. Daarnaast dienen ook een aantal aanslagen handmatig te worden hersteld. De inschatting is dat het hiermee gemoeide bedrag maximaal 13 miljoen euro bedraagt, inclusief eventueel te vergoeden wettelijke rente. Met de No zijn werkafspraken gemaakt om gezamenlijk tijdlijnen vast te stellen en de voortgang te bewaken. Begin juni start de verzending van brieven. Het streven is er op gericht uiterlijk eind 2021 de herstelactie te beëindigen. <u>Voorkomen richting de toekomst / aanpassing proces</u> Totdat het systeem is gewijzigd (naar verwachting eind 2023) is de volgende tijdelijke beheersmaatregel genomen: de query die is ontwikkeld om de te herstellen aanslagen op te sporen, wordt wekelijks gedraaid om de recent ontstane gevallen (grotendeels) geautomatiseerd dan wel handmatig te corrigeren.

	Invorderingsrente Er zijn twee situaties onderkend, waarbij de wetgeving rondom de invorderingsrente onjuist is toegepast: • het niet herrekenen van invorderingsrente na vermindering van een aanslag, dit is bekend vanaf mei 2020 naar aanleiding van een verzoek van een belanghebbende; • het ten onrechte in rekening brengen van invorderingsrente in de situatie dat een negatieve aanslag met een positieve (nog – deels – onbetaalde) aanslag van hetzelfde middel en jaar wordt verrekend, dit is bekend vanaf december 2020 waarbij het door de Belastingdienst zelf is ontdekt bij analyses van data in de herstelactie Vervolgingskosten. Om de omvang van de problematiek rondom de invorderingsrente in kaart te brengen vindt een kwantitatieve analyse plaats en worden de budgettaire gevolgen in kaart gebracht. Op basis van de bevindingen nemen we maatregelen om te voorkomen dat de problematiek blijft voortbestaan en vindt herstel voor het verleden plaats. Het voorlopige beeld is dat als er een herstelactie moet worden opgezet veel uitgangspunten en uitvoeringsvraagstukken uit het project vervolgingskosten herbruikbaar zijn bij invorderingsrente. De budgettaire effecten zijn pas na de kwantitatieve analyse in te schatten.
Krachtenveld	De Tweede Kamer is over de problematiek van de invorderingsrente en vervolgingskosten meerdere keren geïnformeerd. Zo is het onderwerp gemeld aan de Kamer in de Kamerbrief over het overzicht van wetten waar de Belastingdienst zich niet aan heeft gehouden. De Tweede Kamer en de Nationale ombudsman wordt periodiek op de hoogte gehouden van de voortgang op deze dossiers.
Behandeling	Vervolgingskosten: Het dossier is in de uitvoeringsfase. Het herstel is gestart met een streefdatum van eind 2021. Invorderingsrente: Het dossier is in beginfase. Er wordt een start gemaakt met de probleemanalyse om de omvang vast te stellen.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Belangrijkste afwegingen/risico's: - Zo spoedig mogelijk herstel voor belanghebbenden mocht dit nodig blijken; - De dossiers hebben de aandacht van de Nationale ombudsman; - Voor de uitvoering van het herstel bestaat er een afhankelijkheid met andere risicoprojecten, de opstart van de dwanginvordering en behandeling van corona uitstel van betaling, waardoor er een risico ontstaat op capaciteitsproblemen voor de herstelacties.

23 DGBD: eHerkenning	
Verantwoordelijk DG/directie	Concerndirectie Informatievoorziening en Databeheersing (IV&D)
Omschrijving inhoud	eHerkenning (eH) is een open, publiek-privaat toelatingsstelsel voor authenticatiemiddelen voor rechtspersonen en genotificeerd door de Europese Commissie onder de electronic identities and trust services (eIDAS) verordening. Met een eHerkenningsmiddel kan iemand aantonen dat hij gemachtigd is om namens een rechtspersoon te handelen. Het stelsel valt onder de verantwoordelijkheid van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). eH is een overheidsbrede 'generieke' oplossing waar meer dan 480 (semi-) overheidsorganisaties op zijn aangesloten, inclusief de Belastingdienst en Douane. De kosten van het stelsel worden gedragen door de gebruikers van het stelsel: (overheids)organisaties die diensten aanbieden, ondernemers die deze diensten afnemen en de erkende leveranciers van eHerkenningsmiddelen. Ter vergelijking, de overheid geeft DigiD uit en de kosten worden via belastinginkomsten betaald door overheidsorganisaties die het middel inzetten. Bij de implementatie van eH loopt de Belastingdienst tegen twee problemen aan: 1. <u>Niet alle rechtspersonen en fiscale entiteiten kunnen een eHerkenningsmiddel aanschaffen.</u> Alleen rechtspersonen die zich kunnen inschrijven in het Handelsregister kunnen eH aanschaffen. Diverse rechtsvormen, zoals buitenlandse ondernemingen, ambassades en pensioen bv's kunnen zich volgens de huidige Wet op het Handelsregister niet inschrijven, geen eH aanschaffen en daarom niet inloggen bij de Belastingdienst. Bedrijven die op dit moment aangifte moeten doen via Mijn Belastingdienst zakelijk (MBDz) maar geen eH kunnen aanschaffen, worden door de Belastingdienst gevraagd gebruik te maken van commerciële softwarepakketten of fiscaal dienstverleners. De Belastingdienst vergoedt de kosten tot maximaal 450 euro. De staatssecretarissen van BZK en FIN (Fiscaliteit en Belastingen) hebben de Tweede Kamer toegezegd het op langere termijn mogelijk te maken dat 'restgroepen' zich registreren in het Handelsregister dan wel in een register dat de Belastingdienst zelf realiseert. Dit register zal bestaan naast het Handelsregister. 2. <u>De Tweede Kamer wil dat ondernemers kosteloos belastingaangifte kunnen doen.</u> Ondernemers betalen gemiddeld 45 euro per jaar per eHerkenningsmiddel. De staatssecretaris van BZK en de staatssecretaris van Fiscaliteit en Belastingen hebben daarom een compensatieregeling ingesteld voor ondernemers die eH alleen bij de Belastingdienst gebruiken. De eH-leveranciers bieden hiervoor een speciaal Belastingdienst eHerkenningsmiddel aan, dat ook bij Douane gebruikt kan worden. De aanschafkosten kunnen bij RvO worden teruggevraagd. Deze regeling kent een looptijd van 2 jaar. Naar aanleiding van de motie Van der Molen, waarin de Tweede Kamer BZK vraagt om te onderzoeken hoe een publiek middel voor het bedrijvendomein kan worden ontwikkeld, onderzoeken de Belastingdienst en BZK de mogelijkheid om een door de Overheid uitgegeven 'gratis' middel te realiseren. In het wetsvoorstel Digitale Overheid (WDO) wordt eH verplicht gesteld als generiek inlogmiddel voor bedrijven en organisaties bij de gehele overheid. Overheden moeten hun organisatie specifieke middelen uitfaseren. Het wetsvoorstel is goedgekeurd door de Tweede Kamer, maar is aangehouden

	door de Eerste Kamer. Om tegemoet te komen aan de Eerste Kamer is een novelle opgesteld waarin aanvullende eisen worden gesteld aan authenticatiemiddelen die door BZK erkent willen worden: privacy by design, een verhandelverbod op gegevens en gebruik van open source software. De novelle is medio maart 2021 naar de Raad van State gestuurd voor advies. Het tijdspad van de verdere behandeling van de novelle en de WDO is nog niet bekend. De Tweede Kamer heeft in de motie Van der Molen gevraagd om een publiek middel voor bedrijven en organisaties. In het huidige wetsvoorstel en in de novelle creëert BZK hiervoor geen juridische grondslag. Vanwege de bezwaren van ondernemers en de Tweede Kamer tegen eH is de Belastingdienst voorzichtig met verdere implementatie en zoekt alternatieven om toch aan de privacy eisen te kunnen voldoen.
Krachtenveld	De vaste Kamercommissie Financiën stelt vragen over het kosteloos aangifte doen en de compensatieregeling voor het Belastingdienst specifieke eHerkenningsmiddel. Ook ondernemers benaderen de Belastingdienst direct of indirect met vragen. BZK wil graag het wetsvoorstel Digitale Overheid goedgekeurd krijgen in de Eerste Kamer. De uitvoeringsproblematiek die de Belastingdienst nu ervaart met eH is hiervoor een risico, omdat de WDO de problemen versterkt en niet verhelpt. Wanneer BZK en/of de BD stappen zet waardoor er een middel naast eH komt, zullen de leveranciers op basis van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) schadeclaims indienen. De bestaande wetgeving schrijft al voor dat de Belastingdienst haar diensten beveiligd door een authenticatiemiddel van betrouwbaarheidsniveau substantieel te vereisen. Het UWV heeft hiervoor een aanschrijving van de AP gekregen, de BD vooralsnog niet. Andere uitvoeringsorganisatie lijken te wachten met de implementatie van eH tot de problemen bij de Belastingdienst opgelost zijn.
Behandeling	BZK heeft toegezegd de motie Van der Molen voor het zomerreces van 2021 te beantwoorden en met een plan te komen om een publiek middel uit te brengen. De Belastingdienst werkt met BZK aan de totstandkoming van dit plan.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Het gebruik van een overheidsbreed generiek authenticatiemiddel waarbij de organisatie specifieke authenticatievoorzieningen worden uitgefaseerd is een opvatting waar de Belastingdienst achter kan staan. Het op niveau brengen en onderhouden van een groot aantal specifieke voorzieningen is kostbaar. Daarbij brengt het voor burgers en bedrijven gemak om slechts 1 digitale sleutel te hebben. De Belastingdienst wil uiteraard geen belemmeringen opwerpen voor ondernemers om aan hun fiscale verplichtingen te voldoen, zoals het moeten aanschaffen van een privaat authenticatiemiddel. Vanuit het oogpunt van gegevensbeveiliging en fraudebestrijding vindt de Belastingdienst het zeer belangrijk dat alle burgers en bedrijven en hun vertegenwoordigers in kunnen loggen met middel dat voldoende beveiliging biedt. De Belastingdienst kan en wil een tussenoplossing realiseren inclusief juridische grondslagen die ten minste de eigen problematiek oplost, maar die ook op kan gaan in de permanente oplossing. Dit vormt echter ook een dilemma met oog op de zeer volle IV-portfolio van de Belastingdienst.

24 DGBD: Keuzeregeling Elektronisch Berichten Verkeer (KEBV)	
Verantwoordelijk DG/directie	Directie Klantinteractie & -services (KI&S). Betrokken directies: alle uitvoeringsdirecties, directie Informatievoorziening en Databeheersing (IV&D), directie Centrum voor Facilitaire Dienstverlening (SSO CFD)
Omschrijving inhoud	Het Programma KEBV (Keuzeregeling Elektronisch Berichten Verkeer) beoogt alle uitgaande formele berichten als onderdeel van de dienstverlening aan burgers en ondernemers, digitaal beschikbaar te maken, en voor burgers daarmee de implementatie van de wettelijke Keuzeregeling Elektronisch Berichten Verkeer te kunnen invoeren.
Krachtenveld	De wet betreft een correctie op de wet EBV uit 2015 ('vaarwel blauwe envelop') door burgers de keuze te bieden tussen papier of digitaal. Aandacht van Tweede Kamer en belangenorganisaties betreft primair de zorg voor niet-digitaalvaardige burgers. De wet kent geen ingangsdatum. In 2020/2021 is er geen media-aandacht voor het onderwerp geweest.
Behandeling	Het programma KEBV is mede afhankelijk van in ontwikkeling zijnde, essentiële centrale systemen waaronder multi-kanaal mededelen en archiveren. Beide ondervinden uitloop door complexiteit, diversiteit en de hoge volumes van de berichten (ca. 180 mln berichten per jaar). De Stassen zijn in het najaar van 2020 op de hoogte gebracht dat de keuzeregeling niet voor eind 2022 kan worden ingevoerd. Zij hebben vervolgens de Tweede Kamer geïnformeerd en toegezegd dat tot eind 2022 het niveau van dienstverlening op peil blijft. Ook is toegezegd dat in het voorjaar van 2021 nadere informatie volgt over de invoering van de keuzeregeling. Sindsdien is de voortgang van het nieuwe multi-kanaal mededelen project nog niet voldoende verbeterd. Ook is de Belastingdienst gestart met de uitvoering van de fundamentele transformatie dienstverlening (fiche 11), waarmee wordt beoogd om versneld tot zichtbare verbeteringen in de dienstverlening te komen vanuit perspectief van burgers en ondernemers. Dit raakt ook het programma KEBV. Met name door de aanhoudende vertraging van multi-kanaal mededelen maar óók de wens om in lijn met de transformatie dienstverlening alvast voortgang op het verbeteren van de digitale dienstverlening te boeken, is het programma KEBV nu in herijking. Deze herijking komt naar verwachting in mei 2021 in besluitvorming. Dan wordt ook duidelijk wat de consequenties voor de planning zullen zijn. De digitalisering van alle uitgaande formele berichten gaat ondertussen wel verder. Dit met inachtneming van de voorhangprocedure die is toegezegd aan de TK. Ieder document dat we digitaal gaan aanbieden dient eerst door de TK te worden goedgekeurd; ongeacht of dat parallel ook op papier wordt verstuurd. Dit programma loopt naar verwacht door tot en met 2023. De feitelijke invoering van de keuzeregeling vindt plaats via een Koninklijk Besluit.

25 DGBD: Bezwaren	
Verantwoordelijk DG/directie	Directie Particulieren/keten bezwaar, beroep en klachten (BBK)
Omschrijving inhoud	Burgers en bedrijven kunnen bezwaar indienen tegen een belastingaanslag of tegen een voor bezwaar vatbare beschikking. Indien er sprake is van een aangiftebelasting dien je bezwaar in tegen de voldoening of de inhouding onderscheidenlijk de afdracht. Deze bezwaren moeten worden behandeld worden binnen de termijnen die daarvoor in de Algemene Wet Bestuursrecht (Awb) worden vermeld. Voor bezwaar geldt een termijn van 6 weken met de mogelijkheid van verdagen en verlengen.
Krachtenveld	Door de grote hoeveelheden bezwaren zijn er de afgelopen jaren achterstanden ontstaan in het tijdig behandelen. Dat manifesteerde zich vooral in de inkomensheffing (IH). Dat heeft de Belastingdienst gemeld en daarover is regelmatig, ook aan de Tweede Kamer, gerapporteerd. Het gevolg is dat burgers en bedrijven langer in onzekerheid verkeren over hun bezwaar. Dit leidt zowel tot media-aandacht als tot vragen in de vaste Kamercommissie en Tweede Kamer. Voor de bezwaarschriften Omzetbelasting, Loonheffing en Vennootschapsbelasting speelt deze problematiek nagenoeg niet.
Behandeling	Tot 1 januari 2021 was er een projectmatige aanpak voor de behandeling van de IH Niet Winst bezwaren. Omdat de achterstanden hierdoor zijn ingelopen is deze projectmatige aanpak niet langer nodig. Hierover is de Tweede Kamer geïnformeerd. Door intensivering van de sturing op het behandelen van IH Winst bezwaren is ook hier de achterstand teruggebracht. Binnen de directie Grote Ondernemingen worden de bezwaren IH binnen het reguliere proces afgehandeld. Individuele klantbehandeling is daarbij het uitgangspunt. Er vinden verschillende initiatieven plaats in de keten om, in het belang van burgers en bedrijven, doorlooptijden te versnellen, bezwaren zoveel mogelijk digitaal te verwerken en onnodige/onjuiste bezwaren te voorkomen en op een juiste wijze gebruik te maken van de verdaging/verlengingsmogelijkheden in de AWB. Een speciaal dossier wordt gevormd door de bezwaren Box 3. Hiervoor geldt dat de DG/staatssecretaris jaarlijks een aanwijzingsbesluit krijgt voorgelegd om de bezwaarschriften van het betreffende belastingjaar als massaal bezwaar aan te merken. Deze zien specifiek op de vraag of de vermogensrendementsheffing in strijd is met het Europees Eigendomsrecht. Huidige stand van zaken is: • De bezwaarschriften tegen de box 3-heffing in de aanslagen inkomstenbelasting voor de jaren 2013 t/m 2019 zijn reeds aangewezen als massaal bezwaar. Hierdoor hoeven niet alle bezwaarschriften tegen de aanslagen individueel te worden afgedaan. Voor de periode 2013 – 2016 geldt dat deze nagenoeg geheel is afgewikkeld. • De massaal bezwaarprocedures voor de jaren 2017 en 2018 gaan over het box 3-stelsel dat per 1 januari 2017 is gewijzigd • In het aanwijzingsbesluit 2020 (getekend door uw voorganger) worden de bezwaarschriften 2020 ook aangemerkt als massaal bezwaar, voor zover de bezwaarschriften betrekking hebben op de rechtsvraag over de box 3-heffing in dit besluit. • Per 18 april 2021 zijn er 166.294 bezwaren BOX3 in voorraad. Dat aantal neemt na de aangiftecampagne verder toe.

Ambtelijke beleidsopvattingen	Binnen de keten BBK is het van belang een bijdrage te leveren aan de meerjarige strategische prioriteiten door een kwalitatief juiste en tijdige afhandeling van werkzaamheden, het zo makkelijk en eenvoudig mogelijk maken voor burgers en ondernemers, procesoptimalisatie en automatisering en het voorkomen van bezwaren. Hierin staan burgers en bedrijven centraal en is er aandacht voor de menselijke maat en het verder verbeteren van de persoonlijke en de digitale dienstverlening. Het niet tijdig behandelen van bezwaren leidt zowel tot juridische risico's van ingebrekestelling, financieel in de vorm van het uitbetalen van dwangsommen en politiek door het beeld van 'te lang op antwoord wachtende burgers en bedrijven'. Managementinformatie (MI) en aandacht voor risicomanagement (RM) is dan ook versterkt door een in samenwerking met het programma MI/RM gerealiseerd ketendashboard voor de IH en een risicoregister. Het capaciteitsprobleem is tot op heden gedeeltelijk opgelost door de inhuur van uitzendkrachten waarvoor het beschikbaar houden van financiële middelen noodzakelijk is. Vanuit de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK)-gelden is structureel budget gereserveerd. Dit moet nog worden opgevraagd middels bestedingsplannen. Vanwege de doorlooptijd van de wervingsactiviteiten wordt in eerste instantie ingezet op tijdelijk krachten.

26 DGBD: Stand van zaken Schenk- en Erfbelasting	
Verantwoordelijk DG/directie	Directie Particulieren /keten Schenk- en Erfbelasting.
Omschrijving inhoud	Vanaf 2017 waren er problemen m.b.t. de automatisering van schenk- en erfbelasting. Dit heeft vanaf 2017 geleid tot grote achterstanden in de verwerking van aangiften schenk- en erfbelasting. Het wegwerken van deze achterstanden kostte veel tijd en is uiteindelijk eind 2018 gerealiseerd. In 2019 en 2020 zijn de voorraden door het werkgebied Schenk- en Erfbelasting verder afgebouwd. Desondanks is er nog wel sprake van een hoger dan gewenste voorraad aangiften Erfbelasting. De ambitie is deze in de loop van 2021 verder af te bouwen. De ICT is op orde en de processen worden beheerst. De verdere verbetering en vernieuwing van de automatisering loopt via het project KOS (Klantoptimalisatie Schenk- en Erfbelasting). De Kamer is hierover voor het laatst per brief van 14 mei 2020 geïnformeerd. Eind 2020 is een laatste herijking van dit project uitgevoerd. Uit deze herijking blijkt dat de hoofdlijn van de beoogde verbetering en vernieuwing conform planning op 1 juli 2022 zal kunnen worden bereikt. <u>Lopende onderzoeken</u> De ADR is verzocht een vervolgonderzoek te doen naar de kwaliteit van de uitvoering van de erfbelasting en eventuele gevolgen voor de kasontvangsten. Onderwerp van onderzoek is of het te hanteren beleid en de voorgeschreven procedures voldoende zijn nageleefd. De ADR heeft de opdracht nog niet uitgezet bij de Belastingdienst. In het Algemeen overleg (AO) is onder meer gevraagd inzichtelijk te maken hoe de raming en de uitkomsten van erfbelasting op elkaar aansluiten. ADR heeft aanbevelingen gedaan om te komen tot een beter ramingsproces, deze aanbevelingen zijn overgenomen. Het Centraal Plan Bureau doet onderzoek naar de grondslagontwikkeling van de erfbelasting. Uitkomst van het onderzoek is nog niet bekend. Onderzoek van de AR in het kader van Misbruik en oneigenlijk gebruik beleid kleine middelen (schenk- en erfbelasting). Onvolkomenheid blijft gehandhaafd en wordt mogelijk omgezet in een meerjarenplan. Daarnaast is er een extern onderzoek aan de Kamer toegezegd[31] naar de (juridische) kwaliteit van de opgelegde aanslagen. <u>Belastingrente erfbelasting</u> Vanaf 2017 werd t.a.v. de erfbelasting tijdelijk geen belastingrente in rekening gebracht vanwege de automatiseringsproblemen. Het automatiseringssysteem voor de erfbelasting is inmiddels op orde, en het normale verwerkingsritme van de aangiften erfbelasting is bereikt. De minister en staatssecretaris hebben daarom besloten om de belastingrente voor de erfbelasting voor overlijdens vanaf 1 januari 2021 aan te zetten. <u>Project nabestaanden</u> Binnen dit werkgebied valt ook de verantwoordelijkheid voor de doelgroep nabestaanden. In dit kader is bij directie Klantinteractie & Services (KI&S) een serviceteam nabestaanden ingericht, dat nabestaanden helpt op het terrein van het voldoen van fiscale en toeslagverplichtingen van de overledene, en het kunnen doen van aangifte erfbelasting. De ondersteuning aan nabestaanden zal in de periode 2021-2025 middels het project Nabestaanden verder worden verbeterd. Er komt meer focus op betere dienstverlening met menselijke maat. We willen als Belastingdienst beter

	aansluiten bij de behoefte die nabestaanden hebben na een overlijden. Zo zal er meer digitaal inzicht en handelingsperspectief komen voor de nabestaanden (o.a. ontwikkeling digitaal F-biljet (finale aangifte na overlijden) en vooringevulde aangifte erfbelasting), komt er meer maatwerk en persoonlijke dienstverlening, en zullen processen meer op elkaar worden afgestemd. Verder is recent/wordt aan de Kamer toegezegd dat er onderzoek wordt gedaan naar aanpassing van wet- en regelgeving om een oplossing te bieden voor schrijnende situaties waarbij het in rekening brengen van invorderingsrente niet wenselijk wordt geacht en het gewenst is om renteloos uitstel van betaling te verlenen.
Krachtenveld	Vanaf 2017 heeft de Tweede Kamer veel aandacht gehad voor schenk- en erfbelasting i.v.m. de automatiseringsproblemen en de hoge voorraden. Er waren onder meer zorgen over de gevolgen voor de kasontvangsten en het mogelijk niet tijdig opleggen van aanslagen. Uit het onderzoek van de ADR, dat op 1 december 2020 aan de Kamer is aangeboden, blijkt dat het later opleggen van aanslagen ervoor heeft gezorgd dat belastingopbrengsten later zijn ontvangen. Zoals hierboven vermeld is de voortbrenging van informatievoorzieningen inmiddels op orde en worden de processen beheerst.
Behandeling	Gemiddeld 70% van de aangiftes erfbelasting worden binnen drie maanden na ontvangst en gemiddeld 90% binnen zes maanden na ontvangst behandeld. Er is nog wel sprake van een hoger dan gewenste voorraad aangiften Erfbelasting. De ambitie is deze in de loop van 2021 verder af te bouwen. De impact van Covid-19 is onzeker. De behandeling van de Schenkbelasting loopt conform planning; de oude voorraden Schenkbelasting zijn in 2020 afgebouwd.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Op dit moment is er geen aanleiding om aanvullende informatie te verstrekken. De actuele situatie wordt periodiek beschreven in de reguliere rapportages.

[31] Kamerbrief van 20 september 2019 (Kamerstukken II 2019/20, 31066, nr. 527).

OVERDRACHTSDOSSIER DIRECTORAAT-GENERAAL TOESLAGEN

DGTSL - Overzicht Toeslagen Lopend dossier	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Toeslagen / SR&B
Omschrijving inhoud	Het directoraat-generaal Toeslagen (DGTSL), maakt vitale voorzieningen voor iedereen betaalbaar door een financiële bijdrage uit te keren. Deze bijdrage stelt mensen elke maand opnieuw in staat de rekeningen te betalen voor: • *de zorgverzekering (via de zorgtoeslag);* Een zorgverzekering is niet goedkoop. Daarom is er zorgtoeslag: een bijdrage van de overheid om de zorgverzekering betaalbaar te houden. Om recht op zorgtoeslag te hebben moet een burger meerderjarig zijn, in ieder geval een Nederlandse zorgverzekering hebben, niet te veel verdienen (inkomen max. € 31.138 in 2021) en een niet te hoog vermogen hebben van max. € 118.479 p.p. of met partner van max. € 149.819 op 1 januari 2021. • *de huur (via de huurtoeslag);* Niet iedereen die huurt kan huurtoeslag krijgen. Om in aanmerking te komen, mag een burger niet te veel verdienen. Ook mag de huur in 2021 niet te hoog (max. € 752,33), maar ook niet te laag zijn. Hoe hoog het inkomen mag zijn, hangt af van de hoogte van de huur, de leeftijd van de burger en de samenstelling van het huishouden. Daarbij moet er sprake zijn van een zelfstandige woonruimte met in ieder geval een eigen toegangsdeur die op slot kan, een keuken en een wc. • *de kinderopvang (via de kinderopvangtoeslag);* Het is niet goedkoop om kinderen tijdens werktijden goed op te vangen. Daarom is er kinderopvangtoeslag: een tegemoetkoming in de kosten van geregistreerde opvang. Om kinderopvang toeslag te kunnen krijgen gelden de volgende belangrijkste voorwaarden: - De burger én hun partner werken, volgen een opleiding of een traject naar werk; - De opvang is geregistreerd in het Landelijk Register Kinderopvang (LRK); - Een deel van de kosten van de opvang worden uit eigen zak betaald (verplichte eigen bijdrage). • *ander levensonderhoud van kinderen (via het kindgebonden budget).* Het kindgebonden budget is een bijdrage in de kosten voor kinderen tot 18 jaar die iemand krijgt naast de kinderbijslag. Er gelden de volgende belangrijkste voorwaarden: - De ouder die de kinderbijslag op zijn naam heeft bij de Sociale verzekeringsbank (SVB), krijgt ook het kindgebonden budget; - Het inkomen van de burger en haar partner zijn niet te hoog. Het hangt van het aantal kinderen af waar de grens precies ligt; - Het vermogen van de burger mag op 1 januari 2021 niet hoger liggen dan € 118.479 of inclusief toeslagpartner niet hoger dan € 149.819. Na de aanvraag van Toeslag(en) wordt binnen 5 weken de hoogte vastgesteld in een 'Voorschotbeschikking'. De toeslag wordt vervolgens rond de 20ste van de maand bijgeschreven. Het voorschot wordt definitief als alle gegevens bekend zijn bij Toeslagen. De definitieve berekening komt tussen 1 juli en 31 december na afloop van het jaar waarvoor de toeslag is verkregen. Dan is het inkomen van dat jaar bekend.

Krachtenveld	Het beleidsterrein van Toeslagen is verdeeld over vier departementen: BZK (huurtoeslag), VWS (zorgtoeslag), SZW (kinderopvangtoeslag en kindgebonden budget) en voor de formele paraplu-wet van de vier Toeslagen de Algemene Wet inkomensafhankelijke regelingen (AWIR) is het Ministerie van Financiën verantwoordelijk. Er vindt derhalve veel interdepartementale afstemming plaats. Voor de verschillende toeslagen zijn er bijzondere situaties waarvoor afwijkende regels gelden, bijvoorbeeld voor gedetineerden of voor mensen zonder vaste woon- of verblijfplaats of co-ouders.
Behandeling	Zowel voor beleidsvraagstukken als voor uitvoeringsvraagstukken is interdepartementale afstemming belangrijk. Belangrijk onderwerp van gesprek is dat binnen het stelsel van Toeslagen wordt gekeken naar (wettelijke) verbetermogelijkheden, vernieuwing dienstverlening als naar mogelijkheden voor een meer fundamentele stelselherziening.
Ambtelijke beleidsopvattingen	N.v.t.

DGTSL - Leiderschap & Cultuur	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Toeslagen, programma Leiderschap & Cultuur
Omschrijving inhoud	Toeslagen is volop in ontwikkeling. Er wordt hard gewerkt aan het herstellen wat is fout gegaan en de noodzakelijke vernieuwing die daaruit voortvloeit naar de toekomst. In de tussentijd loopt de operatie van de reguliere toeslagen gewoon door. Daarin gaat heel veel goed. Door de ontvlechting van Toeslagen als onderdeel van de Belastingdienst ontstaat een onafhankelijk uitvoeringsorganisatie met veel focus op de doelgroep en samenwerking in de keten met de Belastingdienst. Door deze ontwikkelingen starten veel nieuwe collega's bij Toeslagen die bijdragen aan een cultuur waarin dienstverlening centraal staat. Het Toeslagen brede programma leiderschap en cultuur faciliteert deze ontwikkelingen binnen toeslagen langs drie lijnen: het verleden een plek geven, in het hier en nu leiding geven met elkaar, en het samen bouwen aan een nieuwe, toekomstbestendige cultuur. In 2021 vinden in ieder geval de volgende activiteiten plaats, van waaruit nieuwe en opvolgende activiteiten worden gedefinieerd: • gespreksrondes met zowel leidinggevenden als medewerkers onder professionele (externe) begeleiding. Hierbij wordt de methode van waarderend onderzoeken gehanteerd, die richt zich op het bouwen en versterken van dat wat goed gaat en waar de energie en kracht vandaan komt (gestart). • Leidinggevenden en medewerkers worden getraind in gespreksvoering en in het toepassen van het waarderend onderzoeken (gestart); • De top van Toeslagen volgt een ontwikkel-assessment om hen te ondersteunen in de ontwikkeling van de gewenste leiderschapskwaliteiten (Q4 2021); • Leidinggevenden voeren een 360 feedbackscan uit (Q4 2021); • Het managementteam van Toeslagen verbindt zich met de medewerkers door periodiek (digitale) werkoverleggen te bezoeken en via bijeenkomsten en/of webinars de medewerkers te informeren over actuele ontwikkelingen. Tijdens deze bijeenkomsten worden medewerkers actief uitgenodigd zich uit te spreken. Startpunt van de aanpak is waarderen wat al goed gaat en werken vanuit waar mensen al goed in zijn. Vanuit die waarderende benadering ontstaat positieve energie waarmee verbeteren eenvoudiger wordt. Door met elkaar in de gesprekken ook te verbeelden en te bespreken hoe de gewenste toekomstige organisatie eruit komt te zien, komen ook onderwerpen over cultuur aan de orde. Zoals leren om van buiten naar binnen te kijken, durven te twijfelen en dat te bespreken, hoe om te gaan met discretionaire ruimte, het lef om signalen en kritiek op regels te geven en het lef om te luisteren naar die signalen en ze zo onverdund mogelijk door te zetten naar die plekken waar over verbetering kan worden gesproken. Daarbij betrekken we ook signalen uit de burgerpanels en signalen die uit gesprekken met de opdrachtgevers naar voren komen. Om een gewenst werkklimaat te behouden willen we permanent met elkaar in gesprek zijn. Het regelmatig en open met elkaar reflecteren op prestaties en onderlinge samenwerking wordt het nieuwe normaal. Dat moet in het dagelijks handelen worden verweven. Een toekomstbestendige organisatie, die ten dienste staat van de samenleving, bijdraagt aan een financieel gezond Nederland en bovenal betrouwbaar en betrokken is. Dat is waaraan wij werken.

Krachtenveld	De ontwikkeling van leiderschap en cultuur van Toeslagen vindt plaats onder grote aandacht van de Tweede Kamer en media. Diverse Kamermoties geven richting aan de gewenste ontwikkelingen. De motie Azarkan heeft bijvoorbeeld betrekking op de inclusiviteit en diversiteit van de cultuur van toeslagen en van de werkwijze. Er is een parlementaire enquête aangekondigd.
Behandeling	Het programma leiderschap en cultuur bevindt zich momenteel in de opstartfase. De scope van het programma betreft het DG. De aanpak wordt momenteel bepaald. De ambitie is om middels het programma het lerend vermogen van de organisatie te vergroten.
Ambtelijke beleidsopvattingen	De grote aandacht voor de cultuur van Toeslagen en de vele ogen die op de organisatie gericht zijn, brengen een grote druk met zich mee voor medewerkers en hun leidinggevenden. In de organisatie is de behoefte aan waardering voor het harde werk groot. Ook de veerkracht van medewerkers heeft aandacht nodig: er wordt door velen al hele lange tijd onmenselijk hard gewerkt. De grote (politieke/maatschappelijke) druk waaronder wordt gewerkt is een risico voor het ontwikkelvermogen van mensen.

DGTSL - Financiële aspecten Herstel Kinderopvangtoeslag	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Toeslagen De afdeling planning, finance en control van UHT. De directie Control & Risk van DG toeslagen. De hoofddirectie Financieel en Economische Zaken van het ministerie
Omschrijving inhoud	In onderstaande tabel zijn de budgetten voor de jaren 2021 en 2022 opgenomen onderverdeeld naar apparaat, programma (compensatie en kindregeling) en ketenpartners: Omschrijving / 2021 / 2022 Apparaat: € 90.000.000 / € 74.000.000 Programma *Compensatie*: € 794.000.000 / € 410.000.000 *Kindregeling*: € 200.000.000 *Artikel 10 (VNG)*: € 50.000.000 Totaal: € 1.134.000.000 / € 484.000.000 In de beleidsbrief van het ministerie is aangegeven dat de verbreding van de compensatie naar niet-KinderOpvangToeslag ingepast zal worden binnen de eigen begroting. De ministerraad heeft 4 december 2020 tot deze verbreding besloten, maar heeft daar geen middelen beschikbaar voor gesteld. Daarnaast worden in deze beleidsbrief een tweetal majeure budgettaire aandachtspunten benoemd, namelijk de kwijtschelding van private schulden en het compenseren van ex-toeslagpartners van gedupeerden in de toeslagenherstelactie. De kindregeling zal door derden worden uitgevoerd. Kosten van opzetten en uitvoeren kindregeling zijn nog niet gedekt. Er zijn ook budgettaire zaken, naast de hierboven genoemde uitgaven, die niet in de departementsbegroting zijn verwerkt, zoals de publieke schulden.
Krachtenveld	De belangrijkste actoren met betrekking tot de financiële aspecten herstel kinderopvangtoeslag zijn de bewindspersonen, J&V, de VNG/gemeenten en de commissies Werkelijke schade en Bezwaarschriftenadvies-commissie en het kindpanel - De bewindspersonen maken afspraken met belanghebbenden, deze afspraken hebben veelal een financiële consequentie. - J&V verzorgt juridische bijstand aan gedupeerden en brengt dit in rekening bij DG Toeslagen. Hier is 19 mln. voor beschikbaar. - De VNG coördineert dat gemeenten hulp bieden aan gedupeerden op onder andere het gebied van financiën, wonen en werken. Gemeenten worden zonder voorbehoud volledig gecompenseerd voor de daarbij te maken (additionele) kosten. (er is rekening gehouden met € 48 mln in de eerste ISB 2021). - De commissies Werkelijke Schade en BAC voeren werkzaamheden uit voor UHT. Ook hierbij zijn de kosten nog onderwerp van gesprek. - Voor het opzetten van de kindregeling is het kindpanel een relevante actor.
Behandeling	Het dossier bevindt zich in de uitvoeringsfase. De verwachting is dat de organisatie nog tot en met 2022 operationeel zal zijn. Aangezien ouders zich tot eind 2023 kunnen melden, zal afhankelijk van het aantal aanmeldingen bekeken moeten worden of de organisatie langer operationeel moet blijven. Hiervoor zal – indien nodig - budget beschikbaar gesteld moeten worden.

Ambtelijke beleidsopvattingen	Het is van belang dat de financiële kolom (PFC van UHT, C&R van DG Toeslagen en FEZ van het ministerie) tijdig aangesloten blijft/wordt bij de afspraken die vanuit de ambtelijke top worden gemaakt. Enerzijds omdat steeds meer aanpalende zaken aan het dossier worden gekoppeld, waarvoor (nog) geen budget is gereserveerd. Het gaat hier o.a. om uitvoeringskosten kindregeling, ex-toeslagpartners. Daarnaast kan een eventuele vertraging in de productieplanning van het aantal behandelde dossier er voor zorgen dat UHT langer operationeel moet blijven, hetgeen mogelijk extra apparaatskosten met zich meebrengt. In het budget voor apparaatskosten is door UHT een inschatting gemaakt van de uitvoeringskosten voor de commissies Werkelijke Schade en BAC. In april 2021 bleek dat extra (ICT en juridische) ondersteuning nodig is. Een eerste offerte die door de commissies bij een marktpartij is opgevraagd, valt ver buiten beschikbare budgettaire kaders.

DGTSL - Korte beschrijving kinderopvangtoeslagaffaire	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Toeslagen, directie SR&B
Omschrijving inhoud	Een korte beschrijving van de kinderopvangtoeslagaffaire. Hieronswe treft u een tijdlijn van de politiek meest interessante gebeurtenissen en de nog openstaande onderzoeken.
Krachtenveld	Op 17 december 2020 ontving de Tweede Kamer het rapport Ongekend Onrecht n.a.v. het parlementair onderzoek kinderopvangtoeslag (POK). Een parlementaire enquête zal nog worden gehouden. Betrokken partijen zijn naast Financiën zijn ook de departementen AZ, SZW, VWS en BZK betrokken. Daarnaast is een aparte ministeriële commissie Herstel Toeslagen (MCTH) ingesteld (zie fiche overleggen herstel toeslagen). Daarnaast zijn vele instanties/inspecties betrokken zoals; de Algemene Rekenkamer, Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed, de ADR, de Nationale Ombudsman, de Raad van State en de Raad voor de Rechtspraak. Tevens zijn door de staatssecretaris van Financiën T&D enkele onafhankelijke commissies benoemd die adviseren over de uitvoering van de compensatieregeling.
Behandeling	Momenteel is de uitvoering van de compensatieregeling in volle gang, hiervoor is bij DG Toeslagen sinds begin 2020 een aparte directie Uitvoering Herstel Toeslagen opgericht (circa 500 FTE). De Eerste - en Tweede Kamer worden elke twee maanden geïnformeerd via de Voortgangsrapportages kinderopvangtoeslagen (de VGR's). Na ontvangst van de VGR houdt de Tweede Kamer doorgaans een schriftelijke vragenronde gevolgd door een Algemeen Overleg en vaak ook nog een plenair debat. Momenteel is er de meeste politieke aandacht voor: • Voortgang uitkeren compensatie aan ouders • Schuldenproblematiek ouders • Mogelijk compensatie voor vooringenomen handelen andere Toeslagen • Opzet / grove schuld • Discriminerende behandelingen Daarnaast zijn afgelopen jaren flink wat interne stukken openbaar gemaakt, dit zowel via WOB-verzoeken als verzoeken van de Tweede Kamer. Ter illustratie; naar aanleiding van CAF gerelateerde WOB verzoeken zijn inmiddels 7.000 pagina's aan interne stukken verstrekt. Deze stukken kunnen komende jaren nog voor vele krantenberichten zorgen.
Ambtelijke beleidsopvattingen	• Veel is misgegaan in het verleden. De hersteloperatie geeft hiervoor compensatie. Daarnaast heeft de aangifte tegen de Belastingdienst en de voortdurende nieuwsberichten tot flink wat onrust in de organisatie geleid. In dit licht mag ook het welzijn van medewerkers niet uit het oog verloren raken. • O.a. het boek "Zo hadden we het niet bedoeld" van Jesse Frederik schijnt een licht op de gebeurtenissen voorafgaand hieraan.

Op hoofdlijnen bijgaand de politieke tijdlijn CAF11 en openstaande onderzoeken

Datum	Gebeurtenis
9 aug 2017	Rapport "Geen powerplay maar fair play van de Nationale Ombudsman"
21 mrt 2019	Debat TK over het evaluatierapport over het onterecht terugvorderen van Kinderopvangtoeslagen, hierin toezegging onderzoek door de ADR
29 mei 2019	Melding aan Kamer instelling commissie Donner
11 juni 2019	Brief aan TK met erkenning van misstanden
15 nov 2019	Kabinetsreactie op deeladvies commissie Donner, aankondiging compensatie voor CAF 11 ouders
18 dec 2019	Aftreden staatssecretaris Snel
29 jan 2020	Aantreden staatssecretaris Van Huffelen
13 mt 2020	Kabinetsreactie op eindrappoort commissie Donner en Onderzoek ADR
28 apr 2020	Eerste Voortgangsrapportage kinderopvangtoeslag
15 mei 2020	Aangifte tegen de Belastingdienst bij het OM
Juni 2020	Behandeling en akkoord Wet hardheidsaanpassing Awir in TK en EK. Wettelijke grondslag voor compensatie
2 juli 2020	Tweede Voortgangsrapportage kinderopvangtoeslag
17 juli 2020	Kabinetsreactie Rapport Autoriteit Persoonsgegevens "De verwerking van de nationaliteit van aanvragers van kinderopvangtoeslag"
29 sept 2020	Derde Voortgangsrapportage kinderopvangtoeslag
20 okt 2020	Verzenden memo Palmen aan de TK
4 dec 2020	Vierde Voortgangsrapportage kinderopvangtoeslag, inclusief aankondiging onderzoek naar opzet/grove schuld (= A)
22 dec 2020	Eerste kabinetsreactie op POK rapport Ongekend onrecht inclusief aankondiging Catshuisregeling (€ 30.000)
7 jan 2021	Brief aan TK over niet vervolgen Belastingdienst door OM
11 jan 2021	Besluit ontvlechting Toeslagen & Douane uit Belastingdienst (TK brief: "Versterken besturing Belastingdienst")
15 jan 2021	Tweede kabinetsreactie POK
19 jan 2021	Plenair debat over POK rapport.
29 jan 2021	Brief onderzoek memo Palmen (= B, cf toegezegd in debat van 19 jan 2021)
1 feb 2021	Vijfde Voortgangsrapportage kinderopvangtoeslag
5 mrt 2021	Brief J&V geen vervolging bewindspersonen
8 apr 2021	Zesde Voortgangsrapportage kinderopvangtoeslag
PM	

Openstaande onderzoeken

Kenm.	Door wie	Wat	Stand van zaken
A	ADR	Opzet / grove schuld	In afrondende fase
B	PWC	Memo Palmen en gebeurtenissen in juni 2019,	Uiterlijk 1 juli 2021 opgeleverd.
C	ARK	Juridische en comptabele rechtmatigheid forfaitaire compensatieregeling	Nog op te starten door ARK

DGTSL - Toekomstvisie Toeslagen	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Toeslagen / SR&B
Omschrijving inhoud	De toeslagenaffaire heeft inzichtelijk gemaakt dat het Toeslagenstelsel heeft geleid tot schrijnende gevallen die vanuit burgerperspectief onacceptabel zijn. Een gebrek aan "checks and balances" heeft de toeslaggerechtigden niet de rechtsbescherming geboden die verwacht mag worden van een rechtstaat, zowel in rechtsbescherming, informatievoorziening en maatwerk (dienstverlening). Om te voorkomen dat dit in de toekomst weer gebeurt is een fundamentele (cultuur)omslag noodzakelijk binnen Toeslagen. De grondbeginselen moeten worden doorleeft vanuit een nieuwe missie en visie. Missie: Toeslagen maakt vitale voorzieningen voor iedereen betaalbaar. DG Toeslagen draagt bij aan financieel gezonde huishoudens door het uitkeren van toeslagen die voor veel mensen onmisbaar zijn om de kosten te betalen van de zorgverzekering, de zorg voor kinderen en ruimte om te wonen. Zo heeft iedereen in onze maatschappij toegang tot de meest essentiële levensvoorzieningen. Visie: DG Toeslagen wil haar wettelijk taak zo goed mogelijk uitvoeren. Toeslagen zijn voor veel mensen onmisbaar om de meest essentiële dingen in het leven te kunnen betalen: wonen, medische zorg en de zorg voor kinderen. DG Toeslagen stelt zichzelf ten doel alle toeslaggerechtigden te helpen om zo optimaal, eerlijk en zorgenvrij mogelijk gebruik te maken van de toeslagen Toeslagen moeten geen zorgen geven, maar juist zorgen wegnemen. DG Toeslagen werkt vanuit kernwaarden en met een kompas. Als onderdeel van het Ministerie van Financiën is DG Toeslagen integer, deskundig en duidelijk. We tonen durf waar dit nodig is in het belang van burgers, medewerkers en opdrachtgevers. En we werken actief samen met anderen, intern en extern Zij stelt zichzelf continue drie vragen die samen het kompas vormen: 1) Is het rechtvaardig? 2) Doen we het samen? 3) Zijn we aanspreekbaar?
Krachtenveld	Veel partijen hebben plannen voor het afschaffen / herinrichten van Toeslagen. Ook in de media is er veel aandacht voor Toeslagen. Afstemming over de uitvoering van Toeslagen vindt plaats binnen de driehoek uitvoering, opdrachtgever, eigenaar. Toeslagen kan daarom niet alleen de missie en visie uitdragen.
Behandeling	-
Ambtelijke beleidsopvattingen	-

DGTSL - Herstel: Discriminatie Lopend dossier	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Toeslagen / SR&B en UHT
Omschrijving inhoud	**Autoriteit Persoonsgegevens (AP)** Naar aanleiding van vermoedens van discriminatie bij de Belastingdienst/Toeslagen binnen de Kinderopvangtoeslag affaire heeft de AP in 2020 onderzoek gedaan naar de verwerking van de nationaliteit van aanvragers van Kinderopvangtoeslag door Toeslagen. Op 17 juli 2020 werd het onderzoeksrapport gepresenteerd. De hoofdconclusies omschreven in dit rapport zijn: ➢ Toeslagen heeft nationaliteit op verschillende manieren verwerkt in haar systemen. Volgens de AP was de handelswijze van Toeslagen bij drie van deze typen verwerkingen onrechtmatig, waarbij de laatste twee ook discriminerend zijn: 1) de verwerking van eventuele dubbele nationaliteiten van Nederlandse aanvragers; 2) het gebruik van de indicator Nederlands/niet-Nederlands van aanvragers voor een risico-classificatiemodel; 3) en het gebruik van de nationaliteit van de aanvrager van kinderopvangtoeslag in het kader van de opsporing van georganiseerde fraude. Het gebruik van nationaliteit was voor deze typen verwerkingen niet nodig voor de uitvoering van de taak van Toeslagen, dan wel hiervoor niet noodzakelijk. Toeslagen was daar mee in overtreding. ➢ De AP concludeert dat Toeslagen, en daarmee de minister van Financiën als verwerkingsverantwoordelijke, hiermee tot 25 mei 2018 de Wet bescherming persoonsgegevens en vanaf 25 mei 2018 de Algemene Verordening Gegevensbescherming heeft overtreden. Op 13 augustus heeft de AP laten weten voornemens te zijn te gaan handhaven. In januari heeft de AP bekend gemaakt voorlopig geen sanctie op te leggen. In januari 2021 heeft het OM aangegeven van oordeel te zijn dat er geen sprake is van een verdenking van (o.a.) beroepsmatige discriminatie. Als reactie hierop is een artikel 12-procedure aangekondigd om vervolging van de Belastingdienst af te dwingen. Er zijn enkele voorbeelden bekend geworden waarin er signalen zijn van discriminatie in individuele behandelingen van toeslaggerechtigden. Deze signalen worden onderzocht en passend opgevolgd. De Tweede Kamer is in januari geïnformeerd over deze signalen. Er zijn verschillende maatregels getroffen rondom dit onderwerp: Sinds het verschijnen van het AP-rapport op 17 juli 2020 zijn een aantal maatregels getroffen, namelijk: ➢ Bij beoordeling door UHT op vooringenomenheid worden signalen van discriminatie meegenomen; ➢ Ouders die vermoedens hebben gediscrimineerd te zijn, kunnen terecht bij het College voor de Rechten van de Mens (hierna: het College) om een oordeel in hun zaak te vragen. Ook kunnen zij hier melding doen van discriminatie. Burgers kunnen voor dit soort zaken altijd terecht bij het College, maar om een lange doorlooptijd van zaken van gedupeerde ouders te voorkomen, is er vanuit UHT budget vrijgemaakt zodat het College kan opschalen en gedupeerde ouders sneller kan helpen. Het College behandelt de zaak in een openbare zitting en oordeelt of er sprake van discriminatie is geweest. Daarnaast kunnen burgers een melding maken van discriminatie. Op peildatum 29 april zijn 27 verzoeken tot oordeel ingediend en 82 meldingen van discriminatie gedaan bij het College. Ouders kunnen zich nog steeds melden. ➢ Alle systemen bij Toeslagen zijn geschoond van gegevens over (tweede) nationaliteit; ➢ Discriminatie krijgt aandacht in de cultuurprogramma's van de Belastingdienst en Toeslagen; ➢ Het College heeft voor Toeslagen Regulier een breder aanbod gedaan om een aantal extra werkzaamheden om discriminatie tegen te gaan in te zetten. Deze werkzaamheden hebben betrekking op: 1). Oordelen, inclusief oordelen omtrent eigen handelen; 2). Uit eigen beweging onderzoeken en oordelen of

	"stelselmatig" verboden onderscheid wordt gemaakt; en 3). Trainingen aan medewerkers van Toeslagen, gericht op het geven van inzicht in hoe (on)bewuste vooroordelen van invloed zijn op werk. ➢ Ook zijn er t.a.v. dit onderwerp in de kabinetsreactie n.a.v. de POK een aantal Rijksbrede acties aangekondigd. Deze acties berusten op het op orde brengen van informatiehuishouding, het versterken van een wetgevingstoets, het opnemen van het onderwerp in cultuurtrajecten, het opzetten van een bewustwordingsprogramma en het opzetten van processen om met signalen van discriminatie om te gaan.
Krachtenveld	Dit onderwerp raakt toeslaggerechtigden en houdt zowel de media als de Tweede Kamer erg bezig. Daarbij worden termen als gebruik van nationaliteit, discriminatie, etnisch profileren en racisme veelal door elkaar heen gebruikt. Er zijn veel zorgen over discriminatie die mogelijk verder gaan dan nationaliteit. Het onderwerp treft ook (toenmalige) medewerkers van de Belastingdienst/Toeslagen; zij voelen zich geraakt en onterecht bejegend door de signalen en 'beschuldigingen'. Externe partijen betrokken bij dit onderwerp, zijn: de AP, het OM, het College voor de Rechten van de Mens en advocaten van (mogelijk) gedupeerde ouders. Daarnaast onderzoekt de Nationale Ombudsman de Rijksbrede behandeling van klachten over etnisch profileren. Ook de Belangenvereniging Ouders in Kinderopvang (BOinK) schenkt veel aandacht aan dit onderwerp en heeft, samen met de Ombudsman van Metropool Amsterdam, een brief opgesteld over indicatoren van discriminatie. Echter, deze indicatoren lijken niet op discriminatie, maar op vooringenomen handelen te wijzen en zijn tevens reeds in de behandelkaders van vooringenomen handelen opgenomen. Bij de aangekondigde Rijksbrede acties omtrent dit onderwerp zijn naast het Ministerie van Financiën, J&V, SZW en BZK betrokken.
Behandeling	Binnen Toeslagen Herstel zijn de uitstaande beleidsmatige beslissingen genomen die zorgen dat signalen van discriminatie worden meegenomen in de beoordeling van recht op herstel. Er is nog actie nodig op de motie van de leden Kwint en Leijten over alle mogelijke slachtoffers van discriminatie door de Belastingdienst een brief sturen. Er is in de 5e VGR gecommuniceerd over het onderzoeken van de mogelijkheid om dossiers van toeslaggerechtigden systematisch te doorzoeken op mogelijke indicaties van discriminatie, om ouders in wiens zaak dit het geval bleek, te kunnen contacteren. Helaas is deze optie niet mogelijk gebleken. De komende tijd zal onderzocht worden of hier betere processen voor ingericht kunnen worden. Bij Toeslagen Regulier lopen momenteel een aantal zaken: ➢ Er wordt gezocht naar processen om te voorkomen dat discriminatie in de toekomst plaats vindt; ➢ Er worden processen ingericht om discriminatie vroegtijdig te signaleren. Hierbij gaat het zowel om signalen van burgers die vermoeden gediscrimineerd te worden, als signalen van medewerkers die (on)bewuste discriminatie op hun werkplek tegen te komen. Bijvoorbeeld binnen klachtenprocedure en personeelsgesprekken, maar ook in de rapportageverplichtingen (jaarverslag integriteit); ➢ Er worden processen ingericht om met bovengenoemde externe en/ of interne signalen om te kunnen gaan. De laatste correspondentie over dit onderwerp richting de Tweede Kamer vond plaats in een kamerbrief voorafgaande aan het AO Nationaliteit en Fraudebestrijding binnen de Belastingdienst en Toeslagen op 2 februari. Ook in de 5e Voortgangrapportage, uitgebracht op 1 februari, is gerapporteerd over het onderwerp. Daarnaast is de Tweede Kamer in de kabinetsreactie op het rapport POK geïnformeerd over het onderwerp. In de 6e Voortgangsrapportage, die in de eerste week van april uitgebracht zal worden, wordt wederom over het onderwerp gerapporteerd.
Ambtelijke beleidsopvattingen	<u>Ambtelijke overwegingen</u>:

	➢ Naar aanleiding van het AP-rapport zijn 7000 pagina's aan informatie openbaar gemaakt. Informatie die hierin terug te vinden is, wordt gedeeld door de media. Het is goed denkbaar dat dit soort stukken uit het verleden de komende tijd naar boven zullen blijven komen in de media. ➢ Het is belangrijk om alert te zijn op signalen die weergeven dat er iets is misgegaan in het verleden en hiernaar te handelen. Echter, het is lastig om te achterhalen in welke mate en vorm discriminatie in het verleden heeft plaatsgevonden, doordat het complex is om vast te stellen of er verschil werd gemaakt op basis van kenmerken die niet noodzakelijk zijn voor de taken van Toeslagen. Om deze reden is het actief doorzoeken van systemen in het verleden moeilijk. Daarom wordt er momenteel voornamelijk ingezet op het waarborgen van bestaande systemen. ➢ Het is in deze context belangrijk om zorgvuldig en precies te werk te gaan in interne en externe communicatie. ➢ Het is belangrijk om het perspectief van medewerkers in acht te houden en aandacht te besteden aan gevoelens van onterechte bejegening. ➢ Het is lastig te achterhalen in welke mate discriminatie heeft plaatsgevonden.

DGTSL - Herstel: Kindregeling Lopend dossier	
Verantwoordelijk DG/directie	DG TSL / SR&B i.o. (i.s.m. SZW en andere stakeholders)
Omschrijving inhoud	Kinderen van gedupeerde toeslagaanvragers/-partners hebben vaak ook schade ondervonden. Financiële en niet-financiële problemen in het huishouden door de toeslagenproblematiek hebben bijvoorbeeld geleid tot een soberder jeugd of zelfs armoede, stress en verdriet en/of een negatieve impact op een (vervolg)opleiding of (eerste) baan. Er bestaat een sterke wens bij politiek, ministerie én vanzelfsprekend ouders en kinderen om deze schade, voor zover mogelijk, te herstellen of compenseren. Ook zodat kinderen weer met vertrouwen in het leven komen te staan. *Doelen en denklijnen* Er wordt gericht herstelbeleid voor de getroffen groep kinderen ontwikkeld. Het is nadrukkelijk de bedoeling om de wensen en doelen voor dit beleid op én met deze kinderen af te stemmen. Uitgangspunt is een direct financiële component, met flankerende hulp indien gewenst of nodig (indirect-financiële component). Tezamen moet dit kinderen herstel bieden. Hiervoor is op dit moment 200 miljoen euro gereserveerd. De directe financiële component zou bijvoorbeeld kunnen bestaan uit een bedrag dat direct aan kinderen wordt uitgekeerd, eventueel (deels) bij het bereiken van meerderjarigheid. Dit kan een vast bedrag zijn, of een percentage van het herstelbedrag van de ouders. De flankerende hulp (indirecte-financiële component) kan onder andere bestaan uit een telefonische hulplijn voor zorgen en vragen (i.s.m. de Kindertelefoon) en een community voor het uitwisselen van ervaringen (i.s.m. Missing Chapter / Number 5 Foundation). Het is de bedoeling dat binnen deze initiatieven ook inzichten worden opgedaan om herhaling van deze problematiek in de toekomst te voorkomen (o.a. te delen in een publicatie). *Status en vervolgstappen* Zowel de direct financiële regeling als de indirect financiële regeling worden zoveel mogelijk in het tweede kwartaal van 2021 uitgewerkt. Hierbij is bewust gekozen voor een onafhankelijke aanvoering door [redacted] als kwartiermaker. Zij zullen het vormgevingsproces coördineren in nauwe samenspraak met kinderen, ouders en andere ministeries. Het is de bedoeling dat dit beleid niet later dan het derde kwartaal van 2021 uitkristalliseert en gereed is voor uitvoering. Naar aanleiding van de motie Marijnissen c.s. (19 januari 2021) geldt als uitgangspunt dat de uitvoering zoveel mogelijk bij een onafhankelijke derde partij wordt belegd. ➢
Krachtenveld	Belangrijkste betrokkenen: • Gedupeerde kinderen en ouders: doelgroep van regeling, zij worden betrokken bij de ontwikkeling van regeling (o.a. via kind-/ouderpanel) • Tweede Kamer: sterke roep om snel en adequaat herstel voor kinderen, mogelijk toenemende druk i.v.m. relatief lange doorlooptijd (door focus van beleid/uitvoering op o.a. Catshuisregeling) Externe, derde partij: nog te bepalen partij die belangrijkste deel van regeling uitvoert (n.a.v. motie Marijnissen c.s., 19 januari 2021)
Behandeling	Verslaglegging over de uitwerking en (straks) uitvoering van de regelingen in o.a. de tweemaandelijkse VGR (voortgangsrapportages) over de hersteloperatie.
Ambtelijke beleidsopvattingen	➢ Het is essentieel dat er adequaat herstel komt voor gedupeerde kinderen. Daarbij is niet alleen het concrete herstel dat geboden wordt belangrijk (direct en indirect), maar ook de route hiernaartoe. Voor het slagen van de regeling, zeker ook vanuit het perspectief van de kinderen, is het belangrijk dat kinderen zich steeds gehoord voelen. Dat geldt zowel voor het uitwerken van de regeling, als bij de uitvoering (o.a. passend en menselijk contact met de doelgroep).

DGTSL - Herstel: Kwijtschelden schulden	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Toeslagen, SR&B (i.s.m. DGFZ t.a.v. amendement)
Omschrijving inhoud	Op 18 januari 2021 heeft het kabinet aangekondigd dat publieke schulden van gedupeerden in de Toeslagenaffaire en van hun toeslagpartners (per 31-12-2020) zullen vervallen (er zijn enkele uitzonderingen gespecificeerd, bijvoorbeeld schulden als gevolg van ernstig misbruik). Daarnaast is er ook een beroep gedaan op private schuldeisers om ditzelfde te doen. Op 19 januari heeft het lid Wilders een motie ingediend die verzoekt dat het kabinet indien nodig de private schulden van slachtoffers overneemt zodat zij de €30.000 kunnen houden. Deze motie is met algemene stemmen aangenomen. Het uitvoeren van deze motie kost tijd. Om te voorkomen dat schuldeisers in de tussentijd beslag kunnen leggen op het vermogen of de eigendommen van gedupeerden hebben de leden Lodders en van Weyenberg een amendement ingediend. Dit maakt het mogelijk dat er een pauzeknop voor schuldeisers kan worden ingedrukt (een moratorium). In de praktijk betekent dit dat schuldeisers een jaar lang niet mogen invorderen bij gedupeerden van de Toeslagenaffaire en hun toeslagpartner (per 31-12-2020). Het amendement is op 2 maart door de Eerste Kamer aangenomen en is met terugwerkende kracht vanaf 12 februari 2021 van kracht.
Krachtenveld	De Tweede Kamer heeft veel aandacht voor dit onderwerp. Het is de vraag of het moratorium van een jaar wel voldoende is, of er daadwerkelijk goede afspraken met schuldeisers gemaakt kunnen worden en of iedereen inderdaad minimaal €30.000 overhoudt onder aan de streep. In sommige gevallen is het ook al duidelijk dat bepaalde schulden niet door de overheid overgenomen kunnen worden (bijv. vanuit misbruik, of schulden die officieel niet in een schuldenregeling zouden kunnen vallen zoals niet-bewijsbare leningen van familie). Aangezien het proces t.a.v. schulden overlapt met het proces voor ouders die o.b.v. een lichte toets €30.000 krijgen, wordt nauw samengewerkt met het programma voor het inrichten van het €30.000 proces. Doordat extra afstemming nodig is en processen soms in gezamenlijkheid ingericht moeten worden zorgt dit voor extra complexiteit en kan dit impact hebben op de voortgang die geboekt kan worden. De Vereniging Nederlandse Gemeenten heeft op meerdere niveaus een zetel aan tafel (in de werkgroepen, de stuurgroep en de Ambtelijke- en Ministeriële Commissie Toeslagen Herstel). *Publieke schulden* Vanwege het kwijtschelden van publieke schuldeisers zijn ook SZW, JenV, BZK, VWS en OCW betrokken bij dit traject en worden zo goed mogelijk geïnformeerd. Met name JenV en SZW hebben in het proces een actieve rol. JenV vanuit de relatie met de Wettelijke schuldsanering (WSNP) en SZW vanuit hun intensieve samenwerking met de VNG en eigenaarschap/opdrachtgever van de Kinderopvangtoeslag. BZK, VWS en OCW kijken vooral mee vanuit hun relatie met de betrokken uitvoeringsorganisaties. *Private schulden*

	Om een oplossing te vinden voor private schulden is veelvuldig contact met grote koepels zoals de Nederlandse Vereniging van Banken en Zorgverzekeraars Nederland. Aangezien veel vorderingen zijn belegd bij incassobureaus en deurwaarders zijn ook de NVI en KBvG nauw betrokken. De NVVK heeft goede contacten met veel schuldeisers en treed in die hoedanigheid op als partner om afspraken te maken met deze schuldeisers.
Behandeling	Binnen de opgestelde programmastructuur wordt door zes werkgroepen uitvoering gegeven aan de gemaakte besluiten: (1) algemeen beleid, (2) kwijtschelden binnen BD&T, (3) kwijtschelden publieke schuldeisers, (4) kwijtschelden private schuldeisers, (5) oplossing overige private schulden, (6) individuele proces ouder. Er wordt gerapporteerd aan een algemene stuurgroep t.a.v. de samenwerking tussen Toeslagen en gemeenten waarin naast VNG ook SZW en JenV zitting nemen. Daarnaast wordt ook via de Ambtelijke Commissie Herstel Toeslagen (ACTH), de MCTH geïnformeerd. De Eerste en Tweede Kamer worden over de algemene voortgang gerapporteerd via de tweemaandelijkse Voortgangsrapportages Kinderopvangtoeslag. Een belangrijke deadline voor het traject is 1 mei, vanwege de belofte dat iedereen die zich voor 15 februari zou aanmelden, voor 1 mei uitbetaald zal worden.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Er is nog veel onduidelijk over de uiteindelijke oplossingsrichting en hoe deze tot uitvoering kan worden gebracht. De betrokkenheid van de vele belanghebbenden en vele stuurgroepen en commissies zorgt ervoor dat het soms lastig is om snelheid te maken. Dit kan een effect hebben op de effectiviteit van oplossingen en kan mogelijk voor 'reparatiewerkzaamheden' zorgen op een later moment.

DGTSL - Toekomst toeslagenstelsel	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Toeslagen / SR&B
Omschrijving inhoud	In reactie op het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Toeslagen heeft het kabinet geconcludeerd dat het huidige toeslagensysteem tot schrijdende gevallen leidt die vanuit burgerperspectief niet acceptabel zijn en dat daarvoor herziening noodzakelijk is. De motie-Bruins-Van Weyenberg van april 2020 geeft het kabinet opdracht om alternatieven voor het toeslagenstelsel uit te werken. Hierbij moet ook de bedoeling van het bredere beleidsterrein van de achterliggende stelsels van zorg, huren en kinderopvang worden meegenomen, net als de fiscaliteit, het minimumloon en de daaraan gekoppelde uitkeringen. Dit heeft medio december 2020 geresulteerd in het rapport 'Alternatieven voor het toeslagenstelsel'. In voorbereiding op de formatie zijn de opties nader uitgewerkt, waarbij met name gefocust is op de gevolgen voor de burger (toekenningszekerheid en begrijpelijkheid) en de uitvoeringsgevolgen voor de Belastingdienst en Toeslagen (waaronder IV, uitvoeringskosten, implementatietijd). Ook de externe stakeholders in domein kinderopvang, sociale huur, zorgverzekeringen en sociale domein (kindregelingen, brede schuldenaanpak) worden daarin meegenomen. Parallel aan dit traject zijn ook verbeteringen binnen het huidige stelsel onderzocht (zie hiervoor het fiche over de motie Lodders). PM tekst regeerakkoord over de toekomst toeslagen met op hoofdlijnen de gevolgen voor de burger en uitvoering en een doorkijk naar het vervolgtraject.
Krachtenveld	Alle politieke partijen en de media hebben veel aandacht voor de herziening van het Toeslagenstelsel. Deze richt zich met name op de problemen rondom de KOT en het gratis maken van de kinderopvang. Ook de opdrachtgevers hebben hun beleidswensen, soms aan de hand van de verkiezingsprogramma's, uitgewerkt en aan de uitvoering voorgelegd. Afstemming over de uitvoering van een toekomstig stelsel vindt plaats binnen de driehoek uitvoering, opdrachtgever, eigenaar.
Behandeling	Complexiteit en duur wetgevingstraject is afhankelijk van de gekozen beleidsoptie. Implementatie kan starten als de wetgeving is gepubliceerd in de Staatscourant.
Ambtelijke beleidsopvattingen	PM – Belangrijkste risico's en kansen benoemen voor de uitvoering van het gekozen alternatief o.b.v de wegingen. In huidige stelsel zijn de risicogroepen in beeld. De stelselwijzigingen moeten vooral deze groep maatwerk bieden. Voordeel van het huidige stelsel zijn tijdige betaling in 99,9% om voorzieningen in het hier en nu te financieren. Nadeel voorschotsystematiek is dat binnen het huidige stelsel **niet** in het hier en nu toekenningszekerheid kan worden gegeven over dit bedrag. Dit wordt achteraf vastgesteld. Dit kan voor kleine groep toeslaggerechtigde leiden tot schrijdende situaties (zoals bij fluctuaties in inkomen, werk, verandering huishoudsamenstelling). De wens voor nieuwe stelsel vloeit voort uit wens om in de inrichting van het stelsel juist in deze groep schrijdende gevallen te voorkomen. In dat perspectief is het van belang dat toeslagontvangers zich in de huidige situatie in ~92% goed geholpen voelen. ~8% van de burgers is niet goed geholpen: zij hebben bijvoorbeeld te maken met na- en terugbetalingen of begrijpen het systeem niet goed. Deze doelgroep is in beeld.

Factsheet

~6 mln huishoudens ontvangen ~€15 mld via een of meerdere toeslagen

Voorbetaling op tijd	Voor 99,9% van lopende toeslagen
Nabetaling	20-40% van toeslagaanvragers
Terug-vordering	20-30% van de toeslagaanvragers, waarvan 90-95% <€500 (huur- en zorgtoeslag) en 95% <€1000 (KOT)
Niet gebruik	10-15% van alle rechthebbenden

Een voor de burger begrijpelijk en goed werkend stelsel begint bij tijdige en consistente keuzes. Een uitvoeringstoets op basis van de conceptwetgeving blijft na de wegingen op de hand noodzakelijk om de gevolgen voor burger en uitvoering te bepalen. Met een invoeringstoets kan een jaar na invoeren worden gekeken wat er goed gaat en waar het beter kan.

Het volledig uitfaseren van huidige stelsel kost circa 12 jaar en ook het implementeren van een eventueel nieuw stelsel vraagt tijd en capaciteit. Het oude stelsel zal nog enkele tijd naast het nieuwe stelsel draaien. Deze overgang doet een beroep op het doenvermogen en verlaagt mogelijk het gevoel van zekerheid en begrijpelijkheid. Dit vraagt om extra inspanningen om burgers zo goed mogelijk te begeleiden

Er is altijd een samenhang tussen belastingen en toeslagen, daarom moeten er voldoende tijd en middelen zijn om de systemen goed in te richten en is de uitvoerbaarheid afhankelijk van het totaalpakket aan maatregelen.

DGTSL - Vernieuwing Dienstverlening Lopend dossier	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Toeslagen
Omschrijving inhoud	Het verbeteren van de dienstverlening voor burgers is al geruime tijd een belangrijk onderwerp binnen Belastingdienst/Toeslagen. N.a.v. de kinderopvangtoeslagaffaire wordt de dienstverlening verder geïntensiveerd. Uit de kabinetsreactie op de parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) blijkt dat er lessen zijn getrokken. De dienstverlening van de overheid moet sterk worden verbeterd en de menselijke maat moet het leidende principe worden bij het uitvoeren van wetten en regels. Hiervoor heeft het kabinet investeringsmiddelen gereserveerd. Aan departementen en uitvoeringsorganisaties is gevraagd om (bestedings-)plannen te maken om deze ambitie waar te maken. Voor het verbeteren van de dienstverlening van de belastingdienst (inclusief toeslagen) heeft het kabinet € 138 mln. gereserveerd. Naar aanleiding van de kabinetsreactie POK heeft Toeslagen een bestedingsplan gemaakt op het thema dienstverlening. Er is voor gekozen om naast het meewerken aan het belastingdienst brede plan ook een apart plan voor het verbeteren van de dienstverlening op domein Toeslagen te presenteren (programma vernieuwing dienstverlening). Dit zal worden geïntegreerd met het bestedingsplan van de Belastingdienst als gezamenlijke claim op de middelen van de Kabinetsreactie POK. *Programma vernieuwing dienstverlening* Om de fundamentele vernieuwing van de dienstverlening vorm te geven is in 2020 het Programma Vernieuwing Dienstverlening gestart, gericht op het realiseren van verbeteringen in de gehele uitvoering van toeslagen en het herwinnen van vertrouwen in de dienst. Drie opgaven staan daarbij centraal: het hanteren van een menselijke maat, het vergroten van de toekenningszekerheid van toeslagen en adequate handhaving. In het jaarplan voor 2021 zijn de prioriteiten: - Om aan het vergroten van de toekenningszekerheid invulling te geven komt meer capaciteit beschikbaar om te acteren op onjuiste of onvolledige aanvragen, worden ouders pro-actief geattendeerd bij gesignaleerde afwijkingen en vereenvoudigen we het doorvoeren van wijzigingen. - Aan meer menselijke maat wordt gewerkt door meer mogelijkheden te bieden voor fysieke dienstverlening, zelf en via intermediairs; de burgercommunicatie begrijpelijker te maken; beslissingen goed en begrijpelijk te motiveren, en pro-actief in contact te treden bij afwijkingen; ook bij bezwaar altijd pro-actief contact te zoeken; en meer capaciteit beschikbaar te maken voor persoonlijke begeleiding. - Er wordt gewerkt aan adequate handhaving door toezicht te richten op het voorkomen van het aanleveren van foutieve informatie; en door een landelijke doorlopende voorlichtingscampagne. De Burgerroutemonitor is onderdeel van het Programma Vernieuwing. Met deze monitor verkrijgen we inzicht in de knelpunten die burgers ervaren vanaf oriëntatie tot en met het beëindigen van een toeslag, door het meten en analyseren van de beleving, interacties en processen tijdens de totale burgerroute. De Burgerroutemonitor verklaart wat het knelpunt is, waarom dit knelpunt is ontstaan, geeft advies hoe te handelen en kan toekomstige knelpunten voorspellen.

	Het betreft hier tactische stuurinformatie om continu vanuit burgerperspectief op basis van data te kunnen verbeteren en te voorspellen. Naast het programma vernieuwing dienstverlening loopt het verbeterprogramma productieregie om de productiebeheersing en -sturing structureel te verbeteren en aan te passen aan de nieuwe koers van Toeslagen. Met dit programma wordt onder andere voorzien in de behoefte om achterstanden weg te werken en in klantbehandeling meer ruimte voor maatwerk en persoonlijke begeleiding te kunnen bieden. De scope van de opdracht betreft de kantoorproductie van de directie Toeslagen, waarvoor een 'COO' rol is gedefinieerd en toebedeeld.
Krachtenveld	De urgentie vanuit de TK om de dienstverlening van Toeslagen te verbeteren is hoog. De media-aandacht hiervoor is en blijft groot. De Kabinetsreactie POK omschrijft de inzet van het kabinet om dit te bewerkstelligen, wat de komende jaren een forse investering gaat vragen bij zowel de ministeries als bij Toeslagen.
Behandeling	De bestedingsplannen worden momenteel opgesteld binnen Toeslagen om het opgestelde budget te kunnen claimen. De laatste correspondentie met de TK heeft op 11 februari 2021 plaatsgevonden. Er ligt veel werk om de dienstverlening van Toeslagen te transformeren, deze transformatie vraagt meerdere jaren. In het eerste kwartaal van 2021 zal de TK nader geïnformeerd worden over de aanpak van deze transformatie.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Er zijn programma's en een Bestedingsplan uitgewerkt voor de investeringen in de uitvoering en dienstverlening. Het tempo van voortgang hierin wordt vooral bepaald door het absorptievermogen van de organisatie en de ruimte in het ICT-portfolio.

DGTSL - Opleiden, Werving en Instroom Lopend dossier	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Toeslagen, directie bedrijfsvoering Hierin wordt samengewerkt met SSO-O&P (werving&selectie).
Omschrijving inhoud	Als onderdeel van het programma vernieuwing Dienstverlening heeft Toeslagen de opdracht gekregen om zowel kwantitatief als kwalitatief te groeien, op basis van het oplopend meerjaren formatiekader 2020 - 2022. Jaarlijks wordt hiervoor een wervingsplan vastgesteld. In 2020 is de doelstelling gerealiseerd (plan 2020 400 vacatures; realisatie 417). De achterstand bezetting t.o.v. formatie is in de loop van 2020 ingelopen. Voor 2021 zullen naar verwachting 182 vacatures worden ingevuld, hiermee zal ook in dit jaar de bezetting bovenformatief uitkomen (binnen het financieel kader) om ook de groei in 2022 te kunnen waarmaken. Instroom in 2021 wordt voor het grootste deel verwacht in het 2e halfjaar. Met kwalitatieve groei, wordt een verschuiving naar hogere functieniveaus bedoeld. Tevens wordt hiermee een inhoudelijke versterking binnen functies bedoeld, door meer aandacht voor Formeel Recht, ABBB en menselijke maat. Om dit te realiseren worden de opleidingen geactualiseerd/ontwikkeld. Voor alle groepsfuncties, teamleiders en vaktechnische functionarissen in de uitvoering worden leerroutes/ontwikkelaanbod ontwikkeld. Deze leerroutes dienen medewerkers te ondersteunen in hun ontwikkeling en een bijdrage te leveren aan het realiseren van de veranderopgave (vernieuwing). Tevens wordt in het kader van de ontvlechting van Toeslagen uit het DGBD een aantal (staf)taken en functies ingericht om het DGTSL op te kunnen bouwen.
Krachtenveld	Toeslagen volgt in de uitvoering de vastgestelde groeilijn. Ook voor 2021 wordt verwacht dat de ambitie zal worden gerealiseerd. De Toeslagenaffaire en de negatieve publicaties hierover hebben niet geleid tot een te laag aanbod van sollicitanten. Bij de brede werving is de inzet van een specifieke arbeidsmarktcampagne cruciaal maar ook bepalend in hoe Toeslagen zich manifesteert op de arbeidsmarkt. Dit kan gevoelig liggen. De inhoud en de timing wordt daarom vooraf terdege afgestemd met CD-communicatie, reputatiemanagement en de communicatieafdelingen van DG-Toeslagen en het ministerie van financiën. Medewerkers ondersteunen in hun ontwikkeling is een belangrijke hefboom in het realiseren van de gewenste verandering. Hierdoor gaat er speciale aandacht uit naar thema's als de menselijke maat en de werking van de vaktechnische structuur – mede naar aanleiding van de Toeslagenaffaire. Hier vindt nauwe afstemming plaats met lopende programma's, zoals vernieuwing Dienstverlening.
Behandeling	• Correspondentie met de TK is niet van toepassing. • Tijdspad Werven: dit proces maakt onderdeel uit van het jaarplan/ managementcontract Toeslagen. Voortgang wordt gerapporteerd via de reguliere jaarplan-/rapportagecyclus. • Tijdspad Opleiden: Opleidingen bevindt zich momenteel in de ontwikkelfase (waar leerroute E, leerroute Teamleiders en het ontwikkelaanbod VTA (deels) al in uitvoering is). De verwachting is dat 1-9-2021 alle opleidingen die momenteel in ontwikkeling zijn afgerond zijn.
Ambtelijke beleidsopvattingen	PM

DGTSL - Burgeronderzoek	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Toeslagen / Directie Toeslagen / Programma Vernieuwing
Omschrijving inhoud	4 x per jaar voert Motivaction in opdracht van de Dienst Toeslagen het toeslaggerechtigden tevredenheidsonderzoek uit. Dit onderzoek meet de tevredenheid over de volgende regelingen: huurtoeslag, zorgtoeslag, kinderopvangtoeslag en kindgebonden budget. Deze Toeslagenmonitor levert B/T inzichten op ten behoeve van de verbetering van de dienstverlening en kan daarnaast als verantwoording dienen richting politiek (Kamer) en beleidsdepartementen. De doelstelling voor dit onderzoekstraject is drieledig en luidt als volgt: - Signalering: Het monitoren van de klanttevredenheid, zodat eventuele knelpunten in de dienstverlening kunnen worden gesignaleerd. - Verantwoording: Het genereren van een tevredenheidspercentage voor algemene klanttevredenheid waarmee verantwoording over kwaliteit van dienstverlening kan worden afgelegd aan de politiek (Kamer) en beleidsdepartementen. - Bieden van handvatten: Het achterhalen van aspecten die effect hebben op tevredenheid om zo handvatten te bieden voor verbeter interventies.
Krachtenveld	De opdrachtgevende ministeries: MinFin, SZW, VWS, BZK Media aandacht is hoog.
Behandeling	PM
Ambtelijke beleidsopvattingen	Het ophalen van de feedback van de toeslaggerechtigden over het verkrijgen en ontvangen van de toeslag, helpt Toeslagen om knelpunten vanuit de beleving van de burger te duiden. Met dit inzicht in de knelpunten kan Toeslagen oplossingen implementeren om de ontevredenheid bij de toeslag gerechtigden te minimaliseren. Onderzocht wordt hoe de niet-digitale groep kan worden meegenomen.

DGTSL – Overleggen Herstel Kinderopvangtoeslag	
Verantwoordelijk DG/directie	DG-Toeslagen; Bureau DG-Toeslagen. In nauwe afstemming met de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) en andere betrokken directies en departementen.
Omschrijving inhoud	Er zijn diverse overleggen en één ministeriële commissie rondom de hersteloperatie Kinderopvangtoeslag. • Het Strategisch Overleg Toeslagen (SCT) is wekelijks op donderdag in aanwezigheid van de Staatssecretaris Toeslagen en Douane, • Het Directoraat-Generaal Toeslagen Herstel (DGTH) vindt op dit moment tweewekelijks plaats o.l.v. de Directeur-Generaal Toeslagen, • Het Weekoverleg Toeslagen heeft een informeel karakter en is een wekelijks gesprek op woensdag tussen de Staatssecretaris Douane en Toeslagen en een aantal leden van het DT binnen DG-Toeslagen, • De Ambtelijke Commissie Toeslagen Herstel (ACTH) is het vooroverleg van de Ministeriële Commissie Toeslagen Herstel (MCTH) en wordt één week voor de Ministeriële Commissie georganiseerd, o.l.v. de SG van Financiën, • Het Bestuurlijk Overleg KOT is het vooroverleg voor het MCTH waar de gemeenten in zijn vertegenwoordigd. De planning van het Bestuurlijk Overleg is net als die van de ACTH afhankelijk van de planning van de MCTH. Onder voorzitterschap van de Staatssecretaris van T&D, • De Ministeriële Commissie Toeslagen Herstel (MCTH) vindt in beginsel één keer in de maand plaats, maar kan op verzoek van de Minister-President in overleg met de Staatssecretaris tussentijds worden georganiseerd, • De Stuurgroep Samenwerking Toeslagen en Gemeenten is een wekelijks overleg waar VNG en UHT in vertegenwoordigd zijn, • De Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag is een raad van externen en vindt één keer in de maand o.l.v. voorzitter [redacted] plaats. In dit twee uur durend overleg sluit de Staatsecretaris Toeslagen en Douane samen met de Directeur-Generaal Toeslagen en ambtelijke ondersteuning in het tweede uur aan.
Krachtenveld	Naast alle intern betrokken afdelingen binnen DG Toeslagen en het Kerndepartement is ook de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) een belangrijke partner, alsook de ministeries van SZW, BZK, VWS, J&V en OCW. De Hersteloperatie Kinderopvangtoeslag is een complex dossier met politieke gevoeligheden en een grote maatschappelijke impact. Ook gedupeerden ouders spelen een rol en beïnvloeden indirect de agenda's van de verschillende overleggen.
Behandeling	De onderwerpen worden op 4-wekelijkse basis besproken in de MCTH. Wekelijks worden de belangrijkste onderwerpen besproken met de Staatsecretaris Douane en Toeslagen in het SCT. Hiervoor is continue afstemming vereist met alle betrokken partijen.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Vanuit Bureau DG-Toeslagen wordt gemonitord welke onderwerpen in welke overleggen worden geagendeerd en hoe de Staatsecretaris en de Directeur-Generaal daar het beste op geannoteerd en voorbereid kunnen worden. Het aantal overleggen is hoog en het risico is dat de frequentie te hoog wordt en daarmee teveel druk op de organisatie komt te liggen.

DGTSL - Kabinetsreactie POK Actueel en lopend dossier	
Verantwoordelijk DG/directie	DG/ Directie Toeslagen
Omschrijving inhoud	Het rapport 'Ongekend Onrecht' van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (verder: POK) toont ons een zwarte bladzijde in de geschiedenis van de Nederlandse overheid. Uit het rapport volgt dat er over de volledige linie, wetgeving, uitvoering en rechtsspraak veel fout is gegaan. Er is aan tienduizenden ouders en kinderen ongekend onrecht aangedaan, waarvoor het Kabinet haar excuses heeft aangeboden. De hoogste prioriteit is om de getroffen ouders te compenseren. Uit de kabinetsreactie op de POK blijkt dat er lessen zijn getrokken en dat de dienstverlening van de gehele Rijksoverheid sterk moet worden verbeterd. In samenwerking met uitvoeringsorganisaties en departementen is een bestedingsplan gemaakt om deze ambitie waar te maken om tegemoet te komen aan de verschillende ambities die zijn genoemd in de kabinetsreactie. Dit betreffen, naast het herstel voor de getroffen ouders en verbetering van de dienstverlening, de volgende onderwerpen; - Er worden verschillende scenario's uitgewerkt voor een nieuw toeslagstelsel; - Leren van de praktijk: signalen moeten serieus worden genomen. Hieronder valt mede het extra toetsen op uitvoerbaarheid bij verandering van wet- en regelgeving; - Wet –en regelgeving en de menselijke maat; - Tegengaan van Discriminatie en het gebruik van nationaliteit; - De informatievoorziening aan parlement en samenleving: openheid is de standaard; - Het op orde krijgen van de informatiehuishouding, voor de gehele Rijksoverheid.
Krachtenveld	De komende jaren zullen alle onderdelen van Toeslagen (Herstel, Regulier en het toekomstige stelsel) hoog op de agenda blijven staan van de Tweede Kamer en de media. Dit geldt tevens voor de aangekondigde maatregelen in de kabinetsreactie op de POK. Dit heeft naast het Ministerie van Financiën, ook invloed op de Ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Kinderopvangtoeslag), Binnenlandse Zaken (Huurtoeslag) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (Zorgtoeslag). De maatregelen, zoals benoemd in de kabinetsreactie POK worden de komende periode nader uitgewerkt door onder andere de Belastingdienst en Toeslagen. De uitwerking van deze maatregelen zal in samenspraak gebeuren met het kabinet, de uitvoerders, medeoverheden, andere betrokken instellingen en vertegenwoordigers van de verschillende doelgroepen.
Behandeling	De kabinetsreactie op de POK dateert van 15 januari 2021. De bestedingsplannen worden momenteel opgesteld binnen Toeslagen in afstemming met Belastingdienst ter nadere onderbouwing van het ter beschikking gestelde budget. DG Toeslagen heeft daarbij de extra opgave om de inrichting als eigenstandig en eindverantwoordelijk DG verder te ontwikkelen, nu deze bestuurlijk naast DG Belastingdienst is geplaatst.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Het is van belang om de Kamer goed te blijven informeren en de getroffen ouders in herstel zo goed en zo snel mogelijk genoegdoening te geven.

DGTSL – Organisatie Hersteloperatie	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Toeslagen, UHT, SR&B, Bureau DG-Toeslagen
Omschrijving inhoud	De belangrijkste taken van de hersteloperatie zijn: 1. Opstellen van uitvoeringsregelingen en beleid om te komen tot de compensatie of financiële vergoedingen aan ouders (op basis van het advies van de Adviescommissie Uitvoering Toeslagen en de kabinetsreactie daarop); 2. Informeren van de ouders via bijeenkomsten en persoonlijke dienstverlening op een open en transparante wijze; 3. Inrichten van een mensgericht loket (digitaal, telefonisch en fysiek) waar ouders zich kunnen melden en terecht kunnen met hun vragen; 4. Vaststellen en op de juiste manier uitkeren van de compensatie of financiële vergoedingen; 5. Bevorderen van ondersteuning van ouders bij een mogelijke samenloop van problemen, bijvoorbeeld ten aanzien van de schuldsanering.
Krachtenveld	Het spreekt voor zich dat dit dossier de afgelopen jaren zeer politiek complex is geweest en veel media-aandacht heeft gekregen. De hersteloperatie is onder leiding van de Staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane in nauwe samenwerking met het ministerie van SZW. Er is een aantal commissies en panels dat vanuit een extern perspectief op dit dossier wordt betrokken. De Bestuurlijke Adviesraad Kinderopvangtoeslag, de Commissie van Wijzen, de Bezwaarschriftenadviescommissie, de Commissie Aanvullende Schadevergoeding en Werkelijke Schade, het Ouderpanel, Slachtofferhulp Nederland, Kindpanel, VNG. Meer informatie over de overlegstructuur in fiche DG-Toeslagen – Overleggen Herstel Kinderopvangtoeslag.
Behandeling	De uitvoering van Hersteloperatie ligt bij de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT). Binnen UHT zijn op 4 maart 2020 476 medewerkers werkzaam. Tot en met 4 maart hebben 26.687 ouders zich bij UHT gemeld. De situatie van deze ouders wordt door een persoonlijk zaakbehandelaar (PZB-er) bekeken om vast te stellen of zij recht hebben op compensatie (integrale beoordeling). Daarnaast heeft staatssecretaris van Huffelen op 22 december 2020 toegezegd alle gedupeerde ouders die zich voor 15 februari melden voor 1 mei €30.000 euro uit te betalen (Cathuisregeling). Een apart team is ingezet om hiervoor zorg te dragen. Een deel van de ouders zal hiermee voldoende geholpen zijn en een ander deel kan door middel van de integrale beoordeling verder geholpen worden. Het grootste gedeelte van de ouders dat zich meldde deed dit pas na aankondiging van de Cathuisregeling. Ouders die in acute problemen verkeren kunnen nog steeds een beroep doen op versnelde hulp. Daarnaast komen zij aanmerking voor een noodvoorziening (maximaal €500 voor bijvoorbeeld boodschappen) of een eerste betaling. Elk kwartaal brengt de Staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane de Kamer en de burger op de hoogte via een voortgangsrapportage Kinderopvangtoeslag. De zesde voortgangsrapportage zal in de eerste week van april beschikbaar zijn. In de voortgangsrapportage worden toezeggingen, openstaande moties en lopende maatregelen en onderzoeken toegelicht.

	De laatste correspondentie met de Tweede Kamer, Eerste Kamer en wetgevende macht was voor de uitvoering van het wetgevingstraject van het moratorium, het pauzeren van de invordering van schulden.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Op de weg naar een beter systeem is er nog een aantal belangrijke beslissingen te nemen. Nog niet alle ouders hebben zich gemeld of zijn door de Belastingdienst geïdentificeerd. Er is nog geen sluitend beleid voor een aantal vraagstukken rondom schulden, onder andere hoe rekening te houden met ex-partners, de compensatie aan kinderen en gedupeerden bij andere toeslagen (niet-Kinderopvangtoeslag). Daarmee zijn ook de financiële risico's voor de overheidsbegroting van komende jaren nog niet volledig in te schatten.

DGTSL - Terugdringen Klachten, Beroepen, Bezwaren Lopend dossier	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Toeslagen / Directie Toeslagen
Omschrijving inhoud	Voor klacht, beroep, bezwaar zijn de volgende doelen gesteld: 1. Terugdringen terugvorderingen; 2. Terugdringen aantal klachten, beroepzaken en bezwaren; 3. Terugbrengen van menselijke maat in omgang met burger. Hiertoe zijn in 2020 verbetertrajecten binnen klacht, beroep en bezwaar gestart en specifieke projecten voor brieven en informatiehuishouding, waarvan de totale optelsom is gericht op: - Reductie instroom: burgercontact aan voorkant van proces, waardoor begrip en acceptatie leidt tot minder instroom; - Optimaliseren uitvoering: versneld behandelen, verbeteren brieven en dossiervorming, meer sturing op proces door stuurinformatie; - Meer persoonlijke benadering van burger in dienstverlening, waarvoor opschaling van vaktechniek en versterken van capaciteit en competenties. Historie en status aantal klachten, beroepen, bezwaren: - Grotere volume klachten in het verleden zijn ontstaan t.g.v. grote aantallen bezwaar, die niet binnen een acceptabele termijn werden afgehandeld. Er is vanaf 2016 een dalende trend in het aantal klachten: in 2015 waren er 6300 inkomende klachten, in 2020 waren er 2400; - Het aantal beroepszaken hangt samen met het aantal bezwaren tegen m.n. definitieve toekenningen. In 2019 en 2020 is 40 à 50% van de beroepszaken ingetrokken; - Het aantal bezwaren per 1.000 definitieve toekenningen is de afgelopen jaren afgenomen van 8 naar 3. Het aantal bezwaren in 2020 is ook positief beïnvloed door het lagere niveau waarop toezichtsacties werden uitgevoerd en door procesverbeteringen.
Krachtenveld	- Vragen TK: gaan over 2014/15 redenen van lange doorlooptijd bezwaren, en mogelijke overschrijding wettelijke termijn. - Media-aandacht: voor klacht, beroep, bezwaar indirect aandacht n.a.v. rapport Ongekend Onrecht. - Ombudsman: komt voor burger op bij specifieke klachten. - Klokkenluiderprocedure: gehanteerd daar waar bezwaren in het verleden niet goed zijn afgehandeld.
Behandeling	Terugdringen is interne aangelegenheid dat door verbetertrajecten wordt gerealiseerd in het kader van meerjarig vernieuwingsprogramma.
Ambtelijke beleidsopvattingen	PM

DGTSL - Vaktechniek	
Verantwoordelijk DG/directie	Stafafdeling Juridische Zaken & Vaktechniek (onderdeel directie Strategie, Recht & Beleid)
Omschrijving inhoud	De vaktechnische functie is binnen het DG Toeslagen verantwoordelijk voor het stellen van kaders, toetsen van de kwaliteit en adviseren van medewerkers en management op het gebied van de rechtstoepassing. Een hoge vaktechnische standaard geeft waarborgen om binnen het gehele DG te kunnen voldoen aan wet- en regelgeving en zorgt voor eenheid van beleid en uitvoering. Daarmee bereiken we rechtmatigheid, rechtszekerheid en rechtsgelijkheid voor de toeslaggerechtigden en een juiste toepassing van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Toepassing van wet- en regelgeving is de basis van veel activiteiten binnen de directie Toeslaggerechtigden en de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT): bij het voorbereiden en nemen van een primaire beslissing op een toeslag- of herstelaanvraag, bij de behandeling van klachten, bezwaar, (hoger) beroep en invordering, bij de implementatie van aanpassingen van beleid in IT-systemen (via zogenaamde 'business rules') en op het terrein van dienstverlening, toezicht en fraudeaanpak. De vaktechnische functie wordt met name ingezet bij de volgende vraagstukken: 1. Bij twijfel welke uitvoeringskeuze kan worden gemaakt op basis van (huidige en toekomstige) wet- en regelgeving. 2. Bij twijfel of uitgaande van de wet- en regelgeving de uitkomst voor de toeslaggerechtigde passend is. 3. Wanneer politieke, publicitaire en/of budgettaire consequenties van de toepassing van de wet- en regelgeving breder overleg noodzakelijk maken. Een goede werking van de vaktechnische functie is onder meer zichtbaar door juridische juiste klantcommunicatie op individueel en collectief niveau (zoals brieven en informatie op de website), passende en actuele kaders en werkinstructies voor medewerkers, frequente intervisie tussen vaktechnisch specialisten, medewerkers en management, tijdige consultatie voorafgaand aan het nemen van managementbesluiten en het initiëren van beleidsbesluiten en notities voor de ambtelijke en politieke top.
Krachtenveld	De vaktechnische functie van het DG Toeslagen is in ontwikkeling. Binnen het DG Belastingdienst bestaat deze functie al vele jaren, bij (voorheen) de directie Toeslagen is vanaf 2018 meer aandacht voor vaktechniek gekomen. Staatssecretaris Snel heeft op 11 oktober 2018 toegezegd de vaktechnische inbedding van Toeslagen in de Belastingdienst te verbeteren als onderdeel van maatregelen na problemen met het CAF 11 dossier (kamerstuk 2018/2019 31066-434). Er is toen een Beleidsbesluit Bestuursrecht Toeslagen opgesteld, waarin o.a. is aangegeven dat beroepsprocedures door 2 medewerkers worden gevoerd en de vaktechnische functie wordt versterkt, onder meer door een landelijk vaktechnisch coördinator. Met regelmaat wordt aan de vaktechniek gerefereerd in kamervragen. In antwoorden op de Feitelijke vragen POK van 18 januari 2021 is op vraag 183 een uitgebreid antwoord op de stand van zaken gemeld.

Behandeling	De vaktechnische functie heeft binnen de oprichting en ontwikkeling van het DG Toeslagen veel aandacht. In de uitvoeringdirecties zijn in alle teams vaktechnische adviseurs aanwezig. In het Directieteam heeft het afdelingshoofd Juridische Zaken & Vaktechniek een zelfstandige en onafhankelijke rol om kaders te stellen, de kwaliteit te toetsen en de DG te adviseren over vraagstukken waarbij wet- en regelgeving aan de orde zijn.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Ambtelijke overwegingen De vaktechnische functie is nog in ontwikkeling. Hier is op ambtelijk niveau veel aandacht voor. Er is een risico op niet-naleving van de toeslagen wet- en regelgeving en de rechtsbeginselen vanwege de sterk veranderende wet- en regelgeving en de relatieve onervarenheid van medewerkers en leidinggevenden. Daarnaast ligt door de grote publicitaire en politieke aandacht elke beslissing voor een toeslaggerechtigde of gedupeerde die binnen het DG Toeslagen wordt genomen onder een vergrootglas.

DGTSL – Handhaving / fraudebestrijding	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Toeslagen / Toeslagen regulier
Omschrijving inhoud	Mede als gevolg de kinderopvangtoeslagaffaire is Toeslagen een omslag aan het maken van repressief toezicht naar meer dienstverlenend toezicht. Deze omslag, die onder meer wordt ingezet vanuit het Programma Vernieuwing Dienstverlening (fiche programma vernieuwing dienstverlening), is ook terug te zien in het Handhavingsplan voor 2021. Overigens blijft adequate handhaving en fraudebestrijding daarbij belangrijk. In de context van het stopzetten van het gebruik van de FSV lijst zijn bij Toeslagen twee processen stopgezet: de verwerking van fraudesignalen en selectie op basis van risicoclassificatie. Om deze processen weer op te starten zijn GEB's (gegevensbeschermings-effectbeoordelingen) opgesteld. Na vaststelling hiervan door de FG van het ministerie van Financiën worden (zijn) beide processen in week 16 weer opgestart. Ook in bredere zin wordt het fraudeproces binnen Toeslagen op dit moment herijkt.
Krachtenveld	De omslag naar een meer dienstverlenend toezicht, met behoud van aandacht voor fraudebestrijding, wordt breed gedragen. Als gevolg van het stopzetten van de verwerking van fraudesignalen kunnen thans ook geen fraudesignalen van externe partners (bijv. de Sociale Verzekeringsbank) worden opgepakt.
Behandeling	Zie de laatste kamerbrieven over FSV en fraudesignaalverwerking, en de laatste voortgangsrapportage kinderopvangtoeslag van 8 april jl. waarin onder meer wordt ingegaan op het programma vernieuwing dienstverlening.
Ambtelijke beleidsopvattingen	N.v.t.

OVERDRACHTSDOSSIER DIRECTORAAT-GENERAAL DOUANE

DGD - Algemeen	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Douane
Omschrijving inhoud	De Douane is verantwoordelijk voor het toezicht op het EU buitengrensoverschrijdende goederenverkeer. Daarnaast zorgt de Douane voor de heffing en inning van de binnenlandse accijnzen en verbruiksbelastingen en de handhaving hierop. De werkzaamheden van de Douane zijn te vatten in de zogenaamde ABC-opdracht van de Douane: - Afdracht van douanerechten en andere belastingen bij invoer, accijnzen en verbruiksbelastingen (A); - Bescherming van de samenleving (B), en - Versterking van de concurrentiepositie (C). Het werk varieert van het heffen en innen van invoerrechten en accijnzen tot het stoppen van verboden goederen in reizigersbagage, zeecontainers en postpakketten en het handhaven van internationale sanctiemaatregelen. De Douane heeft drie belangrijke stakeholders: - de Europese Unie (EU), - nationaal de diverse opdrachtgevende departementen (Opdrachtgevers- Opdrachtnemer Overleg; OOD), en - het bedrijfsleven (Overleg Douane Bedrijfsleven). De opdrachtgevende departementen van Douane zijn: Financiën, BZ, EZK, IenW, LNV, JenV, OCW en VWS. *Taakuitvoering en handhaving* De Douane kent een gelaagde handhaving, waarin op basis van risico's de handhavingsinterventies worden bepaald. Het gaat om zogenaamde business rules bij de aangiftebehandeling, administratieve controles, daadwerkelijke opname van goederen (fysieke controles), waarbij hulpmiddelen zoals speurhonden en scans ingezet worden. De Douane werkt nauw samen met de publieke en private partners zoals Politie, Koninklijke Marrechaussee, IL&T, NVWA, Gemeenten, Havenbedrijven, Koepels van expediteurs en terminaloperators. Wetgeving en beleid op het terrein van de douane-unie en het gemeenschappelijk handelsbeleid zijn binnen de EU vrijwel geheel geharmoniseerd en rechtstreeks werkend door het vastleggen van wetgeving in verordeningen. Lidstaten hebben echter bij de uitvoering en toepassing van EU-douanewetgeving speelruimte, mits zij binnen de kaders van afgesproken beleid en geldende regelgeving blijven. De lidstaten hebben de bevoegdheid om nationale maatregelen te treffen op het gebied van onder meer de bestrijding van fraude, de bescherming van cultuuruitingen, volksgezondheid, milieu en dierenwelzijn. De Douane heeft, net als in veel andere lidstaten, een breder takenpakket dan alleen het verzekeren van de juiste heffing en inning van douanerechten.

Krachtenveld	De Tweede Kamer heeft toenemende aandacht voor het werkterrein van Douane. Specifieke onderwerpen die kunnen worden genoemd: Brexit, integriteit en aanpak corruptie, en bestrijding van drugssmokkel en ondermijnende criminaliteit. De Douane werkt nauw samen met veel andere overheidsorganisaties: • Europese Unie • WDO: intergouvernementele internationale organisatie waar Nederland bij is aangesloten • Opdrachtgevers: Douane verricht werkzaamheden voor acht departementen • Handhavingspartners: o.a. Politie, Koninklijke Marechaussee, NVWA, ILT. De Douane verricht ook werkzaamheden op de BES-eilanden, en werkt samen met de andere landen binnen het Koninkrijk.

DGD - Strategisch Meerjarenplan 2020-2025 lopend dossier	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Douane/Programma Strategie Douane 2025 Betrokken: de directies Handhavingsbeleid, Operaties, Bedrijfsvoering Informatiemanagement en programma Control, regiodirecties Douane, DGFZ (coördinerend opdrachtgever Douane), pSG (eigenaar Douane).
Omschrijving inhoud en krachtenveld	Om goed voorbereid te zijn op toekomstige ontwikkelingen heeft de Douane het strategisch meerjarenplan 2020-2025 (SMP) opgesteld met daarin de ambities en de doelen die behaald moeten worden. Het SMP is bedoeld om voor de komende vijf jaar de strategische doelen van de Douane te definiëren, initiatieven te formuleren om deze doelen te realiseren en daar integraal op te sturen. Bestaande meerjarenplannen op specifieke thema's, zoals informatiemanagement, personeel en handhaving, zijn daarbij als startpunt genomen en gecombineerd. Het SMP dient als een leidraad om douane-breed initiatieven uit te voeren die gezamenlijk bijdragen aan het realiseren van de geformuleerde doelen. Uit diverse wereldranglijsten (o.a. van de Wereldbank) komt de Douane naar voren als een van de meest efficiënte douanediensten ter wereld (voorspelbaar, betrouwbaar, transparante wederpartij met een groot vakmanschap). Echter, de (externe) omgeving, is sterk in beweging. Externe ontwikkelingen: • Aangifte volume groeit aanzienlijk. • De invloed van de EU op wat er gecontroleerd moet worden wordt steeds groter. • Tegelijkertijd verwachten bedrijven meer digitale en soepele dienstverlening door de Douane. • Daarnaast vraagt de maatschappij steeds meer aandacht voor ondermijnende criminaliteit (zie apart fiche). Interne ontwikkelingen: • De Douane wordt geconfronteerd met een sterke leeftijdsgebonden uitstroom van personeel in de komende vijf jaar. • Opkomende digitale technologieën vragen om andere expertises en functieprofielen binnen de Douane. • Integriteit vereist prominente aandacht. 3 doelen SMP: • Eén professionele en integere organisatie. • Slimme handhaving en soepele logistiek. • Data gedreven organisatie. De volgende initiatieven worden met prioriteit opgepakt: • Integriteit • Strategisch Personeelsbeleid (goede mensen, op de juiste tijd op de juiste plek). • Gelaagde handhaving (compliance-gericht, informatie-gestuurd). • Klantmanagement. • Betere informatiepositie (data gestuurde organisatie)
	Deze prioritaire initiatieven vormen geen limitatieve opsomming van activiteiten maar vormen de 5 pijlers waar de Douane voor kiest om

	met voorrang op te pakken met een programmatische aanpak zodat er versnelling en innovatie kan plaatsvinden. Het programma SMP is in het leven geroepen om het MT Douane te ondersteunen door o.a. de integraliteit te bewaken, te monitoren en te rapporteren, samenhang aan te brengen, te zorgen voor transparantie, aanjagen, werksessies te organiseren, en de strategie jaarlijks te herijken.

DGD - Personele capaciteit Lopend dossier	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Douane/Directie Bedrijfsvoering
Omschrijving inhoud	Personele capaciteit – huidige situatie: • na jaren van geringe in- en doorstroom en een relatief rustig beeld voor wat betreft de personele capaciteit, heeft de Douane zich vanaf begin 2018 moeten voorbereiden op de Brexit. Ruim 900 nieuwe medewerkers zijn in dit kader bij de Douane gestart; • de Douane ziet een toename van de leeftijdsuitstroom (2e generatie 'baby boom') en deze zal voorlopig op een relatief hoog niveau blijven. Er is derhalve sprake van een vervangingsvraag en de noodzaak om te anticiperen op de uitstroom van kennis en ervaring (anticiperend werven); • op een aantal taakgebieden is sprake van uitbreiding van de formatie, waaronder ondermijning en BTW e-Commerce. Bovenstaande leidt tot een grote actuele behoefte aan instroom. De ambitie voor 2021 is werving voor rond de 700 posities. Daarmee wordt verder ingelopen op de onderbezetting (ca. 300 fte's ultimo 2020), maar ook voor de komende jaren is nog een aanzienlijke wervingsinspanning nodig. De druk op de organisatie blijft na de Brexit dus onverminderd groot. De respons op de vacatures is goed te noemen, maar bij specifieke functies (EDP-audit, data science en ICT) is sprake van schaarste. Verder geldt: • de focus is op ontwikkelingen in de relevante omgeving en wat dit betekent voor het werk (Strategisch Meerjarenplan, SMP). Elementen: slimme handhaving, meer inzet van data analyse, meer flexibiliteit. Daaruit voortvloeiend: meer hooggekwalificeerd personeel en andersoortige functies met bijbehorende kennis en competenties. Dit moet worden geïntegreerd in de werving en instroom; • in het instroomproces wordt het thema integriteit sterker verankerd (referentie- en kwetsbaarhedengesprekken); zie hierover het fiche over integriteit.
Krachtenveld	In de TK heeft personele capaciteit de aandacht. In de Kamerbrief van 15 september 2020 is o.a. de stand van zaken met betrekking tot het personeel(stekort) gemeld PM later toevoegen nog te verzenden brief toezegging Douane-formatie
Behandeling	De ambitie voor 2021 is werving voor rond de 700 posities. Tijdens het notaoverleg van 14 december 2020 is door het Kamerlid Nijboer (PvdA) aandacht gevraagd voor het op orde krijgen van de formatie van Douane. Het lid Van Weyenberg (D66) heeft tijdens hetzelfde notaoverleg gevraagd in hoeverre uitbreiding van de Douane-formatie effectief kan zijn.
Ambtelijke beleidsopvattingen	*Mogelijke risico's* <u>M.b.t. onderbezetting:</u> • de Douane kan haar verplichtingen richting opdrachtgevende departementen niet volledig waarmaken.

DGD - Integriteitsbeleid Actueel dossier	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Douane/Directie Bedrijfsvoering. Betrokken directies: DGFZ, cdO&P, ministerie van JenV, ministerie van BZK, Justis en JustID.
Omschrijving inhoud	Het integriteitsbeleid van de Douane is gebaseerd op de pijlers beleid, preventie, managementinformatie en repressie. Binnen deze pijlers zet de Douane concrete stappen om het integriteitsbeleid te versterken. Er lopen drie versterkingstrajecten: • De aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer (AR) over het integriteitsbeleid zijn opgevolgd. In dit kader is in een enquête gehouden onder het personeel van de Douane. • Er wordt een aanvullend wetenschappelijk onderzoek bij de Douane gedaan over het integriteitsbeleid. Het eindrapport wordt in de zomer van 2021 opgeleverd. • Daarnaast wordt gewerkt aan het versterken van de screeningsmaatregelen. Lopende trajecten zijn: invoering van de VOG politiegegevens, continue screening en het kwetsbaarhedengesprek.
Krachtenveld	De Tweede Kamer (TK) en media hebben mede als gevolg van de corruptiegevallen binnen de Douane veel aandacht voor het onderwerp integriteit binnen de Douane. De TK heeft bij de Staatssecretaris van Financiën erop aangedrongen de integriteit binnen de Douane te versterken. De AR heeft in 2019 onderzoek gedaan naar het integriteitsbeleid van de Douane en aanbevelingen gedaan. De aanbevelingen zijn opgevolgd. Het ministerie van JenV is vanuit haar verantwoordelijkheid voor de betreffende wetgeving betrokken bij de invoering van de VOG politiegegevens en continue screening. Ook het ministerie van BZK is in het kader van het creëren van de cao-grondslag bij de invoering van continue screening betrokken. Verder hebben de vakbonden en de medezeggenschapsraad een formele rol bij de invoering van de screeningsmaatregelen en worden ze ook betrokken.
Behandeling	In de Kamerbrieven van 14 september en 15 oktober 2020 en tijdens het notaoverleg van 14 december 2020 heeft de Staatssecretaris van Financiën – T&D toegezegd om continue screening en het kwetsbaarhedengesprek medio 2021 in te voeren. Het wetsvoorstel VOG politiegegevens ligt thans ter behandeling in de Eerste Kamer. In de Kamerbrief van 12 februari 2021 is de stand van zaken geschetst ten aanzien van de invoering van continue screening en de VOG politiegegevens. De meest recente Kamerstukken die in 2021 over integriteit naar de Tweede Kamer zijn verstuurd zijn: • Kamerbrief (12 februari 2021) omtrent de stand van zaken betreffende de invoering van VOG politiegegevens en continue screening. In de brief is toegezegd om in het voorjaar een nieuwe stand van zaken brief naar de TK sturen; • Kamerbrief (5 februari 2021) over een gesprek tussen vaste commissie voor Financiën en de begeleidingscommissie van het wetenschappelijk onderzoek. Na de verkiezingen zal nieuwe de commissie voor Financiën bezien of er voldoende belangstelling is om een dergelijk gesprek te organiseren.

	Het ligt in de lijn der verwachting dat de uitkomsten van het wetenschappelijk onderzoek en de enquête inzichten zullen geven om het integriteitsbeleid te verbeteren. In de kabinetsreactie op het rapport van het wetenschappelijk onderzoek zal hierop worden ingegaan.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Belangrijke juridische aandachtspunten zijn de proportionaliteit van de toezegde screeningsmaatregelen en (de borging van) de privacy-aspecten. Het verbeteren van het integriteitsbeleid o.a. door middel van het versterken van screening brengt naast organisatorische ook financiële gevolgen met zich mee. Deze zullen in de uitvoeringstoetsen van JustID, Justis en de Douane worden begroot.

DGD - Leiderschap en cultuur Actueel dossier	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Douane/Directie Bedrijfsvoering
Omschrijving inhoud	Vanaf het voorjaar van 2019 startte DG Belastingdienst met een concern-brede leiderschaps- en cultuuraanpak. De toenmalige staatssecretaris voegde *cultuur* als vierde pijler toe aan zijn aanpak Beheerst Vernieuwen. In diezelfde tijd startte de Douane, destijds als dienstonderdeel van DG Belastingdienst, met een eigen Leiderschap en Cultuur programma (L&C). Middels gesprekken met de verschillende douaneregio's en verscheidene management conferenties, leidde dit tot een programmaplan L&C Douane met een vastgestelde meerjarenbegroting; welke het MT Douane begin 2021 goedkeurde. Voor Douane, als zelfstandig DG, is L&C de komende jaren *chefsache*. Ontwikkelingen op L&C zijn ondersteunend aan het realiseren van onze doelen als organisatie; welke verwoord zijn in het Strategische Meerjarenplan Douane [Fiche SMP]. Middels een aantal Douane-brede initiatieven ondersteunt het programma L&C de organisatie: (1) de totstandkoming, in lijn met Rijksbrede uitgangspunten, van professionele management development, (2) generieke onboarding voor leidinggevenden, (3) stimuleren van persoonlijke ontwikkeling en (4) MT-ontwikkeling, en de facilitering van het gesprek over L&C middels (5) intervisie en (6) dialoogsessies. Daarnaast ondersteunt, versterkt en verbindt het programma de Douane regio's in hun eigen leiderschaps- en cultuurontwikkelingen en houdt het programma thema's en initiatieven actueel middels conferenties en bestaande gremia. Hierin benadrukken we dat Leiderschap en Cultuur hand in hand gaan, en cultuur leiderschap volgt. Middels een ontwikkeling van onze leidinggevenden willen we werken aan goed voorbeeldgedrag, een veilige en integere werkomgeving [Fiche Integriteit], een open en transparante werkomgeving met ruimte voor zorgen en signalen, en een cultuur waarin constante samenwerking en ontwikkeling centraal staan. Oog voor onze omgeving - burgers, bedrijven, opdrachtgevers en politiek - is hierbij essentieel. Vanuit verbinding geeft Douane de komende jaren vorm aan de ingezette ontwikkeling op L&C.
Krachtenveld	Tweede Kamer, interdepartementaal, kerndepartement, verschillende DG's van Financiën, management en medewerkers DG Douane, ABD, MT Douane en OR.
Behandeling	L&C is opgenomen in het Werkplan DG Douane.
Ambtelijke beleidsopvattingen	L&C is een meerjarig programma dat continu om aandacht vraagt van de ambtelijke top. Aandacht en initiatief vanuit het management is cruciaal. Vanuit de politieke top is rugdekking nodig om vanuit rust en ruimte de komende jaren met elkaar vorm te geven aan onze leiderschaps- en cultuurontwikkeling. Als DG vinden we de ontwikkelingen op L&C cruciaal, zij ondersteunen immers in de realisatie van onze strategische prioriteiten, ook vanuit de politiek is er veel aandacht voor het onderwerp. Daarnaast willen wij de goede verbinding met het kerndepartement, waarbij vanuit gelijkwaardigheid aan de gezamenlijke opgaven wordt gewerkt, graag continueren.

DGD - Brexit Lopend dossier	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Douane, GT/BFB, DGFZ/AFP, SG/FEZ, BZ
Omschrijving inhoud	Vanaf 1 januari 2021 zijn douaneformaliteiten van toepassing op het goederenvervoer met het VK. De Douane heeft zich de afgelopen jaren zo goed als mogelijk voorbereid op de nieuwe handelsrelatie met het VK. Daarbij is vanaf het begin duidelijk geweest dat douaneformaliteiten na het aflopen van de overgangsperiode de realiteit zijn voor het goederenverkeer met het VK. Dit betekent dat veel bedrijven voor het eerst met de Douane te maken hebben gekregen en dat er toezicht en controles zijn op nieuwe locaties, zoals de 8 ferryterminals. De Douane heeft zich daarop de afgelopen drie jaar intensief voorbereid. Er zijn ruim 900 extra medewerkers aangetrokken, opgeleid en inzetbaar, IT-systemen en andere noodzakelijke extra middelen zijn aangeschaft en de uitbreiding van huisvesting is op orde.
Krachtenveld	• Ministerie van BZ coördineert de Nederlandse inbreng in Brussel • Ministerie van Financiën • Bedrijfsleven o.a. ferrymaatschappijen en Schiphol, • Havenbedrijf Rotterdam (Portbase)
Behandeling	Douane heeft zich sinds 2018 zo goed als mogelijk voorbereid op de Brexit (medewerkers, huisvesting, middelen, IT) en heeft ondanks herhaald uitstel onverminderd de focus weten vast te houden op de voorbereidingen. De Tweede Kamer is door BZ op 15 februari jl. geïnformeerd over de ervaringen van de eerste periode na het aflopen van de overgangsperiode Brexit. PM eventuele mei-brief over Brexit Het Border Operating Model (BOM) beschrijft de grensformaliteiten in het VK voor goederenverkeer van en naar de EU en bestaat voor invoer uit 3 fases. Medio maart 2021 heeft de Britse overheid besloten om de uitrol van fase II en fase III uit te stellen naar eind 2021 en begin 2022. De tweede en derde fase van het BOM hebben geen directe gevolgen voor de douaneprocessen. De gevolgen raken vooral de NVWA. Vanuit de Douane is in aanvulling op de rijksbrede communicatiestrategie aandacht voor de ontwikkelingen en het up to date houden van communicatie-instrumenten voor het activeren van het bedrijfsleven op de gevolgen van de Brexit. Onder verantwoordelijkheid van BZ wordt een begin gemaakt met het opzetten van een rijksbrede Brexit evaluatie. Deze toezegging is eerder aan de Kamer gedaan en wordt nu uitvoering aan gegeven. Door de pandemie is er nauwelijks sprake van reizigersverkeer bij de ferry's en op Schiphol, deze (normaal) grote aantallen reizigers zijn nog

	niet op de hoogte van de veranderde regelgeving wat van toepassing is bij het reizen van en naar het VK.
Ambtelijke beleidsopvattingen	De Brexit lijkt tot nu toe redelijk goed te verlopen. Er is echter een aantal risico's dat aandacht vraagt: • Oplopende werkzaamheden in de controle op de juistheid en volledigheid van de administratie van de terminalhouders. Het gaat om aangiften die niet aansluiten op voorafgaande aangiften (mismatches), waardoor niet-zuiveringsprocedures worden gestart; dat kan leiden tot bezwaar en beroep en mogelijk betaling van de verschuldigde rechten bij invoer door de terminalhouder/ferrymaatschappijen. • de handelsvolumes met het VK zijn op dit moment (nog) laag (Cijfers van TAXUD (DG van de Europese Commissie laten een sterke daling van goederenverkeer zien (-70% import, -29% export) in het begin van 2021. • Bijdragen aan rijksbrede communicatie met het bedrijfsleven rond de gevolgen van de Brexit. Als gevolg van de lage handelsvolumes en het aantal onjuiste aangiften blijft het risico op stagnatie in de logistieke keten bestaan. Dit wordt nauwlettend gevolgd en hier worden door de Douane gezamenlijk met de partners in de logistieke keten acties op ingezet.

DGFZ / DGD - Actieplan douane-unie Lopend dossier	
Verantwoordelijk DG/directie	DGFZ/AFP en DGD
Omschrijving inhoud	Op 28 september jl. heeft de Commissie de mededeling 'Een actieplan om de douane-unie op een hoger plan te brengen' gepubliceerd. In deze mededeling presenteerde de Commissie een plan met 17 actiepunten om de Europese douane-administraties de komende vier jaar innovatiever en efficiënter te maken. Deze acties zien op vier deelonderwerpen: - risicobeheer, - e-commerce, - het bevorderen van de naleving, en - het optreden als één douaneautoriteit.
Krachtenveld	Op 6 november jl. stond het BNC-fiche als hamerstuk geagendeerd in de MR, waarna het naar de Tweede Kamer is gestuurd. Op 1 december jl. heeft de vaste Kamercommissie Financiën een groot aantal vragen gesteld over het BNC-fiche. Over het algemeen zagen de fracties van de VVD, CDA, PVV, D66 en de SP de toegevoegde waarde van een intensievere samenwerking op het douaneterrein. Zorgen waren er voornamelijk t.a.v.: capaciteit, ICT (worden de IT-systemen niet te complex), bevoegdheidsverdeling, kosten en gegevensbescherming.
Behandeling	In Europees verband zijn eind 2020 Raadsconclusies opgesteld over het actieplan. Het actieplan loopt tot 2025: de 17 acties uit het actieplan worden momenteel verder uitgewerkt door de Commissie, in samenwerking met de lidstaten.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Nederland onderschrijft in algemene zin de doelstellingen van dit actieplan. Het actieplan sluit aan op belangrijke ontwikkelingen op EU douaneterrein, zoals verbeterde EU IT-systemen, en focus op innovatieve, datagedreven controles die bijdragen aan de bescherming van de EU interne markt. Nederland staat met name positief tegenover de voorstellen van de Commissie die sturen op een nauwere operationele samenwerking tussen de verschillende douaneadministraties in de EU. Een belangrijk aandachtspunt bij alle voorstellen is dat de aanpak toepasbaar moet zijn op de Nederlandse situatie waar de douaneadministratie hoge volumes afhandelt en de wijze waarop efficiënt en adequaat toezicht vormgegeven kan worden.

DGD - Digitale Snelweg Douane Actueel dossier	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Douane/Directie Informatiemanagement. IV Belastingdienst / IBS Douane.
Omschrijving inhoud	Er zijn meerdere (Europese) wetgevende trajecten die op Douane afkomen die tot een enorme toename van de te verwerken volume aangifte regels leiden. Dit heeft grote impact op de informatievoorziening van de Douane. Het uitvoeren van performancetesten, het optimaliseren van de transactiesystemen en de raakvlaksystemen, en het opschalen en robuust maken van de technische infrastructuur wordt onder de noemer Digitale Snelweg Douane opgepakt.
Krachtenveld	Over het programma is een advies uitgebracht door Adviescollege ICT (AcICT, voorheen BIT).
Behandeling	De Douane informeert de Tweede Kamer over de voortgang van het programma Digitale Snelweg Douane met een voortgangsbrief die gepland staat voor mei 2021. Het advies van het AcICT is onderdeel van de brief. Het programma Digitale Snelweg Douane kent een looptijd van 2020 – 2024. In die periode vinden ook Europese wetswijzigingen plaats die tot de toenames leiden: –2021 Invoer: eCommerce LVC en IOSS –2021-2023 Invoer: National Import Systems upgrade –2021-2024 Binnenbrengen: ICS2 –2023-2025 Vervoer: NCTS –2023 Uitgaan: AES
Ambtelijke beleidsopvattingen	Een groot deel van het grensoverschrijdende goederenverkeer voor Europa loopt via Nederland. Een van de unieke selling points voor de mainports in ons land is de Nederlandse Douane. Om ervoor te zorgen dat Nederland en de mainports een aantrekkelijk vestigingsplaats blijven is het van groot belang dat er geen vertragingen in logistieke processen en extra administratieve lasten ontstaan voor het bedrijfsleven. Om deze positie te handhaven zijn goed functionerende aangiftesystemen cruciaal. De investeringen (€68,0 miljoen), operationele uitgaven (€26,7 miljoen) en structurele exploitatiekosten (€8,0 miljoen) zijn geraamd op basis van prognoses. De dekking voor deze investering is gevonden binnen de begroting van het Ministerie van Financiën.

DGD - Beleidsdoorlichting Douane 2012 – 2018 Lopend dossier	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Douane/Directies Bedrijfsvoering en Handhavingsbeleid Betrokken: pSG (eigenaar Douane), DGFZ (coördinerend opdrachtgever Douane) en FEZ en de acht opdrachtgevende beleidsdepartementen.
Omschrijving inhoud	Een door een extern bureau uitgevoerde beleidsdoorlichting naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van de Douane over de periode 2012 – 2018 met een kabinetsreactie is op 29 januari jl. door de staatssecretaris TenD aan de Tweede Kamer. Het kabinet deelt de conclusie van de onderzoekers dat het slechts ten dele lukt om harde uitspraken te doen over de doeltreffendheid en doelmatigheid van de Douane. Verbeteringen zijn aan de Tweede Kamer toegezegd. Op het gebied van de effecitiviteit betreft het o.a. in samenwerking met de opdrachtgevende beleidsdepartementen beter meetbaar maken van de begrotings-doelstellingen A (Afdracht van invoerrechten en belastingen) en B (Beschermen van de samenleving). Op het gebied van doelmatigheid zal het inzicht in de kosten vergroot worden door onderscheid te gaan maken tussen algemene kosten en kosten die kunnen worden toegerekend aan de handhavingsgebieden van de opdrachtgevende beleidsdepartementen. Het kabinet zegt toe de Tweede Kamer te informeren over de verbeteringen in de reguliere voortgangsrapportages over het Jaarplan 2021.
Krachtenveld	De Tweede Kamer heeft feitelijke vragen gesteld over de doorlichting. Uit deze vragen blijkt zorg over de effectiviteit van de Douane, met name voor wat betreft de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Daarbij legt de Tweede Kamer ook een relatie met de integriteit van de Douane (zorg van de Kamer dat de Douane gecorrumpeerd wordt). Punten die vaker terugkomen in de vragen zijn hoe de financiële relatie is met de opdrachtgevende beleidsdepartementen en hoe de Douane omgaat met de volumegroei in aangiften (zowel ICT-aspecten als handhaving). Voor wat betreft de aanbeveling om de gewenste effecten van de handhaving duidelijker te formuleren, zijn de acht opdrachtgevende beleidsdepartementen betrokken.
Behandeling	• De beleidsdoorlichting is op 29 januari jl. door de staatssecretaris TenD aan de TK aangeboden. • Op 24 februari jl. heeft de Tweede Kamer vragen gesteld over de kabinetsreactie aan de Staatssecretaris TenD (TK 2021 D08159). Op 21 april jl. is de beantwoording aan de Tweede Kamer gestuurd.
Ambtelijke beleidsopvattingen	De beleidsdoorlichting geeft een goed beeld van de uitdagingen waar de Douane voor staat bij het vergroten van het inzicht van de effectiviteit en doelmatigheid. Het betreft complexe materie en verbeteringen zullen tijd kosten. De inrichting van een eigen begrotingsartikel en de verzelfstandiging van de Douane gaan daarbij helpen.
DGD - Ondermijning Actueel dossier	

Verantwoordelijk DG/directie	DG Douane/Directie Handhavingsbeleid. Andere betrokken DG's/directies: MinFIN: DGFZ-/BD (MKB en FIOD) Min JenV: DGOndermijning, DGRR.
Omschrijving inhoud	Onder leiding van JenV (beleidsverantwoordelijk departement) is een integrale overheidsbrede aanpak voor een effectievere bestrijding van ondermijnende criminaliteit tot stand gebracht. Cruciaal in deze aanpak is de gezamenlijke inzet van publieke en private partijen op preventie, toezicht, handhaving, opsporing en vervolging. De Douane draagt vanuit haar kerntaken bij aan de integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit. De Douane wordt gezien als een waardevolle en belangrijke partner in de aanpak van ondermijnende criminaliteit vanwege haar bijzondere informatiepositie, uitgebreide bevoegdheden voor (fysiek en administratief) toezicht op goederen, bagage en voertuigen, kennis van logistieke processen, ervaring met handelsstromen en contacten met het bedrijfsleven. De Douane participeert –samen met de BD (MKB en FIOD) als volwaardig partner in het Multidisciplinair Interventieteam, de stuurgroepen van vier RIEC's (Regionale Informatie en Expertise Centra), de opvolging van ondermijningsbeeld Schiphol, het TNO-onderzoek naar de zeehavens van Zeeland-West Brabant en de Uitvoeringsagenda Haven Rotterdam.
Krachtenveld	De aanpak van ondermijnende criminaliteit staat hoog op de politieke agenda. Ook staat het onderwerp volop in de belangstelling van media, onderzoekers, opsporings- en handhavingsdiensten. De Douane ziet dat zij zelf ook kwetsbaar is voor criminele inmenging. De bijdrage van de Douane aan de aanpak van ondermijnende criminaliteit is dan ook sterk verweven met het tegengaan van corruptie en het verbeteren van het integriteitsbeleid waarop veel inspanningen worden verricht om het te verbeteren (zie fiche over integriteitsbeleid).
Behandeling	• Kamerbrief van 15 september 2020: in deze Kamerbrief heeft de Staatssecretaris van Financiën – T&D toegezegd dat de Douane zich de komende jaren zal blijven inspannen om de smokkel van verdovende middelen gericht en in samenwerking met publieke en private partners te bestrijden. • Notaoverleg van 14 december 2020: tijdens het notaoverleg heeft de Staatssecretaris van Financiën – T&D toegezegd om de Kamer informatie te geven voor beantwoording van de vraag in hoeverre een eventuele uitbreiding van de formatie bij de Douane effectief is. • Position Paper van 29 januari 2021: in deze Position Paper t.b.v. het rondetafelgesprek van 1 februari jl. over corruptie en drugscriminaliteit in de Rotterdamse haven is ingegaan op enkele concrete mogelijkheden die de Douane ziet om de weerbaarheid van de haven te vergroten. Dit vergt overigens wel extra investeringen, via de band van het Ministerie van JenV. • Ministerie van JenV heeft als beleidsverantwoordelijk departement voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit diverse brieven naar de TK gestuurd en vragen in behandeling.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Belangrijkste afwegingen/risico's (politiek, financieel, juridisch) die aan het dossier verbonden zijn: • De bestrijding van ondermijnende criminaliteit vraagt een langdurige en duurzame aanpak door een brede coalitie van

	publieke- en private partners. Voor een dergelijke aanpak is (langdurig) politiek commitment en een stabiele financiering benodigd. • De mogelijkheden voor informatie-uitwisseling tussen de Douane en handhavings- en opsporingsdiensten zijn beperkt als gevolg van regelgeving m.b.t. geheimhouding (Douanewetboek van de Unie en de Algemene Douanewet). Er wordt gewerkt aan een voorstel om te komen tot een bredere informatiedeling dan nu mogelijk is. Dit zal binnen de kaders van de Algemene Douanewet en de (beleids)kader van de Douane moeten passen.

DGD - Gebruik Nuctech-scanners Actueel dossier	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Douane/Directie Bedrijfsvoering
Omschrijving inhoud	- Douane zet in de Rotterdamse haven, op de vliegvelden en bij distributiecentra scanners in, waaronder scanners van de Chinese fabrikant Nuctech. - De scanners worden ingezet voor controle van goederen die de EU binnenkomen en uitgaan in o.a. containers, reizigersbagage, post- en koerierspakketten. Met de X-Ray scans wordt een scanbeeld gemaakt van de inhoud van containers. - In de Rotterdamse haven zijn zeven grote ladingscanners geïnstalleerd, waaronder vier van Nuctech. Deze scanners zijn door middel van een gesloten glasvezel netwerk verbonden met het douanekantoor Maasvlakte. Alle overige scanners in gebruik bij de Douane worden 'standalone' gebruikt. - Douane is een externe audit gestart van de scan- en detectiesystemen en daaraan gerelateerde IT-inrichting, om te verzekeren dat de scan- en detectieprocessen zo veilig mogelijk zijn ingericht. - Dit onderzoek is gestart vanwege signalen die Douane in september 2020 heeft ontvangen van de Amerikaanse ambassade omtrent het gebruik van Nuctech-scanners. Dit onderzoek betreft ook andere scanners dan van Nuctech. Ook wil Douane geïnformeerd worden over mogelijke risico's en advies over eventuele mitigerende maatregelen. - Het onderzoek is in maart gestart en verwacht wordt dat de resultaten van het onderzoek in de zomer beschikbaar zijn. - Daarnaast wordt in samenspraak met andere relevante overheidspartijen zoals NCTV een aanvullend onderzoek uitgevoerd, waarin de resultaten van deze externe audit worden meegenomen. - Tevens maakt Douane bij nieuwe aanbestedingen gebruik van het instrumentarium om risico's voor de nationale veiligheid bij inkoop en aanbesteding te adresseren.
Krachtenveld	**Stakeholders** - Stellers van Kamervragen Dilan Yeşilgöz-Zegerius (VVD), Attje Kuiken (PvdA) en Kathalijne Buitenweg (GroenLinks). Verder stelde ook Helma Lodders (VVD) Kamervragen, maar zij is inmiddels geen Kamerlid meer. - Europarlementariër Tom Berendsen (CDA) (wordt in artikel FD aangehaald) stelt dat 'we niet naïef moeten zijn over China's wens zijn invloed in de wereld te vergroten'. - JenV/NCTV en AIVD **Media-aandacht** - Signalen over spionagerisico's bij het gebruik van scanners van Nuctech in de media verscheen aanvankelijk in het FD van 31 januari jl. - Diverse nieuwsmedia als NRC, NOS, NU.nl, AD en De Telegraaf pakten het in de dagen erna op. Ook diverse vakmedia als Business Insider, VPN Gids, Security en Beveiliging Nieuws besteedden aandacht aan het nieuws. - In de artikelen worden vooral veiligheidsexperts aangehaald die wijzen op de eventuele risico's van de scanners.

Behandeling	- Op 3, 4 en 15 februari zijn Kamervragen gesteld door VVD, PvdA en GroenLinks over het gebruik van Nuctech scanners door Douane. - De vragen zijn primair aan JenV/NCTV en secundair aan Fin/Douane, I&W, EZK, BZK en AIVD gesteld. - JenV/NCTV deed de interdepartementale coördinatie van de beantwoording. - De beantwoording van de Kamervragen is op 19 april 2021 aan de Tweede Kamer verstuurd.

DGD - E-commerce Lopend dossier	
Verantwoordelijk DG/directie	Douane/Directie Handhavingsbeleid Betrokken: • Belastingdienst/Programma EU btw e-commerce (vanwege wijzingen in btw heffing per 1 juli 2021) • Ministerie van Financiën/DGFZ • Ministerie van Financiën/DGDB (UHB)
Omschrijving inhoud	E-commerce betreft goederenzendingen (waarde max €150,-) die door een verkoper rechtstreeks van buiten de EU aan een particulier/consument in de EU worden geleverd. De enorme stijging van volume van dit soort zendingen en de wijzingen in (EU-)wetgeving per 1 juli 2021 maken dat de Douane processen, systemen en toezicht moet aanpassen. Hiervoor zijn onder meer de volgende acties in gang gezet: • Werving van extra capaciteit: conform de toezegging op de uitvoeringstoets van september 2020 op deze wetgeving; • IT-systemen worden aangepast: o.a. de ontwikkeling van een nieuw aangifte systeem voor de invoer van goederen met een waarde van max €150; Voor deze zendingen wordt een specifieke handhavingsaanpak ontwikkeld; • Om Douane medewerkers en bedrijven zo goed mogelijk te informeren over de wijzingen wordt maatwerk communicatie ontwikkeld; • Onderzocht wordt of met de inzet van datascience nieuwe handhavingsinstrumenten kunnen worden ontwikkeld; • Tevens vindt overleg plaats met de Europese Commissie en andere lidstaten over knelpunten en een onderzoek over een nieuwe controle aanpak t.a.v. de lage waarde zendingen e-commerce.
Krachtenveld	De Tweede Kamer is in 2019, 2020 en 2021 geïnformeerd over de gevolgen van de implementatie van de nieuwe EU btw-maatregelen. Dit onderwerp heeft regelmatig de aandacht van de TK en de media. De Belastingdienst heeft hier een apart fiche voor opgesteld. De Belastingdienst en de Douane werken samen bij het informeren van het bedrijfsleven over de nieuwe btw-maatregelen en bij het ontwikkelen van de handhavingsaanpak. Door de Rekenkamer (incl. EU Rekenkamer) en de Audit Dienst Rijk zijn de afgelopen jaren diverse audits verricht m.b.t. het toezicht van de Douane op de e-commerce zendingen.
Behandeling	In februari 2021 is de TK met een uitvoeringstoets geïnformeerd over het noodspoor bij de Belastingdienst over het implementeren van deze nieuwe EU btw-maatregelen. De laatste versie van de antwoorden op vragen van de Tweede Kamer over het wetsvoorstel "wijzigen btw wetgeving" is van februari 2021. In maart 2021 zijn er ook vragen door de Eerste Kamer gesteld.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Belangrijkste risico voor de Douane is dat - bij onvoldoende doorvoering van bovengenoemde acties - geen adequaat toezicht kan worden gehouden op deze groeiende goederenstroom. Dit kan o.a.

	leiden tot forse naheffingen van de Europese Commissie, onvoldoende zicht op zendingen met verboden middelen en onvoldoende handhaving bij malafide bedrijven. Daarnaast is sprake van onzekerheid over de exacte volumegroei, onder andere doordat nieuwe EU-regelgeving kan leiden tot het verleggen van logistieke goederenstromen van Nederland naar andere lidstaten, of andersom.

DGD - Volumestijging Actueel dossier	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Douane i.s.m. DGFZ
Omschrijving inhoud	E-commerce (zie tevens fiche e-commerce) kent sinds medio 2020 een explosieve groei, mede als gevolg van Covid, waardoor meer burgers online hun aankopen doen. Deze e-commerce stroom is in Nederland ten opzichte van 2018 in 2020 al gestegen met zo'n 600% en zal volgens actuele inventarisatie in 2021 nog eens stijgen met 460%, en kan daarmee voor Nederland oplopen tot 740 miljoen aangifteregels in 2021. Brexit heeft per 1 januari 2021 een veel grotere toename van aangifteregels met zich meegebracht dan was voorzien, omdat in de Europese handels- en de btw-statistiek miljoenen transacties niet zijn opgenomen, vanwege het bestaan van drempels in de intra EU-rapportages voor statistiek en btw. De nationale toename van aangifteregels uit het VK wordt hierdoor meer dan 60 miljoen in plaats van eerder op basis van statistieken geraamde 5 miljoen aangifteregels. Een aantal aankomende Europese verplichtingen op gebied van veiligheid, posten EU-datasets, leidt tot een enorme toename van transactiegerichte IT. Het totale berichtenverkeer kan oplopen tot bijna 1,5 miljard aangifteregels in 2022 (vergelijk: 80 miljoen in 2018). De Douane ziet grote uitdagingen in techniek en handhaving vanwege de hoge volumes aangifteregels door de cumulatie van verschillende ontwikkelingen.
Krachtenveld	• Grote investeringen in het IT-landschap en de digitale poort voor communicatie met de overheid zijn noodzakelijk. • De voorziene IT-wijzigingen vragen in deze economisch moeilijke tijd een zeer grote investering van het bedrijfsleven. • Complexiteit van wetgeving kan leiden tot minder compliant gedrag van bedrijven. • In de wetgeving vervatte keuzes voor bedrijven, maken voor de Douane de te verwerken handelsstroom onvoorspelbaar. • Het grote aantal nieuwe spelers en de volatiliteit van e-commerce, maakt een prognose van te verwerken volumes moeilijk. • Adequate handhaving, die gericht is op een individuele transactie, levert een grote uitdaging op. • De IT-implementatie van Europese transactiegerichte verplichtingen speelt een grote rol bij de volumegroei.
Behandeling	• Ontwikkelen van een nieuwe handhavingsaanpak voor Lage Waarden/E-commerce Zendingen. • Europese Strategie: o.a. recente dialoog met EU en DG's over volumegroei en mogelijke oplossingsrichtingen. • Ontwikkeling van de Digitale Snelweg Douane om voldoende IT-capaciteit te realiseren.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Het is noodzakelijk dat de Douane blijvend investeert in de Digitale Snelweg Douane om de snel groeiende volumes te kunnen (blijven) verwerken. Daarnaast is innovatieve investering in de handhaving noodzakelijk, gericht op aanschaf en implementatie van nieuwe technologie voor analyses van data en beelden met toepassing van algoritmen.
DGD - Zonnepanelen – traditionele eigen middelen Lopend dossier	

Verantwoordelijk DG/directie	DG Douane/Directies Handhavingsbeleid en Bedrijfsvoering DGFZ – AFP/EDA // DGRB – IRF // GT – BFB/EU // DGBD – FJZ // SG-cluster – FEZ.
Omschrijving inhoud	Nederland heeft een verschil van inzicht met de Commissie over de afdracht van traditionele eigen middelen (douanerechten) over bepaalde zonnepanelen die in de periode 2015-2018 in Nederland in het vrije verkeer zijn gebracht. De traditionele eigen middelen betreffen in deze casus antidumpingrechten en compenserende rechten. Voor traditionele eigen middelen geldt een EU-afdrachtverplichting. Volgens EU-regels betaalt een EU-lidstaat vertragingsrente over een ten onrechte niet-afgedragen bedrag aan traditionele eigen middelen zolang er niet is afgedragen. Om te zorgen dat de potentiële renterekening niet verder blijft oplopen, heeft Nederland eind 2020 onder voorbehoud het bedrag dat maximaal ter discussie staat afgedragen. Dit betreft € 634 mln. Het daadwerkelijke betwiste bedrag kan lager uitkomen door eventuele vrijstellingen in de totale aangiftestroom. De Douane doet hier nu onderzoek naar. Het betreft ongeveer 10.000 aangiftes waarvoor onder meer additionele documentatie bij klanten moet worden opgevraagd en vervolgens geanalyseerd. De potentiële vertragingsrente behorend bij het risico van 634 mln. is opgelopen naar ongeveer € 300 mln. Vertragingsrente is verschuldigd in het geval Nederland de hoofdsom is verschuldigd en de hoogte is afhankelijk van de omvang van de hoofdsom. Na een afdracht onder voorbehoud is de Commissie verplicht een constructieve dialoog te starten met Nederland. Mocht deze dialoog niet leiden tot een bevredigende oplossing, dan kan Nederland een procedure starten bij de EU-rechter wegens ongerechtvaardigde verrijking van de Unie. De Douane heeft op 19 maart 2021 een follow-up brief van de Commissie (DG Budget) ontvangen. In de follow-up brief volhardt de Commissie in haar positie. Hoewel de analyse nog loopt, lijkt de follow-upbrief geen aanleiding te geven om het Nederlandse standpunt te wijzigen.
Krachtenveld	Aandacht TK: de afdracht onder voorbehoud is in de Tweede Kamer besproken als onderdeel van de Najaarsnota. Aandacht zag vooral op de hoogte van het bedrag en EU-afdracht an sich. Voor die tijd is de TK vertrouwelijk geïnformeerd over het dossier omdat destijds gesprekken met de Commissie om een minnelijke oplossing te vinden nog liepen. Externe spelers: de Commissie (voornamelijk DG Budget, verder DG Taxud, DG Trade) en BZ (incl.de PV/EU).
Behandeling	Correspondentie Commissie: De officiële reactie op de bevinding van de Commissie (25 november 2020) en de afdracht onder voorbehoud (18 december 2020) zijn verstuurd naar de Commissie. Op dit moment wordt een reactie door de Commissie voorbereid. Tijdpad, deadlines en de invulling van de constructieve dialoog zijn nog niet bekend. Laatste correspondentie TK: Najaarsnota 2020. Toegezegd dat de Tweede Kamer op de hoogte wordt gehouden over het proces. Tijdpad en deadlines zijn nog niet bekend.

Ambtelijke beleidsopvattingen	Casus: Het standpunt van Nederland op de bevinding van de Commissie is dat de traditionele eigen middelen niet zijn verschuldigd. Dit omdat de betreffende uitvoeringsverordeningen voor de antidumpingrechten en compenserende rechten niet van toepassing zijn op de ingevoerde zonnepanelen. Afdracht: Reden om onder voorbehoud af te dragen, is het stuiten van de oplopende, potentieel verschuldigde vertragingsrente. Onder voorbehoud betalen betekent dat een EU-lidstaat in geval van een geschil met de Commissie over de afdracht van traditionele eigen middelen, het ter discussie staande bedrag afdraagt en daarbij aangeeft dat dit geen definitieve afdracht is. Er is een voorbehoud ten aanzien van de gegrondheid van het standpunt van de Commissie. De EU-lidstaat geeft gemotiveerd aan van mening te zijn dat het bedrag niet is verschuldigd. De Commissie is vervolgens verplicht een constructieve dialoog aan te gaan met de EU-lidstaat over het geschil. Dit volgt uit jurisprudentie uit juli 2020. EU-regels: De regels rondom hoe EU-lidstaten moeten afdragen aan de EU en de berekening van de vertragingsrente zijn vastgelegd in de Making Available Regulation, de MAR. Nederland zet zich samen met andere EU-lidstaten in om de Commissie te bewegen de MAR te herzien. Inhoudelijk wil Nederland vooral aanpassing van de regels voor procedures rondom het afdragen van traditionele eigen middelen en de berekening van vertragingsrente. Aanpassing van de MAR kan lang duren. Dit biedt daarom geen oplossing voor het dossier zonnepanelen. De aanpak is dan ook gericht op een structurele oplossing voor de toekomst.

DGD - Dienstverlening Douane Lopend dossier	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Douane/Directie Handhavingsbeleid
Omschrijving inhoud	Douane zet dienstverlening in zodat burgers en bedrijven de douaneregels kennen en kunnen naleven. Daarbij streeft Douane naar een billijk evenwicht tussen het uitvoeren van controles en het faciliteren van het bonafide bedrijfsleven. Dienstverlening draagt bij aan het realiseren van de ABC-opdracht van de Douane. Burgers - Douane maakt in haar interactie en dienstverlening onderscheid tussen burgers en bedrijven. Burgers hebben met Douane te maken wanneer zij goederen over de buitengrens van de EU brengen (vooral reizigers en internetaankopers) of wanneer zij te maken hebben met accijnsgoederen. Douane communiceert en heeft interactie met burgers d.m.v. publiekscampagnes, social media, website en DouaneTelefoon. Daarnaast kunnen burgers de Reisapp gebruiken. Contacten tussen burgers en Douane zijn meestal kortstondig. Bedrijven - Bedrijven hebben met Douane te maken wanneer zij goederen over de buitengrens van de EU brengen. Deze bedrijven hebben vaak één of meerdere douanevergunningen. Bij vragen kunnen zij contact opnemen met een Bedrijven Contact Punt. Bedrijven zonder vergunning kunnen terecht bij de DouaneTelefoon. Bovendien voert de Douane structureel overleg met koepels uit het bedrijfsleven in het Overleg Douane Bedrijfsleven. Douane communiceert via de website douane.nl met het bedrijfsleven. Daarnaast hebben bedrijven interactie met Douane via digitale portalen en systemen, zoals bijvoorbeeld het portaal Mijn Douane, het Europese EU Trader Portal en het aangiftesysteem AGS. De Nationale Helpdesk Douane is het centrale loket voor alle vragen op het gebied van geautomatiseerde (aangifte)processen. Bij storingen in douaneprocessen of aangiftesystemen informeert de NHD het bedrijfsleven via serviceberichten op douane.nl. De Douane organiseert ook webinars voor bedrijven over specifieke onderwerpen. Veel bedrijven maken gebruik van gespecialiseerde intermediairs om zaken te doen met de Douane. Denk bijvoorbeeld aan douane-expediteurs die aangiften indienen voor hun klanten. Contacten tussen bedrijven en Douane zijn vaak gestructureerd en langdurig. Klanttevredenheid - Op verschillende manieren wordt gepeild hoe burgers en bedrijven dienstverlening door Douane ervaren, zoals in de Fiscale Monitor, het Bewijs van Goede Dienst en klachtenanalyes. De Douane verantwoordt zich richting de Tweede Kamer over de begrotingsindicator C(oncurrentiepositie) die de waardering van het bedrijfsleven voor de Douane uitdrukt. Visie Dienstverlening Douane - In 2021 actualiseert de Douane de visie op dienstverlening. Hierbij worden o.a. de inzichten en aanbevelingen uit het 'Extern onderzoek fundamentele transformatie dienstverlening Belastingdienst', het POK-rapport, 'Werken Aan Uitvoering' en 'Klem tussen balie en beleid', verwerkt. Ontvlechting - Tot heden valt een deel van de interactie- en dienstverleningskanalen onder beheer en eigenaarschap van de Directie Klantinteractie & Services van de Belastingdienst. Met de ontvlechting kijken we waar eigenbeheer en eigenaarschap van kanalen door DG Douane leidt tot betere dienstverlening.
Krachtenveld	De TK heeft in 2020 vragen gesteld n.a.v. het Extern onderzoek fundamentele transformatie dienstverlening.

	De Audit Dienst Rijk (ADR) heeft gevraagd naar onderbouwing van begrotingsindicator C in jaarverslag 2020. Deze begrotingsindicator drukt de waardering door het bedrijfsleven uit. Douaneorganisaties binnen de EU delen informatie over Customs Union Performances, Nederland rapporteert daarbij o.a. over de klanttevredenheid. Douane werkt o.a. samen met het ministerie van EZK op het gebied van faciliteren van het bonafide bedrijfsleven, zoals bij het uitbreiden van een Exportwijzer voor ondernemers.
Behandeling	Laatste correspondentie met TK: • Actieplan digitalisering dienstverlening met daarin planning voor uitbreiding van verschillende functionaliteiten voor digitale dienstverlening (11 december 2020) • Vragen en antwoorden in SO Belastingdienst van 5 februari 2021 • Jaarverslag Belastingdienst 2020 met daarin begrotingsindicator concurrentiepositie (gaat nog naar Tweede Kamer).
Ambtelijke beleids-opvattingen	• Risico op uitloop van planningen voor verbeteringen in digitale dienstverlening uit Actieplan • Bedrijfsleven kritisch op niveau van dienstverlening door thuiswerken i.v.m. COVID19 • Dienstverlening door overheid volop in de aandacht.

DGD: Samenwerking bedrijfsleven Lopend dossier	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Douane i.s.m. DGFZ
Omschrijving inhoud	De Douane beheert het ODB, het Overleg Douane Bedrijfsleven. Dit is het comité waarin de Douane, ILT, NVWA, Ministerie van BZ en het Ministerie van EZK spreken met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven. Het bedrijfsleven zijn de koepelorganisatie die de keten dekken van de internationale handel. Het ODB is door Nederland aangemeld als National Committee on Trade Facilitation bij de Wereld Handels Organisatie.
Krachtenveld	Het bedrijfsleven is een belangrijke stakeholder van de Douane, daarvoor wordt immers werk verricht. Het beeld van het bedrijfsleven over de Douane, is veel bepalend over de beeldvorming over Douane in het algemeen. Spanning zit op IT-vraagstukken en IT-beschikbaarheid, uitdrukking bedrijfsleven: "als de IT van de overheid niet goed werkt dan leidt dat tot ergernis voor de burger, als de IT van de Douane niet goed werkt, leidt dat tot schade voor de economie."
Behandeling	Thema's die de koepels met de Douane bespreken zien op: • implementatie van wetgeving, • communicatie over wet- en regelgeving, • optimalisatie van regeldrukvraagstukken in de logistiek, • slimmer inrichten van controles in logistieke ketens, • IT-implementatie, en • het oplossen van knelpunten. Tevens onderhoudt het ODB een strategische ontwikkelagenda, met onderwerpen die gezamenlijk zijn geïdentificeerd voor de middellange en lange termijn, waarbij Douane en bedrijfsleven samen werken aan nieuwe oplossingen op gebied van klantinteractie, toezicht, faciliteren, onderzoek en op onderdelen samen optrekken richting Brussel.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Een goede dialoog met het bedrijfsleven draagt eraan bij dat de Douane hoog scoort in de internationale rankings op de concurrentiepositite van Nederland.

DGD - Wapendoorvoer Lopend dossier	
Verantwoordelijk DG/directie	DG Douane/Directie Handhavingsbeleid. Ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ) is beleidsverantwoordelijk ministerie.
Omschrijving inhoud	De Douane houdt toezicht op de in- uit en doorvoer van strategische goederen. Strategische goederen zijn militaire goederen en dual use goederen; goederen die voor zowel militaire als civiele doeleinden kunnen worden gebruikt. De in-, uit- en doorvoer van strategische goederen is aan beperkingen onderworpen. Er kan, afhankelijk van de specifieke situatie, sprake zijn van een verbod, van een vergunningplicht of van een meldplicht. De betrokken bedrijven zijn verantwoordelijk voor het vervullen van de juiste formaliteiten, zoals het doen van aangifte bij de Douane. Voor militaire goederen vormt nationale wetgeving de basis, voor dual-use goederen is Europese wetgeving (verordening) van toepassing. De Douane voert deze taak uit in opdracht van het beleidsverantwoordelijk departement, het Ministerie van BZ. Met dit ministerie maakt de Douane jaarlijks afspraken over het toezicht en de handhaving. Dit gebeurt zowel in de vorm van aantallen controles (rond de zesduizend in 2020) als op aspecten waar de handhaving zich op moet richten, zoals bestemmingslanden of type goederen. De Douane handhaaft risicogericht. Dat wil zeggen dat zendingen op basis van risicoanalyse voor een fysieke controle worden geselecteerd. Daarnaast stelt de Douane steekproefsgewijs en ad hoc controles in op goederen. Aan de hand van de bevindingen bij controles of vanuit het proces van vergunningverlening worden de risico's steeds opnieuw beoordeeld. Controles worden dan bijvoorbeeld gericht op een ander bestemmingsland, of een ander type goederen.
Krachtenveld	In de Tweede Kamer is veel aandacht voor de doorvoer van militaire goederen via Nederland. Naar aanleiding van een artikel in de Groene Amsterdammer met als titel "Volgende keer zijn het chemicaliën voor Syrië" (d.d. 26 september 2018) zijn Kamervragen gesteld en is in diverse brieven hierover met de Kamer gecorrespondeerd. Op 15 september 2020 heeft de Staatssecretaris TenD per brief de Kamer geïnformeerd over de stand van zaken. Naar aanleiding van het Algemeen Overleg Douane van 22 september 2020 heeft de Staatssecretaris Financiën – Toeslagen en Douane het kamerlid Mevr. Lodders (VVD) toegezegd een analyse op te stellen van de huidige verantwoordelijkheidsverdeling tussen bedrijven, waaronder vrachtafhandelaars en verzenders, voor het nakomen van wettelijke verplichtingen in doorvoersituaties. Daarnaast zal er daarbij ook gekeken worden naar de wijze waarop andere EU-landen omgaan met het toezicht op doorvoer van militaire goederen.
Behandeling	De hierboven genoemde analyse en het bekijken hoe andere EU-lidstaten met het toezicht op wapendoorvoer omgaan wordt gezamenlijk met het ministerie van BZ opgepakt. Met beide elementen is een aanvang genomen. In nauw onderling overleg tussen Douane en het ministerie van BZ wordt beoogd in het tweede kwartaal 2021 de Tweede Kamer hierover te informeren.
Ambtelijke beleidsopvattingen	In april 2019 is in een brief aan de Tweede Kamer aangegeven dat geen aanleiding wordt gezien om het huidige systeem van toezicht en

	handhaving op de in-, uit- en doorvoer van strategische goederen aan te passen.

OVERDRACHTSDOSSIER (PLAATSVERVANGEND) SECRETARIS-GENERAAL CLUSTER

SG/FEZ: Begroting Financiën en Nationale schuld 2021 en 2022	
Verantwoordelijk DG/directie	SG-cluster –Directie Financieel-Economische Zaken (FEZ)
Omschrijving inhoud	De minister van Financiën is, naast hoeder van de gehele rijksbegroting ook verantwoordelijk voor zijn eigen, departementale begroting (Financiën en de Nationale Schuld, hoofdstuk IX). De begroting bevat de belangrijkste beleidsdoelen voor komend jaar (2022) en de financiële gevolgen hiervan. De departementale begroting van Financiën is gevarieerd. De begroting omvat onder andere de budgetten voor de Belastingdienst, de Douane, Toeslagen, het BTW-compensatiefonds, de exportkredietverzekering, staatsdeelnemingen en een aantal andere posten die een generale behandeling kennen, zoals dividenden van staatsdeelnemingen, internationale financiële betrekkingen en transacties m.b.t. de staatschuld. Tevens worden de belastingontvangsten op artikel 1 van de begroting verantwoord. Bijzonder is ook de relatief hoge (garantie)verplichtingen uit hoofde van met name internationale afspraken. Zo worden garanties verstrekt aan internationale financiële instellingen (IFI's) zoals de Wereldbank, Europese Investeringsbank (EIB), Aziatische Infrastructuur Investeringsbank (AIIB), Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD) en het IMF. De IFI's dragen in belangrijke mate bij aan een evenwichtige internationale financieel-economische ontwikkeling. Om deel te nemen aan de activiteiten van deze IFI's wordt onder ander het verstrekken van een gevraagd. Ook staat Financiën garant voor de exportkredietverzekeringen aan bedrijven. Bijgevoegde infographic geeft een overzicht van de begroting van 2021. Het fiche zal verder ingaan op ontwerpbegroting 2022 (OW22).
Krachtenveld	• FEZ coördineert de budgettaire besluitvorming over de Financiënbegroting en adviseert hiertoe de ambtelijke en politieke leiding van het departement. • FEZ stelt de begrotingsstukken op. De departementale begroting komt tot stand in samenwerking met de beleidsdirecties. De teksten en cijfers worden vervolgens afgestemd met de Inspectie der Rijksfinanciën (IRF). • De IRF is tevens nauw betrokken bij de beoordeling en verwerking van zowel specifieke als generale mutaties. • AFEP is verantwoordelijk voor de raming van de belastingontvangsten en het lastenkader; hierbij speelt FEZ dus geen rol, los van een systeemanalyse die elke twee jaar wordt uitgevoerd. • FEZ spreekt circa drie keer per jaar met de bewindspersonen over de actuele onderwerpen die op de FIN-begroting spelen (budgettaire problematiek, dreigingen en oplossingsrichtingen; specifieke dossiers). Hiertoe stelt FEZ een zogenaamde Actualiteitennotitie op.
Behandeling	De voorbereiding voor de departementale begroting van Financiën 2022 is reeds gestart. Dit betreft het opstellen van de beleidsagenda; de reguliere budgettaire besluitvorming is in april afgerond. Voor de uitgaven en niet-belastingontvangsten gelden de reguliere begrotingsregels.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Onder meer de volgende onderwerpen spelen op dit moment op de FIN-begroting: • **Coronamaatregelen –** in 2020 is een aantal maatregelen genomen naar aanleiding van corona. Een aantal voorbeelden hiervan zijn de herverzekering leverancierskredieten, steunmaatregelen KLM, uitstel van belastingbetaling, verlaging van de belasting- en invorderingsrente als onderdeel van een noodpakket en verschillende internationale corona steunpakketten. Over de vraag hoe lang de diverse coronamaatregelen nodig zijn en of verlening opportuun is, vindt politieke besluitvorming plaats.

Ambtelijke beleidsopvattingen	• **Ontvlechting** – op 11 januari 2020 heeft het kabinet de Kamer geïnformeerd over het besluit om Toeslagen en de Douane van de Belastingdienst te ontvlechten. Voor de begroting heeft dit tot gevolg dat ook Toeslagen een eigenstandig begrotingsartikel heeft gekregen (artikel 13). De Douane had reeds een eigen begrotingsartikel (artikel 9). Er wordt nog gewerkt aan het verder aanvullen van de begrotingsartikelen Toeslagen en Douane met indirecte uitgaven; de uitgaven die de Belastingdienst nog maakt ten behoeve van Toeslagen en de Douane, zoals uitgaven aan huisvesting en facilitaire zaken. • **Herstel Toeslagen** – sinds de start van de herstelactie toeslagen in 2020 is er 1,766 miljard vrijgemaakt voor de compensatie van gedupeerden en uitvoering hiervan. December jl. is besloten tot het uitkeren van een forfaitaire 30.000 euro aan gedupeerden. Recentelijk is ook besloten tot het kwijtschelden van publieke schulden en (gedeeltelijk) private schulden. De Kamer is op 8 april met de Kamerbrief 'Budgettaire aspecten kwijtschelden van publieke schulden' en ISB's van verschillende departementen geïnformeerd over het kwijtschelden van publieke schulden. Op 20 april heeft het parlement de Kamerbrief en ISB inzake Kwijtschelding private schulden Toeslagengedupeerden in WSNP/MSNP-trajecten ontvangen. Daarnaast wordt nog besluitvorming verwacht op het gebied van ex-partners, zakelijke schulden, overige private schulden, ondersteuning door gemeenten en de kindregeling. *Incidentele suppletoire begroting (ISB)* Het kan voorkomen dat door economische onzekerheden, zoals de coronacrisis, soms maatregelen worden getroffen die op korte termijn middels een begrotingswet vastgesteld moeten worden. Indien het (maatschappelijk en/of politiek) niet mogelijk is om het eerstvolgende reguliere begrotingsmoment af te wachten, kan een ISB worden opgesteld. Hiermee wordt de begrotingsstaat gewijzigd, zodat eerder kan worden gestart met de uitvoering van de voorgenomen maatregelen. In 2020 zijn in het kader van de coronacrisis zeven ISB's voor de Financiënbegroting opgesteld. Recentelijk zijn voor de herstelactie toeslagen twee ISB's opgesteld: ISB 1 'Herstel toeslagen', bevatte o.a. dekking voor de forfaitaire € 30.000 regeling, kindregeling en uitvoeringskosten, de ISB 2 'Kwijtschelden publieke schulden toeslagengedupeerden' en de ISB 3 'Kwijtschelding private schulden Toeslagengedupeerden in WSNP/MSNP-trajecten'. Mogelijk volgen dit jaar nog ISB's over onder andere toeslagenonderwerpen zoals het kwijtschelden van andere private schulden, compensatie van ex-partners en een kindregeling.

SG/FEZ: Jaarverslag Financiën en Nationale Schuld	
Verantwoordelijk DG/directie	SG-cluster – Directie Financieel-Economische Zaken (FEZ) in samenwerking met alle DG's.
Omschrijving inhoud	De minister is naast verantwoordelijke voor het Rijksjaarverslag (alle departementale jaarverslagen samen) en het Financieel Jaarverslag van het Rijk ook verantwoordelijk voor het opstellen van zijn eigen departementale jaarverslag (hoofdstuk IX, Financiën en Nationale Schuld). Dit jaarverslag is onderdeel van het Rijksjaarverslag. In dit jaarverslag legt de minister verantwoording af over het beleid, de bedrijfsvoering en de financiën van het afgelopen jaar. Op basis van de controle van het jaarverslag door de controlerend accountant (Auditdienst Rijk (ADR)) kunnen onrechtmatigheden in de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten worden vastgesteld. Deze worden in de bedrijfsvoeringsparagraaf van het jaarverslag toegelicht. Ook kan de accountant bevindingen doen ten aanzien van het financieel beheer en de bedrijfsvoering. Daarnaast doet ook de Algemene Rekenkamer (AR) onderzoek naar het jaarverslag, het zogenaamde Verantwoordingsonderzoek. Zie hiertoe ook het aparte fiche 'bevindingen ADR' en 'Algemene Rekenkamer (onvolkomenheden)'. Over het verantwoordingsjaar 2020 heeft de ADR, net als in voorgaande jaren, een goedkeurende verklaring afgegeven bij het jaarverslag van IX Financiën en Nationale Schuld.
Krachtenveld	Het departementale jaarverslag komt tot stand in samenwerking met de beleidsdirecties. De beleidsdirecties leveren o.a. de realisatiecijfers en de beleidsconclusies aan bij FEZ. FEZ stelt het jaarverslag op en bewaakt de kwaliteit en het proces en stemt het af met de Inspectie der Rijksfinanciën (IRF). De ADR en AR controleren vervolgens de cijfers en teksten.
Behandeling	• Medio april stuurt de AR de voorlopige uitkomsten van het verantwoordingsonderzoek voor een bestuurlijke reactie aan de bewindspersonen toe. FEZ zal in de periode tot medio mei bezien welke gevolgen het oordeel van de AR heeft voor de teksten in het jaarverslag en deze zo nodig daarop aanpassen. • Op Verantwoordingsdag (de derde woensdag van mei) worden alle departementale jaarverslagen en slotwetten (gebundeld in het Rijksjaarverslag) aangeboden aan de Tweede Kamer. • Vervolgens worden Kamervragen over het Rijksjaarverslag en het departementale jaarverslag van Financiën beantwoord. • Daarna vindt het verantwoordingsdebat over het Rijksjaarverslag plaats en is er normaal gesproken een wetgevingsoverleg (WGO) over het departementale jaarverslag van Financiën. FEZ coördineert dit WGO, in nauwe samenwerking met DGRB (gezien het rijksbrede karakter van een aantal onderwerpen die aan de orde komen).
Ambtelijke beleidsopvattingen	

SG/FEZ: Sturingsmodel DG-Belastingdienst, DG-Toeslagen, DG-Douane	
Verantwoordelijke	(p)SG, DGFZ, DGBD, DGD, DGT
Omschrijving inhoud	Sinds 2017 wordt voor de uitvoeringsorganisaties binnen Financiën een sturingsmodel gebruikt gebaseerd op de regeling agentschappen. Binnen het ministerie van Financiën wordt gewerkt met een hybride model, waarin de lijnsturing en het sturingsmodel naast elkaar bestaan. Dit ter versterking van de focus en sturing op de taak en de uitvoering daarvan. Om te komen tot een kwalitatieve toekomstbestendige uitvoering wordt in dit driehoeksmodel vanuit drie gelijkwaardige rollen met transparante belangen gericht gewerkt aan de uitvoerings- en vernieuwingsopgaven van de organisaties: • De Eigenaar (EG) is verantwoordelijk voor de lange termijn stabiliteit en continuïteit van de Belastingdienst, Douane en Toeslagen. Binnen Financiën vervult de (p)SG de rol van eigenaar. • De Opdrachtgever (OG), het beleidsdepartement, is verantwoordelijk voor het te maken beleid, de sturing/monitoring van het huidige beleid en de beleidsevaluatie. Binnen Financiën vertegenwoordigd de DGFZ als coördinerend OG de andere opdrachtgevers binnen het sturingsmodel. • De Opdrachtnemer (ON), de uitvoeringsorganisatie, is verantwoordelijk voor de beleidsvoorbereiding, beleidsuitvoering en beleidsevaluatie. Binnen Financiën zijn de DGBD, DGT en DGD ieder afzonderlijk ON. Binnen het sturingsmodel vinden voor iedere 'driehoek' (EG-OG-EG) ambtelijke overleggen met specifieke doelen plaats: • Het driehoeksoverleg tussen EG, OG en ON ter sturing en borging van de lange termijn strategie van de uitvoeringsorganisatie. • Het opdrachtgevers-opdrachtnemersoverleg tussen OG en ON ter integrale afstemming van beleidsopdrachten. • Het eigenaarsoverleg tussen EG en ON ter borging van de lange termijn stabiliteit en continuïteit van de uitvoeringsorganisatie.
Krachtenveld	De driehoek adviseert (adhoc) gezamenlijk de bewindspersonen op dossiers met spanning tussen korte termijn (politieke) belangen, uitvoerbaarheid en de lange termijn continuïteit van de uitvoering. Meer structureel is de advisering over nieuwe taakverzoeken aan de Belastingdienst. DGBD voert ook niet-fiscale en duale taken uit die beslag leggen op de beschikbare middelen voor de efficiënte uitvoering van kerntaken. Om goede uitvoering te borgen en de benodigde vernieuwing van ICT door te kunnen voeren hanteert de driehoek voor dergelijke nieuwe taakverzoeken het principe "nee, tenzij". Op advies van ABDTOPConsult gebruikt de driehoek sinds 2019 voor de taakbeoordeling limitatieve afwijkingskaders. Doel is om nieuwe, maar (op termijn) ook huidige niet-fiscale taken en een deel van duale taken bij alternatieve uitvoeders onder te brengen. U wordt als bewindspersoon geïnformeerd- en hebt het laatste woord over het besluit van de driehoek om een niet-fiscale of duale taak niet uit te laten voeren door DGBD. Dit dossier bevindt zich in een complex krachtenveld: • Ambtelijk: andere departementen zijn niet genegen 'nee' te accepteren op nieuwe taakverzoeken en hebben geen prikkel om huidige niet-fiscale of duale taken bij alternatieve uitvoerders te beleggen. Andere uitvoeringsorganisaties zijn ook niet genegen om taken over te nemen. • Politiek: er is vaak grote politieke druk om taken uit te voeren (vanuit de TK of andere kabinetsleden). Daarbij speelt geen rol wie de uitvoerder moet zijn, maar wordt snel naar DGBD gekeken.
Behandeling	In recente rijksbrede adviezen (POK en WaU) is de centrale gedachte dat beleid en uitvoering beter op elkaar aan moeten sluiten. De 'driehoek' is daarin een middel om de samenwerking tussen (kern)departement en uitvoering te verbeteren.

Ambtelijke beleidsopvattingen	De overleggen en adviezen van de driehoek zijn belangrijk voor de lange termijn toekomstbestendigheid van de uitvoeringsorganisaties. Deze geven een breder perspectief dan dilemma's die gaan over de waan van de dag.

SG/FEZ: De onvolkomenheden en bevindingen van FIN 1	
Verantwoordelijk DG/directie	▪ *Vanuit een monitoringsrol:* FEZ, afdeling Kaderstelling (FEZ/KS); ▪ *Vanuit een trekkersrol:* afhankelijk van het aandachtsgebied, zijn er andere DG's/directies verantwoordelijk.
Omschrijving inhoud	• Volgens de Comptabiliteitswet 2016, artikel 7.12 moet de Algemene Rekenkamer (AR) een oordeel geven over het financieel beheer, het materieel beheer, de administraties, de deugdelijke totstandkoming van de informatie over de bedrijfsvoering in het jaarverslag en de kwaliteit van deze informatie. Als de AR vindt dat de bedrijfsvoering onvoldoende waarborgen bevat, dan noemt zij dat een (ernstige) onvolkomenheid, aandachtspunt of overig punt. • Volgende de Comptabiliteitswet 2016, artikel 2.37 moet de Auditdienst Rijk (ADR) rapporten uitbrengen bij de departementale jaarverslagen. Hierbij doet de ADR onder meer onderzoek naar het gevoerde begrotingsbeheer, financieel beheer en de materiële bedrijfsvoering. De ADR biedt jaarlijks in maart haar auditrapport met haar bevindingen en overige punten aan. ▪ Financiën heeft in vergelijking met andere departementen relatief veel tekortkomingen. Het merendeel komt voort uit de uitvoering. ▪ Daarom is de monitoring van de onvolkomenheden, bevindingen en aandachtspunten van zowel de AR als de ADR de afgelopen 2 jaar geïntensiveerd en vindt plaats door middel van: - periodieke rapportages aan de bewindslieden over de stand van zaken per onvolkomenheid/bevinding; - een 'monitoringscommissie' (MC) onder leiding van FEZ waar alle verantwoordelijke dienstonderdelen aan deelnemen; - het voeren van jaarlijkse gap-gesprekken met alle betrokkenen om per tekortkoming de knelpunten die moeten worden opgelost vast te stellen en ervoor te zorgen dat alle betrokkenen daar een eenduidig beeld van hebben; - directe betrokkenheid van de MC-leden en leden van de BR bij het oplossen van de tekortkomingen op hun terrein. ▪ Aanvullend wil FEZ vanaf heden ook meer aan de 'voorkant' monitoren voordat bepaalde punten daadwerkelijk tekortkomingen worden. In dit kader wordt gedacht aan het meelezen op de 'bevindingenverslagen' die de ADR uitbrengt aan DG's/directies in combinatie met een risicogerichte benadering. ▪ In het verantwoordingsrapport (VO-rapport) 2020 van de AR zijn **6 onvolkomenheden** voor Financiën opgenomen: 1. Managementinformatie (BD) 2. M&O-beleid (kleine belastingmiddelen (BD) & keuze inzet handhavingsmix) *NIEUW* 3. Verplichtingenbeheer (BD) 4. Prestatieverklaringen inkoop (BD) 5. Wijzigingsbeheer IT-systemen (testprocedures) (BD) *NIEUW* 6. Toezichtfunctie financieel beheer Rijksoverheid (DGRB en AFP/AFEP) *NIEUW* ▪ In het Auditrapport 2020 van de ADR zijn **9 bevindingen** voor Financiën opgenomen: 1.IV-portfoliomanagement (SG/DGFZ/BD/DGD/DGT) 2.Kwaliteit IV-organisatie (BD) 3.Bedrijfsvoeringsfunctionaliteiten IT-applicaties (BD) 4.Changemanagement (BD) *NIEUW* 5.Logische toegangsbeveiliging (BD) 6.Verplichtingenbeheer en prestatieverklaringen (BD) 7.Garantieregeling leverancierskredieten (GT) *NIEUW* 8.Europese afdrachten (SG) *NIEUW* 9.Voorafgaand toezicht risicoregelingen (DGRB) *NIEUW* ▪ Naast bovengenoemde tekortkomingen zijn er ook **'AR- en ADR-aandachtspunten en/of overige punten'**. Deze punten worden proactief opgepakt binnen Financiën om nieuwe tekortkomingen te voorkomen.

Krachtenveld	-
Behandeling	De AR biedt op 19 mei 2021 haar *Verantwoordingsrapport 2020* aan de Tweede Kamer. De ADR publiceert in de week van 17 mei 2021 het *Auditrapport 2020.*
Ambtelijke beleidsopvattingen	n.v.t.

SG/FEZ: Evaluaties	
Verantwoordelijk DG/directie	SG-cluster, directie Financieel-Economische Zaken (coördinatie)
Omschrijving inhoud	Binnen het ministerie van Financiën is in september 2018 een Commissie Beleidsevaluatie (hierna: Commissie) ingesteld. De Commissie heeft als taak te adviseren over beleidsevaluaties en syntheseonderzoeken en te werken aan kennisopbouw en -uitwisseling binnen Financiën. De Commissie heeft hiermee een aanjagende rol ten aanzien van evalueren binnen Financiën. De Commissie gebruikt hierbij ook externe expertise. Bovendien adviseert de Commissie over de totstandkoming van de Strategische Evaluatie Agenda (hierna de SEA). In 2020 is voor het eerst de SEA voor het ministerie van Financiën opgesteld, als onderdeel van de Rijksbegroting 2021. In de SEA staat de langetermijnagenda voor het te evalueren beleid, thematisch geordend. De SEA biedt dus een overzicht over de geplande onderzoeken en evaluaties in de komende jaren. De SEA wordt jaarlijks opgesteld door de DG's en FEZ. De SEA vervangt de meerjarenplanning beleidsdoorlichtingen en is een initiatief vanuit de Rijksbrede Operatie Inzicht in Kwaliteit. Beoogd is de eerdere focus van het *achteraf* evalueren en verantwoorden te verbreden naar het programmeren van evaluaties *gedurende* de gehele beleidscyclus.
Krachtenveld	De commissie is als volgt samengesteld: • *Voorzitter:* FEZ • *Leden intern: Plv. DG's en hoofd marktordening en strategie AFEP* • *Leden extern*:
Behandeling	De Commissie spreekt driemaal per jaar over de plannen van aanpak en concepten van syntheseonderzoeken en evaluaties. De Commissie bespreekt ook de totstandkoming van de Strategische Evaluatie Agenda en adviseert over de thema's van de SEA en de programmering van evaluatieonderzoeken. Een kernteam Evaluaties met onderzoekers en evaluatiedeskundigen van de verschillende DG's en externe wetenschappers bereidt dit voor.
Ambtelijke beleidsopvattingen	De afgelopen jaren is binnen het ministerie van Financiën het verbeteren en versterken van de evaluatiefunctie als een van de prioriteiten benoemd. De ambitie is om (meer dan nu) toe te werken naar een 'leer- en verbetercultuur' binnen Financiën waarin de toegevoegde waarde van het continu evalueren, verbeteren en leren gezien wordt en daarmee een belangrijk en vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijks werk wordt. Dit alles met als doel om tot doelmatiger en doeltreffender beleid te komen. Deze ambitie sluit aan bij de Rijksbrede Operatie Inzicht in Kwaliteit (OIIK), die een vergelijkbaar doel heeft: beter inzicht krijgen in de resultaten van beleid en deze inzichten meer benutten om de maatschappelijke waarde van beleid te vergroten. Een manier om te komen tot een sterkere evaluatiefunctie is het uitwisselen van ervaring en kennisdeling.

SG/FEZ: Budgettaire beheersing en rechtmatigheid Toeslagenherstel/UHT	
Verantwoordelijk DG/directie	Verantwoordelijk: DGToeslagen, Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) Betrokken: (o.a.) DGFZ, DGBD, DGRB(/IRF), SG-cluster/FEZ en SG-cluster/DJZ
Omschrijving inhoud	De Toeslagenherstelactie is sinds aanvang sterk gegroeid, zowel in omvang (aantal gedupeerden) als de breedte van het herstel (steeds meer en ruimhartigere regelingen). Het budget (programma + apparaat) is meegegroeid: van 500 mln. in maart 2020 naar 1.765 mln. in maart 2021. De ordentelijke besluitvorming over beleidswijzigingen is, vanwege het hoge tempo en de politieke aandacht, onder druk komen te staan. Hierdoor zijn bijv. besluiten genomen vooruitlopend op budgettaire dekking en budgettaire autorisatie door het parlement. Dit levert (comptabele) rechtmatigheidsrisico's op. Een voorbeeld is de aankondiging van de forfaitaire € 30.000-regeling in december 2020. Deze is door de Auditdienst Rijk (ADR) en de Algemene Rekenkamer (AR) als onrechtmatige verplichting aangemerkt (a € 457,1 mln.) vanwege overschrijding van de intolerantiegrenzen van verplichtingen. Rechtmatigheidsrisico's ontstaan ook door onrechtmatige (niet-correct aanbesteedde) gunningen van opdrachten aan derde partijen, zoals uitzendbureaus of consultancybedrijven. Tot nu toe is voor ca 5,4 mln. (dd. feb. 2021) aan onrechtmatige gunningen gedaan. Andere partijen hebben bij dergelijke gunningen een sterke positie bij de rechter, aldus ontstaat een risico op schadeclaims, vertraging en een negatief politieke en maatschappelijke beeldvorming. Daarnaast liggen DGBD en DGT onder een vergrootglas, ook van de ADR en AR. Deze controlerende instanties staan kritisch tegenover de onrechtmatige uitgaven die worden gedaan. Een onrechtmatige inkoop zal vrij zeker door hen worden gerapporteerd. Dit alles kan leiden tot het niet verkrijgen van een goedkeurende verklaring bij het jaarverslag en/of de vaststelling van een of meerdere onvolkomenheden door de AR (NB Bij het jaarverslag 2020 krijgt FIN een goedkeurende verklaring). In dit laatste geval moet MinFIN periodiek rapporteren over de voortgang totdat de onvolkomenheid is weggewerkt. Dit duurt doorgaans meerdere jaren.
Krachtenveld	TK (en EK): regelmatig Kamervragen over (comptabele en juridische) rechtmatigheid Toeslagenherstel (tevens motie Omtzigt CDA over de rechtmatigheid van de forfaitaire compensatie van € 30.000). Af en toe kritische geluiden over 'overcompensatie' en niet-doelmatige besteding apparaatsgelden (o.a. "dure consultancy") ADR en Rekenkamer vanuit controlerende rol kritisch op onrechtmatige verplichtingen/betalingen en financieel beheer. Media-aandacht vooralsnog gering, maar bevindingen AR bij jaarverslag 2020 moeten nog gepubliceerd worden.
Behandeling	Continue lopende zaak, iedere paar weken Kamervragen, regelmatig Kamerdebatten en iedere twee maanden voortgangsrapportage KOT naar parlement.

Ambtelijke beleidsopvattingen	Er bestaan reële rechtmatigheidsrisico's (hierboven beschreven), 'die naar verwachting in de publieke arena meer aandacht zullen gaan vragen. Tevens is er een verhoogd risico op budgettaire onbeheersbaarheid herstelorganisatie. Dit alles komt doorgaans voort uit overhaaste besluitvorming onder grote (politieke) druk, zonder integrale beleidsafweging. Actief kiezen voor integrale beleidsafwegingen (vanuit alle relevante perspectieven: budgettair, juridisch, rechtmatigheid, uitvoerbaarheid, etc.) kunnen deze risico's verkleinen. N.b. integrale beleidsafweging kan bij hoge (tijds)druk ook snel.

SG/ADR: onafhankelijkheid Auditdienst Rijk in relatie tot Algemene Rekenkamer Lopend	
Verantwoordelijk DG/directie	Betrokkenen binnen Financiën: ADR en DGRB (in verband met het controlebestel in Nederland)
Omschrijving inhoud	Uit een peerreview van de Algemene Rekenkamer (AR) blijkt dat de AR voor haar verantwoordingsonderzoek 'bovenmatig steunt' op het werk van de Auditdienst Rijk (ADR). Dit is een situatie die de onderzoekers in het buitenland niet kennen en die men in strijd acht met de internationale standaarden van rekenkamers. Het reviewteam beveelt daarom aan dat de AR moet zorgen voor een onafhankelijke risicoanalyse, planning en uitvoering van financial audits en het zwaar steunen op de ADR moet heroverwegen.
Krachtenveld	De president van de AR heeft de uitkomsten van de peerreview eerder toegelicht aan de minister van Financiën en de Tweede Kamer. In de brief aan de Kamer van 25 januari 2021 geeft de AR aan dat zij over de onafhankelijke uitvoering van financial audits graag in overleg treedt met de Kamer en de ministers van FIN en BZK. De AR schetst een dilemma, wanneer zij als gevolg van de aanbevelingen meer werkzaamheden moet gaan uitvoeren. De AR geeft aan dat dit zal leiden tot een grote overlap met de controlewerkzaamheden van de ADR. Dit staat dan op gespannen voet met de doelmatigheid van het Nederlandse controlebestel. De opvatting van de AR is dat een nieuwe inrichting van de financial audit nodig is, die ook consequenties heeft voor de verhouding tot de ADR. Onderdeel daarvan is dat zij nadrukkelijker sturing zou gaan geven aan de risicoanalyses, focusgebieden en criteria in de audit waarop zij diepgaande controlewerkzaamheden van de ADR verwacht.
Behandeling	De minister van Financiën heeft aan de president van de AR laten weten geen onomkeerbare beslissingen te willen nemen en dit onderwerp over te laten aan zijn opvolger.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Indien de AR meer sturing gaat geven aan de ADR kan dit gevolgen hebben voor de onafhankelijke uitvoering van de controle door de ADR van de verantwoordingen van de departementen. Omdat de AR geen accountantsorganisatie is, en als gevolg hiervan ook niet voldoet aan alle eisen die daaraan gesteld worden, bestaat het risico dat de AR werkzaamheden gaat verwachten van de ADR op grond van bestuurlijke argumenten in plaats van op vaktechnische gronden. Dit kan ook vergaande gevolgen hebben voor de kaderstellers binnen de rijksdienst (wie bepaalt de normen?) en de werkzaamheden die verwacht worden van departementen (door een aanpassing van de eisen waaraan voldaan moet worden).

	Ongevraagd advies Raad van State over ministeriële verantwoordelijkheid (lopend)
Verantwoordelijk directie	Bewindspersonen en ambtenaren
Omschrijving inhoud	Op 15 juni 2020 heeft de Afdeling advisering van de Raad van State (Afdeling) een ongevraagd advies uitgebracht over de ministeriële verantwoordelijkheid. De Afdeling gaat daarbij in op het samenspel tussen het kabinet, de ambtenaren en de Tweede Kamer(leden). Volgens de Afdeling zijn de spelregels die dat samenspel beheersen op de achtergrond geraakt en zijn daar geleidelijk verschillende beelden en opvattingen over ontstaan. Dat veroorzaakt bij de spelers steeds groter ongemak, leidt tot spanning in de onderlinge verhoudingen en een afnemende effectiviteit van de ministeriële verantwoordelijkheid. De Afdeling schetst de volgende met elkaar samenhangende ontwikkelingen die hebben geleid tot het haperende samenspel: 1. Het in toenemende mate op afstand plaatsen van taken en bevoegdheden in (semi-) onafhankelijke instanties. 2. Het hiermee verband houdende gebruik van de term 'stelsel- of systeemverantwoordelijkheid'. 3. Een in toenemende mate incidentgedreven verantwoordingscultuur in de Tweede Kamer. 4. De incidentgedreven en persoonsgerichte verantwoordingscultuur is zich steeds meer gaan uitstrekken tot de ambtelijke dienst. 5. De ambtelijke blik richt zich meer op de behandeling van incidenten; het werk wordt naar het oordeel van de Afdeling politieker. Naar aanleiding daarvan heeft de Afdeling de volgende aanbevelingen gedaan: 1. Behoud en herijk de ministeriële verantwoordelijkheid; 2. Herijk de rol van onafhankelijke instellingen; 3. Definieer stelselverantwoordelijkheid scherper; 4. Zorg voor een betere informatievoorziening aan het parlement; 5. Versterk de politiek-ambtelijke verhoudingen; 6. Zorg voor een betere balans tussen wetgeving, beleid en uitvoering. In de kabinetsreactie heeft het kabinet aangegeven zeer doordrongen te zijn van het gewicht van het advies en de noodzaak om tot verandering te komen, waarbij de hoofdrolspelers een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben. Het kabinet wil graag een brede dialoog voeren over de analyse en de aanbevelingen over het samenspel tussen kabinet, Kamerleden en ambtenaren. De ambitie daarbij is te komen tot meer wederzijds begrip, ontspanning in het samenspel en een gedeelde visie op gezamenlijke spelregels, met als doel het samenspel voor alle betrokken partijen te optimaliseren. In het kader van de betere informatievoorziening is concreet onder andere toegezegd om gerichte verzoeken van Kamerleden om specifieke documenten te honoreren op een zelfde wijze als wanneer de verzochte stukken via de Wob zouden zijn verstrekt. Daarnaast wil het kabinet de informatiehuishouding verbeteren, worden de Aanwijzingen inzake externe contacten van Rijksambtenaren ('Oekaze-Kok') geactualiseerd en wil het kabinet komen tot een code of een protocol waarin op toegankelijke wijze eenduidige uitgangspunten over de rol en positie van Rijksambtenaren worden opgenomen en hoe ambtelijk vakmanschap het werken aan de publieke opgave versterkt.
Krachtenveld	Het ongevraagd advies gaat in op het samenspel tussen het kabinet, de ambtenaren en de Tweede Kamer(leden) en de gevolgen voor de

	effectiviteit van de ministeriële verantwoordelijkheid. Het treft dus verschillende spelers. BZK is beleidsverantwoordelijk en heeft zodoende ook het voortouw genomen bij het opstellen van de kabinetsreactie en de opvolging daarvan.
Behandeling	De kabinetsreactie is begin oktober 2020 aan de Tweede Kamer gezonden. De behandeling van het ongevraagd advies en de kabinetsreactie daarop zou eind 2020 tijdens een notaoverleg van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer plaatsvinden. Dat overleg is echter tot nader order uitgesteld.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Uit het advies blijkt dat de spelers van het samenspel ieder met hun eigen bril naar de spelregels daarvan kijken. Desondanks kunnen daaruit in ieder geval de volgende uitgangspunten worden afgeleid: 1. Het parlement moet tijdig, volledig en juist worden geïnformeerd. 2. De informatiehuishouding dient op orde te zijn. 3. Ambtenaren moeten vrij zijn en zich vrij voelen in hun advisering, om daarbij een compleet beeld te schetsen, inclusief alle voor- en nadelen, en om tegenspraak te bieden. Het ongevraagd advies is op onderdelen door het POK-rapport en de kabinetsreactie daarop ingehaald. Met name ten aanzien van het openbaar maken van stukken en het op orde brengen van de informatiehuishouding, gaat de kabinetsreactie op het rapport van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) verder dan die op het ongevraagd advies. Hierover is een afzonderlijk fiche in het overdrachtsdossier opgenomen.

SG/DJZ: Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en Wet open overheid (Woo) (lopend)	
Verantwoordelijk DG/directie	De Wet openbaarheid van bestuur (Wob) ziet op het openbaar maken en het afleggen van beleidsverantwoording door het verantwoordelijke bestuursorgaan (minister, staatssecretaris). De onderwerpen waarover informatie wordt gevraagd zijn veelal verspreid aanwezig over de verschillende directies en directoraten-generaal. De beleidsdirecties waar de stukken zich bevinden zijn verantwoordelijk voor de informatie die openbaar gemaakt wordt. DJZ ondersteunt de beleidsdirecties bij het afhandelen van Wob-verzoeken met juridisch advies, het opstellen van het Wob-besluit en de regie op het Wob-proces.
Omschrijving inhoud	<u>Wob</u> Op basis van de Wob kan iedereen zonder opgaaf van redenen overheidsinformatie opvragen. In de praktijk blijkt dat vaak de media een Wob-verzoek indienen, maar ook burgers, rechtspersonen en allerlei maatschappelijke organisaties dienen met regelmaat een Wob-verzoek in. Een Wob-verzoek moet betrekking hebben op een bestuurlijke aangelegenheid. Dat wil zeggen: alles wat met het gevoerde en te voeren beleid van de minister of de staatssecretaris te maken heeft en dat als informatie in documenten is opgenomen. Dit zijn bijvoorbeeld (concepten van) nota's, memo's, brieven, e-mails, aantekeningen, rapporten, WhatsApp- en sms-berichten. Het doet in zo'n geval niet ter zake of de documenten via een zakelijke of privé account zijn verstuurd: alles wat betrekking heeft op een bestuurlijke aangelegenheid, valt het onder het verzoek. Uitgangspunt van de Wob is dat de gevraagde informatie in beginsel openbaar moet worden gemaakt, tenzij er bepaalde uitzonderingen gelden. Ieder document moet dan ook apart en per zelfstandig onderdeel worden beoordeeld, want de Wob kent diverse uitzonderingen op de verplichting tot openbaarmaking. De praktijk leert dat meestal één of meerdere uitzonderingen van toepassing zijn op een deel van de gevraagde documenten. In dat geval wordt die informatie in het desbetreffende document niet openbaar gemaakt. <u>Recente ontwikkelingen: persoonlijke beleidsopvattingen</u> Naar aanleiding van het rapport van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag "Ongekend onrecht", heeft het kabinet voorgesteld om terughoudender om te gaan met het (weg)lakken van persoonlijke beleidsopvattingen. Met dat laatste worden meningen, aanbevelingen en conclusies bedoeld van met name genoemde ambtenaren of bestuurders over een bepaalde beleidskwestie. De voorgestelde nieuwe werkwijze houdt in dat feiten, prognoses, (de gevolgen van) beleidsalternatieven of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter niet meer gelakt worden. Meningen en adviezen daarentegen kunnen nog wel worden gelakt. Hiermee wordt aansluiting gezocht bij de definitie van persoonlijke beleidsopvattingen zoals geformuleerd in het initiatiefwetsvoorstel Wet open overheid (Woo, zie hierna). Daarnaast worden persoonlijke beleidsopvattingen in documenten die ouder zijn dan vijf jaar niet meer weggelakt, behoudens zwaarwegende belangen lakken. Momenteel wordt bezien wat de gevolgen hiervan zijn voor de praktijk. <u>Woo</u> De Woo is een initiatiefwetsvoorstel dat op termijn de Wob moet vervangen. Op het moment van schrijven van dit fiche is een novelle (aanpassing van het wetsvoorstel) aanhangig bij de Eerste Kamer, alwaar op een Memorie van Antwoord wordt gewacht naar aanleiding van het voorlopig verslag van 13 april 2021. Inwerkingtreding van de Woo wordt voorzien in januari 2022. Met de Woo wordt met name beoogd meer

	overheidsinformatie actief openbaar te maken. Eén van de verplichtingen die de Woo met zich meebrengt, is het op orde brengen van de informatiehuishouding. De rijksbrede kosten voor het op orde krijgen van de informatiehuishouding zijn substantieel: 48 miljoen structureel en 60 miljoen incidenteel. Over de dekking van deze kosten is omstreeks februari 2021 overeenstemming bereikt.
Krachtenveld	Van belang is aandacht te hebben voor de verhouding met de inlichtingen die al dan niet al zijn of worden verstrekt aan de Tweede kamer op grond van artikel 68 van de Grondwet.
Behandeling	Besluiten op Wob-verzoeken worden in beginsel ambtelijk afgedaan. Over belangrijke, media- en/of politiekgevoelige dossiers wordt de bewindspersoon voorafgaand aan het nemen van het besluit geïnformeerd.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Er is in de tijd gezien een tendens waarneembaar van steeds omvangrijker wordende Wob-verzoeken die steeds meer documenten beslaan. Dat brengt een grote werklast met zich, niet alleen voor de beleidsdirecties die het aangaat en de Directie Communicatie maar ook voor DJZ. Veel van deze verzoeken lijken te zijn ingegeven door het privébelang van de verzoeker. Daarmee verdwijnt het doel van de Wob – het publiek verantwoorden van de manier waarop beleid wordt gemaakt en uitgevoerd – steeds vaker uit het zicht. De afhandeling van Wob-verzoeken doet een groot beroep op de onderlinge samenwerking; zonder deze samenwerking valt het doel van de Wob niet te realiseren. De Wob-praktijk is voortdurend in beweging; ontwikkelingen volgen elkaar in snel tempo op. Dat geldt bijvoorbeeld momenteel voor de hierboven genoemde veranderende praktijk rond de persoonlijke beleidsopvattingen en de voorbereidingen op de implementatie van de Woo. Mede daarom is DJZ samen met de directoraten-generaal bezig met verdere optimalisatie van het Wob-proces, waarbij ook wordt voorbereid op de komst van de Woo.

	Koersgevoelige informatie (lopend)
Verantwoordelijk directie	
Omschrijving inhoud	Koersgevoelige informatie (KGI), ook wel voorwetenschap genoemd, komt er kort gezegd op neer dat er beschikking is over bepaalde concrete, niet-openbare informatie die betrekking heeft op een uitgevende instelling, waardoor sprake is van een informatievoorsprong op derden. Als de informatie wel openbaar zou zijn, zou het de beurskoers van de uitgevende instelling significant kunnen beïnvloeden. Een redelijk handelende belegger zou deze informatie waarschijnlijk gebruiken om een beleggingsbeslissing (deels) op te baseren. Op het moment dat sprake is van KGI, gelden er verboden, namelijk: (1) te handelen met voorwetenschap of trachten te handelen met voorwetenschap, (2) iemand anders aan te raden om te handelen met voorwetenschap of iemand anders ertoe aan te zetten om te handelen met voorwetenschap, en (3) voorwetenschap wederrechtelijk mee te delen (tipping off-verbod). Binnen het departement kan KGI aanwezig zijn en daarmee bestaat het risico dat handel met voorwetenschap plaatsvindt. Dit risico speelt met name bij voorbereiding van besluitvorming op het niveau van de DG's en de besluitvorming door de bewindspersonen, veelal is dit de minister. Denk bijvoorbeeld bij het besluit tot aan- en verkoop van (certificaten van) aandelen door de Staat. Dit zou plaats kunnen vinden bij de staatsdeelnemingen, zoals AFKL, ABN Amro en de Volksbank die beursgenoteerd zijn of beurgenoteerde instrumenten hebben. Het risico op handel met voorwetenschap dient geminimaliseerd te worden. In de praktijk wordt, als er een concreet voornemen tot aankoop of verkoop van aandelen is, een interne check gedaan op koersgevoelige informatie bij de SG, TG, DGRB, DGFZ en Hoofddirecteur FEZ. Afhankelijk van de uitkomst van de check wordt besloten of de voorgenomen aan- of verkoop namens de Staat doorgang kan vinden. Momenteel is het door DJZ opgestelde KGI protocol van kracht. Het KGI protocol beschrijft de procedure voor de situatie waarin er vanwege een door de staat voorgenomen verkoop of aankoop van financiële instrumenten op de beurs. Dit protocol is na afstemming met betrokken directies vastgesteld door de BR.
Krachtenveld	Binnen Financiën is veel informatie aanwezig, wat op het moment dat hier KGI tussen zit spanning kan opleveren bij aan- en verkoopactiviteiten van financiële instrumenten namens de Staat. Daarnaast kan KGI spanning opleveren ten opzichte van de Comptabiliteitswet en het budgetrecht van de Kamer. Wetgeving: Europese Verordening genaamd Verordening Marktmisbruik en de Wet op de economische delicten.
Behandeling	Het vraagstuk van KGI speelt met name als er een voornemen is tot aankoop of verkoop van aandelen die genoteerd zijn aan de beurs of ander handelsplatform. Ook kan dit spelen bij afspraken en bijvoorbeeld staatssteun aan beursgenoteerde onderneming(en).
Ambtelijke beleidsopvattingen	Omdat Financiën wetgeving- en beleid ontwikkelt op het gebied van de financiële markten en integriteit heeft Financiën al te meer een voorbeeldfunctie op dit gebied. Daarnaast is het van belang dat conform wet- en regelgeving gehandeld wordt, omdat er niet met voorwetenschap gehandeld mag worden. Als dat wel wordt gedaan, dan kan dit verstrekkende gevolgen hebben. De AFM houdt hier toezicht op.

	Inlichtingenplicht Staten Generaal (lopend)
Verantwoordelijk directie	De inlichtingenplicht rust op bewindspersonen. De beleidsdirecties zijn zelf verantwoordelijk voor het verstrekken van de relevante informatie aan de bewindspersonen. DJZ adviseert op het gebied van de inlichtingenplicht.
Omschrijving inhoud	In de Grondwet (artikel 68) is geregeld dat bewindspersonen de verplichting hebben om inlichtingen te verstrekken aan de Staten-Generaal. Met deze inlichtingenplicht wordt uitvoering gegeven aan de verantwoordingsplicht, het is daarmee een belangrijk staatsrechtelijk beginsel. In de praktijk wordt het verkeerd of onvolledig inlichten van de Kamer ook wel een "politieke doodszonde" genoemd. Het parlement kan zijn controletaak namelijk niet uitvoeren indien het niet over de daarvoor noodzakelijke informatie beschikt. Het kabinet spant zich er ook actief voor in om de Kamer goed te informeren zodat zij haar controlerende en medewetgevende taken goed kan uitoefenen. Kamerleden kunnen op grond van artikel 68 van de Grondwet (Gw) mondeling of schriftelijk informatie opvragen. Een bewindspersoon bepaalt in beginsel de vorm van de inlichtingen. De Kamer wordt gewoonlijk bij brief of nota geïnformeerd. De gevraagde inlichtingen worden verstrekt aan de Kamer als geheel. Vervolgens is het aan de Kamer om te beslissen of zij zich voldoende geïnformeerd acht. Indien de Kamer van oordeel is dat dit niet het geval is, kunnen Kamerleden verzoeken om nadere inlichtingen, eventueel in de vorm van documenten. Inlichtingen kunnen alleen aan de Kamer worden geweigerd, indien de verstrekking daarvan in strijd is met het belang van de staat. Deze weigeringsgrond is beperkter dan de weigeringsgronden in de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Als het bijvoorbeeld om informatie gaat die de eenheid van de Kroon en het regeringsbeleid aantasten, mag een minister of staatssecretaris dit weigeren. De minister of staatssecretaris die het voornemen heeft een beroep te doen op het belang van de staat dient dit tevoren aan de orde te stellen in de ministerraad. Inlichtingen kunnen ook vertrouwelijk worden verstrekt aan de Kamer. Het kan echter voorkomen dat de Kamer hier geen genoegen mee neemt: vertrouwelijke verstrekking beperkt immers de mogelijkheid van Kamerleden om die informatie in een politiek debat te gebruiken. Sinds het afgelopen jaar is dit onderwerp volop in beweging, onder andere naar aanleiding van de kabinetsreacties op een ongevraagd advies van de Raad van State en het rapport "Ongekend onrecht" van de Parlementaire ondervragingscommissie kinderopvangtoeslag (POK). Naar aanleiding van deze rapporten heeft het kabinet toegezegd dat gerichte verzoeken om specifieke documenten in principe worden gehonoreerd, tenminste op eenzelfde wijze als wanneer de verzochte stukken via de Wob zouden zijn verstrekt. De Wob geldt hierbij dus als ondergrens, het uitgangspunt is dat aan de Kamer ruimhartiger informatie wordt verstrekt. Daarnaast is toegezegd dat stukken die ten grondslag liggen aan een besluit van bewindslieden actief openbaar worden gemaakt. Het kabinet heeft ook toegezegd transparanter te zijn bij het openbaar maken van stukken die zijn gemaakt voor intern beraad, hierin worden persoonlijke beleidsopvattingen niet langer weggelakt.
Krachtenveld	De Eerste en Tweede Kamerleden doen met enige regelmaat een verzoek om inlichtingen. BZK is beleidsverantwoordelijk voor de Grondwet. Daarnaast heeft AZ belang bij het hanteren van een consistent kabinetsbeleid. De overige ministeries hebben allen hun eigen problematiek naar aanleiding van kamerverzoeken.

Behandeling	De afgelopen jaren was er veel te doen over het informeren van de Kamer in bijvoorbeeld het Kinderopvangtoeslag-dossier. De vaste Kamercommissie Financiën en de POK waren kritisch op de informatievoorziening in dit dossier. Dit heeft uiteindelijk geleid tot het ruimere beleid, zoals hierboven beschreven. Op dit moment wordt onder leiding van BZK gewerkt aan de verdere uitwerking van dit beleid.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Dit leidt tot nieuwe complexe vraagstukken. Achterliggende gedachte achter de bescherming van de vertrouwelijkheid van intern beraad, was dat ambtenaren hun minister in vrijheid moeten kunnen adviseren, zodat alle argumenten voor en tegen kunnen worden uitgewisseld en er zo nodig tegenspraak kan worden geleverd. De vertrouwelijkheid van het interne beraad is nu losgelaten, maar dit betekent dat er nog wel een veilige ruimte moet worden geborgd om tegenspraak te blijven organiseren. Ambtenaren moeten in vrijheid kunnen blijven adviseren, op basis waarvan een bewindspersoon keuzes maakt en daarover, gelet op de ministeriële verantwoordelijkheid, verantwoording aflegt aan het parlement. Voor dit onderwerp is brede (interdepartementale) aandacht.

SG/BEDR: Medezeggenschap bij het ministerie van Financiën (lopend)	
Verantwoordelijk DG/directie	SG-Cluster Bedrijfsvoering, afdeling O&P
Omschrijving inhoud	Het overleg met de vakbonden in het Decentraal Georganiseerd overleg Financiën (DGO Fin) Het formele overleg wordt voorgezeten door de SG. Het technische overleg wordt voorgezeten door de pSG. De uitvoerende DG's (BD, Douane en Toeslagen) zijn regelmatig bij het overleg aanwezig. Onderwerpen in dit overleg zijn met name reorganisaties en rechtspositionele regelingen. Daarnaast vragen vakbonden continue aandacht voor onderwerpen als cultuur, veiligheid en doorstroommogelijkheden bij met name het DGBD. Het overleg met de ondernemingsraden De SG is bestuurder van een tweetal ondernemingsraden binnen het ministerie: de Departementale OR MinFin (DOR MinFin) en de OR van het Kerndepartement (OR KD). Gesprekspartners voor de OC's zijn de DG's / directeuren van betrokken onderdeel. De DGBD, DG TSL en DG Douane zijn bestuurder van resp. Groepsondernemingsraad DGBD, OR Toeslagen en OR Douane. De Algemeen directeuren bij DGBD zijn bestuurder van hun OR. Onderwerpen in dit overleg zijn met name reorganisaties en personeelsbeleid.
Krachtenveld	Zowel het DGO als de DOR MinFin zijn voor Financiën overleggen die nog niet zo lang bestaan: het DGO sinds 2017 en de DOR MinFin sinds zomer 2019. De actualiteit is van invloed op de dynamiek van de overleggen. Hoewel de ambtelijke leiding de reguliere gesprekspartners van vakbonden en OR-en zijn, heeft de actualiteit (zoals Kinderopvangtoeslag-affaire, aangifte tegen de dienst, screeningsmaatregelen Douane) ertoe geleid dat in 2020 geregeld (ongeveer om de 4 maanden) gesprekken met politieke leiding hebben plaatsgevonden. Terugkerende aandachtspunten in deze gesprekken: bieden van veilige werkomgeving en steun aan medewerkers, uitvoerbare wetgeving, werkende automatisering, politiek primaat, cultuur, tegenspraakfunctie. Externe stakeholders zijn de vakbonden: • AmbtenarenCentrum/NCF • FNV Overheid • CNV Overheid • CMHF Met name medewerkers bij DGBD zijn georganiseerd; in geval van collectieve (rijksbrede) acties bij vakbonden vinden deze vaak ook plaats bij BD.
Behandeling	DGO Fin: 14x technisch overleg + 7x formeel overleg op jaarbasis. DOR MinFin: 6x technisch overleg + 6x formeel overleg. OR KD: 7x technisch overleg + 7x formeel overleg Ondersteuning en advisering van bestuurder wordt vanuit SG-cluster/BEDR/O&P geleverd.
Ambtelijke beleidsopvattingen	N.v.t.

SG/BEDR: Koers en ontwikkelrichting ministerie van Financiën Lopend	
Verantwoordelijk DG/directie	Onder direct opdrachtgeverschap van de SG en de Bestuursraad (BR) is de eenheid O&P van Financiën aan de slag met de koers en ontwikkelrichting van het ministerie. In nauwe verbinding met de bestuurders en onderdelen van het ministerie wordt dit opgepakt.
Omschrijving inhoud	Het ministerie wil zich op vijf gebieden sterk verbeteren, namelijk: investeren in vakmanschap, samenwerken vanuit meerwaarde, omgevingsbewustzijn, resultaatgerichtheid; en verantwoordelijkheid nemen en geven. Bij de verschillende onderdelen wordt er vanuit ambtelijke professie geïnvesteerd in de relatie politiek, beleid en uitvoering. Zo zijn er uitvoeringstoetsen ingebouwd om het zicht op de uitvoering te waarborgen en ontwikkelen de uitvoeringsonderdelen hun politiek-bestuurlijke sensitiviteit als gevolg van de veranderende positie door de ontvlechting. Ook investeren de onderdelen in het verhogen van het omgevingsbewustzijn en zoeken ze actief naar de samenwerking met de buitenwereld van het ministerie. Zo wordt er actief gewerkt aan een pilot waarbij al in de beleidsvormingsfase het gesprek aangegaan wordt met burgers en bedrijven, is de ambitie om op een participatieve manier wetgeving te ontwikkelen, en wordt de buitenwereld in het primaire proces betrokken bij de herstelorganisatie.
Krachtenveld	Vanuit de Tweede Kamer is er veel politieke aandacht én sturing op basis van de programma's Leiderschap en Cultuur bij de Belastingdienst en Toeslagen (zie separate fiches daarover). Ook de politieke interesse als gevolg van het ontvlechtingstraject heeft impact. Talrijke mediaberichten die gaan over de samenwerking, bestuurscultuur, vertrouwen, afstand tussen beleidsdepartement en uitvoering, aangifte, en politiek-ambtelijke verhoudingen vormen onderdeel van het krachtenveld.
Behandeling	De programma's Leiderschap en Cultuur van de Belastingdienst en Toeslagen zijn, op basis van de reguliere verantwoordingscyclus, sinds 2019 onderdeel van afstemming met de Tweede Kamer. Sinds de aankondiging van de ontvlechting, en het moment van de aangifte en de POK eind 2020 komen in toenemende mate vragen vanuit de Tweede Kamer vragen over de koers en ontwikkelopgaves van het ministerie.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Risico's richten zich enerzijds op politiek-bestuurlijk kant, onder meer: reputatiemanagement, voorbeeldfunctie (er wordt met bijzonder veel aandacht gekeken naar het ministerie), het vertrouwen opbouwen van burgers, bedrijven en Tweede Kamer, en omgang met incidenten die (media)aandacht oproepen. Risico's richten zich anderzijds op de cultuur en medewerkers binnen het ministerie. Cruciaal om onze medewerkers mee te nemen in gewenste koers en ontwikkelrichting, inclusief gewenste gedragsverandering (meer openheid, transparantie, zakelijkheid). Ook als antwoord op signalen dat medewerkers zich te weinig betrokken en gewaardeerd voelen.

SG/DRZ: Onderzoek Nationale ombudsman n.a.v. achtergebleven gegevens in navigatiesystemen van inbeslaggenomen voertuigen bij DRZ Lopend	
Verantwoordelijk DG/directie	SG-cluster / Domeinen Roerende Zaken
Omschrijving inhoud	In het onderzoeksrapport van de Nationale Ombudsman (NO) van 10 december 2020 wordt geconcludeerd dat de ketenpartners (DRZ, het OM en de politie) onvoldoende hebben bepaald hoe wordt omgegaan met gegevens die (mogelijk) zijn opgeslagen in inbeslaggenomen voorwerpen, wie daarbij welke verantwoordelijkheid draagt en hoe de positie van beslagene daarbij wordt betrokken. Het onderzoek vloeit voort uit een klacht jegens DRZ over de verkoop van een voertuig. Het voertuig was namelijk voorzien van een boordcomputer / navigatiesysteem waarin de persoonsgegevens van de ex-echtgenote van beslagene nog aanwezig waren. De nieuwe eigenaar heeft contact met de ex-echtgenote tevens klaagster gezocht om informatie te krijgen over het voertuig.
Krachtenveld	Op 2 januari 2021 heeft DRZ naar aanleiding van het rapport van de NO de minister en de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst geïnformeerd. In De Telegraaf van 23 januari 2021 is het artikel 'Wie wist mijn gegevens' verschenen. De column is ingediend door de NO. De strekking van de column is vooral beschrijvend en volgt de conclusie van het onderzoeksrapport van de NO van 10 december 2020. De essentie van het artikel is dat Domeinen en OM niet helder hebben hoe met gegevens in een boordcomputer van een in beslag genomen auto om te gaan en dat dit de privacy van burgers kan schenden.
Behandeling	DRZ gaat sinds het onderzoeksrapport van de NO alle navigatiesystemen waar een opdracht tot verkoop voor is afgegeven, wissen c.q. terugzetten naar de fabrieksinstellingen. Indien dit niet mogelijk is, zal het voertuig voorlopig apart worden gehouden en niet verkocht worden. De ketenpartners (DRZ, OM en politie) maken afspraken en vaststellen ten aanzien van (mogelijk) opgeslagen gegevens in inbeslaggenomen voorwerpen. Nadat de afspraken concreet zijn gemaakt en vastgesteld, zullen deze ook worden toegepast op voorwerpen afkomstig van andere opdrachtgevers van DRZ.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Gelet op de conclusie uit het onderzoeksrapport zal vastgesteld moeten worden of er sprake is van een gegevensverwerkingsverantwoordelijke en/of gegevensverwerker, zo ja, bij welke instantie(s) deze verantwoordelijkheid ligt. De voertuigen worden in beslag genomen in opdracht van/met toestemming van het OM om diverse redenen (waarheidsvinding, ontneming onrechtmatig verkregen voordeel). DRZ bevindt zich aan het einde van de keten, waar de uiteindelijke beslissing genomen wordt door het OM (teruggeven, vernietigen of verkopen). Afhankelijk van dit besluit moeten persoonsgegevens al dan niet worden verwijderd. Gezien de positie in de keten lijkt het onvermijdelijk dat DRZ dit moet uitvoeren als beslist wordt dat de Rijksoverheid algeheel verantwoordelijk is.

SG/DRZ: Wapenverkopen Lopend	
Verantwoordelijk DG/directie	SG-cluster/Domeinen Roerende Zaken (DRZ)
Omschrijving inhoud	In 2019 zijn door het Ministerie van Defensie (DMO/Afstoting) meerdere typen overtollige handvuurwapens aangemeld bij DRZ voor afstoting. Via bemiddeling van het Ministerie van Defensie heeft een Nederlands bedrijf aangegeven geïnteresseerd te zijn in deze handvuurwapens. Het betrof in totaal 1.275 stuks Glock, 9 stuks M2.50 en 800 stuks MP5 (machinegeweer). De Commissie Verkoop Defensie Materieel (CVDM) is belast met de beoordeling van de verkoop van (overtollige) strategische goederen van Defensie. DRZ is voorzitter van de CVDM en heeft vanwege de Regeling Materieelbeheer de (juridische) rol als vertegenwoordiger van de Staat in geval van verkoop. De CVDM heeft schriftelijke toestemming gegeven voor de verkopen van deze wapens aan het Nederlandse bedrijf. Op basis van die toestemming heeft DRZ ten behoeve van deze afstoting de verkoopcontracten getekend en is het eigendom van de wapens overgedragen van de Staat aan het Nederlandse bedrijf. Het Nederlandse bedrijf heeft de aangekochte wapens aan een Maltees bedrijf verkocht. Het Maltees bedrijf heeft vervolgens de wapens te koop aangeboden op het internet aan iedereen die is geïnteresseerd.
Krachtenveld	Op 17 juli 2020 hebben twee Tweede Kamerleden Van Dam en Van Helvert (beide CDA) schriftelijke vragen gesteld aan de minister van Defensie over de verkoop van Nederlandse MP5's. Deze verkoop is dus uitgevoerd en gefaciliteerd door DRZ. De internationale wapenhandel is aan regels gebonden en de vraag bij deze verkoop door de Tweede Kamerleden was of deze regels zijn overtreden. Deze kwestie is ook uitgebreid in het nieuws geweest rond 11 oktober. De staatssecretaris van Defensie heeft samen met de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit naar aanleiding hiervan toezeggingen gedaan over het opstellen en vaststellen van een nieuw afwegingskader. Dit gebeurt in overleg met het ministerie van Financiën.
Behandeling	Op 2 februari 2021 heeft de staatssecretaris van Defensie mede namens Financiën een brief gestuurd aan de Kamer waarin zij aangeeft dat de verdere beantwoording is vertraagd. In afwachting van een brede herziening van het Convenant tussen DRZ en DMO en het kader Afstoten worden de huidige werkwijze aangevuld en gewijzigd. Vooralsnog is er geen zicht op wanneer dit is afgerond.
Ambtelijke beleidsopvattingen	In de Regeling materieelbeheer roerende zaken van het Rijk staat dat DRZ de Staat vertegenwoordigt in geval van het beheer en verkoop van overtollige roerende goederen. DRZ draagt bovendien de eindverantwoordelijkheid voor het sluiten van verkoopcontracten. Dit wordt bevestigd door het voorzitterschap van de Commissie Verkoop Defensie Materieel (CVDM) waarin samen met het Ministerie van Buitenlandse Zaken en Defensie een besluit wordt genomen over de verkoop (DRZ), exportvoorwaarden (BuZa) en gereed stelling voor verkoop (Defensie). Hieruit blijkt de verantwoordelijkheid van DRZ en daarmee ook voor het kerndepartement, Ministerie van Financiën. Gelet op de politieke en maatschappelijk gevoeligheid en de aandacht van de Tweede Kamer van het dossier kan de minister van Financiën hierop aangesproken worden.

SG/BOA: Departementaal coördinatiecentrum crisisbeheersing (DCC) (lopend)	
Verantwoordelijk DG/directie	Het departementaal coördinatiecentrum is belegd bij de directie bestuursondersteuning en advies (BOA). Naast de (bestuurlijk) coördinerende rol ten tijde van een crisis, is BOA betrokken bij de beleidsontwikkeling rondom crisisbeheersing. BOA haakt andere directies aan bij de (voorbereiding op) crisiswerkzaamheden indien de crisis daarom vraagt. Momenteel wordt, in opdracht van de Bestuursraad, gekeken naar versterking van het DCC binnen FIN.
Omschrijving inhoud	Het kabinet heeft de minister van JenV aangewezen als coördinerend minister voor crisisbeheersing. Deze coördinatie wordt ambtelijk uitgevoerd door de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid. Een crisis wordt in eerste instantie opgepakt door de bewindspersoon wiens beleidsterrein het betreft. Ieder ministerie is zelf verantwoordelijk voor de te nemen crisisbeheersingsmaatregelen en om deze maatregelen goed af te stemmen met andere partijen (waaronder coördinerend minister van JenV, maar voor Financiën specifiek ook bijv. de DNB en AFM). Departementale responsactiviteiten worden uitgevoerd en gecoördineerd vanuit het verantwoordelijke DCC. Ingeval van een situatie waarbij de nationale veiligheid in het geding is of kan zijn, of die anderszins een grote uitwerking op de maatschappij heeft of kan hebben, kan het gewenst zijn dat de rijksoverheid op politiek-bestuurlijk niveau zorgdraagt voor coördinatie en besluitvorming. Daarvoor bestaat de Ministeriële Commissie Crisisbeheersing (MCCb) die in bedoelde situaties bijeengeroepen kan worden. De voorzitter van de MCCb (minister JenV, danwel minister-president) wijst per situatie en zo nodig per vergadering aan welke andere ministers lid van de Commissie zijn. De MCCb wordt voorbereid door de ambtelijke Interdepartementale Commissie Crisisbeheersing (ICCb). De hoofdlijnen van het crisisbeheersingsbeleid en het bijbehorende stelsel van de nationale crisisstructuur zijn vastgelegd in het Nationaal Handboek Crisisbesluitvorming. <u>COVID-19</u> Voor de COVID-19 aanpak is een Ambtelijke Commissie COVID-19 (ACC-19) en een Ministeriële Commissie COVID-19 (MCC-19) opgericht.
Krachtenveld	Afhankelijk van het type crisis, wordt het krachtenveld bepaald. Naast ministeries, zijn er rollen weggelegd voor het lokale bestuur, veiligheidsregio's, kMar en Nationale Politie. Bij een crisis in de financiële sector vindt er afstemming plaats via het Tripartite Overleg met DNB, AFM en partijen uit de financiële sector. De minister van Financiën sluit niet standaard aan bij de MCCb. Eventuele budgettaire besluiten moeten zoveel mogelijk worden voorkomen in de crisisstructuur. Indien de aard van de crisis hiertoe toch aanleiding geeft, dient dit vooraf met Financiën te zijn afgestemd. De conclusies van de MCCb worden vastgesteld in de MR.
Behandeling	Nvt.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Risico bestaat dat in de crisisstructuur maatregelen worden getroffen waarvoor geen budgettaire dekking is. Bij iedere crisis geldt dat indien mogelijk, weer zo snel mogelijk via de reguliere bestaande structuren (budgettaire) besluitvorming dient plaats te vinden.

<table>
<tr><th colspan="2">SG/BOA - Parlementaire enquête aardgaswinning Groningen
Actueel</th></tr>
<tr><td>Verantwoordelijk DG/directie</td><td>Coördinerende directie: BOA
Inhoudelijk zwaartepunt: IRF, BZ en Financieringen
Overige onderdelen: DJZ, AFEP, DGFZ, DGBD, BEDR-I, COMM</td></tr>
<tr><td>Omschrijving inhoud</td><td>Op 9 februari 2021 heeft de Tweede Kamer ingestemd met het onderzoeksvoorstel voor de parlementaire enquête aardgaswinning Groningen. Naar aanleiding hiervan heeft het ministerie van Financiën een omvangrijke informatievordering ontvangen van de enquêtecommissie. De commissie vordert alle documentatie over de gaswinning in Groningen vanuit het perspectief van Financiën vanaf 1959. Hieronder valt o.a. alle informatie over de aanwending van de aardgasbaten en de budgettaire effecten van de gaswinning op de Rijksbegroting.</td></tr>
<tr><td>Krachtenveld</td><td>• In maart 2019 heeft de Tweede Kamer besloten tot het houden van een parlementaire enquête naar de aardgaswinning in Groningen.
• EZK is coördinerend departement in de enquête. Andere betrokken departementen zijn: VWS, BZK, AZ, J&V en OCW.
• De parlementaire enquête kan rekenen op veel (media)aandacht. Met name de openbare verhoren die gepland staan in 2022 zullen veel aandacht van het publiek en media trekken.</td></tr>
<tr><td>Behandeling</td><td>Met de enquêtecommissie is afgesproken dat de gevraagde informatie in drie deelleveringen wordt aangeleverd. Momenteel werken we toe naar de eerste deellevering op 8 april. De tweede en derde deellevering staan gepland op resp. 30 april en 12 mei.
De planning van de enquêtecommissie is als volgt:
<table>
<tr><td>Feb 2021 / nov 2021</td><td>- Werving en selectie onderzoeksstaf
- Dataverzameling
- Feitenonderzoek</td></tr>
<tr><td>Dec 2021 / mei 2022</td><td>- Voorbereiding besloten voorgesprekken
- Besloten voorgesprekken
- Verwerken besloten voorgesprekken</td></tr>
<tr><td>Jun 2022 –
okt 2022</td><td>- Voorbereiding openbare verhoren
- Openbare verhoren in drie periodes</td></tr>
<tr><td>Nov 2022 / feb2023</td><td>- Opstellen en presentatie rapport</td></tr>
<tr><td>Voorjaar 2023 / zomer 2023</td><td>- Behandeling in Tweede Kamer</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>Ambtelijke beleidsopvattingen</td><td>De voorbereiding voor parlementaire enquêtes vergt veel van ambtelijk Financiën. Naast het zoeken van relevante stukken in diverse archieven, worden t.z.t. (oud-)collega's en bewindspersonen voorbereid voor besloten en openbare verhoren.</td></tr>
</table>

SG-cluster/BOA | Parlementaire enquête dienstverlening, handhaving en fraudebestrijding bij overheidsdiensten (aangekondigd) Actueel	
Verantwoordelijk DG/directie	Coördinerende directie: BOA Inhoudelijk zwaartepunt: Belastingdienst, Toeslagen Overige onderdelen: onbekend
Omschrijving inhoud	Op 11 februari 2021 heeft de Tweede Kamer ingestemd met het voorstel voor een parlementaire enquête naar de problemen rondom de kinderopvangtoeslag, naar aanleiding van het eerder gepubliceerde rapport "ongekend onrecht" van de parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK). Het doel van de enquête is verder onderzoek te doen naar o.a. het onrechtmatig selecteren op nationaliteit, de fraudeopsporing buiten toeslagen, de wijze waarop persoonsgegevens gedeeld zijn met andere overheden en doorwerkten in fraudeopsporing elders en de rol van de Tweede Kamer. Bij de parlementaire enquête worden ook de aanbevelingen betrokken uit het parlementair onderzoek uitvoeringsorganisaties, dat een algemener onderzoek heeft gedaan naar de problemen bij uitvoeringsorganisaties (UWV, CBR en de Belastingdienst). Het onderzoeksrapport van de commissie "klem tussen balie en beleid" verscheen 25 februari. De opzet en van vorm van de parlementaire enquête, evenals de samenstelling van de enquêtecommissie is nog niet bekend.
Krachtenveld	• Het ministerie van Financiën is vermoedelijk coördinerend departement bij de enquête. Het is nog onduidelijk welke andere departementen en organisaties betrokken zijn. • De parlementaire enquête kan rekenen op veel (media)aandacht. Met name de openbare verhoren die gepland staan in 2022 zullen veel aandacht van het publiek en media trekken.
Behandeling	De openbare verhoren moeten voor de zomer van 2022 zijn afgerond.
Ambtelijke beleidsopvattingen	Naar aanleiding van het rapport "ongekend onrecht" is het kabinet afgetreden. Het is de verwachting dat ook de parlementaire enquête veel teweeg zal brengen. De uitkomst van de verhoren en het rapport kan de reputatie van het ministerie van Financiën en de Belastingdienst schaden. Daarnaast vergt de voorbereiding voor parlementaire enquêtes vergt veel van ambtelijk Financiën. Naast het zoeken van relevante stukken in diverse archieven, worden t.z.t. (oud-)collega's en bewindspersonen voorbereid voor besloten en openbare verhoren.

<table>
<tr><th colspan="2">SG-cluster/BOA - Benoemingen AFM en DNB
Lopend</th></tr>
<tr><td>Verantwoordelijk DG/directie</td><td>De SG is als eigenaar verantwoordelijk voor de governance bij DNB en AFM. BOA ondersteunt de SG hierbij en werkt daarbij nauw samen met FM. Indien er bij de benoeming sprake is van een verzoek voor een individuele uitzondering op de Wet Normering Topinkomens, dan wordt dit ook met DJZ afgestemd.
BOA draagt daarbij ook zorg voor de afstemming van de benoeming met de desbetreffende toezichthouder.</td></tr>
<tr><td>Omschrijving inhoud</td><td>De Koning benoemt en ontslaat, op voordracht van de minister van Financiën, bij koninklijk besluit de leden van de directie van DNB en het bestuur van de AFM. Alle directieleden van DNB hebben een individuele uitzondering op de WNT.
De minister van Financiën benoemt daarnaast de leden van de RvC van DNB en de leden van de RvT van de AFM, bij respectievelijk aandeelhouders- of ministerieel besluit.</td></tr>
<tr><td>Krachtenveld</td><td>De Tweede Kamer heeft geen formeel instemmingsrecht bij deze benoemingen. Desalniettemin kunnen bepaalde benoemingen politieke en publicitaire aandacht genereren.
Benoemingen moeten mondeling gemeld worden in de MR. Indien een benoeming ook een WNT uitzondering behelst, dient de MR daar mee in te stemmen.</td></tr>
<tr><td>Behandeling</td><td>De SG spreekt regelmatig met de voorzitter van de RvT van de AFM en de RvC van DNB over (her)benoemingen van het bestuur/directie en de RvT/RvC-leden. Voordrachten van benoemingen worden aan u voorgelegd ter instemming.

Bestuur AFM
<table><tr><th>Naam</th><th>Rol</th><th>Aangetreden</th><th>Einde termijn</th></tr><tr><td rowspan="3"></td><td></td><td>01/02/2020</td><td>01/02/2024</td></tr><tr><td></td><td>01/06/2018</td><td>01/06/2022</td></tr><tr><td></td><td>01/09/2018</td><td>01/09/2022</td></tr></table>
Voorzitter Raad van Toezicht AFM
<table><tr><th>Naam</th><th>Rol</th><th>Aangetreden</th><th>Einde termijn</th></tr><tr><td></td><td></td><td>24/05/2019</td><td>24/05/2023</td></tr></table>
Directie DNB
<table><tr><th>Naam</th><th>Rol</th><th>Aangetreden</th><th>Einde termijn</th></tr><tr><td rowspan="5"></td><td rowspan="5"></td><td>01/07/2011</td><td>01/07/2025</td></tr><tr><td>01/07/2018</td><td>01/07/2025</td></tr><tr><td>01/04/2021</td><td>01/04/2028</td></tr><tr><td>01/07/2018</td><td>01/07/2025</td></tr><tr><td>01/02/2020</td><td>01/02/2027</td></tr></table>
Voorzitter Raad van Commissarissen DNB
<table><tr><th>Naam</th><th>Rol</th><th>Aangetreden</th><th>Einde termijn</th></tr><tr><td></td><td></td><td>01/06/2019</td><td>01/06/2023</td></tr></table></td></tr>
<tr><td>Ambtelijke beleidsopvattingen</td><td>De minister van BZK moet als verantwoordelijke minister voor de WNT instemmen met een individuele WNT uitzondering. Zodoende wordt een dergelijk besluit zowel politiek als ambtelijk met BZK afgestemd.</td></tr>
</table>

	BOA: Inspectie Belastingdienst, Toeslagen en Douane (lopend)
Verantwoordelijk DG/directie	
Omschrijving inhoud	- Op 6 november 2020 heeft de MR besloten tot het oprichten van een inspectie op de domeinen belastingen, toeslagen en douane. - Drie onafhankelijke deskundigen hebben hierover in hun advies "Toezicht als tegenkracht" geadviseerd. - De inspectie komt er in beginsel voor een periode van vijf jaar. Daarna wordt op basis van een evaluatie bezien of en hoe de inspectie wordt voortgezet. - Conform het advies van de deskundigen wordt deze inspectie een rijksinspectie. Deze rijksinspectie wordt ingericht conform de Aanwijzingen inzake de rijksinspecties. - De inspectie zal zich richten op het perspectief van burgers en bedrijven. - De focus van de inspectie ligt bij de kwaliteit van de dienstverlening en rechtsstatelijke waarden. - De inspectie beperkt zich niet tot de uitvoerende diensten alleen, maar kan ook onderzoeken hoe de aansturing verloopt en wijzen op onuitvoerbare eisen die aan de diensten worden gesteld. - De opbouw van de inspectie vindt plaats onder verantwoordelijkheid van een kwartiermaker. Per 1 mei 2021 is aangesteld als voor de inspectie. - De planning is dat de inspectie eind 2021 formeel is opgericht en dat dan ook een inspecteur-generaal zal worden benoemd.
Krachtenveld	- Over de op te richten inspectie zijn meerdere Kamerbrieven verzonden en is in verschillende debatten met de TK gesproken. - De Kamer heeft in het bijzonder aandacht gevraagd voor het belang van de onafhankelijke positie van de inspectie. In de Kamerbrief van 12 februari 2021 is hier aandacht aan besteed en staat onder meer opgenomen dat de Inspecteur-Generaal van de inspectie niet zal plaatsnemen in de Bestuursraad en dat de inspectie een eigen (sub)begrotingsartikel krijgt. - In een aangenomen motie van het lid Leijten is opgeroepen om de kwartiermaker voor het opzetten van de inspectie uitdrukkelijk te verzoeken aandacht te besteden aan de informatievoorziening. Dit is opgenomen in de opdracht aan de kwartiermaker. - In het AO Douane is op 14 december 2020 toegezegd dat de kwartiermaker van de inspectie de geparafraseerde conclusies van het conceptrapport "als de prooi de jager vangt" ontvangt (zie voor meer informatie over dit rapport fiche X). - De Aanwijzingen inzake de rijksinspecties zijn recent onder verantwoordelijkheid van BZK geëvalueerd. Ook heeft de inspectieraad in enkele brieven aandacht gevraagd voor de positie van inspecties en onder meer gepleit voor een wet op rijksinspecties. - Bij het oprichten van de inspectie worden andere rijksinspecties en de Inspectieraad betrokken. Dat geldt ook voor andere departementen, in het bijzonder de opdrachtgevende departementen (o.a. BZK, VWS en SZW voor de verschillende toeslagen) en BZK vanuit de rol in toezicht.
Behandeling	- Toegezegd is dat de Kamer na de zomer van 2021 nader zal worden geïnformeerd over de stand van zaken van de oprichting van de inspectie. - Ook is aangegeven dat de kwartiermaker graag met de Kamer in gesprek gaat. In de opdracht aan de kwartiermaker is daarnaast opgenomen dat hij zal onderzoeken hoe de contacten tussen inspectie en Kamer vormgegeven en vastgelegd kunnen worden.
Ambtelijke beleidsopvattingen	N.v.t.

Programma Continuïteit en Ontvlechting (lopend)	
Verantwoordelijk DG/directie	[redacted] is eind verantwoordelijk na politiek besluit minister van Financiën. [redacted]
Omschrijving inhoud	In de brief van de minister van Financiën (11 januari 2020) aan de Tweede Kamer is aangekondigd dat de Douane en Toeslagen worden ontvlochten uit de Belastingdienst en als bestuurlijk zelfstandige DG's worden gepositioneerd binnen het Ministerie van Financiën. De reden is dat de Belastingdienst, Douane en Toeslagen eigenstandige maatschappelijke doelen hebben en hun inhoudelijke en maatschappelijke uitdagingen verschillen. Een scherpere focus en grotere slagvaardigheid helpen om de dienstverlening aan burgers en bedrijven te verbeteren. Ontvlechting is noodzakelijk om de daartoe benodigde bestuurlijke kracht, focus en snellere lijnen naar de ambtelijke en politieke top te realiseren. Een van de aandachtspunten bij de ontvlechting is het borgen van de stabiliteit en continuïteit van de cruciale processen. Het programma Continuïteit en Ontvlechting richt zich op het vormgeven en inrichten van drie [redacted] het realiseren van goede samenhang met het beleidsdepartement en het inrichten van opdrachtgevers- en eigenaarsrollen om een goede verbinding tussen beleid en uitvoering te realiseren. Tot nu toe is onder andere gerealiseerd dat: - Door het zelfstandig positioneren van Toeslagen en Douane is er focus op de eigen organisatie en uitvoeringsopgave gekomen. - Deelname van [redacted] aan de Bestuursraad - Toeslagen heeft een eigen begrotingsartikel op de Financiën begroting gekregen (Douane en BD hadden deze reeds). Op deze manier kunnen de DG's integraal sturen en verantwoorden over hun eigen activiteiten via hun eigen P&C cyclus met bijbehorende jaarplannen en voortgangsrapportages. - Nieuwe sturingsmodellen zijn ingericht en van kracht. - Samenwerkingsafspraken zijn opgesteld tussen BD, Toeslagen en Douane om continuïteit te borgen.
Krachtenveld	- De TK volgt het traject van de ontvlechting vanaf het begin kritisch. Er worden met regelmaat vragen gesteld over de noodzaak en meerwaarde van de ontvlechting. - In de media worden van tijd tot tijd vragen gesteld over de ontvlechting. - Er liggen drie moties die betrekking hebben op het programma (betrekken lessons learned, betrekken medewerkers, uitvoeren haalbaarheidstoets). - De medezeggenschap is en blijft goed betrokken en heeft advies gegeven op de eerste stappen in de ontvlechting. - De ontvlechting betekent ook wat voor de manier van werken tussen de DG's van het kerndepartement en de uitvoeringsorganisaties. - Vakbonden: het gezamenlijk overleg (DGO) met de vakbonden wordt regelmatig geïnformeerd over de voortgang van de ontvlechting. - Opdrachtgevende ministeries: bijna elk departement heeft een relatie tot BD en Douane. Toeslagen kent als opdrachtgevers BZK, VWS, SZW en FIN. - Een aantal medewerkers voelt zich onvoldoende gehoord en gesteund door de top / bewindslieden (is algemeen niet alleen ontvlechting).
Behandeling	De TK is op 15 juli 2020, 14 september 2020 en xx april 2021 met een brief geïnformeerd over de doelen, de aanpak, en de voortgang van de zelfstandige positionering van Toeslagen en Douane naast de Belastingdienst. In het Algemeen Overleg 2 december 2020 en in schriftelijke overleggen heeft de TK aanvullende vragen gesteld over deze ontvlechting welke zijn beantwoord. Afgelopen jaar is de versterking van de besturing uitgewerkt en financieel en organisatorisch getoetst. Dit jaar zal er meer zicht komen op waar verdere ontvlechting wenselijk is en ook welke medewerkers en wetgeving dat potentieel raakt.
Ambtelijke beleidsopvattingen	- Het ontvlechten van Toeslagen en Douane uit de Belastingdienst is een intensief traject wat het hele departement raakt. Om de ontvlechting zorgvuldig vorm te geven wordt er stapsgewijs gewerkt, en is er geen definitieve einddatum verbonden aan de ontvlechting. Wel kunnen er tussenbeelden worden opgemaakt van waar de organisaties over 2 jaar moeten staan.

	- Concrete effecten van de ontvlechting zullen op de middellange termijn pas echt zichtbaar worden wanneer [redacted] hun eigen organisatie hebben ingericht en zich hebben kunnen richten op de eigen maatschappelijk opgaven. Dat vraagt om het proactief meenemen van de eigen organisatie(s) en de Tweede Kamer in de stappen van de ontvlechting en waar we het voor doen.